ČASOPIS

PRO

KATOLICKÉ

DUCHOWENSTWO.

WYDÁWÁN

OD

KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ

KONSISTOŘE.

JEDENÁCTÝ ROČNJ BĚH.

Swazek čtwrtý.

W Praze, 1838.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, u Wáclawa Špinky.

Non enim doctas fabulas secuti, notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et praesentiam: sed speculatores facti illius magnitudinis. 2. Pet. 1, 16.

HLASOWÉ DUCHOWENSTWA

K SLAWNÉMU DOSEDNUTJ

NA STOLEC ARCIBISKUPSKÝ

U SW. WJTA W PRAZE

GEHO KNJŽECJ MILOSTI

NEYDŮSTOGNĚGŠJHO A WYSOCE UROZENÉHO

PÁNA, PANA

ALOYSIA JOSEFA,

SWOBODNÉHO PÁNA SCHRENKA Z NOTZINGU,

ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO,

W KRÁLOWSTWJ ČESKÉM, GAKOŽ I W DIÉCESJCH, BAMBERSKÉ, MIŠENSKÉ A ŘEZENSKÉ,

LEGATA ROZENÉHO;

PRIMASA KRÁLOWSTWJ ČESKÉHO,

DOKTORA BOHOSLOWJ, ARCIBISKUPSKÉHO CHRÁMU PÁNĚ OLOMAUCKÉHO KANOWNJKA, UNIVERSITY PRAŽSKÉ USTAWIČNÉHO KANCLJŘE A STUDIJ OCHRÁNCE; PÁNA NA BŘEŽANECH, DOBŘEGOWICJCH, W LAUNOWICJCH, W ČERWENÉ ŘEČICI, W NOWÉM RYCHNOWĚ, W TEYNĚ NAD WLTAWAU, W ROŽMITÁLU, WE ŠWACH A WONŠOWĚ

a t. d. a t. d.,

w den sw. Karla Boromegského, 4. Listopadu 1838.,

wěnowáni

od

Redakcj Časopisu pro kat. duchowenstwo.

Lucem redde TUÆ, DUX BONE! patriae;
Instar veris enim vultus ubi TUUS
Affulsit, populo gratior it dies,
Et soles melius nitent! —
Hic ameș dici Princeps atque Pater!

Hor. L. IV. Ode 5. et L. I. Ode 2.

Pražské Swětské duchowenstwo.

Zářj milostnau se stkwj dnes Praha,
  Radost kyne zbožným Pražanům,
Libý walným městem ples se zmáhá,
  Ode Teyna až tam k Hradčanům;
Hrad se plnj, lid se hrne wšady,
  Autlá mládť, i kmet i duchownj;
Giž se w krásném šiku wogsko řadj,
  Hlahol zwonů welchlasně znj!

Ay *Kněz Neywyšší* náš w chrám wstupuge
  S srdcem k Bohu wraucně zdwiženým;
S cjrkwj, chotj *Swau*, se dnes snubuge,
  Okem wděčnau láskau zohněným;
Gaká wljdnost, gaká citu žiwost,
  Stkwj se w *Geho* gasném pohledu!
Takto Arnoštowa milostiwost
  Okauzlila srdce pradědů!

Wyslyšelť Pán wraucj naše přánj,
  Poslaw *Otce milostného* k nám;
Neustydne *Geho* milowánj,
  Wždyť gest — z české krwe zplozen sám,
Gará wětew kmene wznešeného,
  Gehož gméno wlast si rozmilá,
K zdobám hlawnjm urozenstwa ctného,
  Pérem demantowým wyryla!

Tebau, — tak wšech ústa wěrných Čechů
Mile prorokugj, *Knjže náš*, —
Tebau nowých wzniků, wolných dechů,
Wlast si naše wydobude zas;
Pod *Twým* wljdným, mjruplným okem,
Um swé hogné kwěty rozwige;
Gazyk český libozwučným tokem
Lásku k wlasti w srdcjch rozlige;

Wjra walem zkwěte, řád se zmůže,
Prehne lest, i klam i neswora;
Mládež we ctných mrawjch se rozmůže,
Pomine wšj zloty nestwora;
Gaké naděge kwět neljčený,
Wyniká nám z přjtomnosti *Twé*!
Ó, gak duch náš plesem opogený,
Tebau očekáwá blaho swé!

Přigmi, *Otče*, sliby lásky wraucj,
Neoblomné našj wěrnosti;
Buď Ti slza z očj wšech se stkwaucj,
Rukogmjm gich citů blahosti;
Panug klidná, panug dráhná léta,
Uwediž Swé w skutek aučely;
Žehneyž skutky Twoge twůrce swěta,
By se wěčně w cjrkwi zastkwěly!!

Wogtěch Procházka,
čestný kanownjk Wyšehradský,
farář u sw. Wogtěcha.

Pražské Řeholnj duchowenstwo.

Musa.

Proč truchlj sestra Čechie milostné,
  Proč slzj oko rodné Morawy?
Co zwěstugj ty tóny přežalostné,
Genž, gako žele matky bezradostné,
  Se rozlily kol gegj oslawy? —
Řci, máti slawná! či rozenci twogi
We wálce padli, w cizokragném bogi?
  Či měnj w krew se toky Gihlawy?

Morawa.

Giž palma šjrá nade mnau se klene,
  Oljwy mjru wůkol mne se pnau;
Wšak nowau ránu w gjzwy zacelené
Mi zaryl osud w době utěšené, —
  Miláček mug opauštj hlawu mau!
Tam, kde se srdce sestry mé ukrýwá,
Kde Wltawa swých slzj praud wyljwá,
  Podá *Mu* Cjrkew čackau ruku swau.

Čechia.

Ay, dcery mé — rusalky Labe mého!
  Sypeyte kwjtj wzácné po dráze;
Gá Syna wjtám do králowstwj swého, —
Přineste wěnec z listj myrtowého,

Wltawské wjly, *Gemu* ku Praze.
On přicházj, — a rauška s očj klesá!
On přicházj, — a každé srdce plesá!
On přicházj — wšem Swogim k oblaze.

Praha.

Wygasni čelo, Cjrkwi owdowělá!
Owěnči spánky, swatá newěsto!
Hle, *Ženich* twůg, ta hwězda milostkwělá,
Na nižto s láskau družka twoge zřela —
Twůg *Wywolený* wgjždj we město!
Nuž, pěgte „*Ave!*“ komu hlasy dány;
Pleseyte zwony, — otewři swé brány
Ty chrámuw megich wěčná majesto!

Strahow.

Pleseyte zwony — zawzni warhan zwuku!
Wyšiňte z wěže bjlý praporec;
„Hosanna!“ zpjwey bělostný můg pluku —
I na tě wztáhne blažjej swau ruku:
To *On*! to *On!* ten *Cjrkwe Snaubenec!*
Gá slunce druhé z Olomúce wjtám,
Gá Gindřicha, — Sionu gitro, — čjtám;
Buď oběma i můg kwět na wěnec!

Genius řeholnictwa.

Hle! djtky mé též, na bljzku i w dáli,
Se před tebau, *ó Pane!* skláněgj.
Kde prapory poswátnj wjry wály,
Rytjřům křjže po boku ti stáli,
Ti pěstugj swé wlasti naděgi:
Ti zaslepenců modly rozdrtili,
Pro spásu bratřj kalich strasti pili,
Ti wzdychagjcjm rány skágegj.

Památky gsau to zbožné minulosti,
  Gichž času Pán potomstwu zachowal!
I ač ge kryge oděw rozličnosti,
Přede we wšech gedné znj hlas powinnosti,
  Anť gednomu se každý cjli wzdal:
Z nich wšeliký, — opustiw otce, matku,
Wzaw na se křjž, i odřeknuw se statků, —
  Korauhwi Krista wěrnost přisahal.

O! wzezřiž wljdně na ty djtky, Pane!
  Genž swěřeny *Twé* mocné ochraně;
I w gegich nádrech láska k *Tobě* plane,
I w nich též tauha wřjti neustane:
  Žjt *Tobě* ke cti, Cjrkwi k obraně!
O! přeblažen, kdož může sobě řjci:
„Můg duch se s láskau wznášj nad tisjci, —
  Mně tluče na sta srdcj oddaně!“

Eugen Tupý,
klerik na Strábowě, w Praze.

Swětské duchowenstwo z arcidiécesj.

Od seweru.

Stogjt skála w diwopraudném moři,
  Kol nj wjr šumj rozpěněný;
Na nj chrám se stkwj we zlaté zoři
  Rukau wšemohaucj stawěný.
Přes welebné, wěčné geho čelo
Mnoho dáwných wěku přeletělo,
  Bauřné wětry chrámem wiklaly, —
  Geho základy wšak trwaly.

Toť hle cjrkew Pánem založená,
  Genž gj sljbil wěčnau ochranu,
Nepřátely wůkol obkljčená
  W Něm nalezla weždy obranu.
Darmoť bogowali proti skále; —
On gi hágil, On při nj byl stále;
  Geho slowo, geho přispěnj,
  Chránilo gi od poblauzenj.

„Nenechámť wás sirotků!“ tak zněla
  Slowa Páně při rozlaučenj,
A co láska swým připowěděla,
  Slawného též došlo splněnj;
Podnes stádci, stálému we wjře
Dáwá wěrné, laskawé pastýře,
  Podnes kwěte wěčně zelený
  Wjry strom od něho wštjpený! —

Hle i k nám naklonila se Geho
  Láska a nebeská dobrota,

Bychom wůdce měli wznešeného
  Na obtjžné dráze žiwota:
Aloysia dal nám k našj slasti,
Syna wýtečného české wlasti,
  Gj by zářil k spáse, oslawě,
  Gako dřjwe družné Morawě.

Přigmiž tedy, *Pane milowaný!*
  Berlu — to pastýrské znamenj,
S kterau druhdy *Wogtěch* swé kragany
  Wedl šťastně k zdrogi spasenj.
Tam, kde *Arnošt zbožný* w swatém stanu,
Za lid český se modljwal k Pánu,
  Twá nechť oběť z lůna swatyně
  Wzhůru wane k nebes wýšině.

W této wážné, zaswěcené době
  Hleď na kněžstwo, — wěrné syny *Swé*
Každý z nich se s láskau wine k *Tobě*,
  Každý Tebe otcem, wůdcem zwe,
Swazek lásky, genž nás k *Tobě* wjže,
Nám polehčj břemena i tjže,
  Trud i strasti mile osladj,
  Wšecky ztráty hogně nahradj.

Protož plesný hlas znj dědinami,
  „*Blaho Twé, ó Pane! wěčně kwěť,*
Mnohá léta panugž tu nad námi,
  Gako hwězda nám na dráhu swěť!
Hospodin na Twoge počjnánj,
Hogně rač wyljti požehnánj!
  Pakt i nám se blaha dostane,
  A k nebesům djka powane.

Jan Gindřich Marek,
farář w Kozogedech.

Od gihu.

Aita! Pán a Otec, Kněz wýborný,
Rjše Primas weledůstogný,
Knjže Arcibiskup, Pastýř wzornj,
An se k stádu béře pokogný.

Schrenk z Notzingu, králem mjrožádným
Obrán z wůle Wládce wládců wšech
Spráwcem apoštolským Čechů řádným,
Gmě ač cizj, rodný předce Čech.

Krásný Morawa *Mu* wěnec pletla,
Plodná kwjtj niwa pěstila,
Sláwa Rudolfowa kde gest kwětla,
Tam *Ho* sláwau sláwy dcera wěnčila.

Wlastenec wšak túhau k bratřjm plane,
Gežto máteř gedna kogila,
Duch kde w gedno srdce geden wane,
W geden národ mát ge spogila.

Rodem slawný *Syn* wracj se wlasti,
Wlast *Ho* wjtá w stkwostné brány swé,
Český k zpěwu lid we zbožné slasti
„Hospodine, pomilug ny!“ zwe.

Proto hlučno w ozářené Praze,
Městanů se k nebi walj ples,
We wlasti se obrážj třikrát „blaze!“
Sirau chot že obgal Ženich dnes.

Žehney, Otče! s Wogtěchowa trůnu
  České zemi rukau swěcenau,
Berlau wjry k Swatých sidel lůnu,
  Prowoď Bohem stáď *Ti* swěřenau.

Krasolepá kwětiž wesna *Tobě*,
  Tichaunký *Tě* wánek uljbey,
Zdrawj zkwjteyž i na ljcech *Tobě*,
  Český duch *Tě* sladce owjwey.

W tiché co oběti oheň zňatý,
  Na perutjch žhaucj zbožnosti,
Plápolá modlitby wýlew swatý
  K hwězdowýši z srdce hlubosti.

Twůrce! na *Pastýře* shledni ctného,
  Hodenť lidu, a lid hoden *Ho;*
Garau wylj w čilá prsa *Geho*
  Sjlu z zdroge ráge wěčného.

Buď *Mu* štjtem na osudné dráze,
  Swatau by obhágil wjru twau,
Spasné neřesti položil hráze,
  Wyrwal bludu kořist welebnau;

W času bauři na Petrowě skále
  W wlnách neutonul záhuby,
Pawezau by křjže tobě k chwále
  Každý odrazil šjp nehody.

Pak ať žige Nestorowa léta,
  Klidně plyne žitj Geho běh,
W člunu twé milosti mořem swěta
  Břehu s stádem Ho dosjci nech!

Wáclaw Alex. Pohan,
farář w Pořičj nad Sázawau.

Řeholnj duchowenstwo z arcidiécesj.

Krásně wjtězný na čele hrdinském
Wéwody stkwj se slaweného wjnek,
Když mečem strážným zuřiwých nepřátel
Bauři rozehnal.

Krásně odměnný na prsech šlechetných
Řád se státnjku wznešenému leskne,
Když duchem maudrým pečowal o prospěch
Wlasti a krále.

Krásněgi wšak se w zlatolesku zářj
Berla poswátná we rukau welebných,
Giž nosj zbožný swěřeného stáda
Ku blahu pastýř.

Zář gegj cestau wede stádo gistau
Ke zdrawým pastwám na niwách kwětaucjch,
Tam kde se prýštj pramenem potůček
Prawdy nebeské.

Zblaudilým gasnau ona gesti hwězdau,
W temnu když nočnjm zmatených na cestách
Úpěgj, wljdným kyne gim paprskem
Z blankytu wýše.

Wlasti ku wěčné kyne od pozemských
Wzdálené strastj, kde nenj omylné
Wášně, ni swodná w okowjch newláčj
Otroky rozkoš.

Tobě neywyššj tuto berlu Pán dal,
Knjže Náš! Ať w Twé ruce stkwj se dlauho!
Laskawým rač swých kraganů Pastýřem
Býti a Otcem.

Dkt. Josef Smetana,
kapitulár Tepelský, professor w Plzni.

Hlas od mezj otčiny.

Požehnaný, genž se z řjše Swatopluka,
Čechii kde wzešla záře křesťanstwj,
W gménu Páně béřeš we wlast Nepomuka,
W drahé, Swatowáclawské to dědictwj!

Lůno této Bohem požehnané země
Gest i *Twá* kolébka, gest *Twá* milá wlast!
Onať mezi wlastnj počjtá *Tě* plémě,
A že takého má Syna, cjtj slast!

Pomazaný Páně! Ty se k nám giž bljžjš;
K Čechům bratřjm wěrna sestrá Morawa
Tebe posjlá; a kamkoli pohljžjš,
Wšude radost plodj *Twá* k nám wýprawa.

Králowská *Tě* giž w swé lůno Praha wjtá
Na stolici *Arnošta* a *Wogtěcha*,
Slawně zwony zněgj od swatého *Wjta*,
W každém obličegi stkwj se útěcha!

Giž swé brány otwjrá *Ti* chrám památný,
Pomnjk Karla wznešený a oslawa!
Primasůw a králůw náhrobnjk poswátný,
Stkwostná popelnice Jana, Wáclawa!

A co Libušino město progewuge,
To se s plesem w tisjcerém ohlase
Po šestnácti wlasti kragjch opětuge:
„Zdráw buď! Wjtey nám ó zbožný Primase!

Tak to znj i tu, kde Rožmitálské lesy
  Před wljdnau se rozkládagj Březnicj,
Radostné se wůkol rozléhagj plesy,
  Slawně, gako hlasy zwonů zněgjcj.

Od úst k ústům *Twoge* gde tu gméno,
  Stkwěle, gako na obloze dennice!
S neywraucněgšj wšak tu láskau wyslowcno,
  Rozprostřeny kde gsau tiché *Zbenice*! *)

K česko-slowanskému tyt wolagj swětu
  S wytrženjm, s chlaubau, s rozkošj:
„My gsme *Ho*, co djtě w neyútlegšjm wěku,
  Pěstowaly na těle i na duši!“

„Zde co nemluwňátko na mateřském kljnu
  Ljbal *Ho*, a opět ljbal lásky ret;
Wěkem, maudrostj prospjwal w našem stjnu,
  My gsme *Geho* Betlém, *Geho* Nazaret!“

Proto my tu wůkol w swatém radowánj
  „Hospodine, pomilug ny!“ zpjwáme,
Gedno chtjce od Tebe — *Twé požehnánj!*
  Wztáhni ruku! — žehney! — my giž klekáme!

František Wacek,
zámecký kaplan w Březnici.

*) Otčina Neydůstogněgšjho knjžete, w Prachenském kragi, dwě mjle pod Přjbramj.

Knjžecj arcibiskupský alumnál.

Pán Pánůw pokynul: chrám osiřel, k němuž
Zbožný Čech zraky swé, swau mysl obracj;
Pán kynul Wšemohaucj:
W české cjrkwi nenj hlawy.

Tu zrak mát milená z úwalu nářekůw
K těm wěčným pramenům swětla obrátila,
Kdež we sláwě nehaslé
Wládne Pán osudem swetůw.

Náš hlas s Matky swaté w praud se geden spogil
Prosbau lásky plnau; djtky za Mateřj
K Tobě, Otče nebeský,
Pospol prosby zasjlaly:

„Dey nám, dey ho synům swým, Pane! genž by nás
Cestau k Tobě wodil, wjře učil swaté;
Zažhni swjci na swjcnu,
Wěrný lásky žiwé obraz!

„Rozswěť swětlo nohaum w mrákotě cest našich,
Dey náměstka Čechům, genž by, weden duchem
Twé swatosti a lásky
Láskau lásku budil swatau!“

Sešleť, sešle ho nám, — takť gsme my daufali, —
Ten, genž swět milowal, když swěty we tmawé
Odpočjwaly geště
Tůni mlhy a mrákoty;

Sešleť, sešle ho nám, Pán Spasitel drahý,
Genž wěčné sliby swé swau zpečetil krwj,
Genž Beránek od Otce,
Sjlu, sláwu a moc přigal.

A hle! těš se milá matko i národe!
Twůg hlas, wůni milau Otci nebes, w zlaté
Báni zástupy nesly
Angelské k nebesům nebes.

Plesey! giž *Ho* tu máš! giž *Ho* dušj čilau
Wjtá kněžstwo i lid zbožně zanjcený;
Slzy djku, radosti
Starcům, mládi z očj kanau.

On *Syn* wlasti milé, gegž nebe nám dalo;
Ta twář lásky plná, zrak ten ozářený
Nadšenjm, gakowýmžto
Arnošt, *Wogtěch* a *Jan* planul.

Plesey wlasti milá! — těš se i *Knjže náš!*
Gegž wěrným udělil Bůh-Spasitel Čechům;
A hle! srdce upřjmná
W oběť *Tobě* nesau Češj.

Znáš ge, znáš Čechy sám, *Knjže* a *wůdce* náš!
Gsaut to krew z krwe, genž w srdci oswjceném,
W srdci *Twém* bige wraucjm,
Krew, z njž Wáclaw i Jan swatj.

Přigmi, přigmi *Ty* nás w stjn péče laskawé!
Twých úst nás wyučug prawdě nebes gazyk,
Skutky *Twé* powedau nás
Cestau, gjž Spasitel welel.

Twůg přjklad naučj cjrkew a wlast drahau
Poswátným milowat lásky Božj citem;
„Wšecko býwati wšechněm“
Twé to skutky budau učit.

S tau pewnau naděgj, Otče nebem daný!
Djtky *Twé* se winau k *Twým* přemilým nohaum,
Djtky, gež powolá Páu
K djlu swému rukau *Twogj*.

Přigmi srdce čilá — wjce nedaltě Pán
Djtkám Twým, — a i nám srdce nachyl swoge
Otče! w lásce se nakloň
K nám, gež k Tobě pogj nebe!

Wáclaw Štulc,
alumnus knjž. arc. semináře.

Vale, e Moravia.

ALOISIO

LIBERO BARONI A SCHRENK IN NOTZING, PRINCIPI, ARCHIPRAESVLI PRAGENSI, LAETANTES CVNCTA FAVSTA PRECANTVR MORAVI.

Jam triumphali strepitant sonore
Ferra carpenti propiantis illuc,
Zwittavae qua amnis sinuato cursu
Alluit arva,

Atque germanos celebres Minervae
Arte victores, ideoque nomen
Gloriae nactos, secat in Bohemos
Ac Marahanos;

Jam ferox saxum sonipes nec ungue
Aereo tangens volitat, superbe
Sinciput tollens ob onus benignum
Et venerandum.

Ast gemens illic oculo madente
Excubat vates pia gestiendo
Praesulis grati manibus sacratis
Oscula ferre,

Sicque supremum Moravae paternae
In vices votum tenero profari
Cordis affectu regionis amplae
Sacra Regenti. —

Plaude longaevum populo refertum
Limen *) et prisco capitolia aedes
Principi! Gaude viduata Viti
Sponsa venusta!

Mox enim Sponso pietate pleno
Anulum gemmis nitidis onustum
Porriges, dulcem Patriae Parentem
Laeta videbis;

Praesidem jam mox hilaris vetusta
Urbs suum cernes oculis decore
Nuptio ornatum, lituoque fultum
Magnificenti;

Mox ovans festum rutilante fauce
Cum tibi divam penetrabit aedem,
Concines carmen modulante turba:
„Ecce Sacerdos“ —

Ecquidem rugae faciem seniles,
Candidi frontem pariter capilli
(Praesidis summi decus ac honos) nunc
Usque nec orant,

Attamen virtus in Eo virescens,
Perspicax et mens animi fidelis,
Quae decet Patrem lituum tenentem,
Considet omnis.

Id refert Gmundum, memorant Penates
Agminis Modřic, celebrat peraevum
Moenium Julii, **) sua quae regebat
Gonsaga templa.

*) Limen = *Práh*, — unde Pragae nomen fabulatur. **) Juliuw wrch w Olomuci.

Ipse Parnassi roseus fatetur
Praeses, ac ipsae resonant Camoenae,
Corde quae gestat documenta, musae,
Hicce Sacerdos.

Justus haec aequa trutinans bilance
Caesar, aeterno Superum favore,
Praesulem dignum viduis Pragorum
Dat Sacramentis. —

Nos quidem moesto premimur dolore
Sic, velut quondam graviter Mileti
Audiens plebs: Vix redamata Pauli
Ora videbis — *)

Attamen cuncti, titulus quod almis
Fulgeas, *Te* nunc moderantem habenas
Agminis magni decoramus hocce
Carmine laeti:

Numen aeternum Moderator orbis
Te bonis cunctis cumulet, suoque
Protegat faustum studio diserti
Nestoris aevo!

Ne sciat Chiron larium Tuorum
Tecta, sed sospes sine nube tetra
Vive divorum, populique sacrae
Utilitati!

Mathias Pawlowsky,
Capellanus Boscovicensis,
dioeceseos Olomucensis.

*) Act. 20, 38.

Hlas z duchowenstwa Olomaucké arcidiecesj.

Nehněwcy zmilená sestro na sestru se,
Twůg-li nadwznešený k nám *Aloysius*
Častěg' tauhyplným zpět se ohljžeti
S stolce swého okem bude.

K chůwě swé zmilitek z matčina náručj
Odbjhá, nade čjmž matka se nemračj.
Od matky *Zbeničan* k pěstce Morawii
Někdy, přeg, by si zaměřil. —

W půli swého žitj žeť domowem počal
Dljť, růsť, kwésti u nás, w přjzni Rudolfowě *)
Silný pustě kořen, k wšem w hierarchii
Stupňům dráhu si oswogil;

Dwau že inful okras Praesuly zde dwěma,
Gichž miláček obrán, w odměnu dáno *Mu*;
Žeť tu w lůně našem špjži i sláwu swau
Powždy w mjře našel plné,

Toť w gemné duši *Mu* tkwjt bude; z úplna
On, co w srdce, či list psáno ge zákonem, —
Zbožný — wezdy konaw, též slowu dostogj:
„Aron, w srdci nosiž gmě gich!“

*) Kardinala arcibiskupa, arciknjžete Rudolfa.

Štěstj twého přegem, sestro, newěsto ti,
Netaužje na osud, gjmž bylo určeno:
„Žadost mjti musj chowka Morawia,
Zornj swit že gi oblažil:

Slunce wšak wysoké má roditelkyni
Náležeť, s dokladem, oswěty-že blahé
Paprskům weleno semto dorážeti,
Wzágem by přetržen nebyl.“

O! dráhau tedy beř Swau, Pane! slawně se,
Zdráw stůg, w paměti měg tu ctitelů wřelých,
Gež kágj naděge: w střed zplozen že gsi,
Králowská spona dwau matek!

Jan Nep. Tutta,
krag. děkan, konsist. rada,
farář w Opatowicjch.

Hlas z duchowenstwa diécesj Brnenské.

Wěčná láska z milostného nebe
  W twau *Tě* prowoď milowanau wlast!
Tam, kde čeká swatý úřad *Tebe*,
  A při mnohé péči welká slast;
Kde úrodné pole wykázala
  Twé činnosti milost králowa,
By se *Tebau* wůkol rozmáhala
  Wjra, ctnost a Božj oslawa.

S želem sice *Tebe* propauštjme,
  Au *Tě* wyššj osud odňal nám:
A wšak s plesem *Tebe* prowázjme
  W duchu w *starožitný Wjtůw chrám*,
Sestra musj sestře štěstj přáti,
  Když se ženich sličný snaubj gj;
Slušno bratrům s bratry zaplesati,
  Když ze zisku ti se radugj.

Tě wěhlasná powěst předcházela
  K nám giž od gezera Žmundského; *)
Po Morawě kolkol roznášela
  Kwěty ducha *Twého* garého.
Od Modřických **) lučin k Olomauci
  Wznášela *Tě* hodnost wýš a wyš,

*) Gmünd w Rakausjch, kde byl kragským děkanem a konsistornjm radau.

**) Tu byl, bljže Brna, Reghradu a Blučiny posledně kragským děkanem.

Až *Twá* prsa wljdná, bohowraucj,
Zdobil mimo hwězdu geště křjž.

Nowau sláwau opět ozářený,
Béřeš teď se k břehům Wltawy,
A co Arcibiskup oswjcený,
Dobrý Pastýř, Otec laskawý!
Tam kde kryge nebenosná báně
Drahé českých Swatých klenoty,
Tam *Tě* wedau ti slúhowé Páně
K stolci *Twému*, plni blahoty.

Zachowey *Tě* do neydelšjch časů
Hospodin we zdrawj bugarém!
Abys konal a wzděláwal spásu
Geho lidu w duchu Kristowém.
Když Twá ruka bude žehnáwati
Od oltáře Čechům laskawě, —
Pane! — rac žehnage zpomjnati
I na nás sbratřené w Morawě!

Josef Holásek,
farář na Blánsku,
patronátu arcibiskupstwj Olomauckého.

Pogednánj.

1. O domnělé náboženské šjlenosti swatých Apoštolů.

(Proti neysilněgšjm winitelům časůw neynowěgšjch.)

Od

Jakuba Beera,

čestného kommendatora řádu křižownického a cjs. král. professora dogmatiky.

Čj srdce giž gednau mocné útěchy pocjtilo, kteráž ležj w *těch* slowjch: „Wjm, že Spasitel můg žiw gest,“ uwážj také hlubokau bolest, kterauž odpůrcowé z mrtwých wstánj Wykupitelowa schytralými pochybami a námjtkami auskočnými připrawugj dušem wěřjcjm. A předcet shledáwala neyslawněgšj tato udalost w pozemském obcowánj Syna Božjho, totiž: „nowě oživeného z hrobu se nawrácenj,“ we wšech wěkách neysilněgšjho odporu. Nic méně nenaskytnul se od času pohanského mudrce, powěstného Celsa, a šjleného zakladatele Islamu a Wolfenbütelského fragmentisty smělegšj odpůrce základnj této křesťanské prawdy, na kteréž wšecka naše naděge spočjwá, nežli neynowěgšj onen Tubinský falešný ewangelista, kterýž w neybezpečněgšjm ugišťowánj očitých

swědků: sw. Petra (I. Pet. 1, 3.), sw. Jana (I. Jan 1, 1. 3.), sw. Mautauše (28.) a giných nic giného neshledáwá, než wygádřenj poblaudilých wěstců a řeči matné šjlenců náboženských. S takowauto wýčitkau neušetřil ani onoho apoštola, gehožto mrawnj krásau tak spanilý žiwot od okamženj, když na wjru se obrátil, gako nepřetržitým se býti widj řadem důwodůw podiwného z mrtwých wstánj Boha-Člowěka, neušetřil ani učitele národůw, kterýž zaugjmá wšecku naši pozornost, nechat hledjme buď na důwtipnau rozwážliwost geho rozumu nebo na wznešenost geho myšlének, buď na setrwalost geho wule nebo na wraucnost geho lásky, buď na zpusobnost geho w obcowánj s rozličným lidem nebo na spanilost geho mysli, na geho srdnatost w nebezpečenstwjch anebo na ráznost wýmluwnosti geho. Dle nowého zgewenj Dra. Strausse wšickni apoštolowé a učedlnjci a prwnj wyznawači Páně pogati byli kauzlem stegné šjlenosti, cwangelická wyprawowánj o wzkřjšeném mistru giného prý negsau nic, než plodem žiwé obraznosti wěrných staupencuw geho, kteřjž, prý, wznešeného mučedlnjka pro prawdu a ctnost nigak si představiti nemohli, nežli že w gakémsi stawu proměněnj žige, a tak představeného mrtwého že prý skutečně oživeného před sebau widěti se domnjwali, a gak se domnjwali, že giným opět wyprawowali. *)

Wzkřjšenj Páně nic by tedy giného nebylo, nežli ničemný wýtwor obraznosti, gjmž se wyznawači

*) Porow. Dr. Strauss Leben Jesu I. Kap. 3 Abschnitt §. 137.

ukřižowaného bawili osmnácte set let, kterýž ale na mocné slowo Tubinského doktora opět do stjnu bágek sestaupil. Ach, tedy by křestanský swět spočjwal posud w náručj dlauhého půlnočnjho snu, posudby lichými přeludy byl mámen, kdyby maudrý učedlnjk dewatenáctého wěku wzdělanosti slunce až k polednjmu nebi byl newywedl, aby palčiwými paprsky geho uspance konečně zbudil; posud by tisjce pošetilcůw hledali mrtwého mezi žiwými, kdyby nowý onen ewangelista učedlnjky Páně, kteřjž prwnj bági tuto za prawdu udáwali, za oklamané fantasty a dobromyslné šjlence byl neprohlásil. . . Nepochybně se domnjwal w hrdosti swé spisowatel neynowěgšjho žiwota Páně, kterýž w nadšeném pochopenj wzkřjšenj Kristowa přežwykowal wlastně po eklektiku Celsowi, po odštěpenci Juliánowi, po pantheistském Spinozowi, po nenáwistnjku křestanstwa Woolstonowi, po protikřestanském Edelmannowi a po německém šjlenci Danieli Mullerowi, domnjwal se, že sauwěkým lidem se welmi zawděčj propůgčenjm téhož swého swětla; neboť on gest sobě swědom, mnoholi učenosti mu na to wynaložiti bylo, prwé než se mu z hlubin literarnjho zpytowánj zablesknul onen weliký nález, že mezi miliony sauwěkých křestanůw on gediný sám gasného, aneb aspoň giných gasněgšjho zraku požjwá. Což tedy diwu, že weliký sbor ctihodných hagitelůw swatyně Hospodinowy k swatému zápasu powstal proti témuž odwážliwému buřiči, a že giž přes půl sta swedli půtek, aby porazili téhož domnělého welikána. Zdržuge-li ho posud duch twrdošjgnosti, aby zbra-

ně k nohám mocněgšjch popůrcůw složil, aneb uchopil se opět meče a kopj proti swým wjtězům, aby seknutj a bodnutj, gak mile ucjtj geho ránu, stegnau měrau splácel: nicméně nepochybuge nestranný swědek téhož zápasu, že přepiatý rek tento na hlawu gest poražen.

Spisowatel techto řádkůw nezamcyslj se připogiti k ctihodnému sboru wjtězoslawných apologetůw, neboť se nedá giž snad k důwodům gegich nic znamenitého nowého přidati, aniž zwláštnj důwody obgasniti hodlá, z nichž dáwno zapomenuté námjtky obnoweny, a narknutj, kteráž pronesli neyauhlawněgšj nepřátelé gména křesťanského, od křesťanůw odrodilých opět uwozena byla. Zdržj se i proto apologie takowé, an bezpečně gest přeswědčen, že prawowěrné čtenárstwo téhož časopisu gj nemá potřebj. Wyšetřiti chce tedy genom: *práwem-li apoštolowé Páně z náboženské šjlenosti winěni býti mohau?* Náležitá odpowěď na tuto otázku následowati bude sama sebau, když se prwé ustanowj: *čjm wzniknauti mohlo podezřenj, že swatj apoštolowé šjlenosti snad podléhali,* a napotom, když se wyšetřj, *čjm se lišj od skutečných šjlenců w.*

I.

Pomezj, gjmž se dělj šlechetná horliwost od pošetilé třeštěnosti, tak někdy splýwá, že w posauzenj gich i ten neyrozumněgšj člowěk w omyl uběhnauti muže. Poněwadž tedy sw. apoštolowé, genž w žiwotě swém neukogeně horlili pro sprawedlnost, pro dobré a prawdu, negednau tak bljzko

dostaupili k pomezjm náboženské šjlenosti, že gim nelze bylo wyhnauti se podezřenj téhož duchownjho neduku: za skutečné šjlence byli gsau pokládáni.

1. Mohli giž tjm w podezřenj takowé upadnauti, *že we swém powolánj swrchowanau gewili horliwost.* I w žiwotě šjlencowě ukazuge se cos podobného. Zamilowal-li si kdy gaký přelud, bawj se gjm duše geho dnem i nocj, swrchowanau ho pěstuge náružiwostj, nemyslj, nečinj giného nic, než co by k témuž přeludu směřowalo. On wládne cele geho srdcem, a pakli co giného smysly swými pogjmá, shromáždj toliko, aby swé modle oběť přinésti mohl. To platj o šjlenosti w lásce, w pobožnosti a giných náružiwostech. — Stegnau horliwostj pláli sw. apoštolowé pro předmět swého milowánj; w *něm* toliko a *proň* chtěli žiwi býti, a předmět tento byl — ukřižowaný Ježjš. Pro něho zanjcen dj před celým shromážděnjm židowské rady swaté knjže apoštolské: „Nemužeme nemluwiti toho, co gsme widěli a slyšeli. Nenjť w žádném giném spasenj; nebot nenj giného gména pod nebem dáno lidem, skrze kteréž bychom spaseni býti měli.“ (Skut. 4, 20. 12.) S srdcem wraucjm, s srdcem plným čisté a upřjmné lásky k Ježjši Kristu napsal sw. Jan geště w šedém stářj: „Widěli gsme sláwu geho, sláwu gakožto gednorozeného od Otce, plné milosti a prawdy.“ (Jan 1, 14.) Téhož ducha pln wolá učitel národuw ku křesťanům Řjmským: „Kdo nás odlaučj od lásky Kristowy? ani smrt, ani žiwot, ani nastáwagjcj wěci ani budaucj, ani wysokost, ani hlubina;“ (8, 35.) a křesťanům w

Galacii pjše: „Ode mne pak odstup, abych se w čem chlubil, gediné w křjži Pána našeho Ježjše Krista, skrze kteréhož swět mi ukřižowán gest, a gá swětu.“ (6, 14.) — Byli snad proto sw. apoštolowé skutečnj šjlenci, že tak mluwili? Můžet býti srdce gistau wěcj zanjceno, může se mysl přede wšjm gj bawiti, a horliwost může zcela směřowati k wywedenj gegjmu, a nemusj při tom třestiti. I prawé nadšenj zanjceno gest swým předmětem, an ale se wolně pohybuge, wysoko nad obyčegnau drahau, nezasluhuget proto gména šjlenosti, w kteréž gi chladná sobětnost stjhá.

2. Mohloť podezřenj toto proti apoštolům Páně i tjm wzniknauti, *že pro předmět nadšenj swého* neméně gako prawj šjlenci *wšecko obětowati hotowi byli.* Kdo šjlenstwj w slabém toliko nástinu zná, nemohl toho přehlédnauti, gak podiwné stálosti w trápenj, gak k wolnému nasazowánj wšeho gměnj swého ano i žiwota schopni gsau takowj lidé, kteřjž wrtochu gakaus šjlenc zamiłowali. Otewřeme-li genom letopisy wlastenské patnáctého stoletj, ay widjme, mnoho-li těžkosti lidé tenkrát pro náboženstwj podstupowali a nehod snášeli, mnoho-li trpeli, a gakých sauženj si ani newšjmali; gak často kwapili i k těm neyukrutněgšjm mukám, plni gsauce nepodagné swéhlawosti, an opogeni šjlenstwjm gemněgšjch pozbyli citůw, a w bezsmyslné pitomosti k lichým se hnali záměrům. Netoliko prawda, nébrž i lež a blud se dočkali swých mučedlnjkůw. Události této hleděli použiti schytralj nepřátelé gména křesťanského, aby prwnjm křesťanským mučedlnjkům

mohli odeprjti slawné zásluhy hrdinstwj rozwážliwého, a wyhlásiti ge za šjlence, poněwadž hotowi byli, i gměnj i žiwot swůg obětowati, kde toho obhágenj prawdy a wjtězstwj křesťanstwa požadowalo. A kdož by pochybowal, že i swatj apoštolowé zmužilostj takowau nadáni byli? Sw. Pawel duchem swázán předzwjdal, gaká sauženj w Jerusalémě ho očekáwagj, protož řekl staršjm Efeské Cjrkwe: „Ale nic se těch wěcj nebogjm, aniž činjm duši swau dražšj nežli sebe, gen abych běh swug a přisluhowánj slowa Božjho wykonal, kteréž gsem přigal od Pána Ježjše.“ Skut. 20, 22 — 24. Že pak i ostatnj sw. Apoštolowé s njm w tom sauhlasili, oswěděugj pahorky, ostrowy a města, zaswěcená prolitau krwj gegich, a mučidla oslawená wolným se wzdánjm gegich do wůle Božj a wjtěznau setrwalostj.

3. Prwé než ale obětowali žiwot swůg, mohlit i proto zlowolným šjlenými se widěti, *poněwadž nespokogeni s tjm, co bylo, s neunawenau horliwostj wšude hleděli nowých zjskati wedlnjkůw nowého náboženstwj.* Tak počjná sobě i šjlenost. W stálém nepokogi semo tamo těká a roty staupencůw shánj. Nese to giž s sebau, že z dumy a marnosti nade wšjm, co gest, bez náležitého wyšetřenj nelibost a newůli prohlašuge, že na mjsto wěcj skutečných swoge, w zimničnj přepiatosti wytwořené domněnky a politické ideály a pronikawé náwrhy ku zdokonalenj — anebo spjše ku přewrácenj celého swěta, uwésti chce, a po ničem snažněgi netaužj, než aby swym přeludným ideálum, gimž swrchowanau při-

pisuge cenu, na wšech mjstech horliwých netoliko, nébrž i aučinliwých zjskala staupencůw. Stegnau snahu widěti i w žiwotě sw. apoštolůw, kteráž byla gim i uložená božským powolánjm. Nikdý a nikde nemohli přestáwati na tom, co bylo, a gak to bylo. Nemohli spokogeni býti se zaslepenostj národu Israelského, s bugnostj wysjleného Řjma, a s rozšjřeným wůbec panowánjm, kteréhož si uchwátila tělesnost. Gakož sami se powznesli od nižšjho k wyššjmu, od toho co gest, k tomu, gak by to dle gegich přeswědčenj býti mělo; a gakož sami pogali celau dušj swau s hůry sobě daný prwotnj a wzornj přjklad prawé dokonalosti pro wšecky přjpadnosti žiwota: tak se přičinili, aby lidi sauwěké přiwedli k pohledu na wěčnau krásu a dobro, a pohledem na ně, aby ge celau dušj zamilowali: wšem a každému kladli na srdce gakožto swatau powinnost, hledati co swrchu gest, oblěci nowého člowěka, kterýž gest podlé Boha stwořen we sprawedlnosti a swatosti prawdy. Efes. 4, 23. 24. Kol. 3, 1. Aby králowstwj Božj se na zemi stále rozšiřowalo, aby každé horčičné zrnko Božjho slowa, wyseté na poswátném poli Judském, w kmenowý wzrůstalo strom, a rozložitými wětwemi weškerau zemi zastiňowal, a weškerá pokolenj lidská aby se pod klenutjm geho slaučila w gedinau rodinu Božj — za to se denně modlili, tomu obětowali wšecken čas a sjlu a žiwot. Wšechněm wšecko se chtěli státi, aby wšude některé aspoň králowstwj Božjmu zjskali. 1. Kor. 9, 22.

Gešto ale sw. apoštolowé w důležitých těchto

wěcech se šjlenci náboženskými se srownáwagj: odkud to předce, že se od těchto s neljbostj odwracjme, u oněch ale tak rádi trwáme? že tito posměch a newřenj způsobugj, onino i na nepřátelgch wymáhagj sobě uctiwost a wážnost? že protiwenstwj, učedlnjkům Páně učiněné nepoznalau prawdu do gasněgšjho uwozuge swětla, kdežto neypřjzniwěgšj šjlenosti prospěch prawdu činj práwě podezřelau? — Odpowěď na tyto otázky ležj w gednoduché přjčině, že se lišj sw. apoštolowé práwě w podstatných wěcech od skutečných šjlenců w.

II.

1. *Prwnj znamenj*, gjmž se práwě nadšenj lidé, následowně i sw. apoštolowé od šjlenců dělj, *gest gasnost a řádnost náhledu, s kterýmž swé powolánj a aučel geho poznáwali.* Patrnau tuto wědomost a důwodnau přeswědčenost, kterauž se dělj oswjcence od šjlence, shledáwáme wesměs u apoštolů Páně.

Co gim neydražšjho bylo, obětowali tomu, co neywznešeněgšjho gest, poněwadž důstogenstwj a swatost powolánj swého gasně poznáwali, a s přeswědčenostj tauto pjše učitel národůw sw. Pawel Timotheowi: „Wjm, komu gsem uwěřil, a gist gsem, že mocen gest sklad můg zachowati do onoho dne. Měg přjklad zdrawých slow, kteráž gsi ode mne slyšel u wjře a w milowánj w Kristu Ježjši. Dobrého sklad ostřjhey skrze Ducha swatého, kterýž w nás přebýwá.“ 2. Tim. 1, 12 — 14. W témž duchu dj we swém a we gménu ostatnjch

apoštolů miláček Páně sw. Jan: „Což bylo od počátku, což gsme slyšeli, což gsme očima swýma widěli, a což gsme pilně spatřili, a čehož se ruce naše dotýkaly, o slowu žiwota zwěstugeme wám, abyste i wy s námi obecenstwj měli.“ 1. Jan 1, 1. 3. Z postačitelných důwodůw wšickni o tom přeswědčeni gsau, že gim co učitelům národů uloženo gest, pro wěčnau prawdu bogowati mečem ducha a mocj přjkladu proti špatnosti a ničemnosti wěku swého, a gisti gsau wjtězstwjm, kteréhož dobude sprostnost sw. Ewangelium nad wyšňořenými saustawami pohanských mudrcůw, a zbožná gegich mysl a přjsnost mrawů nad welikau pokaženostj lidského pokolenj; a proto se wygadřugj s šlechetnau prostosrdečnostj powážliwého ducha před wysokau radau w Jerusalémě: „Gestli to sprawedliwé před obljčegem Božjm, abychom wás wjce poslaucbali, nežli Boha, sudte.“ Skut. 4, 19.

Gak docela ginák to wyhljžj w hlawě šjlencowě! I geho ducha zmocnila se sice hlawnj gakási myšlénka, ale myšlénka tato, kterauž wýhradně weden a puzen býwá, neobstogj před swětlem rozumu a zgewenj; sám slepý a neschopen gakého ponaučenj stane se wůdcem slepých; auzkostliwě se štjtj skládati aučet z prawosti swých myšlének a záměrůw, ano cjtj se i uraženým, domeyšlj-li se kdo o něm, že se zodpowjdá. Wzhledem na wyššj důwody nikdý mu negsau gasné myšlénky geho, gimiž přede se hlawně sprawuge, a má-li kdy gasné zřenj w budaucnost, nelze, aby se budaucnosti této dočekal. K čemu přirozenost kolik stoletj požaduge, chcet on, aby do-

zralo za čas geho žiwobytj. Proto býwá počjnánj geho netoliko prudké, nébrž i zhaubné gemu i ginym, podobno oněm horaucjm wětrům gižnjch kragin, gichž wánjm wšecko práhne.

2. Wšak práwě to nás wede k druhému rozdjlu, kterýmž patrno, že sw. apoštolůw se netýká předházka šjlenosti. An šjlenci obyčegně co nesnášeliwj pronásledownjci *strach a hrůzu působj, hledj sw. apoštolowé pokognými prostředky, duchownjmi zbraněmi toliko rozšjřiti králowstwj prawdy a ctnosti.* Zamilowané domněnky šjlencowy osobugj si welmi lehko gakýsi tagný w člowěku saud, a na čem se we swé zwuli ustanowil, k tomu napotom rozum, chtěg nechtěg, w mlhawém swětle důwodů hledati musj, a to tjm horliwěgi, čjm wjce se o ceně swých domněnek a záměrůw domeyšlj, a čjm násilněgi k zdělenj brzo marnostj, brzo ginými pohnútkami poháněn býwá. Newede-li se mu to pokogným prostředkem, naskytugj-li se mu w geho proselytowánj neočekáwané překážky se strany těch, kterj nechtj dle geho způsobu smeyšleti a snjti: welmi lehko popudj geg wysokomyslnost a wzdor — obyčegnj společnjci šjlenosti náboženské — aby násilnými prostředky wynutil, čehož mjrněgšjm způsobem dogjti nemohl, a byť by i praudy krwe lidské mu bylo proléwati, a staupati po nahromaděných mrtwolách k cjli swých záměrůw: potlačj každé hnutj autrpnosti, a ukrutným stane se tyranem, gedná-li se o to, aby domnělému nadšenj swému mezi zaslepeným sauwěkým lidem wjry wymohl. . . . Komu zde negde na mysl

pošetilý onen prorok z Mekky, komu nepřipadá krwožjzniwý kralowrah mocného ostrowj, a mnozj ginj političtj a náboženštj šjlenci starého wěku, kteřjž pod pláštěm obecného blaha nebo náboženstwj hranice zapalowali, mučjrny stawěli, a hrůzau na giných wymoci toho usilowali, seč toliko láska býti může?

Takowý duch byl apoštolům Páně a prawým gich w aařadě nástupcům po wšecky wěky docela neznámý. Nebylit nikdý pronásledownjci, nébrž pronásledowanj, a čemuž giné učili, prwnj museli zachowati — lásku i k nepřátelům. Náboženské lhostegnosti gakož i krutého pronásledowánj stegnau měrau se chowagjce, proukazowali při wšem, sebe horliwěgšjm hlásánj sw. Ewangelium w smeyšlenj i gednánj tu neywětšj wljdnost, přjwětiwost a dobromyslnost, kteráž i za Nerony s něžnau swědomitostj se modljwá, 1. Pet. 2, 17. a mdlé u wjře bez hádek o myšlenj přigjmati rozkazuge. Rjm. 14, 1.

3. A gakož na swatých apoštolech šjlené w pronásledowánj zuřiwosti pohřesugeme, neshledáwáme na nich ani té neymenšj stopy *pyšného ducha*, gjmž se domněnkowitj šjlenci nadýmagj, ano naopak tu neyčistšj *pokoru* a *skromnost*. Šjlenec obyčegně mnj, že zwláštnj přjzně nebes požjwá. Čehož rozum neyrozumněgšjho newidj, o tom se domeyšlj, že to w hrdé přepiatosti swé pogal; čeho mu obrazotwornost w peřestém záludném swětle předstawila, k tomu chce nutkati; ale každý odpor, kteréhož při tom zakaušj, podněcuge w něm zádumčiwau myšlénku, že wysoko

nad chátrau státi musj, kteráž maudrosti geho pochopiti nemůže; a pakli kde i pokoru na odiw stawj, i ta giného nenj, než skrytá pýcha, kteraužginé o swé bezauhonnosti přemluwiti chce. Při tom ale geho smeyšlenj náramně odpjrá chowánj a gednánj geho. Šetřjš-li geho řeči, mnjti budeš, že celá geho bytnost k nebi toliko gest obrácena, a že se nad hwězdami wznášj, že geho mysl směřuge k tomu genom, co prawého, krásného a dobrého gest: on se ale bawj předce genom pauhými wrtochami, a co zatjm ostatně pronedbán na zemi lpj, a z bjdné polowičnosti wybřednauti nemůže, nedostáwá se mu stegným časem i chuti i sjly, aby swé sny krásné uskutečnil.

W gak welebné sláwě pak stogj naproti těmto lidem prwnj apoštolštj kazatelé křesťanstwa! Co se od paměti lidské neudálo, to dowedlo dwanácte chudých Galilegských. Dechem gegich úst němégj pohanská orákula, modly klesagj w prach, tisjcery mizj předsudky. Gak někdy maně ocel a kámen pokogně spěcj křjsj giskru, a neočekáwaný dech wětru w plamen gi rozdmychuge: tak žiwé slowo gegich wdechnuté Duchem Božjm tisjce za hodinu w mysli roznécuge, w málo letech skláněgj tři djly swěta kolena swá před gegich maudrostj, a některá města ctj samu osobu gegich co bohy podobné lidem. Skut. 14, 10. Blahým působenjm gegich slawj omladlé člowěčenstwo garnj swátek duchownjho nowého zrozenj. Ale gaký cit se gewj w srdci gegich po wšech těchto bogjch a wj-

tězstwjch a neyslawněgšjch triumfech? Byla to snad pýcha? Nikoli; w neyhlubšj pokoře a s wědomjm, že docela záwislj gsau od Božjho požehnánj, gednosworným wšickni prawj hlasem: „Milostj Božj gsme, což gsme, a milost geho nebyla w nás daremna.“ 1. Kor. 16, 10.

A tak se nám wtjrá neodolatelná přeswědčenost, že apoštolowé Páně genom tenkráte z náboženské šjlenosti winěni býti mohau, gestliže týmž gménem se nazýwá wznešená nadšenost pro swatau wěc Božj žiwá, co skála nepohnutelná wjra, prawá welkodušnost a nepřemožitelná mysli rekownost. Pro žiwot ale wyplýwá z přjtomného wýkladu zwlášť ona důležitá prawda, kteréž neywjce ti nepoznáwagj, genž Bohem nadšené učedlnjky Páně z náboženské šjlenosti winiti se osmělugj: „Člowěk, kterýž *hlawau* toliko býti chce, práwě takowau gest networau, gako ten, kterýž *srdcem* toliko si býti oblibuge; dokona zdrawý člowěk gest obé. Swětlo a teplo mjti musjme, chceme-li se powznésti k Neydokonalegšjmu.“

---

2. *O nečistých wěcech: proč se gmenugj a gsau nečisté?*

Od

Františka Hawránka,

křižownjka.

Gsau wěci, kteréž samy sebau gsau zlé; a gsau wěci, kteréž nadužjwánjm toliko zlými se

stáwagj, anot nenj wěci tak dobré, aby se přewrácenostj lidskau a neslušným užjwánjm zlau nemohla státi. Takt i ony wěci, kteréž nečistými a smilnými slowau, samy w sobě negsau nečisté a smilné; nečisté a smilné gsau genom tenkrát, když gich užjwánjm se rušj pořádek, kteréhož Bůh ustanowil, a na ten způsob člowěk swé i giného zdrawj hubj, swé i giného časné i wěčné blaho podkopáwá. Že tyto wěci, o nichž zde gednati obmeyšljme, samy sebau negsau nečisté a smilné, widěti gest z Božjho ustanowenj, z Kristowa potwrzenj a powýšenj, z podobenstwj, gehož swatý Pawel užjwá, a konečně z aučelu, k němuž ustanoweny gsau.

Swrchowaně swatý Hospodin řekl: „Opustj člowěk otce swého i matku a přidržj se manželky swé; a budau dwa w těle gednom.“ A požehnáwage prwnj manželský sňatek řekl: „Rostěž a množte se, a naplňte zemi.“ 1. Mogž. 2, 24. 1, 28. Co tedy neyswětěgšj Bůh ustanowil a přikázal, nemůže býti nečisté a smilné. Kristus Jezjš, uwáděge dokonalegšj zákon lásky potwrdil netoliko manželský sňatek, řka: „A takt giž negsau dwa, ale gedno tělo. Což Bůh spogil, toho člowěk nerozlučug,“ Mat. 19, 6.; nébrž i swátostj powýšil a zaswětil: „Tagemstwj to weliké (swátost) gest, w Kristu a w Cjrkwi.“ Efes. 5, 32. Protož mluwj swatý Pawel s takowau uctiwostj o manželském sňatku, a připodobňuge ho k onomu sňatku, kterýž uzawřel Kristus Ježjš s Cjrkwj swatau, a dj: „Muž gest hlawa ženy, gako Kristus gest hlawa Cjrkwe: ont Spasitel těla

gegjho. Ale gako Cjrkew poddána gest Kristu, tak i ženy mužům swým we wšech wěcech. Muži milugte manželky swé, gakož i Kristus milowal Cjrkew, a sebe samého wydal za ni, aby gi poswětil, očistiw obmytjm wody skrze slowo žiwota, aby sám sobě učinil slawnau Cjrkew, nemagjcj ani poskwrny ani wrásky, anebo co takowého, ale aby swatá byla a neposkwrněná.“ Efes. 5, 23 — 27. Důstogen-li manželský sňatek, aby připodobněn byl swatému spogenj Syna Božjho s chotj geho Cjrkwj swatau: dogista sám také gest swatým. A posléze, gaký gest aučel sňatku manželského? Prwnj a hlawnj gest zplozenj a wychowánj člowěka, twora k obrazu Božjmu; zachowánj lidského pokolenj, rozmnoženj sluh Páně, rozmnoženj Kristowých učedlnjkůw, rozmnoženj měšťanstwa nebeského. Nenj-liž to aučel weledůstogný a swatý? Gakož ale nynj nemůže wyplýwati čistá woda z pramene nečistého, a zlý strom nemůže dobrého owoce wydáwati: na gewě každému gest, že manželský sňatek swatý gest, poněwadž má swatý aučel.

Kdo tedy dle prawidel zdrawého rozumu, dle ustanowenj Božjho, dle přikázanj Kristowa poslušen gsa spolu zákonůw cjrkewnjch i měšťanských — kteréž obmeyslj genom blaho obecenstwa — wstupuge w manželský sňatek, a podwoluge se býti nástrogem w ruce Božj k dosaženj oněch důstognych a swatých aučelůw: nenj a nemůže býti nečistým.

Nečistým a smilným gest toliko ten, kterýž se neohljžege na ustanowenj Božj a dotčené zá-

kony, wěc tuto samu w sobě důstognau a swatau powažuge za předmět rozpustilého a nestaudného wyraženj, anebo za prostředek k ukogenj nezřjzených pauze tělesných žádostj, anebo konečně ten, kterýž přewracuge a přestupuge wšecken netoliko zgewený, nébrž i přirozený zákon. Nečistým gest tedy, poněwadž wěc čistau poskwrňuge; smilným gest, poněwadž wěc důstognau snižuge; hřjšným gest, poněwadž wěc swatau zlehčuge a hanobj; a to se může státi buď w myšlenkách, žádostech, řečech, anebo w skutcjch; skutky tyto gsau opět dwoge: buď odporugj zákonům ustanowenym, anebo spolu zákonům přirozeným. Abychom se přeswědčili, že wšecka nečistota pocházj toliko z přewrácenosti lidské, o každém gednati dlužno.

1. O nečistých myšlénkách, žádostech a řečech.

Geden z neysilněgšjch pudůw, kteréž Stwořitel do lidského srdce wštjpil, dogista gest pud pohlawnj. Geden z neysilněgšjch gest, aby se podwolil člowěk býti za nástrog w ruce Hospodinowě k zachowánj a rozmnoženj lidského pokolenj, a ulehčeno bylo gemu weliké břjmě powinnostj, kteréž na sebe co manžel a otec přigjmá. Poněwadž ale tak silný gest, počjná w člowěku procitowati, když přicházj djtě do let mládeneckých a panenských. Aby ale tento pud mezj nepřekročil, opatřil geg Buh dwěma strážcema: stydliwostj a swědomjm, tak sice, že čjm wjc se onen zmáhá, tjm wjce i tyto citelnosti nabýwagj a sjly.

Stydliwost ukazuge, co se protiwj swatému ustanowenj Božjmu, a swědomj zbraňuge, aby se nestalo nic, čjm by rušen byl a mařen stanowený od Boha pořádek. Genom tenkráte se nerdj stydliwost, a swědomj powoluge hlasu přirozenosti, když poznáwá rozum w zdrawém uwáženj, že člowěk gest s to, přigjti na sebe weškeré powinnosti, kteréž ukládá ukogenj téhož pudu, a že s to gest, naplniti božský i cjrkewnj i měšťanský zákon.

Kdo wzdaluge tyto strážce od pudu pohlawnjho, — násilně hasj swatý oheň stydliwosti, konegšj a chlácholj swědomj swoge: — dopauštj tomu, aby si onen pud ljbowolně a bezuzdně počjnal. Odstraněna pak býwá stydliwost a swědomj ukonegšeno, když se newčasně objrá člowěk myšlénkami, kteréž uwádj mu na srdce pohlawnj pud, s zaljbenjm se u nich zdržuge, žádá si gich uskutečniti, takowých řečj poslauchá, anebo ge mluwj. Nelzet ginák, než aby w člowěku potlačena a udušena byla na ten způsob wšecka stydliwost, poněwadž častým pamatowánjm, poslauckánjm a mluwenjm tato, sama sebau důstogná wěc zwšednj, a wšj wážnosti pozbude. Kdyby se geště o nj mluwilo, gaká skutečně gest, a k čemu gi swrchowaný Hospodin ustanowil: udržela by se déle aspoň we swé důstognosti, a důstognost gegj by tomu nedala, aby se lidé k nj nectně měli; wšak mluwjwá se o nj, gakoby welemaudrý Bůh při nj neměl žádných záměrůw, gakoby nálezem a hračkau byla přewrhlé bugnosti. Powážjme-li mimo to, že takowým tlacháním se

pokazj wšecka obrazotwornost, tak že napotom člowěk i neyswětěgšj wěci widj w hanebném swětle, a neydůstogněgšj wěci w nectném oděné rauchu, že i neycudněgšjm řečem necudně roznmj, ba ani pokogně modliti se nemůže, aby neslušnými obrazy nebyl wytrkowán: zdaž neslugj práwem myšlenj a žádosti a řeči takowé nečistými? Wěc sama sebau nenj nečistá, když ale zlým užjwánjm zbawuge se wšj důstognosti: pro nečistotu lidskau nečistá gest. Pozorugeme-li zewnitřnj ostatnj chowánj lidu, zwlášť we wyšších stawjch, myslili bychom, že w takowých řečech nikdo si nebude libowati; neboť hledj na to, aby ruce a obljčeg byly umyty, oděw bez poskwrny, přjbytek stkwaucj, weškeré nádoby, gakož i pokrm a nápog, slowem wšecko aby bylo welmi čisté. Z toho bychom zawjrali, že w čistotě wůbec sobě libugj; wšak po hřjchu! práwě naopak; wně se wšecko leskne čistotau, a nestaudný howor neomylným gest důkazem, že w srdejch sedmerá nečistota uhnjzděna gest. O takowých lidech dogista platj, co řekl Kristus Jeziš o farisegjch a zákonjcjch: „Čistjte konwice a mjsy, podobni gste hrobům zbjleným, kteřjž se zdagj lidem zewnitř krásnj: ale wnitř gste plni nečistoty.“ Mat. 23, 25 — 27.

Namjtne mi ale někdo: „naturalia non sunt turpia.“ Tomu nikdo neodporuge, ano s wrchu gsem podotknul, že ta wěc, o kteréž zde mluwjme, wzhledem na swůg aučel důstogná gest, ano i swatá; wšak práwě proto, že se nehledj na gegj aučel, a přirozenost se gj odgjmá, stáwá

se hanebnau. Naturalia equidem non sunt turpia, verum si natura exuuntur, turpia evadunt. Gsauť i giné přirozené wěci, kteréž práwě proto negsau hanebné; a předce nenj, kdo by o nich mluwil, leč toho gest newyhnutelně potřebj, a i tenkráte ho žádný rád neposlauchá, a mjlo mu nenj, má-li o tom slow býti šjřeno; n. p. mluwj-li se o stinkách, a t. p. Negsau to wěci hanebné, ani gich muže býti zlehčeno, mluwj-li se o nich bez potřeby, poněwadž nepatrné gsau a nedůstogné; zdržuge-li se ale každý těchto řečj, když gich nenj třeba, a i w čas potřeby se gich pozdálečj toliko dotýká, a slow ukracuge: tjm wjce by se toho mělo šetřiti wzhledem na wec přjtomnau, aby gi nepotřebným wyprawowánjm nebylo zlehčeno. Naturalia non sunt turpia, verum turpe est, de hujusmodi naturalibus absque necessitate loqui. A předcet po hřjchu! gsau tyto wěci, w přemnohých společnostech neyobljbenègšjm howorem, gakoby na swete o ničem giném počestněgi mluwiti se nedalo; i tam gsau obljbené, kdež to neyméně přjslušj. *)

Hanebno a hřjšno gest, mluwj-li se tak mezi dospělými, neb dj sw. Pawel: „Smilstwo pak

*) Dicitur quidam mendicus *caecus* in via quosdam praetereuntes quondam his verbis eleemosynam rogasse: „Venerabiles domini, spargite stipem caeco.“ Obstupefacti illi sciscitabantur ex eo: „Unde nosti, nos esse venerabiles dominos, quum sis caecus?“ At ille: „Quam primum *pulsare* vos audieram, non dubitabam, haud procul vos abesse ab ecclesia.“ Idque ad captandam benevolentiam dixisse perhibetur. — Si omnes, qui hoc nomine vocantur, ita cognoscendi, imo et venerandi essent, profecto exclamandum foret: „Quodsi sal evanuerit, in quo salietur?“

a wšeliká nečistota aniž gmenowána buď mezi wámi, gako slušj na swaté,“ Efes. 5, 3.: tjm horšj pak gest, když i newinná mládež má býti swědkem howoru téhož nestaudného. Čehož sama ze sebe nepoznáwá, poněwadž nedospělá gest, čehož wěděti nepotřebuge, poněwadž gj to skrýwá sama přirozenost, tomu se učj před časem, aby gj připraweno bylo nebezpečenstwj k tělesné i duchownj zkáze. Poslauchánjm oplzlých řečj procituge w djtěti před časem pohlawnj pud, a newčasné procitnutj toto mu gest neynebezpečnegšjm, poněwadž tu nenj postačitelného rozumu, kterýž by ho na uzdu pogjmal. W srdci geho se gewj gakási tauha, o kteréž sice newj, k čemu ge wlastně wede; domnjwá se wšak, žeby ukogenj gegj přjgemné bylo, anot z řeči dospělých wyrozumjwalo, že se w tom rozkošného cos člowěku naskytuge. Prawda s procitnutjm pohlawnjho pudu procitne stydliwost a swědomj; wšak poslauchati-li bude djtěti déle řečj takowých, ustydne konečně stydliwost, a swědomj se ukolébá. Stydliwost neneslušně může býti připodobněna uhlu. Nerozpaluges-li uhel, zachowáš ho; budeš-li ho ale rozpalowati a rozdmychowati: w krátkém se ti rozpadne w pýr a popel. Zarděnost stydliwých twářj wždy wjce bude ochabowati, čjm častěgi se rdjti bude, až posléze opanuge člowěka nestaudnost. A kdo gednau studu pozbyl, zbawj se lehko i swědomj, poněwadž se domnjwá, že dowolené gest, při čem se giž netřeba rdjti. Kdo tedy nestaudným mluwenjm w mládeži zbudil před časem pohlawnj pud, anebo dokona ho zbawil

geho strážců: — stydliwosti a swědomj, nečistý gest, poněwadž newinných zawádj k nečistotě, a běda gemu, kterýž pohoršuge gednoho z maličkých, genž wěřj w Krista Ježjše, lépe by gemu bylo, aby powěšen byl žernow osličj na hrdlo geho, a on pohřjžen byl do hlubokosti morské. Mat. 18, 6. Nebo že poslauchánjm nestaudných řečj mládež neydřjwe k skutkům protizákonným swedena býwá, smutná dokazuge zkušenost. Wšak i u dospělých nepřestáwá se na myšlenj a řečech, neboť dogista se nebude strachowati, sebe ohawněgšjho se dopustiti skutku ten, kterýž ho mnohomnožstwjkráte směšnau maličkostj genom býti pokládal, a w mjněnj swém od giných, snad i učeněgšjch, a těch, genž dokonalegšj magj známost Božjho zákona, byl potwrzen.

2. O nečistých skutcjch.

Onen skutek tělesného spogenj dowolený gest, při kterémž se zachowáwá netoliko přirozený a Božj, nébrž i cjrkewnj a měštanský zákon, neboť genom tenkrát se dogjti může oněch wznešených aučelu, kteréž Bůh témuž spogenj wytknul, a kterýchž swatá Cjrkew a měštanská společnost očekáwá. Přestupuge-li se ale geden nebo druhý zákon, giž se tjm mařj spasitelný pořádek, a že to k dobrému wésti nemůže, tjm se rozumj, že nepořádek nemůže býti základem prawé blaženosti. Poněwadž se ale přewrhlý člowěk neysnáze protiwj zákonům ustanowenym, mage za to, že giného negsau, než zbytečné obmezenj swobody: náležité gest, prwé gednati o nečistých skutcjch,

kteréž se protiwj zákonům ustanowenym, a potom ukázati, w čem záležj nečistota skutkůw proti přjrodnjch.

1. Člowěk, kterýž samostatně může a má pracowati o dosaženj aučelu swého, kterýž mu wytknul Bůh neyswětěgšj, nemůže býti powažowán za pauhý nástrog k dosaženj lehkomyslně wolených aučelůw giného. Tělo člowěka gest nástrog duše nesmrtedlné k poznánj prawdy a k wykonánj skutkůw sprawedlnosti: služ tedy tělo duši, duše pak toliko na to hleď, aby gegj nástrog, pokud možná, porušen nebyl a zkažen. Protož dj sw. Pawel: „Bratřj, dlužnjci negsme tělu, abychom podlé těla žiwi byli.“ Řjm. 8, 12. Kdo se tělesně spoguge s osobau druhého pohlawj proti zákonům, kteréž Bůh zgewiti ráčil, proti ustanowenjm swaté Cjrkwe, a proti ustawenjm wrchnostj prawomocných, powažuge swatý manželský sňatek *genom za prostředek* k ukogenj *pauze* tělesných žádostj, dopauštj, aby duše otročila tělu, aby si podruhyně osobila hospodynna práwa. Poněwadž prwnj a hlawnj aučel manželského sňatku zplozenj a wychowánj člowěka gest, nikdo si osobiti nemůže manželského práwa, leč s to gest, manželským i otcowským powinnostem zadost učiniti, a leč slawně se zaważe před Bohem a před obljčegem swaté Cjrkwe, že powinnosti tyto na sebe přigjmá, a zadost gim učinj. Přewrácenjm a přestaupenjm téhož spasitelného pořádku zlehčuge se wěc swatá, a skutek, gjmž se takowé zlehčenj stalo, gak nebude nečistým?

Nešlechetný a nečistý aumysl takowých skutků tjm patrněgi se ukazuge, uwažugeme-li wšecko

zwlášť. a) *Wzhledem na možnost podrobiti se powinnostem manželským a otcowským.* Nemůže-li kdo těmto powinnostem učiniti zadost, anebo nesmj-li ge na sebe přigjti, an prawomocný zákon mu w tom zbraňuge: s gakým swědomjm přjčinau se stáwá, aby gich bylo potřebj? Newymlauwey se nikdo, že se držeti nemohl: zdržeti se nemohl, protože se zdržeti nechtěl, protože se lehkomyslně sám wydáwal w nebezpečenstwj, protože se domnjwal, že do kljna skryge oheň, aniž raucha nepopálj. Přjsl. 7, 27. Prawdať pohlawnj pud welmi silně se ozýwá w člowěku, z toho pak nenásleduge, žeby mu žádnau měrau nemohl odolati. I *geho* žádost má býti pod mocj lidskau, a člowěk má panowati nad njm. 1. Mogž. 4, 7. Zwlášť an máme ugištěnj, že nezachwátj nás pokušenj, gediné lidská, a že wěrný gest Buh, kterýž nedopustj nás pokaušeti nad to, co můžeme, ale učinj s pokušenjm také prospěch, abychom snésti mohli. 1 Kor. 10, 13. Kdyby odpjral hned prwnjm myšlénkám a žádostem, kdyby poslauchánjm a mluwenjm nečistých řečj studu a swědomj neodstraňowal, kdyby nehledal přjležitosti, a nebezpečj se pilně stranil, kdyby se warowal zahálky a nestřjdmosti, kdyby bdě o to pečowal, co Páně gest, kterak by se ljbil Bohu, 1. Kor. 7, 32: zdržel by se owšem. Pud žiwota zachowánj onoho daleko silněgšj gest, a nic méně ho rozumný člowěk přemáhá. Baď si sebe wětšj hlad a sebe wětšj žjzeň: otráweného pokrmu a gedem napuštěného nápoge předcet se netkne rozumný člowěk. Toby platilo i zde, kdy-

by se člowěk wlastnj winau studu a swědomj, a swobodné wůle prwé nezbawil: tak ale z přjčiny hřjšné sprawedliwý nemůže nastaupiti aučinek. — Může-li ale dotčeným powinnostem učiniti zadost: proč newstaupil řádně podlé wšech zákonů w manželstwj? Nenj-li to swatokrádež, osobiti si práwa, a wyhýbati se důstogným, s njm spogeným powinnostem? Nepočjná-li si, gako ukrutný, wášniwý tyran, kterýž genom práwa si přiwlastňuge, ale žádných powinnostj neuznáwá? zwlášť když gest swůdcem newinnosti? Gak přicházj k tomu ubohá osoba, že se má státi matkau znectěnau, pohaněnau, opuštěnau, lidem za pořekadlo, nemageej, kdo by se o ni a o gegj plod postaral? Gak přicházj k tomu ubohé nemluwně, kteréž nežádalo na swět, gak přicházj k tomu, že lehkomyslnj rodičowé buď geden buď oba ge opauštěgj bez ošetřenj a wychowánj? Wždyť i nemá twář má s plodem swým wětšj milosrdenstwj! Dey Bohu čest člowěk takowý: zdali by děkowal swým rodičům, kdyby s njm byli naložili tak, gakož on se swým djtětem nakládá? Sám se těšj z toho, že mu rodičowé zachowali rowné audy, že ho naučili znáti Boha, a že ho přiwedli k mjstu, aby zaopatřenj došel: a gemu to negde k srdci, že geho djtě wydáno gest w nebezpečenstwj, na těle i na duši schromenu býti? Pakli sám z nepočestného lože pošel, má-li tjm gakého práwa stegných se dopauštěti nešlechetnostj? Byl-li kdo okraden, nabýwá-li tjm gakého práwa, aby giné okrádal? — Božjm-li gest přikázanjm, aby se znaly djtky k

swým rodičům, dogista prwé gest přikázáno, aby se rodiče znali k swým djtkám.

Odpowj-li kdo na to, že se i kromě stawu manželského zná k swému djtěti, a že se o ně stará, gako manželský otec a matka: může se gim řjci: nenj-li obtjžno wám, starati se o swé djtě saukromj, proč gste newstaupili w manželský sňatek, abyste se o ně w počestné weřegnosti starati mohli? „Kdo počestně gedná, gde ke swětlu, aby zgeweni byli skutkowé geho, že w Bohu učiněni gsau.“ Jan 3, 21. Co ale dennjho swětla se štjtj, nečisté, hanebné a hřjšné gest. — Aniž kdo řjkey, žeby w manželstwj byl wstaupil, kdyby w tom nebyla překážka. Tě měl prwé odstraniti, mohla-li býti odstraněna: na žádný způsob ale neměl se wkrádati do swatyně, an mu k tomu žádný powolenj nedal. A zdá-li se komu pro nestegnost stawu manželstwj nectné: smilstwo-liž gest počestněgšj?

Konečně co djme těm, kteřjž před zaswěcenjm manželského sňatku dowolugj si užjwati práwa, kteréhož geště nedosáhli? Djme: zachowali gste wěnec newinnosti až do námluw, proč ho teď lámete, kde by wás před oltářem Páně neystkwělegi zdobiti měl? Kde máte upsáno, že se oba dočkáte swatebnjho dne? umře-li ženich, nebude-li wydána newěsta w pohaněnj? Negsme gisti dnem ani hodinau. Anebo newznikne-li w ženichu po swatbě ta pochybnost, že swé newěsty w newině shledal? Swolila gemu, swolila-tě snad i ginému. Kdo sám chybil, stjhá giného we wětšj chybě. Zdaž tjm napotom nehyne manželská swornost?

Stupugete w manželský sňatek, kde wám pomoci Božj bude wjce potřebj, než před tjm: proč tedy budjte proti sobě swatý hněw Páně? gakého dogdete požehnánj?

Tentýž nešlechetný a nečistý aumysl ukazuge se b) *wzhledem na osobu, s kterauž se kdo nedowoleně scházj.* Buď geden buď oba swobodnj gsau, anebo w stawu manželském, anebo owdowělj. Swobodnj: gsau buď geden buď oba w počestnosti zachowalj, anebo mimo to zaswěcenj Bohu; anebo ztratili oba prwotnj newinnost. Gsau-li oba w počestnosti zachowalj: proč se gj zbawugj lehkomyslně? Nenj-li bezbožným takowý skutek, dogista lehkomyslným gest; neyméně wšak láskau slauti může. Tělesná toliko náchylnost, kteráž gest následkem zpěněné krwe, docela něco giného gest, než prawá láska k bližnjmu. Prawá láska obmeyšlj přispěti k časnému i wěčnému blahu bližnjho. Kdo ale obtěžuge swé wlastnj swědomj, zbawuge se nenahraditelného, duchownjho pokladu, — kratinkau, nedowolenau rozkoš za dlauholetý sobě zakupuge zármutek; kdo společnici swau zbawuge panenského wěnce, gj i rodičům gegjm hoře působj, w pohaněnj gi wydáwá, a snad i překážku gj klade, aby ctného došla zaopatřenj: zda miluge sebe, a zda miluge tu osobu, s kterauž se nedowoleně sešel? Tjm wětšj rozpustilost ale gewj se tjm, gestliže gi lichými přjpowěďmi omámil, anebo dokona učinil gj gakého násilj. An se ale z toho před lidmi hanbj: zdaž daleko hanebněgšj to nebyl skutek před neyswětěgšjm

obljčegem Páně? Nečistý ale gest to skutek proto, že gjm hyne čistota newinných srdcj. — Nečisté gest, neporušenosti ginému odgjmati: ale tjm se gewj mnohem wětšj nečistota, spogowati se s nečistau osobau. Křesťan gest audem swaté cjrkwe, audem swatého těla, gehož newiditelnau hlawau gednorozený Syn Božj gest, Kristus Ježjš, má gednau býti audem měštanstwa nebeského: zdaž se nezbawuge téhož důstogenstwj, an se stáwá audem osoby nestaudné a opowržené? Shledáwá-li se z obau stran stegná porušenost, samo sebau se rozumj, že nečistota gest tjm hanebněgšj, gesto se nečistota nečistotau tjm wjce poskwrňuge.

Dotýkati se toho, kterýž se Bohu zaswětil: zdaž to nenj negenom nečistota, nébrž i swatokrádež?

Cizoložstwj gest proto nečistšj a ohawněgšj wěc, než pauhé smilstwo, že cizoložnjk si negenom proti zákonům osobuge práwo, kteréhož sobě nedobyl, nébrž se i dotýká cizjho práwa, swatau rušj přjsahu, kterauž se manželé zawázali geden druhému před oltářem Páně, a giných se dopauštj nesprawedlnostj.

Smilnj-li owdowělá osoba, stegným se poskwrňuge hřjchem, gako swobodná; leč tjm gegj nečistota stáwá se hanebněgšj, dáwá-li tjm spolu pohoršenj swým djtkám, anebo mrhá-li gegich statek, aby howěla hřjšnému tělu.

Krwosmilstwj tjm nečistšj a hanebněgšj gest, protože Bůh z neyswětěgšjch přjčin zakázal, aby pokrewné a přjbuzné osoby newstupowaly ani w manželský sňatek, a protože se tjm gewj mnohem ohawněgšj porušenost mrawů.

An se ale we wšech těch wěcech mařj welemaudrý a *swatý* aumysl Páně, kteréhož cele a aupině dogjti lze genom w manželském stawu, an se w nich přewracuge *swatý* od Boha ustanowený pořádek, a člowěk, kterýž gest aučelem sobě sám, aby *swatým* byl a blahoslaweným, prostředkem se stáwá k ukogenj nezřjzených tělesných žádostj, a hanebným otrokem hřjchu: *nečisté* gsau, poněwadž se gimi wěc čistá poskwrňuge; *smilné* gsau, poněwadž se gimi wěc důstogná snižuge; *hřjšné* gsau, poněwadž se gimi wěc swatá zlehčuge a hanobj. Neřjkey nikdo, že tyto wěci tak zlé negsau: kdyby sprawedliwé byly, nikdo by byl pro ně geště nezaufal, a giných hřjchu se nedopustil, u p. wraždy. Ani se kdo wymlauwey, že to gsau chyby genom slabosti lidské: kdyby to byla pauhá slabost: byl by gj swrchowaně sprawedliwý Bůh we starém i nowém Zákoně pod trestem tak přjsným nezakázal. Odloženj studu a potlačenj řwaucjho swědomj nestane se gediným okamženjm, — leč by člowěk w opilosti smyslůw byl zbawen, a i tenkrát nemůže býti osprawedlněn hřjch giným hřjchem, aspoň u toho ne, kterýž byl přjčinau prwnjho hřjchu, aby tjm bezpečněgi druhého se dopustil; — a co mohl člowěk delšj čas u sebe rozwážiti, kam to geg wede, a gaký toho bude následek: newjm, zdali to slabosti genom nazýwati možná. Připauštjm, že nakažený člowěk w gediném nešťastném okamženj klesne; neporušený ale na mysli a na těle w prwnjm pokušenj zachowá se gako egyptský Josef a Susanna bohabog-

ná. Kdo se ale wšech zbranj zbawil, slabý gest owšem; ale giž tato slabota počtena mu gest k hřjchu.

An ale dokázáno gest, že dotčené wěci nečisté gsau, poněwadž odporugj zgewenému dokonalegšjmu zákonu, a poněwadž gimi hyne cjrkewnj a měšťanský pořádek: tjm patrněgšj bude, že každá wěc tjm hanebněgšj, přestupuge-li se skrze ni i přirozený zákon.

2. Hřjchowé proti přirozenosti gsau: měkkost, hřjch němý, a howadnost. Nečistoty dwau poslednjch nebudu wykládati, poněwadž se před nimi lidská mysl giž děsj, poněwadž se gich muže dopustiti toliko ten, kterýž člowěkem téměř býti přestal, a poněwadž stogj we sw. Pjsmě, že o pomstu do nebe wolagj. 1. Mogž. 18, 20.

Snáze se poskwrňuge člowěk měkkostj, a to buď z nerozumu, buď z lehké mysli, buď gsa od giných zaweden, buď z žádosti chlipné; gsau též, kteřjž w nerozumu swém měkkostj smilstwu odporowati se domýšlegj. Že i tento hřjch člowěka welmi poskwrňuge, a tjm samým strašliwau gesti nečistotau, widěti z toho, že ta sjla, kterauž propůgčil Bůh k důstogným a swatým aučelům, ohawně se mařj a mrhá. Trwá-li to delšj čas, člowěk na těle i na duši chřadne, k mnohým, zwlášť duševnjm pracem neschopen gest, nezpůsoben k stawu manželskému, klesá před časem do hrobu, a — newymluwj-li geg nezáwinná newědomost, a ta geg welmi těžko wymluwj, — k tomu ke wšemu se wylučuge od krá-

lowstwj nebeského. Gal. 5, 19. 21. Při tom welmi těžko budau odpowjdati před Bohem ti, kteřjž nestaudnými řečmi zbawili mládež swaté stydliwosti, a rodičowé, genž si w té wěci docela newšjmali swých djtek. Mohlot se kolikrát předegjti tomu hřjchu, anebo aspoň z počátku mohl býti naprawen: kde teď dlauholetý náwyk polepšenj welmi ztěžuge, anebo dokonce nemožné činj. — Podrygj-li se kořeny stromu: uschne a zahyne; otrhá-li se z gara wšecken list: sebéře snad poslednj sjlu, a oděge se listem nowým; nezahyne-li wšak při tom hned, na wšechen způsob tjm welmi seslábne; otrhá-li se z gara wšecken kwět: gakého wydá owoce? Stromu litugeme: a člowěk, twor k obrazu Božjmu, hyna mekkosti hřjchem, nenj-li wjce k politowánj? Připogj-li se k tomu newčasné nedowolené obcowánj s druhým pohlawjm: widjm před sebau strom, kterýž se násilně žene před garem, aby pučel a kwětl. Ach, gaký to list? gaký to kwět? a gaké owoce z kwětu newčasného? Konečný pak wšeho následek ten, že takowému namoženjm wysjlenému stromu w krátkém čase uschnauti gest a zahynauti.

Ach otewřjny buďte oči zaslepenému, ukolébané probuzeno buď swědomj, a wychladlá stydliwost rozpálena ohněm swatým! Čistý wyšel člowěk z rukau Božjch, poskwrněn byw hřjchem rágským, očištěn byl wodau žiwota na křtu swatém; powolán gest, aby w neyswětěgšj čistotě, w Bohu, blahoslawenstwj hledal a nacházel: ach proč si libuge w nečistotě, proč se činj nešťast-

ným zde i na wěčnosti. Neboť tak gako nečisté a hnusné ptactwo, kteréž genom w nočnjch mrákotách ze swých děr a skulin na laupež wyljzá, gasné záře wycházegjcjho slunce nemůže snésti, a rozplašeno geho bleskem we tmách hledá swého útočiště; gešto se wšecken giný twor raduge z dennjho swětla: tak žádná duše, poskwrněna gsauc nečistoty hřjchem nesnese gasného blesku swrchowané welebnosti Božj; práwě ten gj bude přjčinau wěčného saudu, gešto bude čistým dušjm přjčinau wěčného blahoslawenstwj. Pozney, že nečisté gest, co prwotnj newinnosti odgjmá, že smilné gest, co snižuge lidské důstogenstwj, že hřjšné gest, co se protiwj swatým aučelům Páně. Buď střjdmý w gjdle, zwlášť w požjwánj horkých nápogů, střjdmý we spanj, zwlášť neprodljwey ani okamženj na swém lůžku bdě, pracowitý buď, chowey se pilně samoty, zwlášť w hodinu pokušenj, a wyraženj hledey, bys na giné myšlenj přišel; ale stran se lidj nestaudných, na uzdu gjmey zewnitřnj smysly, často se posilug modlitbau a swátostmi: a sešle Bůh angela swého, kterýž by tě na wšech cestách opatrowal, bys ani nečistým myšlenjm, ani žádostj, ani slowem, a tjm méně skutkem se prohřešil, nébrž wždycky neposkwrněným tělem Bohu slaužil, a čistým srdcem gemu se zaljbil.

3. *Řeč o blahočinném působenj katolického kněžstwa,*

konána na slawnost swaté Trogice Božj, léta Páně 1838; při příležitosti, když welebný a dwogj cti hodný Pán,

p. Ignác Štelcig

na faru Cerhowickau dosazen, a tamnj nowý weliký oltář swěcen byl.

Od

Jana Valeriana Jirsjka,

faráře w Minicjch.

„Gdauce, učte wšecky národy, křtjce ge we gménu Otce, i Syna, i Ducha swatého: učjce ge zachowáwati wšecko, což gsem koli přikázal wám.“ Mat. 28, 19 — 20.

Plesá a raduge se každé citedlné srdce, an w den Páně wěrnj a nábožnj křesťané u welikých zástupjch do domu Božjho pospjchagj, by Bohu wzdali čest powinowanau. Radugj se z toho i angelé w nebi, když wěrnj ctitelowé Božj w stánku Bohu zaswěceném na kolenau swých wraucj modlitby k trůnu nebeského Pána zasjlagj, zde swé potřeby, swé bjdy a strasti gemu přednášegj, a w hluboké pokoře se gemu klaněgj. Gakbych tedy i gá se dnes neradowal, wida před sebau zástup tak mnohočetný wěrných a nábožných křesťanů? Gakbych i gá radostj neplesal, wida před sebau zástup žádostiwý chleba slowa Božjho, kterýž gá z obzwláštnj mně prokázané přjzně a přátelské náklonnosti dnes lámati a wám podáwati mám? Co wás sem ale, mogi Neymilegšj, dnes w tak hogném počtu po-

wolalo? Nic nepochybugi, že dnešnj weliká cjrkewnj slawnost wás sem přiwedla; že slawnost neyswětěgšj Trogice Božj nábožnau osadu Cerhowickau shromáždila dnes w tomto stánku Božjm. Neb to owšem den weliký a přeswatý; den, w kterýžto nám swatá cjrkew to hluboké tagemstwj troggediného Boha připomjná, a kterýžto každý wěrný křesťan s wděčným srdcem a upřjmným plesánjm slawj. Než co to? — Widjm zde mnoho wzácných osob, genž nenáležj k osadě Cerhowické; widjm zde mnoho pomazaných kněžj Páně, ozdobených stkwostnými rauchy cjrkewnjmi; mnoho w auřadech powýšených welevážených mužů, a mnoho giných wzácných a ctěných hostů i z daleka přišlých. Medle co to znamená? — Proč se ptám? Radostj zářjcj oči waše mi odpowjdagj řečj dosti srozumitedlnau. S potěšenjm totiž odpočjwá oko waše tam na tom krásném nowém oltáři, kterýž teď práwě službě Božj byl poswěcen, a genž se stal nowau a welikau tohoto chrámu wašeho okrasau. S potěšenjm odpočjwá teď oko waše tam na tom welebném dwogj cti hodném muži, gehož obstupuge drahný počet duchownjch bratřj geho; gehož wám Bůh dal za wěrného pastýře dušj wašich, a gehož dnes wysoce důstogný a welectěný pan náměstek arcibiskupský a školnj dozorce Vikariátu beraunského s dowolenjm Wysoce Důstogné a slawné konsistoře pražské sem do tohoto chrámu Páně uwedl, by weřegným a slawným spůsobem na ramena geho wložil břjmě pastýrského auřadu w osadě této, a wám ho gakožto práwě powolaného a

zřjzeného pastýře wašeho představil. K této poslednj slawnosti nemohl ale žádný přiměřeněgšj den wywolen býti, nad tento dnešnj, gešto ewangelické čtenj nám dnes připomjná rozkaz Páně učedlnjkům daný, aby se rozešli ku wšechněm národum země, aby wšecky lidi znáti učili prawého Boha we třech osobách gediného, aby ge we gménu té neyswětěgšj Trogice Božj křtili, a ku konánj wšeho toho zbuzowali, což gest koli přikázal gim. „*Gdauce,*“ prawil Spasitel, „*učte wšecky národy, křtjce ge we gménu Otce, i Syna, i Ducha swatého: učjce ge zachowáwati wšecko, což gsem koli přikázal wám.*“ Temito slowy, mogi Neymilegšj! ustanowil Pán Ježjš staw a auřad kněžský; nebo slowa ta wztahugj se negen na swaté apoštoly, nýbrž i na gegich nástupnjky a náměstky. Zdaž ale tjm náš Pán a Spasitel zbytečného cos učinil? Ó mohl-li werné stádečko swé bez pastýřů zůstawiti? Bylo-liby se sjmě swatého učenj geho po wšem swětě rozšjřilo, kdyby nebyl těchto rozsewačů a hlasatelu geho zřjdil a ustanowil? A gak mnoho dobrého tito od Pána wyslanj mužowé we swětě způsobili? Gak mnoho dobrého až podnes působj i gegich náměstkowé a nástupnjci, genž gsau biskupowé a kněžj w cjrkwi katolické? Než ach, nepoznáwá toho swět! Gsau mnozj za těchto našich časů, genž pohrdawým okem patřj na staw a auřad kněžský, a geg za cos zbytečného pokládagj. Tomu pohrdánj stawem kněžským abych aspoň poněkud wstřjc wkročil, a ukázal, že w

skutku lidem nesmjrné prokazuge služby staw a auřad kněžský, dowolte mi dnes mluwiti

o blahočinném působenj katolického kněžstwa.

Chci wám totiž, mogi Neymilegšj, mjstněgi dokázati, že

katoličtj kněžj welmi spasitedlně a blahodatně na swěřené sobě duše působj.

O tom abychom se přeswědčili, pozorowati ge budeme

1. gakožto učitele neypotřebněgšjch a neyswětěgšjch prawd;

2. gakožto rozdawače neywětšjch darů a milostj;

3. gakožto konatele neydůstogněgšj služby Božj.

Nehrozte se, přátelé rozmilj, těchto třj djlů! Krátce se wygádřjm, a dlauho wás zdržowati nebudu. Než ale pokračowati budu dále, musjm wám řjci, že ne proto, poněwadž sám gsem kněz, tento předmět kázanj gsem sobě obral. Ó ty můg Pane na wysostech, ty znáš hřjšné srdce mé a wjš, že sláwy swé newyhledáwám. Ale weškeren ten staw a auřad kněžský, kterýž gsi ty Pane sám ku blahu a spasenj swých wěřjcjch zřjdil, žádá ode mne, bych čest geho před swětem hágil, a swětu ukázal, gak weliké dobrodinj wšem lidem týmž od tebe zřjzeným kněžstwem prokazugeš. Ty tedy, genž gsi swětlo neumělých, naplň mne dary swými, abych ku wzdělánj a potěšenj wšech zde přjtomných mluwiti mohl dále we gména twém.

I.

Pán Ježjš řekl k učedlnjkům swým: „*Gdauce učte wšecky národy.*“ I šli ti milj učedlnjci geho, šli do weškerého swěta, a stali se blahočinnými učiteli wšech národů. Kam přišli koli, tam přišla známost neyswětěgšj Trogice Božj, tam přišlo weškero učenj Kristowo. Oltářowé bludného modlárstwj byli gsau wywráceni, chrámowé smyšlených bůžků se w zřjceniny sesuli, a služba prawého, troggedinéhо Boha wšudy wynikla. Gako slunce w rannj době na obloze blankytné wycházegjcj zlatostkwaucjmi paprsky swými zapuzuge temnosti nočnj, a oswěcuge twář zemskau: rowně tak, mogi Neymilegšj, wyučowánj swatých apoštolů zapudilo mrákoty a temnosti bludu a newěry, oswjtilo rozum lidský, a zahřálo a rozpálilo srdce k swaté ctnosti a šlechetnosti. Nebo to učenj, kteréž swětu hlásali a zwěstowali, bylo učenj Ježjšem s nebe přinešené, učenj nebeské, učenj neyswětěgšj. A to učenj až posud se we swětě zachowalo, až posud se hlásá a zwěstuge čisté a neporušené. Tak, gakž z úst Božjch wyšlo, gakž od swatých hlásáno bylo apoštolů, káže se až posud wšechněm, kteřjž ge slyšeti chtěgj. Než ale skrze koho se to děge, mogi Neymilegšj? Skrze ty, genž k tomu stegným ode Pána nadáni byli plnomocenstwjm, a gimžto zároweň řekl gest Pán Ježjš: „*Gá gsem wás wywolil, a postawil gsem wás abyste šli, a užitek přinesli, a užitek wáš aby zůstal*.“ Jan 15, 16. Kněžj cjrkwe katolické

to gsau, genž w nepřetržené poslaupnosti tento auřad swatý zastáwagj, nebo ač giž wjce gako prwnj hlasatelé swatého Ewangelium swětem neputugj, gsauce giž po wšech zemjch usedlj, a magjce gistý počet wěřjcjch pod swau spráwau swěřený, a wšak až posud i oni lidj wyučugj, wyučugj prawdám neypotřebněgšjm, prawdám neyswětěgšjm, prawdám Bohem zgeweným. A zdali giž tjmto wyučowánjm swětu co neyplatněgi neslaužj? Zdali giž tjm práwě welmi spasitedlně a blahodatně nepůsobj na duše sobě swěřené? Ó žádné uměnj lidské, a by sebe bylo užitečněgšj, nenj tak potřebné, gako známost a uměnj swaté wjry Kristowy. Toto uměnj přewyšuge daleko wšecku učenost lidskau; w něm toliko může člowěk nagjti prawého oswjcenj ducha, prawé maudrosti a úplného upokogenj mysli a srdce swého. A protož nic by ti ó člowěče neprospělo, bysi byl sebe učeněgšjm, kdybys w tom, což se spasenj twého týká, byl neumělým. Nic by ti platno nebylo, by hlawa twá plna byla rozumu a učenosti, kdyby srdce twoge prázdno bylo wjry a swatého náboženstwj. Ó kdeby se octnul swět tento, kdyby gednau umlkla ústa kazatelská? Kam by se poděla wjra swatá, kam by lidé zablaudili, kdyby přestal Pán nebeský skrze ústa swých wyslanců mluwiti? Ach Bože můg na wysostech, před takowým neštěstjm rač ty sám nás chrániti! I nenj-li to tedy milost weliká pro celau lidskau společnost, že gj Bůh posjlá a posjlati nepřestáwá ty a takowé, genž swým wyučowánjm wešken lid ke ctnosti a šlechetnosti wzděláwagj, a

k Bohu a k Ježjši Kristu wedau? Že to ale w skutku činj katoličtj kněžj, doswědčuge to tato kazatelna, doswědčuge to každá zpowědnice, swědčj o tom wšickni chrámowé Božj. Aneb ge-li kde které kazatelny, z njžto by se nikdý nerozljhal hlas wolagjcjho a napomjnagjcjho ku pokánj, k nawrácenj se k Bohu, k činěnj dobrých skutků, ku pokoře, lásce a čistotě? Ge-li kde které zpowědnice, z kteréž by katolický kněz autrpným hlasem newolal nikdý k hřjšnjkům: *„Pogďtež ke mně wšickni, kteřjž pracugete a obtjženi gste, a gá wám odpočinutj dám!“* O gakobych ge widěl, gakobych ge slyšel ty wěrné wyslance Kristowy, an nic na zimu, nic na horko nedbagjce mnohonácte hodin giž medoljbeznau řečj, giž zase přjsným saudů a trestů Božjch wyhrožowánjm hřjšnjkům domlauwagj, aby se káli, aby powstali z kalužin hřjchu, učiněné škody naprawili, a k Bohu se obrátili. A gak mnozj zatwrzelj hřjšnjci giž se obrátili, a činili owoce pokánj, obměkčeni bywše wěrným a horliwým zpowědnjkem? Aneb mluwjm snad neprawdu? — Ó což tu nikdo nenj, geštoby mně to oswědčil? Což zde w tomto stánku Božjm žádný z wás gestě nikdý nebyl wzdělán, poučen, potěšen? A kdo to byl medle, genž wám zde útěchu a radost lil do srdce, a wás posilowal k putowánj na wěčnost? Nestalo-li se to pracj a přičiněnjm katolických kněžj, genž wám zde slowo Božj wykládali, a milosrdenstwj a lásku Božj zwěstowali?

A wšak negen w chrámu Páně učj katoličtj kněžj těm neypotřebněgšjm a neyswětěgšjm praw-

dám, nobrž i kromě chrámu, wšudy při každé dobré přjležitosti, kteráž se gim udá, plynau z úst gegich slowa, kteráž k Bohu wedau, a ke ctnému i šlechetnému žiwotu budj, sjlj, rozpalugj. Gděte, mogi Neymilegšj! gděte genom do školy, do té naděgeplné, kwetaucj štěpnice, kdo tam medle mlékem wjry swaté drahých djtek wašich autlá srdce ku ctnosti a nábožnosti wzděláwá? Negsau-li to kněžj katoličtj, genž milé djtky waše swatému náboženstwj wyučugj, genž ge učj, wás ctjti, milowati, poslauchati? Stogj gich to sice mnohau práci, mnohau krůpěgi potu; neb chtjce sobě gegich lásky a důwěry zjskati, musegj se k nim skloniti, a takořka sami se dětmi státi. Než ale oni to rádi činj, činj to pro čest a sláwu Božj, a činj to i proto, abyste se, wy drazj rodičowé, gednau radosti a potěšenj na nich dočekali. Ó wy wšickni, genž wjte, gak mnoho na bedliwém wyučowánj djtek záležj, a že záhy se musj pole wzděláwati, má-li dáti aurodné žně, wy mně gistě přiswědčjte, že giž z toho ohledu kněz katolický, kterýž autlá srdce dětská k ctnosti a šlechetnosti wzděláwá, dobrodincem gest neywětšjm lidského pokolenj. Co pak konečně katolické duchowenstwo pro školy a wůbec pro wzdělánj lidu giž gest učinilo, a až posud činj, wyprawugj letopisowé wšech národů. Řeknu toliko, že z lůna katolické cjrkwe wyšly wšecky wyššj i nižšj školy, a katolickým duchowenstwem že gsau byly wýhradně a gsau až posud aspoň z částky chowány, wzděláwány, pěstowány. A tak se naplnilo, což Duch swatý skrze ústa proroka

řekl: „*Rtowé kněze ostřjhati budau uměnj, a lidé hledati budau zákona z úst geho.*“ Malach. 2, 7.

A tak blahodatně swým wyučowánjm působj na wás a působiti bude i tento důstogný kněz Páně, gehož Bůh powolal za wašeho duchownjho pastýře. On negen lidskau maudrost žiwota, ale maudrost s nebe na zem přišlau, swatoswaté slowo Božj wám bude zwěstowati a w mysl wkládati. On wás swaté wjře učiti bude weřegně i saukromně, w chrámu a we škole, w zpowědnici a w domácjm přjbytku, učiti wás bude tak, abyste wšickni negen wěřili, což wěřj cjrkew Kristowa, nobrž abyste pewně a nepohnutě wěřili, a wěřjce spaseni byli. On powede mládež waši, drahé djtky waše, na pastwy žiwota, a na cesty, kteréž do nebe wedau. A poněwadž spasitedlné wyučowánj se spasitedlnau káznj musj býti spogeno, protož také tento wáš milý a laskawý pastýř i o křesťanskau kázeň mezi wámi pečowati bude. On se bude o to starati, abyste wůli Božj plnili, abyste žiwi byli wedlé učenj Kristowa, aby se wšecko mezi wámi slušně a poctiwě dálo, a tau přjčinau bude negen wašjm učitelem, rádcem a wůdcem, nobrž i pečliwým dozorcem wašjm, i napomjnatelem, i káratelem, zkrátka prawým duchownjm otcem wašjm. K tomu negen mu swaté powolánj geho práwo dáwá, nobrž k tomu ho i ty wýtečné dary a milosti ducha a srdce, genž gsau mu dány od Boha, schopna činj. Že on prawý gest kněz Páně, kněz obzwláštnjmi schopnostmi a wlastnostmi od Boha obdařený, wj to osada Wzducho-

měřická, *) kterauž drahná léta sprawowal; wj to weškeu Vikariát slánský, kde posud w dobré žige památce; wj to slawná a welebná Konsistoř pražská, kteráž ho pro geho znamenité zásluhy geště na lokalii gsaucjho k hodnosti farárské powýšila; wj to posléz i slawné řjzenj zemské, genž ho wjckráte pochwalau swau gest poctilo. Než widjm, že se twář waše, welebný pane bratře můg, rdj a ruměncem pokrýwá. S nelibostj snad poslaucháte řeč mau. Znám waši skromnost, známi wáš autlý cit. Protož, ačbych mnoho geště mohl řjci k slušné pochwale wašj, raděgi pomlčjm. K tobě se ale obracugi, nábožná osado Cerhowická, za šťastnau tebe prohlašuge, že máš opět pastýře wěrného. Zaradugte se tedy w srdcjch swých, milj farnjci zdegšj, že wám Bůh opět dal takowého učitele, genž blahoděgnau swatau wjru Kristowu wám bude zwěstowati, že wám Bůh dal opět takowého pastýře, genž swým wyučowánjm wám k časnému i wěčnému blahu a spasenj bude slaužiti. Ale co prawjm? — Gen swým wyučowánjm bude wám k spasenj slaužiti? — O mogi Neymilegšj! negen swým wyučowánjm, ale i rozdáwánjm těch neywětšjch darů a milostj blahočinným se wám prokáže. A w tom druhý ode mne uwedený důwod blahočinného působenj katolických kněžj záležj, že gsau totiž rozdawači neywětšjch darů a milostj, o čemž w djlu

*) Wůbec se pjše: *Tuchoměřice*. Mám ale za to, že se tak neprawě pjše. *Jirsjk.*

Gsau stará gména muž. Tuchom, Tuchomjr, Tuchomysl etc. a odtud dobře Tuchoměřice; leč by se ginák historickau cestau ukázalo. *Pozn. Redak.*

II.

Kristus, wtělený Syn Božj, učinil swé učedlnjky negen učiteli wšech národů, nobrž i rozdawači těch darů a milostj, kteréž w cjrkwi swé složiti ráčil. Tau přjčinau řekl k nim netoliko: „*Gdauce, učte wšecky národy,*“ nébrž i také: „*Křtjce ge we gménu Otce, i Syna i Ducha swatého.*“ I šli učedlnjci geho, šli do weškerého swěta, a negen učili, nobrž i křtili také wšecky lidi we gménu troggedinéhoBoha, a giné geště Božj milosti gim rozdáwali, k gichžto rozdáwánj od Pána swého byli splnomocněni. Z ohledu toho napsal apoštol Páně swatý Pawel w listu ke Korintům: „*Tak o nás smeyšleg člowěk, gako o služebnjcjch Kristowých, a rozdawačjch tagemstwj Božjch.*“ 1. Kor. 4, 1. Tyto pak milosti Ježjšem s nadhwězdného nebe na zem přišlé a w cjrkwi katolické složené gsau tak hogné, že nemohau nikdý wyprázdněny býti. Ze zdroge newyváženého prýštj se ustawičně pramen gegich, a ačkoli bez přestánj z něho se wážj a béře, přede nikdý newysychá. Pro každau potřebu žiwota našeho, pro každau strast a bjdu pozůstawil nám zde ten nebeský Pán něgakau milost, kteráž wšecky poklady tohoto swěta daleko přesáhá a přewyšuge. A nás kněžj učinil hljdači těchto swých pokladů; nám kněžjm přikázal wám ty poklady otwjrati, a z nich wám rozdáwati, cožbyste sami chtěli. I práwě-li gsi tedy neřekl ty swatý Vincenci Ferrarský o kněžjch katolických: *že gsau gako rowy anebo*

strauhy, kterýmiž k lidem milost Božj přicházj.“ Serm. 1. in festo Corp. Christi.

Tam chtěgj dwa celý žiwot pospolu stráwiti, chtěgj i radosti i žalosti tohoto žiwota spolu děliti, chtěgj geden druhému srdce, lásku a žiwot až do smrti wěnowati. I kdo medle teď lásku těch dwau milugjcjch sebe srdcj poswěcuge, kdo ge dáwá w řádné manželstwj, wáže swazkem nerozwjžitedlným, a gim s nebe milost a požehnánj wyprošuge? Nenj-li to kněz katolický, genž žehná manželské swazky waše? — S pohnutým srdcem béře dobrý manžel do náručj swého nemluwňátko, kteréž mu porodila wěrná manželka geho. City newymluwné progjmagj duši geho, a okem slzau zmokřeným a k nebi pozdwiženým prawj: „Ó djtě rozmilé budiž štastno, a kéž se ti zde dobře wede, a nebe tě wezme do ochrany swé.“ Kdo ale gest ten, genž prwnj základ k štěstj a blahu djtěte toho stawj, genž ge obmýwá wodau a Duchem swatým, genž mu bránu do cjrkwe Božj otwjrá, a ge audem gegjm i dědicem králowstwj Božjho činj? Nenj-li to kněz katolický, genž swátost křtu swatého rozdáwá? — Drsnaté gsau cesty žiwota tohoto. Ach, gak snadno člowěk přicházj na nich k aurazu! Wždyť se wšech stran hrozj nebezpečenstwj, swjrá a doléhá pokušenj, láká a dráždj k hřjchu takořka wšecko, nač pohledjme. Negsme-li ozbrogeni štjtem wjry a pancéřem milosti Božj, ach gak snadno klesáme, padáme, proti Bohu se prohřešugeme, a milosti Božj na křtu swatém nabyté zbaweni býwáme. To aby se nestalo, opět

Kristus poraučj služebnjkům swým, aby otewřeli poklad geho, a kněz katolický, we wyššj cjrkewnj hodnosti, w důstognosti biskupské postawený uděluge wám swátost swatého biřmowánj. Ó kéžbyste cele a úplně poznáwali, gak nestjhlé milosti tehdáž wám byly uděleny, když biskupské ruce na hlawách wašich odpočjwaly. — Ale nic nebylo platno, wy gste se přede Boha spustili, s hřiwnau wám udělenau nanic gste hospodařili, a Boha hřjchy swými gste rozhněwali. Běda, ach beda wám, kdyby Bůh twář swau na wždycky od wás odwrátil! Běda wám, kdyby wás Bůh nechal w hřjšjch wašich zahynauti! Nez ale, ó gaké to milosrdenstwj! Bůh k wám posjlá wěrného Samaritana, posjlá ho k wám s celau a plnau mocj, by rány duše wašj ohledal, obwázal, wymyl, zhogil, uzdrawil, — od hřjchů wás rozwázal. Nechať přigdau mocnj a powýšenj tohoto swěta; gakkoli weliká gest gegich moc, wšak okowy hřjchu nemůž přede žádný z nich roztrhati. Nechať staupj sem na zem duchowé nebeštj; weliká gest sic gegich sláwa, a wšak ani newinnost swatých panen neudělá wás čistěgšjmi, ani krew swatých mučedlnjků wás neobmyge, ani maudrost proroků wám z okowů hřjchu nepomůže, ani sjla Cherubjnů a Serafjnů z wás kletbu hřjchu nesetře, ani Maria, neyswětěgšj králowna nebes wás nerozhřešj. Bude ona, budau wšickni ti Swatj za wás se před bělostkwaucjm trůnem Božjm přimlauwati, wám orodowánjm swým pomáhati, ale wyswoboditi wás od hřjchu nemohau. To mohau genom ti, ku kterýmž řečeno bylo: „*Kterýmž*

odpustjte hřjchy, odpauštěgjť se gim: a kterýmž ge zadržjte, gsau zadržáni." Jan 20, 23. — A gaké milosti rozdáwá teprw kněz katolický, an posluhuge swátostj oltářnj, an duše waše krmj tjm chlebem angelským, o němž sám Kristus řekl: „*Bude-li kdo gjsti ten chléb, žiw bude na wěky.*" Jan 6, 51. Můž-li na tomto swětě pomyšleno býti co dražšjho nad tento stůl Páně? Wzácná a rozkošná byla ta manna, kterauž Bůh lid Israelský žiwil na paušti, ale daleko wzácněgšj a rozkošněgšj gest swátost oltářnj. „*Nad tyto hody,*" dle učenj swatého otce Tomáše Aquinského, „*nic nenj wzácněgšjho.*" Brev. rom. festo Corp. Christi. Chléb ten angelský gest dle učenj swatých otců „*prawý pokrm duše, záwdawek žiwota wěčného, rukogemstwj našj nesmrtedlnosti, a prawé božské lékarstwj proti smrti duše.*" A kdo gest ten, gešto wám ten nebeský pokrm rozdáwá? Nenj-li to kněz katolický? — Posléz negen za zdrawých dnů, ale i w čas těžké nemoci, w čas přibližugjcj se smrti blahočinným se wám prokazuge kněz katolický. Ach w tom hrozném okamženj, když krew w žilách stydne, oko hasne, dech se krátj a tratj, sjla tělo opauštj, smyslowé pomjgegj, a srdce wadne a chřadne, — když smrt se giž giž bljžj, ach gak tu skormaucen býwá mnohý! Za sebau widj žiwot negednjm hřjchem zkalený, před sebau wěčnost — wěčnost negistau a saudce neuprositedlného. Strach se zmocňuge duše geho, a wšecky hrůzy pekelné ho obcházegj. Než tu přicházj kněz katolický, přicházj co po-

sel swatého pokoge k lůžku umjragjcjho. On se nic neštjtj toho smutného a žalostného diwadla, genž se mu zde často před oči stawj; nic se nehrozj nebezpečenstwj gedowatého nakaženj, před njmž druhdy i wlastnj a pokrewnj přátelé utjkagj. Přicházj a pozdrawuge umjragjcjho přesladkým gménem Ježjš, těšj ho, pozdwihuge ho, zbuzuge ho k wyznánj hřjchůw, k ljtosti, pokoře, důwěře, modlj se s njm, rozhřešuge ho, swatým olegem maže tělo geho, a s Bohem i lidmi smjřeného posjlá ho konečně na wěčnost před saudce milostiwého! — Ó wy pomazanj kněžj Páně, gak blahodatné a spasitedlné gest působenj waše na wšecky duše wám swěřené! Gak nesmjrné milosti Pán nebeský lidem skrze wás prokazuge! Ó negste-li tedy práwě gako z těch, o nichžto psáno gest, „*že gsau služebnj duchowé, posláni k službě pro ty, kteřjž obdržj dědictwj spasenj.*“ Žid. 1, 14. Wy nic na horko nic na zimu nedbáte, wy očjm swým odpočinutj nepřegete, kdykoli někdo služby wašj má potřebj. We dne w noci na prwnj powolánj pospjcháte ku pomoci dušj wám swěřených, a byste i žiwot ztratiti měli. Ó kdo sečte wšecky ty wěrné kněžj Páně, genž rozžžati neyplamenněgšj láskau k lidem u wykonáwánj swatého auřadu swého o žiwot přišli? A ge-li giné které strasti a bjdy, w kteréž by se s tautéž láskau a ochotnostj lidem nepropůgčowali? Ó zagisté nic nemůže člowěka potkati, by pro to katoličtj kněžj neměli něgaké útěchy a pomoci. A protož ne kněz, ale geden oswjcený muž stawu swětského

wyřkl to znamenité slowo: „*Kde prý něgaká bjda, kde něgaká strast lidská gest: tam i kněz katolický, by shladil gi.*“ *)

A takowého rozdawače darů a milostj Božjch máte i wy pobožnj osadnjci zdegšj. Eyhle pečliwý a laskawý pastýř wáš, gehož poslal wám Bůh, aby wám rozdáwal z pokladu w cjrkwi složeného. I bude wám rozdáwati dary drahocenné, dary wšech pokladů sweta daleko wznešeněgšj a wzácněgšj. On bude manželské swazky waše žehnati, djtky od Boha wám udělené křtem swatým do cjrkwe Božj uwede, w zpowědnici hřjšnjkům bránu milosrdenstwj Božjho bude otwjrati, bude krmiti nesmrtedlné duše waše pokrmem angelským, i poslednjm swatým pomazánjm wás na cestu na onen swět sjliti bude. Od kolébky wašj až k branám hrobowým, až k smrti wás co wěrný rozdawač darů a milostj Božjch bude doprowázeti. Geho působenj w této osadě s pomocj Božj bude na neyweyš blahoděgné, a přinese wám milost a požehnánj nebeské. Giž to by mělo postačowati, byste uctiwost, lásku a wděčnost k němu cjtili w srdcjch swých; než na tom nenj geště dosti, on i gináče geště platně wám slaužiti bude, on za wás neydůstogněgšj a Bohu neymilegšj službu konati bude, o čemž w djlu

III.

Slowy napřed ode mne uwedenými přikázal konečně Pán Ježjš učedlnjkům swým, aby lidj k

*) Chateaubriand.

wěrnému plněnj swatoswaté wůle troggediného Boha ochotně činili, řka: „*Učjcě ge zachowáwati wšecko, což gsem koli přikázal wám.*“ Gedno pak z neypředněgšjch přikázanj gest to, abychom Boha ctili, gemu se klaněli, gemu slaužili. „*Pánu Bohu swému,*“ prawil Kristus Pán, „*klaněti se budeš, a gemu samému slaužiti budeš.*“ Mat. 4, 10. Rozličnými spůsoby hleděli lidé Boha Stwořitele swého a neywyššjho Pána a dárce wšeho dobrého poctjwati. Wjme, že Abel, Noe, Abraham a Melchisedech obětowali Bohu zwjřátka a požitky země, a že Pán nebeský se zaljbenjm se na tyto oběti djwal. Než wšecky tyto oběti genom proto ljbily se Neywyššjmu, poněwadž předobražowaly onu neydůstogněgšj, a gemu neymilegšj oběť, kterauž po čase gednorozený Syn geho na dřewě křjže měl wykonati. I wykonal Syn Božj tuto předrahau oběť, on se wtělil, a skrze smrt swau na křjži nás wykaupil a spasil. Abychom ale to nikdý nezapomjnali, což pro spasenj naše učinil, a měli negen památku lásky a přehořké smrti geho, nýbrž i aučastenstwj wšech těch zásluh, gichžto swau smrtj na křjži nám wyzjskal, ustanowil náš přelaskawý Pán a Spasitel při poslednj wečeři oběť nekrwawau, a poručil swým učedlnjkům, aby totéž činili we gménu geho, řka: „*To čiňte na mau památku!*“ Luk. 22, 19. A to činj katoličtj kněžj, činj to posud, obětugjce neyswětěgšj oběť mše swaté. „*O gaké to tagemstwj,*“ wolá zde blahoslawený Tomáš Kempenský, „*a gak welikým důstogenstwjm poctěni gsau kněžj, gimž dáno gest,*

což angelům nenj popřáno.“ De imitat. Christi lib. 4. c. 5.

Teď bych sobě žádal mjti wýmluwnost některého Serafjna a gazyk swatého Jana Zlatoústého, bych dostogně mluwiti mohl o této neydražšj oběti. Ó můž-li co swětěgšjho, welebněgšjho a Bohu milegšjho pomyšleno býti nad tuto oběť, kteráž se den co den na oltářjch našich skrze ruce kněžské děge? Gestli se služba Abelowa, Noemowa, Abrahamowa, Melchisedechowa a giných nábožných lidj Pánu Bohu ljbila: čjm wjce musj býti Bůh poctěn, oslawen a zweleben obětj těla a krwe Syna swého? Obětj tau, w kteréž se sám Syn Otci swému obětuge; obětj tau, kteráž se mu, gakž prorok giž dáwno gest předpowěděl, na každém mjstě a w každém čase obětuge? Malach. 1, 11. Oběť tato wšecky služby, wšecky chwalozpěwy angelů a swatých přewyšuge; neboť angelé a swatj gsau genom Božj služebnjci, Kristus Pán ale, genž se zde způsobem nekrwawým skrze ruce kněžské Otci swému obětuge, gest syn Božj sám. On sstupuge s nebe dolů na oltář swatý, a zde sobě stánek twořj, aby zgeweno bylo, že „*rozkoš geho gest, býti s syny lidskými.*“ Přjsl. 8. Mogžjš učinil, že manna s nebe padala, a weškeu lid se tomu diwil. Eliáš učinil, že oheň sstaupil s nebe, a rowněž se tomu diwili wšickni. I zda to nezasluhuge mnohem wětšjho podiwenj, že sám Kristus Pán na slowo katolického kněze sstupuge s nebe dolů na hřjšnau zemi tuto? „*Ó toť gest zázrak ku podiwu,* wolá přjčinau té wěci swatý otec Efrém, „*to*

gest newymluwná moc, a hrozné tagemstwj kněžského auřadu!“ De sacerdotio.

A tam, mogi Neymilegšj, tam gest to mjsto plné milostj! Tam gest ten swatý oltář, na němžto se každý den toto weliké tagemstwj koná. S podiwenjm a radostj patřjm na něg, neboť překrásně gste geg obnowili a ozdobili. To mi wašj nábožnosti gest důkazem. A dobře gste tak učinili. Nebo Bůh stwořil zlato a střjbro, on zúrodnil wnitřnosti země drahým kamenjm, onť gest pánem wšeho, a nám ty neylepšj dary dáwá. Deyme mu tedy i my, což neylepšjho máme. Nad to nade wšecko prýštj se wám z tohoto wašeho oltáře newywážený pramen těch neydražšjch milostj. Chcete-li totiž památku přehořkého utrpenj Kristowa slawiti; chcete-li aučastnými se státi těch zásluh a milostj, kterýchž wám Pán a Spasitel wáš na křjži wyzjskal; aučastnými se státi tau samau měrau, gakobyste byli tehdáž na hoře Kalwarské s Marij, předrahau matkau geho, pod křjžem stáli; chcete-li Bohu neymilegšj službu wykonati, za obdržená dobrodinj se poděkowati, a nowých milostj od něho sobě wyprositi, sem — sem do tohoto chrámu Páně wstupte; nebo zde welebný pastýř wáš co splnomocněný služebnjk Kristůw den co den w poswátném rauchu kněžském stogj u oltáře Neywyššjho, a koná tu neydražšj oběť. A gako se Mogžjš modlil na paušti za lid Israelský, gako Jeremiáš prorok Božj se modlil za lid a weškero swaté město, gako sám Kristus Pán na hoře Oliwetské za celé lidské pokolenj wzdechl k Otci nebeskému: row-

ně tak, mogi Neymilegšj! i tento důstogný pastýř wás každý den při oltáři Božjm wás wšech do modliteb swých zawjrá. Ó gakobych ho widěl, an se srdcem neyhlubšj pokorau, žiwau wjrau, neywřelegšj nábožnostj progatým wstupuge wzhůru k oltáři swatému, a zde ruce swé k nebi spjná, by sobě i wám wyprosil milosti a slitowánj Božjho. Gakobych ho widěl, an den co den při tomto swatém oltáři se modlj a obětuge za celau zdegšj osadu, za žiwé i mrtwé, za přátele i nepřátele, za wlast milau i celau cjrkew swatau.

Ó důstogný, drahodrahý bratře w Kristu! aby se tjm stkwělegi blahočinnost swatého anřadu wašeho wšem zde přjtomným obgewila, učiňte to i dnes, učiňte to teď hned. Přibližte se k tomu stkwaucjmu trůnu milosti Božj, a na důkaz, že katolické kněžstwo Bohu neymilegšj a neydůstogněgšj službu prokazuge, čiňte i wy dnes, což Pán Ježjš při poslednj wečeři gest činil. Proměňte chléb a wjno w tělo a krew Syna Božjho, a to obé Otci nebeskému za hřjchy celého swěta obětugte. Při této pak neydražšj oběti wyproste nebeské požehnánj swatému Otci našemu *Řehoři* XVI. Proste Boha, aby swé hogné požehnánj, swau nebeskau milost wylil i na našeho neymilostiwěgšjho a neygasněgšjho Pána a krále *Ferdinanda* V. Zpomeňte též při této neyswětěgšj oběti na swau milostiwau wrchnost duchownj, na wšecky duchownj bratry zdegšjho i slanského Vikariátu, na wšecky swé přátele a wšecky zde přjtomné wzácné a welectěné hosti. Obzwláště ale swau milau osadu Cerhowickau zawřete do mo-

dlitby swé, a wyproste gj na Bohu swatau milost, ochranu a požehnánj. I na ty, genž giž w Pánu gsau zesnuli, nechtěgte zapomenauti, nobrž wyžádeyte gim na Bohu pokog a lehké odpočinutj. Smjm-li pak konečně, wás prositi, byste i mne zawřel dnes do modlitby swé? — Připogte i mě k těm, za kteréž gste dnes swé prosby, swé modlitby wyléwati umjnil. A nechať Bůh wyslyšj wšecky prosby waše, a wylige na nás wšecky zde přjtomné milost a požehnánj swoge, bychom poznali a se úplně přeswědčili, že modlitba od katolického kněze zaslána s oltáře k trůnu nebeskému slaužj k časnému i wěčnému blahu a spasenj, a že Bohu neymilegšj gest ta služba, kteráž se zde na swatém oltáři geho koná.

Giž ale čas gest, bych skonal řeč swau. — Slyšeli gste, mogi Neymilegšj, gak spasitedlné a blahodatné gest působenj katolických kněžj, a gak nesmjrné služby swětu prokazugj. Oni těm neypotřebněgšjm, těm neyswětěgšjm prawdám wyučugj; rozdáwagj ty neywětšj dary a milosti, a konagj službu neydůstogněgšj a Bohu neymilegšj. — I wám, rozmilj zdegšj farnjci! dal Bůh takowého kněze, gehož působenj na wás bude na neyweyš spasitedlné a blahoděgné. Ó učiňte se tedy toho štěstj hodnými, a měgte tohoto swého pastýře w poctiwosti, ważte si ho, milugte ho, a buďte mu wděčni. Ulehčugte mu těžkosti stawu geho, aby s radostj u wás konal auřad swůg, ne ale s stýskánjm! Žid. 13, 17. — — — Ó gakoby h

četl w srdcjch wašich, že chcete býti radostj a potěšenjm geho, že chcete ochotně rozum a srdce swé wyučowánj geho otwjrati, že chcete býti wěrné owce, owce dobré, owce, genž slyšj hlas pastýře swého, a následugj ho.

Nuže tedy milowaný pane bratře můg! potěšte se i wy dnes z tohoto stádečka swého wěrného a proste Boha, aby žehnal wšecky apoštolské práce waše. Popřegž wám neyswětěgšj Trogice Božj zdrawj a dlauhého wěku, byste mnoho dobrého mohl wykonati. Deyž nám troggediný Bůh na přjmluwu swatého Martina, patrona chrámu tohoto, wám i owečkám wašim, byste se wšickni gednau před twářj Ježjše Krista zase shledali, wěčně wěkůw se radowali, a Pána Boha požjwali. Amen.

---

4. O některých cjrkewnjch starobylostech w Čechách.

Od

Dr. M. Millaura,

c. k. professora pastorálky w Praze.

Mezi králowskými ozdobami korunowačnjmi wynikagj negen oprawdowé či wlastnj insignie, k nimž wůbec známý meč sw. Wáclawa, bez mála 500 let stará králowská koruna, žezlo, řjšské gablko náležegj, při korunowánj králůw eo starobylosti wlastenské, nýbrž i koruna knj-

žecj a berla opatská při korunowánj králowen užjwaná, co wlastenecké cjrkewnj starobylosti.

Těchto dwau posledujch užjwáwaly abatiše býwalého, wýwodau Boleslawem II., giž při konci 10. stoletj založeného benediktinského kláštera geptišek u sw. Giřj na hradě Pražském, kteréžto bywše od krále Karla IV. 1. kwětna 1348 we staw knjžecj powýšeny, wýsadau nadány gsau, při korunowánj králowen českých účastenstwj bráti. (Barones, qui coronam sustentant, deducant eam — Reginam — ad solium, ubi sede praeparata collocatur; associante ipsam venerabili Abatissa monasterii S. Georgii in castro Pragensi, ordinis S. Benedicti: quae propter sui dignitatem, vocata et rogata, coronationi Reginae debet semper interesse.) Proto také čteme w popsánj konané dne 25. února 1527 slawnosti korunowačnj: „Alsbald ist ein Ebtissin, so ein Cron auf ihrem Haupt getragen, zu den Stul kummen; und die Königin wiederum für den Altar geführt worden; und sich auf die Knie, und mit dem Angesicht nahend zu der Erden gelassen: dabey die gemelt Ebtissin, und Ihr Kön. Maj. Hofmeisterin gestanden“ u. s. w. (S. Verhandl. der Gesellschft des vaterl. Museums in Böhmen. Prag 1824 2. Hft. S. 124 u. 139.) Od té doby, co wyzdwižen gest klášter u sw. Giřj při konci minulého stoletj, koná se dle neywyššjho rozkazu wýsadnj obřad tento wždy gsaucj toho času panj abatišj Theresianského ústawu pro dámy na hradě Pražském, před njž se obě insignie při této slawnosti nosjwagj, ga-

kož se to stalo 12. Zářj 1836 při korunowánj Gegjho c. k. Magestátu našj neymilostiwěgšj, neyoswjceněgšj Panj a Matky země, Marie Anny, za přjčinau onoho náměstnictwj Gegj král. Wýsosti, arciwéwodkyně Marie Theresie (od ledna 1837 králowny sicilijánské), načež obě tyto wěci dotčenému c. k. ústawu pro dámy k opatrowánj byly odewzdány, gsauce giž od úmrtj poslednj skutečné představené na děkanstwj hlawnjho chrámu Páně w Praze uschowány.

Co se bylo s počátečnj pro prwnj okněženau abatiši Anešku w 17. stoletj zhotowenau korunau stalo — nenj nám známo.

Nyněgšj zlatá mnohými drahými kameny ozdobená koruna obsahuge u wnitř nápis tento: — „Virgo *Ludmilla a Blyžyw, Abatissa me fecit MDLIII,*“ kde slowa „*me fecit*“ gistě nic giného znamenati nemagj, než mnohem obyčegněgšj *me fieri fecit.*

Swého ústawu až do léta p. 1562 představenau gsauc, starala se tato opatkyně horliwostj chwalitebnau o opětné wystawenj geho po poslednjm ohni, a w tamnj kapitulárnj kaplici pochowána gest, kdež gegj hrobnj kámen až posud pod oltářem sw. Wawřince se nacházj.

Mnohem pamětihodněgšj gest opatská berla i swým stářjm — počjtáť giž 450 let — i pro osoby z kralugjcjho kmene Přemyslowcůw pošlé, gichž se týká; gestiť, pokud nám wědomo, ačkoli Čechy mnohých starých opatstwj čjtagj, tato neystaršj w celé zemi a spolu i dar od krále Wáclawa II. († 1305) učiněný sestře swé Kunigundě, tetě matky

cjsaře Karla IV., genž byla abatišj dotčeného kláštera panenského u sw. Giřj, kterau dle gegjho wlastnjho pjsemnjho wyznánj wraucně milowal a bohatě podporowal. *Sane, cum Sereniss. D. D. Wenceslaus, Boh. et Pol. Rex: Germanus noster charissimus: attendens et considerans, nos non posse secundum status nostri decentiam, de monasterii ipsius proventibus commode sustentari: nobis in sustentationis nostrae subsidium, civitatem suam Gewiczkam in Moravia sitam, cum villis, et aliis ejus pertinentiis universis, ad vitae nostrae tempora contulisset* etc. w Hammeršmidowě historii tohoto kláštera, str. 41. Ačkoli střjbrný plech okolo dřewěné berly snad giž kolikrát byl obnowowán, co se také djlem pražským zlatnjkem p. Josefem Fridrichem l. P. 1836 opět stalo: gestiť předce wrchnj djl i čtwero dolegšjch gothickými nápisy wyznačených kraužků berly této půwodnj w neyužšjm smyslu.

U wrchnjm djlu stogj sw. Giřj bez komoně, kteréhož připrawiti prostora nedopustila, ozbrogen gsa způsobem tak zwláštnjm, genž by, gak se zdá, mnohým se studiemi rytjrského kroge onoho času se objragjcjm nowau látku poskytnul; lewicj podepřen o štjt na zemi spočjwagjcj a ozdobený křjžem na to za krátký čas wyzdwiženého řádu templářůw; prawicj metage oštěp do široce rozšklebené tlamy před sebau stogjcjho hrozného a ukrutného draka.

Dolegšj ale obwyklým spůsobem tehdegšjch časůw wyznačené a skrácené nápisy znj, a sice wždy we dwau řádejch, takto:

W I. kruhu: *Anno Domini MCCCIII. hunc baculum fieri fecit Wenceslaus.*

W II. — II. *Bohemiae et Poloniae Rex. et dedit germani (sic) suae.*

W III. — *Dominae Cunigundae, Abbatissae monasterii St. Georgii.*

W IV. — *In castro Pragensi: anno primo benedictionis suae.*

Poněwadž ale tuto kněžničku k osobám lze připočjsti, o kterých historie wlastenská posud nižádné dostatečné zpráwy neposkytuge, budiž mně popřáno při důležitěgšjch gegjho žiwota přjpadnostech déle prodljti.

Dle našich (*w Dinzenhofrowých* genealogických deskách w Praze 1805 str. 131. uwedených) chronistů a děgepisců narodila prý se dcerau krále *Přemysla Ottokara* II. a manželky geho *Kunhuty* léta 1265. R. 1278 staupila se čtrnácti ginými šlechtickými pannami do pražského, od blahoslawené *Anežky* založeného kláštera klarinského, který powolenjm papežským l. P. 1290 opustiwši, přinucená od swého bratra krále *Wáclawa* k uhágenj práwa geho na králowstwj polské za gakéhosi wéwodu Mazowského, gménem *Boleslawa*, se prowdati, po gehožto smrti ale prý do ústawu panen u sw. Giřj se odebrawši, w něm konečně l. 1305 opatkynj se stala, až w roce pak 1321 zemřela. Wšak giž čas gegjho narozenj gest negistý, an se rok 1265 gen na prworozenau dceru tohoto krále wztahuge, bez určitého udánj, zdali to byla kněžnička *Kunhuta* čili gegj sestra *Anežka*. K prawdě po-

dobněgšj než wstaupenj gegj do kláštera sw. Klára 1278, tedy giž w dwanáctém roce swého stářj, mohla by se domněnka položiti, že po osudné smrti králowského swého otce na poli Morawském 26. Srpna 1278 od markrabj *Ottona Braniborského* co poručnjka dotčenému klášteru gen k wychowánj byla odewzdána, poněwadž si králowna w gedné listině dané w Lednu 1279 (w *Bodmanowě kodexu* p. 108.) wýslowně na odegmutj swých djtek tjmto stěžuge: *post amicos tractatus, et ordinationes habitas hinc inde; et juramentis, et litteris confirmatas; ad civitatem Pragensem se contulit; liberos nostros illustres, universa exenia nostra; civitatem et castrum, in suam temere redigens potestatem* etc.

O papežském dowolenj k zasnaubenj gegjmu, gakož i o něm samém a gegjm, gakž se udáwá, choti Boleslawu nenj mimo swrchu uwedené wěci nic wědomo. Mezi chronisty, kteřj se o poslednjch těchto událostech, gakož i pozdněgšj Balbin ani nezmiňugj, nazwal gi pražský kanownjk Beneš Krabice z Weitmüle, genž ne dlauho po této opatkyni žiw byl, ne gak obyčegně *Domina*, nýbrž upřjmo *Virgo venerabilis et devota. Vid. Scr. rer. boh.* Tom. 2. p. 241. Wstaupenj wšak gegj do panenského kláštera benediktinského u sw. Giřj, gakož gegj tamnj wolenj za opatkyni nepřipadlo teprwé roku 1305, gak se obecně udáwá, nýbrž gak nápis na swrchu dotčené berle, mezi 1. lednem a 1. řjgnem zhotowené, slowy „*anno primo benedictionis suae*“ ukazuge, giž

w roce 1302, což následugjcj geště určitěgšj udánj potwrzugj.

A. Listina ascetická gj wěnowaná, w pražské král. knihowně se nalezagjcj, kde dle originálu takto znj: „*Jam transacto biennio, opusculum laboris triduani de strenuo milite Vestris pulsatus petitionibus composui, nunc Vestris postulationibus stimulatus, opus de mansionibus coelestibus, quodam breviloquio, infra biduum compilavi. Illud A. D. MCCCXII.* 6. *Cal. Sept. edidi: istud anno ejusdem Domini MCCCIV., benedictionis vero Vestrae anno XIII.*, (ne gak to znj w Dobner. Mon. h. B. zgewným omylem, an rok 1314 i s r. 1302 za třináctý od poswěcenj, nasledowně také tento poslednj co rok samého poswěcenj sám se gewj.

B. Staré zaznamenánj praebend w řečeném klášteře u sw. Giřj, kdež se spolu swátek sw. Mařj Magdaleny (22. čerwence), gakožto den wstaupenj nadřečené kněžničky do této duchownj společnosti udáwá. (*Et per Abbatissam Cunegundem, quae recepit habitum monasticum A. D. MCCCII. die Mariae Magdalenae.*)

C. Posléze sauwěká listina z bibliotéky býwalého kláštera sw. Jana w Skalách, kde se wýslowně prawj, že hned na to w quatembru neyprwé přišlém, tedy w listopadu 1302 opatkynj onoho panenského ústawu se stala (*A. MCCCII. XI. Cal. Aug. Cunigundis, soror Regis Wenceslai II. religionem suscepit apud S. Georgium in castro Pragensi: quatuor succedentibus temporibus Abbatissa facta, monasterio multa*

contulit.) Práwě podotkl tedy Dobner S. 373. při tomto posledním místě: *Erravit igitur Hammerschmidius, et cum eo doctiss. Pubitschka, qui primum A.* 1305 *Abbatissam electam fuisse adstruxere.*

Příčinau ale tohoto omylu byla asi okolnost ta, že prwní a neystaršj listina abatiše této teprw roku 1305 přináležj, (gest giž Hammeršmidem podána, a originál gegj nalezá se mimo dwa podobné diplomy gegj dané roku 1320 a 1321, od 1. února 1812, we wjdenské c. k. tagné státní, dwornj a domácj listowně) *Cunigundis, Abbatissa, cum consensu Regis Wenceslai, permutat cum provido viro Colda bona monasterii Zaborz et Wrben* 1305.

Ale i dwé wýše podotknutých k rozkazu gegjmu zhotowených, a gj wěnowaných ascetických pjsemnostj *de strenuo milite a de mansionibus coelestibus*, náležj k cjrkewním památkám České země z oněch časůw. Dobner ge na str. 328 auplně wypsal, a sice i s gegich obrazy, ze kterých titul listiny prwněgšj obsahuge wyobrazenj této, pod korunau ode dwau angelůw drženau, w řeholnjm rauše, w lewé ruce s pastýrskau holj, sedjcj opatkyně se slowy: *Cunegundis, Abbatissa monasterii S. Georgii in castro Pragensi: Serenissimi Boemiae Regis, D. Ottocari II. Filia*, potom wyobrazenj w prawo u nj klečjcjho, a gj práci swau obětugjcjho spisowatele, pak slowa: *Frater Colda, lector de S. Clemente, ordinis fratrum praedicatorum: egregius dictator hujus libri*, který w témže spjsku se přiznáwá, že w paláci

gegjho králowského bratra ondy mnohé cti a mnohých dobrodinj obdržel, a gj se spisem také ljstek podáwá, znégjcj: *Suscipe dictata, de Regum sanguine nata! Ad laudem Christi quae me dictare fecisti, de sponso plura, sub militis apta figura;* — wyobrazenj pjsaře se sepiatýma rukama za njm klečjcjho se slowy: *Benessius, canonicus S. Georgii, scriptor ejusdem libri,* — posléze w lewo wyobrazenj přeworky s konventem. *)

Že ale abatíše Kunhuta w latinské řeči zběhlá, gakož i čjtánj sw. Pjsma welmi oddána byla, a swým práwě nábožným smeyšlenjm a gednánjm se wyznamenala, wyswjtá z přiwlastněnj prwnjho z dotčených dwau wzdělawatelných spisů a z předmluwy druhého s auplnau gistotau. Oba dle gich auplného obsahu giž Dobner str. 368 a 371 oznámil.

Četná a těžká byla gsau utrpenj, gakýmiž gi prozřetedlnost božská zkaušela. Zwláště pak ale dálo se to častými a nenadálými aumrtjmi ney-

*) O té prawil Dobner: *In primo trium sanctimonialium ordine postremum locum obtinet, eodem monastico vestitu induta, filiola Cunegundis Abbatissae, ex Duce Massoviensi, cui ante nupta erat, suscepta: verosimillime pro more illius seculi, oblatae locum nomenque in monasterio obtinens, a cujus tergo leguntur verba: Domina Berchta, Dominae Abbatissae, filiae Regis, gnatta. Haec Berchta, Cunegundis filia, adhucdum ignorata fuit! nec alia posthac illius memoria.* — Ale proto, že se po přjsnégšjm zkaušenj nalezlo, že w originalu samém ne *gnatta*, mjsto gnata, nýbrž docela zřegmě *gnaua* mjsto *gnava* stogj, gakým spůsobem onano *Berta* naneyweyš slecnau abatišinau býti mohla: odpadá nynj sám sebau tento *Dobnerem* učiněný a od *Dinzenhofera* přigatý nález.

předněgšjch audů rodiny králowské, ano i auplným wyhynutjm mužské ratolesti starého ctihodného panugjcjho kmene předkůw gegjch zawražděnjm synowce gegjho, krále *Wáclawa III.* w *Holomauci* l. 1306, — nýbrž i odtud přirozeně wzniklými wšeobecnými strastmi, kterými wlast předrahá saužena byla, a které i na ni i na klášter gegj spráwě swěřený nanejwýš škodně a bolestně působiti musely.

Zesnulať asi w 56. roce wěku swého, ne wšak gak mnozj doswědčugj 13. února, nébrž, (poněwadž wýročnj slawnost gegjho aumrtj, dle dotčeného sepsánj praebend, V. Cal. Decembris se konala, s čjmž i kronika sauwěkého opata zbraslawského Petra ze Žitawy docela se srownáwá), 27. listopadu 1321. We zwláštnjm diplomu (*Datum Pragae A. D. MCCCXXI. XIII. Cal. Dec.*), udělila swému ústawu mimo mnohé a bohaté dary, giž dřjwe učiněné, bez udánj něgaké nemoci nebo poslednj wůle, tři znamenité statky. Zatjm se w něm o wýročnj slawnosti aumrtj mluwj, ačkoli gen we wšeobecném rozkaze, by se tjm spůsobem konala, gako w druhých klášteřjch tohoto opatstwj: *Item in anniversario nostro — omnia tam in officio divino, quam in refectionibus, fiant solemniter; sicut in anniversario fundatorum nostri monasterii fieri consuevit.* Za tau přjčinau se tento diplom brzy na to gegj poslednj wůlj nazýwáwal. „*Primum quidem, post fundatorem ut in memoria est praesentium hominum: D. Cunegundis, filia Regis Przemysl praedicta, ultra ea bona, per quae suas*

succesores, Abbatissas, et sibi subditas moniales, sanctae conversationis et religionis exemplo, et tempore sterilium annorum et gwerrarum, provisione sustentationis vitae de bonis regalibus propriae dotis, ac librorum, sanctuariorum, tabularum, clenodiorum, sacrarum vestium, ac possessionum, copiosa largitione ditavit: custricis, et quae servat mensalia, et pluminacias pro infirmis, et, si datur, camerariae officia impinquavit. Canonicis vero duas refectiones, et bibitiones vespertinas, ut supra dicitur de bonis supradictis, et in litteris testamenti expressum est, instituit fieri perpetuis temporibus duraturis etc. Fragm. Praeb. u Dobnera str. 355.

Pochowána byla w kapli sw. Anny w křjžowé chodbě kláštera swého, ne wšak, gako *Balbin* a *Hammeršmid* prawili, w kapli blahoslawené panny Marie, poněwadž tam žádné tohoto gména nebylo ani nenj.

O náhrobku gegjm prawj oba, že záležel z wysokého králowského Mausoleum, kterého wšak snad giž nestáwalo, an Šaller pominuw postawy gen nacházegjcj se na něm nápis uwedl: *Cunegundis, Abbatissa hujus monasterii S. Georgii, Serenissimi Boemiae Regis Ottocari II. filia* 1321.

Od roku 1675, (kdež se u přenešenj blahoslawené kněžničky a prwnj abatiše *Mlady* na prawé straně hlawnjho oltáře oné kaple postawil), záležj gen z čerwenéhо w lewo u wchodu ležjcjho mramorowého kamene, který w swé dolegšj půli

berlu s knjžecj korunau nahoře český ale gen wšeobecně známé události opakugjcj nápis obsahuge. Gest obehnán železnau djlem pozlacenau mřjžj, na které se stranau ke zdi pod králowskau korunau a oběma znaky země české wýše uwedený nápis latině spatřuge. Dotěené památce lásky králowského bratra, kterau ona 18 let co symbol swé duchownj důstognosti užjwala, a které také i gegj nástupnice wjce než čtyři sta let k témuž samému účelu užjwaly, posud se prokazuge ta čest, že se rownau uctiwostj k půwodu gegjmu, gakož i k gegj starobylosti spůsobem giž na hoře podotknutým u přjležitosti neywyššj politické i náboženské slawnosti, totiž při korunowánj a ze gména při korunowánj králowny české, užjwá.

---

5. *O založenj arcibiskupstwj Poznaňského a Hnězdnenského.* *)

Od

Jana Krbec,

rektora u sw. Giřj.

Historicko - politické listy, pro katolické německé země od G. Phillipsa a G. Görresa w Mnichowě wydáwané, ukládagj w swazečku 5. b. r. článek (XXVI.) o založenj arcibiskupstwj Poznaňského a Hnězdnenského, kterýžto článek tuto, přidáwagjce některé wlastnj poznamenánj na česko wykládáme.

*) Posen a Gnesen w pruském Polsku.

W gedno spogená arcibiskupstwj Poznaňské a Hnězdnenské dosáhla za neynowěgšjho času nenadále znamenitosti, a tedy nebude našim čtenářům nemilo něčeho o gegich založenj uslyšeti.

Dle udánj pozdněgšjch polských spisowatelů padlo by založenj naddotčených biskupstwj okolo roku 965, a sice se to prý následowně dálo. „Pohanský wéwoda Mečislaw nacházel se o ruku nábožné kněžny Dubrowky (rozuměg Dubrawky,) dcery českého wéwody Boleslawa I., řečeného ukrutného.

Tato pak ženichowi podala ruku s tau wýmjnkau, aby s lidem swým k cjrkwi Kristowě se obrátil. Mečislaw k tomu swoliw, dal se prwé než byl s Dubrawkau w manželstwj wešel, pokřtiti, a wydal na to zákon, by do roka celá geho země křestanské náboženstwj přigala, přikázaw dále, aby wšecky modly rozkotány a do wody wházeny byly; založil spolu dwě arcibiskupstwj, mezi nimiž Hnězdnenské, a sedm biskupstwj, k nimž Poznaňské náleželo. Papežský legát (wyslanec), gménem Egidius byl w urownánj této záležitosti pomocnjkem, a taktéž i sami wlaštj kněžj na biskupské stolice w Polště powýšeni byli.“ — Bylo by opowážliwé newěřiti, že božské zgewenj Ježjše Krista zázračně za krátký čas, tedy i za rok od celého dosawáde w pohanstwj žiwaucjho národa přigato bylo, neboť u Boha nic nenj nemožného: ale zpráwy o obrácenj Poláků na křestanstwj a o ustanowenj biskupstwj w gegich zemi, které nám dáwagj ginj a gistotněgšj spisowatelé, nežli gsau onino,

z nichž zprwu položená powěsť wyňata gest, nedopauštěgj žádné pochybnosti, že se to s obrácenjm Poláků na wjru Kristowu a s založenjm biskupstwj w zemi gegich dokonce gináče dálo.“ —

My pak se domnjwáme, že se to s oběma w Polště docela tak dálo, gako u nás w Čechách. A sice hledjme-li zwlášť na obrácenj na wjru gakéhokoliw národu, nepočalo se ono nikdež od hora dolů, totiž od panownjka k národu, nýbrž naopak, když giž chudým se bylo ewangelium zwěstowalo, a semotam mnozj w lidu, nižšjho i wyššjho stawu giž uwěřili, a buď přjležitostně w cizjch zemjch, aneb doma, od cizjch ze sausedstwa přišlých služebnjků slowa Božjho křest přigali, a tak znenáhla téměř celý národ k obrácenj připrawen byl, alespoň neywětšj překážky se odstranily: tu teprw přišel řad na panugjcj hlawu, kterýž pak wjce neb méně připrawený národ po sobě táhna, též zákony, a kde se geště děl twrdý odpor, i mocj obrácenj celé wlasti na nowau wjru zúplnil a dokonal.

Podobně se to dálo u nás w Čechách; neb Čechowé mezowali a stýkali se z gedné strany s křestanskými Němci, z druhé pak s křestanskými giž Slowany na Morawě. Tot owšem byla dobrá přjprawa, gelikož tjm se mjrnila odpornost proti nowému cizjmu náboženstwj.

Němečtj kněžj bez pochyby nelenowali pokaušeti se o obrácenj Čechů, alespoň po hranicjch, a tak zagisté sem a tam některé sjmě slowa Božjho se wtrausilo a wznik šťastně wzalo.

Máme pak gistau zpráwu, že giž léta 845

čtrnácte českých pánů se swým lidem w Řezně pokřtěno bylo, a od té doby se nepochybně wjra Kristowa w Čechách, ač gednotliwě, wjce ugjmati a dále rozšiřowati počala, až konečně r. 871 u přjležitosti wdáwánj české kněžny za Morawského krále, wéwoda český, Bořiwog, od sw. Methodia (Strachoty) na Welehradě pokřtěn byl, a na to i manželka geho Ludmila wjru přigala.

Neginák i w Polště se as dálo. Sjmě Kristowa náboženstwj nepochybně od sausednjch křesťanů rozsjwané i do polské země padši se ugalo, a některý gednotliwý užitek giž přinášelo, prwé než Mečislaw naši Dubrawku (965) za manželku byl pogal, a s nj křesťanstwj i na polský stolec dosedlo, a brzo i celau zemi blahoděgně zastjnilo, tak že Mečislaw, buďto (gak polštj spisowatelé zwlášť Martinus Gallus — z prwnj polowice dwanáctého stoletj swědčj,) že přigetj wjry křesťanské giž před sňatkem wýmjnkau bylo a se wykonalo, aneb, (gak cizj zwlášť německtj kronikáři, mezi nimiž má přednj mjsto Ditmar Meziborský — 1018, gistj,) až po sňatku laskawým gednánjm a maudrými slowy křesťanské manželky k tomu přiweden gsa, křest swatý od českého kněze sám přigal, a i wětšj djl swého lidu po sobě k přigetj wjry potáhl. Poněwadž pak prwnj kněžj, genž s kněžnau Dubrawkau do Polska přišli, wjru kázali a křtili, gegj kaplanowé byli, tak se stalo, že Poláci kněze wůbec kaplany, staw a řád kněžský řádem kaplanským nazwali a dosawád nazýwagj. —

„Mezi wšemi oněmi biskupstwjmi (wypra-

wuge se w německém článku dále) neyprw toliko Poznaň takowé stářj (od roku 965) osobiti si muže; genž owšem za onoho času, nikoliw ale od wéwody Mečislawa, nýbrž od cjsaře Otty I. welikého, založeno bylo. Žeby při tom založenj gaký papežský legát či wyslanec byl, nenj gisto: owšem ale nepochybno, že Dubrowka (Dubrawka) po sňatku s Mečislawem neyprw k obrácenj swého manžela, pak též k rozšjřenj křestanstwa u Poláků wůbec bytně gest přispěla. Bylať gest Bohu nástrogem, gako druhdy Burgundská králowna, dcerka Chlotildis, genžto napomohla k založenj cjrkwe mezi Franky, a gako této wnučka Berta, dcera Chamibertowa, která se wdala za Anthele, bratra krále Kentského na ostrowě Britském, a swau horliwostj i laskawostj podporowala djlo onoho Augustina, genž od sw. Řehoře k Anglosasům poslán byl. Tjžila gest wina rod Dubrawčin, giž ona byla určena shladiti. Též u Čechů se bylo křestanstwj nedáwno ugalo. Swatý knjže Wáclaw podstaupil rukau wlastnjho bratra, Dubrawcina otce, Boleslawa, mučedlnickau smrt; gemu ke cti založen byl chrám w Krakowě.“

„Ohlednauce se do starých dègin, widjme, gak podiwné gsau cesty, gimiž Bůh zgewenj swé w rozličné národy gest uwedl. Řada nábožných panj, kterau Chlotildis začjná, dále geště sahá; neb z lůna francké králowské dcery Berty wyšla Anthelburg, která zase skrze manželstwj s králem Edwinem křestanské náboženstwj do země northhumberské přinesla. Potom pak ne Frankowé, gakby se byl mohl člowěk domnjwati, ale zwláštnj

Apoštolé, wyšlj z ostrowů Britských, z částky Irowé, z částky Anglosasowé gsau pozdwihli znamenj sw. křjže mezi ostatnjmi Němci, kromě Sasů.“

Máme za to, že to byla welmi šťastná hodą na německé národy, že se w té swaté záležitosti, gakéž gest obrácenj na spasitedlnau wjru, nikoli sausednj bratřj Frankowé, nýbrž cizj pokognj mužowé o ně ugali. Nebo gako každý člowěk má swau wlastnj powahu, dle kteréž k té neb oné, nikoliw ale ku každé wěci se hodj, ano k mnohému powolánj k. p. učitelskému dokonce neschopen gest: taktéž i každý národ swau zwláštnj powahu mage k některým wěcem málo spůsobným se widj. Národ německý se zdá býti od přirozenj twrdšjm nad giné národy, tak gako geho půlnočnj daubrawy, w nichž wyrostl, nad giné lesiny. Obyčegněgšj mu byl krwawý bog, válečný lup a lesnj low, nežli giná poklidná zaměstknánj. Z toho mu snadno zrostla urputná hrdost, wywyšugjcj se nad giné národy a powrhugjcj gimi, kteráž pak wždy byla hotowěgšj národy znepokogowati, wybogowati, podmaniti, potlačiti i zničiti, nežli ge přjwětiwě ochrániti, a k sobě přiwinauti a poučiti; zwláště pak, když po dosaženj řjmské cjsarské koruny zdědil též řjmskau domněnku, že na něm gest, wšecky, zwlášt tak řečené barbarské národy, swé moci podrobiti a na wjru obrátiti. Nemage tedy hrubě trpěliwosti, by mohl snésti cizjch mrawu a obyčegů, k tomu gsa méně spůsoben cizjmu gazyku se přiučiti a k cizjm národnjm wlastnostem se skloniti, i když dobromyslně o obrácenj sausedstwa se pokusil, nemohl se dokonce zdr-

žeti utlačowánj, laupeže a plenění domácjch národnjch wěcj, a cpánj na to mjsto cizjch, neljbých, nenáwiděných; a tak mjsto štěpowánj zakročilo se k wywracowánj wšeho starého a k sázenj nowého, a protož nemohlo se to powésti bez rušenj pokoge a bez mnohého krweprolitj, ano i s wyhubenjm celých národů se ta nábožná práce skončila. Toto potkalo mnohé slowanské národy na Labi, ono gsau zakusili w plné mjře německj bratřj Sasowé. Proto gsme prawili, že německj národowé, kromě Sasů, s štěstjm se potkali, magjce za apoštoly cizince, a ne swé bratry Franky. Sice by se gim bez pochyby wšem bylo dálo tak, gako Sasům a pomeznjm Slowanům, žeby, gsauce mečem přeswědčeni, dřjwe krwj nežli wodau byli pokřtěni.

Gak wolně naopak přigali Krista Morawané, Čechowé a Poláci, i ostatnj wýchodnj a poledaj Slowané, kde sami sobě zůstaweni gsauce, pokogně dobrau wěc ohledati, a dobrowolně si usmysliti mohli. A dál-li se kde něgaký odpor, zagisté toliko pošel z lásky k swé od otců zděděné národnosti a z nenáwisti k cizjm plenitelům a zhaubným potlačitelům. Gak pozděgi Sasowé při obracowánj na wjru pomeznjch Slowanů sobě počjnali, swědčj Adamus Brem. hist. Eccl. l. III. c. 25.: „Audivi, cum veracissimus rex Danorum sermocinando replicaret, populos Slavorum jam dudum procul dubio facile converti posse ad christianitatem, nisi Saxonum obstitisset avaritia; quibus, inquit, mens pronior est ad pensiones vectigalium, quam ad conversionem

gentilium. Nec attendunt miseri, quantum suae cupiditatis luant periculum, qui christianitatem in Slavonia primo per avaritiam turbaverunt, deinde per crudelitatem subjectos ad rebellandum coëgerunt, et nunc salutem eorum, qui credere vellent, pecuniam solam exigendo, contemnunt.

Nepochybně i to powolné přigetj nowého křesťanského náboženstwj mezi Slowany wůbec w Čechách a u Poláků zwlášť přičjtati se může té wlastnosti Slowanů, že wesměs negsau urputnj, nýbrž dobromyslnj, rádi přigjmagjce cizj dobré wěci: toliko neustupnj býwagj tam, kde se chce na nich dřjwe, než se přeswědčili, mermo mocj něco wynutiti. — Karel Welký založil cjrkew u Sasů; on dal Egbertowi za manželku swau přjbuznau, wnučku Karla Martella, sw. Ithu, a dal mu wéwodstwj w Sasjch. Z toho rodu pošel Otto Weliký, genž se stal Slowanům, čjm ondy byl Karel Sasum (přjsným totiž na wjru obracowatelem).

Daleko kolem a kolem se giž rozšjřila Ottowa králowská mocnost; udatné geho rámě a meč wěrného Markhrabj Gerona (Slowana) wšecky geho nepřátely porazil, a kde prwé pohané modlám se klaněli, tu powstal oltář, na němž Kristowo tělo a krew k smjřenj lidského pokolenj se obětowaly. Wšude we wlastech Srbských, Wendických, Hewelských a Ratarských powstáwala biskupstwj, a gako gest byl Otto od počátku swého panowánj na to hleděl, aby králowskau powinnost: *Cjrkwi Božj přispěti*, swědomitě wyplnil; zwlášť pak od té doby, co w Řjmě cjsar-

ské koruny gest došel, celau swau pozornost na to obracel, by i wzdáleněgšjm národům dobrodinj Kristowa náboženstwj se dostalo.

Též Poláci na břehu Wisly uznali Ottu za swého wrchnjho pána (Oberherr), a tak se mohlo skrze něg snadno státi, že když wéwoda sám křest swatý byl přigal, prwnj biskupstwj w Poznani založeno bylo. Ač ne za geden rok, zagisté wšak rychle se stalo na wjru obrácenj Poláků, kteřjž pak po wšecka následugjcj stoletj pewně a wěrně k cjrkwi drželi. Giž (prý) tehdáž u nich powstal obyčeg, že šlechticowé, tak gako w řjši německé cjsařowé, při mši, an se čtlo ewangelium wytasili meče, dokazugjce tjm swau ochotnost, Kristowo slowo i zbožjm i krwj zastáwati.“ —

Naše zdánj strany založenj biskupstwj w Polště, totiž Poznaňského gest, že se wěc ta dála neginák, nežli o něco pozděgi při založenj biskupstwj Pražského. Země Polská nezáwisela od Německé řjse wjc, než země Česká, a gako se nemuže řjci, že Otto založil biskupstwj Pražské, tak též se nemůže řjci, že gest byl zakladatelem biskupstwj Polského Poznaňského. Gako ale cjsař welmi pomocen byl k tomu, aby česká země swé wlastnj biskupstwj měla, tak též owšem mohl welmi k tomu dopomoci, by Polsko nowě na wjru obrácené wlastnj biskupskau spráwau časně opatřeno bylo, gsauc od Německých biskupstwj přjliš wzdáleno, a geště k žádnému takowému biskupstwj nepřiwtěleno, což se práwě proto tjm šťastněgi podařilo; an naopak český wéwoda Boleslaw, ač i cjsaře i papeže na swé straně

měl, nesnadno toho dobyl, gešto Čechy k Rezenské dioecesj náležegjce z nj teprw wykaupiti se musely, což se za biskupské správy sw. Wolfganga konečně šťastně podařilo. Že snad Otto biskupa Poznaňského dle tehdegšjho spůsobu inwestowal a geg wyswětiti kázal, a že Poznaňská stolice Mohutskému metropolitowi podrobena byla, z toho se nedá geště wywoditi, že Otto wlastnomocnjm zakladatelem a ustanowitelem onoho biskupstwj gest byl, gešto i Pražské biskupstwj k Mohutské metropoli náleželo, a Čechowé swého samozwoleného biskupa též k cjsaři odeslali, prosjce, by gim ho wyswětiti dal. „O gloriosissime Imperator et christianae religionis maxime cultor, suscipe nostras clemens et totius cleri atque populi preces, et hunc virum per omnia approbatum, nomine Dietmarum, quem nobis in Pastorem eligimus, vestra sanctissima collaudatione et jussione ut ordinetur in Episcopum, suppliciter exoramus. Cosmas Pragens. lib. 1. 967. Takowéto pokorné ucházenj wyplýwalo patrně z wděčnosti, že na wjru obrácenj národowé za učně a dlužnjky německé řjše se powažowali, djlem z potřeby, že sami wlastnjho metropolity neměli, a w duchownj správě docela od Němců záwiseli; při kteréžto přjležitosti cjsařowé snadno wšecko to, co z wětšjho djlu dobrowolné bylo, a z cjrkewnjho ohledu se stáwalo, pod gméno práwa wrchnjho nad těmi národy panstwj skládati a pak w rukau držeti wždy hotowi byli.

„Nowé biskupstwj Poznaňské, gehož prwnjm spráwcem byl Jordan, bylo podřjzeno neyprwé

metropolitowi Mohutskému," (bez pochyby proto, že on tehdáž ten gediný w Němcjch byl); „pak w rocc 970 arcibiskupstwj Děwjnskému, též od cjsaře Otty wzdělanému, a bylo to biskupstwj určeno pro celé Polsko. Teprw w roku 1000 zwoleno bylo Hnězdno od Otty III. netoliko k rowné, alebrž i k wyššj důstognosti. Nábožnost a netiwost k sw. Wogtěchu přitáhla mladého ale welikými dary nadaného cjsaře do oněch kragin.

Sw. Wogtěch wra horliwostj kázati Pohanum swaté ewangelium, odebral se k Prušanům, gsa prowázen od několika wěrných společnjků, mezi nimiž neymladšj a nerozdjlný geho bratr Gaudentius (Radim.)

Když se mu bylo podařilo slowo spásy w mnohých srdcjch wštjpiti, došel milosti umřjti za toho, gemuž zcela i žiw byl. Gako swatého Bonifacia, tak i geg gsau (r. 977) zabili ti, k gegichžto oswobozenj od wěčné smrti gest přišel. I za pozděgšjch časů geště bylo ono mjsto, kde apoštol Prušanů usmrcen byl, u wděčné poctiwosti. Nábožný rytjř Ludwig z Lanse, maršálek německého řádu, založil tu roku 1422 kaplu a ustanowil, aby 4 kněžj w chrámě tom zpěwem a službami Božjmi posluhowali, a aby po celý rok zpjwány byly hodinky k blahoslawené Panně Marii a slaužena mše ráno o 4. hodině. Pozděgi ta kaple schudla; ale geště gednau napadla welmistra Pruského, Albrechta Braniborského (z Brandenburku) ta myšlénka: „„Staré nadánj sw. nebeského knjžete Wogtěcha zwelebiti.““ Wšak to nábožné usmyšlenj bylo překaženo tjm, že týž welmistr odpadl

od cjrkwe; kapla giž se bljžila swému pádu, an roku 1669 náramná bauře gi docela zřjtila, a geště gest poznati na břehu morském pozůstalé zřjceniny.

Po mnohá stoletj podrželo Prusko w paměti swého apoštola. Swaté geho tělo prodali pohané Boleslawowi, (synu onoho Mečislawa, genž ge počestně složil we swém sjdle w Hnězdně.)

Cjsař Otto III., gemuž Wogtěch osobně byl znám, slyšel pohnutý zpráwu o geho smrti. Nawrátiw se ze Wlach do Němec, putowal k wýchodu a západu až do končin swé řjše — k hrobu sw. Wogtěcha, a k mjstu, kde odpočjwal Karel weliký, genž geště neporušený na swém cjsarském stolci seděl, drže meč we swé prawici. Bylo to roku 1000, když Otto do Poznaně přigel; gsa od wéwody slawně přigat putowal pak 7 mil dále pěšky do Hnězdna, kdež kosti sw. Wogtěcha odpočjwaly. Na geho hrobě proléwal cjsarský mládenec nábožné slzy, a wyzdwihl to mjsto ke cti sw. Wogtěcha na arcibiskupstwj; Radimowi (Gaudentius) bratru sw. mučedlnjka bylo arcibiskupstwj swěřeno. „Kéž by se to bylo zcela bez neprávj stalo,“ poznamenal geden spisowatel toho času; což se na biskupstwj Poznaňské wztahuge, ku kterémuž dosawáde Hnězdno patřilo.

Tehdegšj biskup Unger protiwil se takowému ustanowenj, a diocesj zůstala geště až do 12. stoletj pod arcibiskupstwjm Děwjnským (Magdeburským), až pak, gak přirozenost wěci kázala, Hnězdnenskému podřjzena byla. Po wjce než osmi stoletjch byla i Poznaň bullau sw. otce, genž se

začjná: De salute animarum (16. Čerwence 1821) na arcibiskupstwj pozdwižena a spogená s Hnězdnenským gednomu arcibiskupu k spráwě odewzdána.“

My dokládáme, že arcibiskup má swé sjdlo w Poznani; w Hnězdně má toliko swého generalnjho officiála, gménem Brodziszewski; arcibiskup pak gmenuge se Dunin. Oba se za poslednjho času wyznamenali přjsnau a swědomitau prawowěrnostj, zwlášť strany smjšených manželstwj.

---

6. *O působenj domowa na cjrkewnj prawomocnost.*

Od

Dra. Josefa Helferta,

c. k. professora cjrkewnjho práwa w Praze, a arcibiskupského konsistornjho rady, atd.

(Dokončenj.)

Za mimořádnj, nebo wedlé našeho názwoslowj za *prozatimnj domow* (quasi domicilium) prohlašuge se zákony gmenowitě přebýwánj studugjcjch na učilišti. [1]) Wedlé základu téhož zákonu muž takowýto domow přiwlastněn býti také wšem, kdož k wůli wedenj pře aneb wygednáwánj něgaké zwláštnj přjležitosti u některého au-

---

1) *Fr.* 5. §. 5. *D. de injuriis* (47. 10.)

řadu, delšj a neurčitý čas tam se zdržugj, kdež se gegich záležitosti wygednáwagj; čeledjnům, genž za strawu, neb za mzdu aneb za obé slaužj; dělnjkům, kteřj se na delšj čas, k. p. na celé léto někam do práce odeberau, a pročež čas od času do swého domowa se nawracugj; ředitelům djlen, řemeslnickým towaryšům a pomahačům, fabrikantům, obchodnjkům a umělcům; nágemnjkům hospod, dworů a g.; nemocným a něgakým tělesným neduhem skljčeným, kteřjž pro wyhogenj swé dlauhotrwagjcj nemoci neb tělesné wady, gako gest slepota, hluchota, němota, aneb pro podstaupenj něgaké nebezpečné operacj buď do nemocnice neb giného léčiejho ústawu, aneb za lékařem na delšj čas se odeberau; osobám, kteréž buď skrze wognu, neb ze strachu před morem a ginau nákazau, aneb že gim. gegich obydlj wyhořelo, na giném bezpečném neb ginak gim přjstogném mjstě na tak dlauho se usadj, pokud nebezpečenstwj neminulo, aneb gegich obydlj wystawěno nenj. Naproti tomu nemůž za prozatimnj domow poważowáno býti zdržowánj se wozatagů a lodnjků na onom mjstě, kde gsau swůg náklad nakládali aneb skládali; poštowských konduktorů na poštowské stacj aneb kam gsau poštowský wůz doprowodili; a tjm méně zdržowánj se kupců w něgakém městě na trhu, pokud trh trwá.

Co do opodstatněnj cjrkewnj prawomocnosti, má prozatimnj domow se skutečným stegné působenj. To se s cjrkewnjm ustanowenjm zagisté dobře snášj. Neboť prawomocnost biskupu

a farářů wztahuge se na wětšjm djle gen na ty wěřjcj, kteřj w gegich diocesj aneb osadě skutečně přjtomnj gsau; aby se tedy nesčjslným obtjžjm, zdržowánjm a giným nesnázjm wyhnulo, musj wždy bydliště za prawidlo slaužiti, byť i domowem nebylo. Pročež může prozatjmnjmu domownjku wšemi cjrkewnjmi přjslnhami, ani ohlášky a oddawky newygjmagjc, toliko farář geho prozatjmnjho domowa poslaužiti, gakož i pauze onen biskup, w gehož diocesj se tento prozatjmnj domow nacházj, geg od cjrkewnjch ustanowenj dispensowati, a w cjrkewnjch rozepřjch a pro cjrkewnj přestupky geg sauditi. Toliko wyswětiti nesmj biskup nižádného prozatjmnjho domownjka, poněwadž, gakž gsme giž swrchu byli powěděli, při změněném bydlišti biskup, ratione domicilii k udělowánj swěcenj tehdáž teprw wlastnjm biskupem se stáwá, když ordinandus přisáhá, že napořád w diocesj přebýwati hodlá; gakowauž přjsahu prozatjmnj domownjk nikoliw složiti nemůže.

Tato posud uwedená působenj domowa trwagj tak dlauho, pokud domow trwá; gak mile tento přestane, zaniknau i onano. Kterak *domow přestáwá*, wyswitá z toho, co gsme byli o geho opodstatněnj řekli. Gakož k opodstatněnj domowa dwogjho konánj gest třeba, tělesnjho totiž a duchownjho: nápodobně se opodstatněný domow dwogjm onomu na odpor čeljcjm gednánjm rušj; domownjk musj se totiž z mjsta swého posawádnjho obýwánj s tjm určitým úmyslem odebrati,

že tam giž přebýwati nebude.[2]) Kdož se bez takowého úmysla z mjsta swého obýwánj odehéře, netratj domow,[3]) a powažuge se toliko za nepřjtomného.[4]) Taktéž netratj domow, kdož sice úmysl má se přestěhowati, a geg třeba i austně aneb pjsemně pronesl, posawadnj wšak swůg domow potud neopustil, nýbrž skutečně se w něm geště nacházj. Oba trwagj napořád pod tautéž posawadnj cjrkewnj prawomocnostj, a posawadnj biskup a farář wykonáwagj gi nad oběma we wšech stránkách. Gak mile ale obě nadzmjněné wýmjnky se shodugj: mizj i hned gegich cjrkewnj prawomocnost — leč že gim zákonem geště některé cjrkewnj konánj powoleno gest, gako n. p. když odstěhowaný osadnjk na mjstě swého nowého přebýwánj před uplynutjm šesti týchdnů oddán býti má, že geg i farář geho dřewněgšjho domowa ohlásiti musj, a prawomocnost faráře toho mjsta, kde se byl přestěhowanec usadil, započne s prwnjm okamženjm tohoto usazenj se. S tjm se dobře snášegj rakauské zákony, kteréž změnu domowa i tehdáž připauštěgj, když poddaný, nezgednaw sobě prwé od swé dosawadnj wrchnosti řádného wyhostěnj, giné mjsto za stálé swé bydliště zwolj;[5]) onť w cjrkewnjm ohledu nenj giž prwněgšj, nýbrž nyněgšj swé duchownj wrchnosti podroben. Samo sebau se rozumj, že se to pau-

---

2) *Fr.* 20. *D. ad municipal.* 3) *Fr.* 19. §. 2. *D. de judiciis* (5. 1.). 4) *Fr.* 173. §. 1. *fr.* 199. *pr. D. de V. S.* (50. 16.) *const.* 7. *C. de incolis.* 5) *Dworský dekret ode dne* 25. *Máge* 1832. (*Wagners Juni-Heft.* 1832. *S.* 251.)

ze osob wěřjcjch týká, genž gsau swůg domow změnili; na wěci se to nikoliw newztahuge. Pročež netrpj práwo desátků a giných poplatkůw z polnostj a domů i při změněném domowu nižádné ugmy, a tudjž, hledjme-li zároweň na osobu a na wěci, můž gediný wěřjcj wjce biskupů a farářů mjti.

Docela ginák nařizugj prawidla ohlášek a oddawek we wéwodstwj Saso - Altenburském, co se tkne mjsta ohlášek takto ustanowugjce: že zasnaubenci negen na swé faře, nýbrž i na faře swých rodičů aneb oněch hlaw rodin, bez gegichž přiwolenj ohlášky se státi nemohau, ohlášeni býti musegj; a sice že *a*) po smrti otcowě narozené, pak nemanželské a neupráwněné děti, kteréž wlastnj swůg domow magj, na faře matčině aneb dědowě, byť giž i mnohá léta odtamtud wzdáleny byly, pakli gen rodiče aneb gegich náměstnjci před rokem gsau nezemřeli; *b*) mimo manželstwj zplozenj, pokud gsau někde swůg wlastnj domow nezarazili, bez ohledu na čas swého wzdálenj, musegj na faře mjsta swého narozenj ohlášeni býti, pakli swými rodiči giného domowa gsau nedosáhli. *c*) Na faře newlastnjch rodičů neděgj se nikdý ohlášky. *d*) Zdržuge-li se otec zasnaubenců w službě aneb w giných záležitostech na giném mjstě, kamž zasnaubenec nikdý nepřišel: konagj se ohlášky w matčině bydlišti, kdež byl wychowán. *e*) Osoby, kteréž se mimo swé zákonem opodstatněné bydliště, nebo mimo domow swých rodičů neb gegich náměstnjků k wůli studijm, neb gakožto

řemeslničtj towaryšowé, wogjnowé, žandarmowé a t. d. na gednom mjstě, ať i u swých přjbuzných, celý rok zdržugj, nabywše tjm práwa osadnjků, musegj na této faře, i na faře swých rodičů ohlášeni býti. *f*) Společné bydlenj zasnaubencůw před oddawkami, gakožto zákony zakázaný policegnj přestupek, nečinj z ohledu fary nižádné změny. *g*) Na mjsto narozenj nebere se ohledu, když rodičowé zasnaubenců přes rok odtamtud se odebrali, a gindc sobě domow zřjdili, aneb když zasnaubenec po smrti rodičů posledni rok před oddawkami se tam nezdržowal. — Ohlášky owdowělých aneb rozwedených děgj se na faře rodičů, gelikož tito k tomu swé swolenj dagj, i na oné faře, kde gsau za swého předešlého manželstwj žiwi byli; pakli gsau se ale odtud wystěhowali, musegj se zde gen tehdáž ohlásiti, gestli čas smutku newypršel. [6])

Ge-li kdo k změně swého bydliště buď zákonem, buď wrchnostj wázán: dosazuge geho úmysl buď takowýto zákon, buď wrchnost změnu tuto poraučegjcj. Tak nstanowuge wrchnost bydliště odsauzeným zločincům a wypowězencům, zákon pak manželkám. Co se manželek zwláště týče, ony gsau giž manželstwjm, genž gest consortium omnis vitae, zawázány, manžela do geho přjbytku následowati; a nad to i zákon to wýslowně přikazuge. [7]) Wygimka se stáwá toliko při odsauzenci, kdež trestnj zákonodárstwj společné obý-

---

6) *Wéwodský reskript w Saso - Altenburku ode dne* 10. *září* 1830. §. 16. 7) *Can.* 3. *Caus. XIII. q.* 2. *Kniha městských zákonů* §. 92.

wánj zamezuge, gako w Rakausku, kdež i segitj se a společné rozmlauwánj, tjm wjce pak obcowánj s odsauzencem zakázáno gest[8]); pak, když gest cizozemec, a žena to při zasnaubenj newěděla.[9]) W Rakausku nesmj ani osoba, kteráž se s wědomjm a s wrchnostenským powolenjm za cizozemce prowdala, tohoto swého manžela do cizjch zemj následowati, pokud nebyla o zwláštnj dowolenj k wystěhowánj zakročila a ge obdržela.[10]) Ge-li manžel newybnutelnými okoličnostmi nucen, do cizj země prchnauti, a manželka geg nechce následowati: nemůž k tomu přidržena býti.[11]) W Rakausku nesmj manželka manžela také tenkráte následowati, když on se bez dowolenj do cizj země wystěhowal, gelikož takowéto libowolné wystěhowánj zakázáno gest, a tudjž by manželka, kdyžby geg následowala, s njm zároweň zákon přestaupila, k čemuž gi consortium omnis vitae nikoli newjže. Ani nenj manželka nucena manžela následowati, když se byl tento gakožto cizozemec w Rakausku usadil, napotom ale pro swá přečiněnj ze země wypowězen byl; neboť ge-li ona w rakauských zemjch narozena, stawj se gj zákaz wystěhowánj na odpor; pakli ale cizokraganka gest, může pro přečiněnj manželowo o rozwedenj od stolu a lože nastupowati.[12]) Byl-li manžel toliko z některého mjsta wypowězen, aneb do giné prowincie poukázán: tenkráte nenj manželka té

---

8) *Kniha trestnjch zákonů I. djl.* §§. 12 — 14. *II. djl.* §. 12. 9) *Arg. can.* 4. *caus. XXXIV. q.* 12. *app.* 10) *Dworský dekret ode dne* 22. *prosince* 1814. 11) *Can.* 4. *caus. XXXIV. q.* 1. 2. 12) *Kniha městských zákonů* §. 109.

powinnosti prosta, geg do geho nowého domowa následowati. Rowněž nesmj w Rakausku nižádná za wogjna na dowolené se nacházegjcjho aneb za invalida prowdaná osoba muže swého následowati, když onen k swému pluku, tento pak k reservnj divisj, aneb k něgaké giné wogenské službě powolán gest; ano každá newěsta takowého dowolence nebo wyslaužilce, musj se napřed zwláště upsati, že doma zůstane, kdyby gegj manžel na službu powolán byl.[13]) Bylo-li swatebnjmi smlauwami ustanoweno, že manžel tam obýwati bude, kde manželka domowem gest: předce má manželka domow tam, kde manžel přebýwá, gelikož do bydliště manželčina ženjcj se muž w tom mjstě nowý domow stanowuge pauze mocj swé osoby, a nikoli mocj manželčiny osoby, a tudjž domow manželčin nepřigjmá. Aniž gest mu to na překážku, když napotom z důležitých přjčin tento domow změnil, když na přjklad něgaký auřad obdržel. I tehdáž, kdyby manžel bez přjčiny tento domow opustil, a nowý na takowém mjstě si zřjdil, kdeby žiwotu, zdrawj a swobodě manželčině nebezpečenstwj hrozilo, musj ona za njm gjti. Sklamaná smlauwa, ba ani hrozjcj toto nebezpečenstwj nerušj powinnost společného obcowánj, poněwadž manželka sljbila, že s manželem wšecko, buďto dobré anebo zlé, a protiwné až do smrti swé snášeti a trpěti bude, a poněwadž kano-

---

13) *Nařjzenj ode dne* 29. *září* 1777. §. 9., *ode dne* 20. *unora* 1780. §. 20., *ode dne* 3. *dubna* 1781., 15. *máge* 1785., 14. *září a* 26. *listopadu* 1796., 10. *čerwna* 1812. §. 35. *lit. a. d.* §. 38.

nické práwo ani to neschwaluge, pakli manželka i z přimušenj utjkagjejho manžela do cizj země nenásleduge.[14])

Usadj-li se kdo, giž domowem opatřený, na něgakém giném mjstě, mage úmysl tam zůstáwati a nechtěge se prwnjho swého domowa zhostiti, opodstatňuge *druhý domow*. To se můž takto státi: buďto, když gednu částku roku w gednom, druhau pak w druhém domowu se zdržuge; nebo, když gakožto magitel statků we dwau státech, wedlé wůle swých zeměpánů rok anebo částku roku w gednom, druhý pak rok aneb částku roku w druhém přebýwá; nebo když polowice geho rodiny w gednom, druhá pak w druhém se nacházj; anebo konečně když na obau mjstech kupectwj aneb hospodárstwj má, k wůli čemuž dnes zde zegtra onde se nacházj, na obau pak mjstech domácnost zřjzenau mage.[15]) Kupci wšak, genž na některém mjstě buď stálý krám aneb djlnu magj, nemagj tam giž proto swůg domow. — Muž se i státi, že osoby, kteréž práwnj nutnj domow magj, mimo ten i giný skutečný domow mjti mohau. Tak se wogjnům přiházjwá. Kdo totiž do wogenského stawu nuceně wstaupj, dosáhne práwnj nutnj domow, a netratj swého posawadnjho domowu, chceli geg po wystaupenj z wogenského stawu podržeti. Tento domow trwá wedlé wogenského domowa neustále; což se

---

14) *Can.* 4. *caus. XXXIV. q.* 1 2. 15) *Fr.* 5. *fr.* 6. §. 2. *fr.* 27. §. 2. *D. ad municipal.*

tjm patrně gewj, že wogjn weškeru swau mohowitost w prwnjm swém domowu ponechává, nedage gi wogenským auřadům w opatrowánj, a že se tam wždy na dowolenau odebjrá. I kdož dobrowolně do wogenského stawu wstupuge, může swůg skutečný domow podržeti, má-li tam něgakau usedlost, a nehodlá-li při wogště napořád zůstati, nýbrž opět do občanského žiwota k swému předešlému zaměstknánj nawrátiti se zameyšlj. Toliko o tom se muže pokládati, že úplně k wogenstwj náležj, kdož nemage nižádné usedlosti, sám se za záwdawek na wognu dá. S tjm se i zákon snášj. [16]) — Dle wýslownjho zákonnjho nařjzenj [17]) magj mimo práwnj nutný domow skutečný domow také wězňowé, pakli gsau gaký před swým uwězněnjm měli; oni geg podržugj, protože úmysl magj, někdy po swém oswobozenj na to mjsto nawrátiti se, kde gsau byli gati; a pročež trwá tam ustawičně gegich domow, kde se gegich gměnj nacházj.

S wětšjm geště práwem přináležj druhý domow, skutečný a wlastnj totiž, oněm osobám, kdož gsau někde prozatimnj domow opodstatnili. Neboť při prozatimnjm domowu chybj aumysl, na mjště tom napořád setrwati; nýbrž každý prozatimnj domownjk chowá to předsewzetj, že swým časem, po skončeném pořjzenj aneb po dosaženém aucelu s toho mjsta se odebere, a do swého prwnjho bydliště se wrátj. Wýmjnka můž platiti toliko u služebných osob, řemeslnických towaryšů a u lidj

---

16) *Fr.* 23. §. 1. *eod.* 17) *Fr.* 23. §. 3. *Fr.* 27. §. 3 *eod*

podobného druhu, pakli giž rodičowské moci nepodléhagj, a pakli nižádné magetnosti nemagj, a tudyž se domnjwati nelze, žeby úmysl měli, někdy do swého předešlého domowa se nawrátiti. Odeberau-li se takowé osoby w tétéž wlastnosti stawu swého s mjsta swého prozatimnjho domowa: opodstatňugj na nowém mjstě opět gen prozatimnj domow, a bytby to i mjsto gegich prwněgšjho obýwánj, aneb mjsto gich narozenj bylo.

Tážeme-li se, které duchownj prawomocnosti magitel dwogjho domowa přináležj, musjme něgaký rozdjl činiti. Kdo má dwogj dobrowolný domow, podléhá dwogj duchownj prawomocnosti; každý farář a biskup přislubuge w oněch cjrkewnjch wýkonech, kteréž se byli za čas zdržowánj se tohoto dwogjho domownjka w gegich osadě udály, a gegichž aučinek se pauze na tuto osadu wztahuge. Pročež geg může každý biskup k. p. od cjrkewnjho přikázanj postu dispensowati, leč toliko pro swau diecesj; dispensj w manželstwj má gen tehdáž platnost, uzawjrá-li se w diecesj dispensugjcjho biskupa; uzawjrá-li se w druhém, w giné diecesj položeném domowu: tratj tato dispensj weškeru platnost. Tak též magj ohlášky pauze we farářowě osadě platnost, gsau wšak postačitedlné, když dwogj domownjk w osadě té, kde se ohlášky staly, šest týchdnů přebýwal. Ohlašugjcj farář také oddáwá, zdržuge-li se ohlášený za času swých oddawek geště na geho farnj osadě. Odebral-li se do druhého domowa: nemagj w prwnjm domowu učiněné ohlášky nižádné platnosti; aby tam mohl oddán býti, musj tam také ohlášen býti. Aby se

oddawky na něgakém třetjm mjstě státi mohly, k tomu zplnomocňuge onen farář, w gehož osadě ženich tu dobu bydlj, kdy se oddawky státi magj. Zplnomocněnj z gedné těchto dwau farnjch osad do druhé, gest gen tenkráte třeba, když se oddawky bez opakowánj w gedné farnj osadě prošlých ohlášek w druhé osadě státi magj. Pročež může ten, kdož se obyčegně toliko w zimě w městě, w létě pak na wenku zdržuge, beze wšech překážek také w létě we městě ohlášen a oddán býti; aniž smj farář, w gehož osadě obyčegně léto tráwj, něgaký odpor činiti. Oddawky takowého dwogjho domownjka wtáhnau se do matriky oné farnj osady, kde se staly, a nikoliw také zároweň do matriky druhé wlastnj farnj osady. K ordinacj posléze nemá každý z obau biskupů ratione domicilii práwa, nobrž pauze ten, gemuž ordinandus přisáhne, že w geho diecesj napořád přebýwati hodlá.

Wše to má i tehdáž mjsto, když sobě někdo prozatimnj domow opodstatnj, a při tom přede wlastnj swůg domow podržj. Že w Rakausku, týkagjc se ohlášek, mjsto prozatimnjho domowa za ono mjsto se pokládá, kde se ohlášky djti magj, wyswitá ze srownánj slow, této wěci se týkagjcjch paragrafů knihy městských zákonů, s oněmi, kteráž saudnj auřad wyznačugj, při kterémž se wzniklý spor w manželstwj wésti, a od kteréhož se prohlášenj za mrtwého onoho choti státi má, o kterémž giž dawný čas nižádné známosti nenj. [18])

18) *Kniha městských zákonů* §§. 70 — 72., *srowney s.* §§.

Má-li wogjn aneb wězeň mimo práwnj nutný domow gěstě skutečný domow: přestáwá prozatjm cjrkewnj prawomocnost skutečného domowa, a nastupuge pauze prawomocnost práwnjho nutného domowa. To se též wztahuge na ohlášky a oddawky wězňů, pokud we swé wazbě do stawu manželského wstaupiti směgj; gakož w Rakausku wězňům prwnj třjdy skutečně dowoleno gest. [19]) Ohlášky a oddawky přináležegj mjstnjmu duchownjmu spráwci kriminálnjho práwa, a toliko ohlášky musegj se také na mjstě skutečného domowa tehdáž státi, když se wězeň gěstě šest týchdnů před oddawkami w mjstě kriminálnjho práwa nenacházj.

Zhostj-li se někdo swého posawadnjho domowa, neopodstatniw žádného nowého: stane se *potulowačem* (Vagabundus). Tak se nazýwá w práwnjm slohu, kdož domowa nemá. [20]) ***Potulowač*** nenj tolik gako *tulač* neboli *tulák*; neboť toto pogmenowánj značj w opowrženém smyslu takowého člowěka, kterýž se beze wšeho zaměstnánj po zemi taulá, sobě pauze hanbu plodě a občanské společnosti nebezpečenstwjm a škodau hroze: an potulowač (w smyslu od nás přigatém) také pořádným a dobře zachowalým mužem býti může; mimo to můž někdo domow mjti, a předce tulačem býti, an potulowač nikdý domowu ne-

---

97 *a.* 112. *Wiz. Schuster's theor. pract. Comment. zum b. G. B. Prag.* 1818. *S.* 367. *lit. b.* 19) *Kniha trestnjch zákonů I. djl.* §. 23. *lit. c. K. m. z.* §. 61. 20) *Fr.* 27. §. 2. *D. ad municipal. fr.* 4. §. 5. *D. de damno infecto* (39. 2.).

má. Tau měrau nenj potulowač tolik co *zběh* (Deserteur) a *uběhljk* (Flüchtling). Zběhem gest onen, kdož byl swau korauhew křiwopřjsežně opustil; uběhljkem ale, kdož před mocným ramenem sprawedlnosti ubjhá; oba pak mohau w brzce po swém wzdálenj, snad giž před prchnutjm sobě potagmu wywolený domow opodstatniti. Potulowači stanau se teprw tenkráte, když žádného domowa nemagj, nýbrž když domow wyhledáwagjce po zemi se potulugj. Rowněž nenj tolik co *swětoběžnjk* (Umherlaufer), kterýž mage pewný domow beze wšeho určitého směru, pauze po tělesné rozkoši a po ničemnostech swětem běhá, a co *zahalečˇ*, kterýž powinowané práce giž gako ze zwyku zanedbáwá, při tom wšak stálý domow má, an zatjm potulowač bez domowa za swým ustanoweným cjlem se žene, gak toho geho práce požaduge, aby se wyžiwil, a občanské společnosti užitečným stal. Ba ani *nepobudau* (Unstetter), nemůžeme potulowače nazwati; neboť potulowač gest gen tenkráte nepobudau, když se skutečně potuluge; což se ale wždy nestáwá, gelikož mnohdy několik let na gednom mjstě pobýwá, neučiniw ge sobě domowem; an naproti tomu mnozj lidé stálý domow magjce, předce welmi nestálý žiwot wedau, gako k. p. kupci, kramáři, cestugjcj hudebnjci, kteřjž za swým obchodem a wýdělkem gdauce, skutečně se potulugj, to gest, oni gsau dnes zde, zegtra ginde, a magj předce stálý domow.

Nad potulowači nepřjstogj řádným způsobem nižádnému faráři a biskupu prawomocnost, gelikož

tuto pauze gen domow upodstatňuge. Poněwadž ale potulowači, pokudž gsau audy cjrkwe, rowněž duchownj prawomocnosti podléhagj, [21]) a následowně beze wšj duchownj prawomocnosti býti nemohau: směgj gi aspoň mimořádně některé duchownj wrchnosti prowozowati. Týkagjc se biskupa, w gehož diecesj se potulugj, zde nenj mnoho zporu; neboť gak militně z diecesj, kdež gsau se byli narodili, aneb kdež dřjwe přebýwali, wykročili, wykročili zároweň z prawomocnosti tamègšjho biskupa, [22]) a wšedše do nowé diecesj, wešli též w prawomocnost nowého biskupa. S tjm se snášj negen ta okoličnost, že nižádný biskup žádný prawomocný wýkon w cizj diecesj předsewzjti nesmj [23]): nýbrž i to, že zákonowé stanowugjcj způsob práwnjho pokračowánj a pokuty za přečiněnj, i na ty se wztahugj, kdož se w mjstech oněch, kdež zákonowé tito platnost magj, kratinký čas, třeba gen gako pocestnj zdržugj, [24]) a pak že z obledu manželstwj sněm Tridentský tuto prawomocnost biskupům wýslowně přiřkl. [25]) A tak mohau potulowači biskupské prawomocnosti podléhati, negsauce nikde osadau, protože den co den osadu měnjce nižádnému faráři podrobeni býti nemohau. Potřebugj-li tedy potulowači něgakého wýkonu biskupské prawomocnosti, nesmj geg wygjmage ordinacj žádný giný, leč biskup

---

21.) *Conc. Trid. sess.* 14. *cap.* 2. *de Sacr, poenit.* 22) *Cap.* 2. *de constit. in* 6. (1. 2.). 23) *Can.* 7 — 9. *caus. IX. q.* 2. *can.* 2. *caus. ead. q.* 3. *cap. un. de foro compet. in Clem.* (2. 2.). 24) *Cap.* 14. *de foro compet.* (2. 2.) *cap.* 1. §. 3. *eod. in* 6. (2. 2.) 25) *Conc. Trid. sess.* 24. *cap.* 7. *de ref. matr.*

tétéž diecesj wykonati. Chce-li se potulowač ženiti, a potřebuge-li něgakau dispensj, musj o ni u toho biskupa prosebně zakročiti, w gehož diecesj se práwě zdržuge a ženiti hodlá. Obdržená dispensj tratj ale platnost, pakli před swatbau do giné diecesj přegde. Neboť biskup nemůž ničehož ustanowiti, coby w giné diecesj platnost mělo; a protož gest platnost udělené dispensj gen na geho diecesj obmezena, a přestáwá w giné diecesj. Wrátj-li se potulowač nazpátek, nabýwá obdržená dispensj opět úplné platnosti, byť by giž onen biskup, genž gj byl udělil, newládl, nýbrž giný na geho mjstě byl; protože wšickni cjrkewnj wýkonowé nikoli od osoby, nýbrž od auřadu, dispensj pak obzwláště nikoli od biskupa, nýbrž od ordinariátu pocházegj, kterýž teprw po zrušenj biskupské stolice spolu zanikne. —

Co se týče obyčegných farárských přjsluh, takowými přisluhuge potulowači onen farář, w gehož osadě se práwě nacházj. Neboť gelikož staw potulowačský žádným cjrkewnjm přestupkem nenj, a tudjž potulowači z podjlu duchownjch statků cjrkwe wymrštěni negsau: musj gim každau přjsluhau poslauženo býti, kteréž potřebugj. Že ale takowé přjsluhy w každé osadě s práwem gen farář osadě té představený wykonáwá, a potulowač žádného wlastnjho faráře nemá: může mu gimi onen farář poslaužiti, w gehož osadě se práwě nacházj.[26]) Toliko při ohláškách a oddawkách gest farář poněkud obmezen, nemoha ge dřjwe předsewzj-

---

26) *Cap.* 5. *de parochiis* (3. 29.).

ti, pokud se na bližšj okoličnosti potulowačowy pilně nebyl wyptal, a po odeslané o tom zpráwě k ordinariátu, od tohoto powolenj k tomu nebyl obdržel. [27]) Poněwadž totiž bližšj okoličnosti potulowačů méně powědomy býwagj, než řádných osadnjků: musj se wšemožně hleděti tomu nebezpečenstwj ugjti, aby se takowý potulowač neoddáwal, kterýž giž oddán gest, a od žiwého posud choti odešel. Zanedbánj této prozřetedlnosti nerušj sice platnost manželstwj, nebyl-li ginák potulowač giž ženatý, anebo nebylo-li nižádné giné platné překážky: leč duchownj spráwce, kterýž geg takto překwapeně oddáwá, činj se welmi trestu hodným. Mjnj-li potulowač s domugjcj osobau w sňatek wegjti: musegj se oblásky we farnj osadě, w kteréž se potulowač práwě nacházj, i we farnj osadě domugjcjho zasnaubence státi; oddáwati smj ale gen tento, gelikož pauze on gest řádným wlastnjm duchownjm spráwcem domugjcjho zasnaubence, kterýž wedlé Tridentského sněmu oddáwati má; potulowačowi gest geho mjstnj duchownj spráwce gen gako z nauze dán, kterážto nauze zanikne, gak mile se zde giný duchownj spráwce se swým práwem nacházj. Nacházj-li se domugjcj zasnaubence u potulowače, a nechtěl-li by se pro ušetřenj wýloh do swé řádné osady odebrati: tehdáž musj řádný duchownj spráwce faráře potulowačowa k oddawkám zplnomocniti. — W Rakausku musegj akatoljci, kteřjž žádného určitého domowa nemagj, w neybližšj modlitebnici

---

27) *Conc. Trid. sess.* 24. *cap.* 8. *de reform.*

swého wyznánj, a w katolickém farnjm chrámu, kdež se práwě nacházegj, ohlášeni býti.[29]) W Prusku děgj se ohlášky takowé osoby, kteráž byla domow swých rodičůw opustila, nezwoliwši nižádný giný, we faře, ku kteréž gegj rodičowé přiwtěleni gsau.[30])

Co se působenj uzawřeného manželského sňatku potulowačowa na domow dotýče, tušjm, že lze bezwýmjnečně twrditi, že manželka potulowače na každé mjsto, kamkoli se tento odebere, následowati powinna gest. Neboť pokud před uzawřenjm sňatku manželského potulowačský staw swého ženicha znala: zwolila geg též spolu pro sebe, a giž geg gako napřed na sebe přigala.[31]) Neznala-li geg, nemůže se gj owšem wýčjtka činiti, žeby žiwota způsob swého manžela giž napřed byla schwalowala. Že wšak gegj blud, byť i zaumyslně byl nastražen býwal, toliko nepatrné wlastnosti se týká, gelikož potulowačský staw žádnau wýmjnkau nenj, kteráž by manželstwj rušila, ba ani sprawedliwé přjčiny k rozwedenj od stolu a od lože neposkytuge: gest manželka k powinnému následowánj manžela tjm wjce zawázána, an manželstwj w společném snášenj wšeho dobrého i zlého záležj. Wšecka téměř pochybnost mizj, že gest manželka zawázána, manžela následowati, měl-li manžel za času swého zasnaubenj domow, napotom pak geg opustil, ne-

---

28) *Dworský dekret ode dne 1. srpna 1831.* 29) *Kniha městských zákonů* §. 71. 30) *A. L. R. II. Thl.* 11. §. 262. 31) *Fr.* 13. §. 10. *D. ad Leg. Juliam de adult.* (48. 5.) *fr.* 9. §. 1. *D. de aqua pluvia arcand.* (39. 3.)

wyhledaw sobě giného. Cjrkewnj přikázanj, aby žena muže do geho domowa následowala, newylučuge onu přjpadnost, že geg i tenkráte následowati musj, když žádného domowa nemá. Gestit to pauhý wýsledek z ponětj a bytosti stawu manželského. Neboť bytost manželstwj předpokládá k dosaženj swých aučelů ustawičné společné obcowánj, kteréž w potulowačském stawu, a w ustawičném s mjsta na mjsto těkánj, předce gěště možné, při oddělenj pak manželů pauhá nemožnost gest.

Co gsme tuto prawili, platj o wšech potulowačjch, bez rozdjlu, zdaž gimi gsau, že si nižádný domow zřjditi nechtj, aneb že sobě domow hledagjce swětem putugj. W prwnj přjpadnosti nalezagj se cikáni, zdrawj žebráci, cestugjcj komedianti, kejkljři, prowazolezci a wšickni ti, kdož za swau žiwnostj, prowozowánjm rozličných her, zpusobilostj, aneb okazowánjm znamenitých zwjřat a t. d, s mjsta na mjsto gdau; w druhé pak onino, kdož swůg domow opustili, neustanowiwše sobě napřed nowý, wypowězenj ze země, zběhowé a poběhljci. Ano i ten, kdož si mjsto swého budaucjho obýwánj giž zwolil, teprw wšak na cestě gest, prwé než přjštj domow swůg dostihne, podléhá prawidlům potulowačů se týkagjcjch. W takowém stawu powažuge se za pauhého potulowače, protože gest bez domowa; neboť k opodstatněnj domowa nepostačuge pauhý aumysl, nýbrž gestit i skutečného usazenj newyhnutedlně třeba. Bráwá sě owšem někdy wůle za skutek, gako k. p. při slibech, při darowánjch ku kostelu a p.; leč

tyto přjpadnosti gsau pauhé wýmjnky, a tudjž cosi gednoduchého, což nižádného potahu na giné přjpadnosti netrpj. Kdo se na cestě k swému ustanowenému domowu nacházj, nemůže se, pokud k domowu nedospěl, w prawomocnosti cjrkewnjch představených ani býwalého, ani nowě zwoleného swého bydliště nacházeti; potřebuge-li tedy něgaké cjrkewnj přjsluhy, poslaužj se mu gj na takowý způsob, gako gsme byli o potulowačjch prawili. — Docela giná přjpadnost gest, když osoby we welikých městech z gedné osady do druhé se odstěhugj; oni wyniknau z prawomocnosti starého a wcházegj w prawomocnest nowého faráře na den stěhowánj, gak mile buď oni aneb někdo z gegich rodiny do nowého přjbytku s tjm úmyslem wkročil, že se giž do starého bytu nenawrátj; nechť giž ostatnj domácj nábytek buďto z polowice, anebo docela přestěhowán gest. Od toho okamženj nesmj gim býwalý gich farář nižádným cjrkewnjm wýkonem přisluhowati; a chce-li některý aud rodiny w manželský staw wstaupiti, nesmj geg ani býwalý farář, kterýž giž geho farářem býti přestal, ani nowý, kterýž geg geště neohlásil, oddati; aniž smj býwalý farář nowého k tomu zplnomocniti, gelikož geho prawomocnost giž zanikla. — Aniž platj, co gsme o potulowačjch powěděli, o lidech, genž neprawidelný a těkawý žiwot sice wedau, domow wšak magj, o tulácjch, domowem opatřených, o zběžjch a poběhljcjch, gak mile gsau se na wywoleném mjstě usadili, o těkačjch a zahalečjch, cestugjcjch obchodnjcjch, kramářjch a potulugjcjch se hudebnjcjch.

Ostatně sem ani nepatřj, můž ale přede podotknuto býti, že k některým cjrkewnjm wýkonům, při kterýchž domow ničehož nepůsobj, potulowači tak gako domownjci připuštěni býti mohau. Oni mohau při křtu kmotry býti, gelikož toto mjsto i nepřjtomnj zastupowati mohau, a při oddawkách swědky; tak gako duchownj potulowači cjrkewnj auřad obdržeti mohau, odřeknau-li se swého potulowačského žiwobytj, a chtěgj-li na mjstě sobě swěřeného auřadu na wždy setrwati, gakož se událo s wypuzenými na wýchodě biskupy, kteřjž se na západě chornjmi biskupy a biskupskými pontifikálnjmi vikáři stali. [32]) Naproti tomu přicházj duchownj potulowač o swé beneficium; gelikož o ně každý giž tenkráte přicházj, kdo ge opustj aneb nezastáwá, a po obdrženém powolánj nazpět se newracj. [33])

Wznikne-li pochybnost, ge-li kdo potulowačem, nemůž o tom ani wůbec twrdějj ani záporná domněnka wyřčena býti; nobrž, gelikož změna a opuštěnj domowa skutečnau událostj gest, o skutečných pak událostech ničehož se domnjwati nenj, záwisj saud o tom toliko od okolčnostj. Opustj-li někdo swůg domow bez progewenj swého úmyslu, nemůže proto, byť i žádnau magetnost neměl, za potulowače powažowán býti; a kdož geg za potulowače udáwá, musj toho o něm dokázati. Wyzná-li pak někdo sám, že giž dáwný čas s mjsta na mjsto se

---

32) *Conc. Trid. sess.* 14. *cap.* 2. *de ref.* 33) *Can.* 24 *caus. VII. q.* 1. *cap.* 2. 8. 10. 11. 17. *de cler. non resid.* (3. 4) *Conc. Trid. sess.* 23. *cap.* 1. *de ref. Verba: Quod si.*

potuluge, musj za potulowače poważowán býti, nedokáže-li, že se byl někde usadil. Totéž platj i o onom, genž rozprodaw swůg nábytek a wygádřiw se, že domow opustj, skutečně odegde; i on musj dokázati, že si giný domow ustanowil. Odešel-li někdo ze swého domowa, zanechaw tam swau mohowitost a ustanowiw spráwce nad nj: kdo takowého za potulowače udáwá, musj to dokázati, protože byt i zakaupenj usedlosti, a uloženj magetnosti, samy o sobě domow neopodstatňowaly, mohau přede aspoň nabyté práwo zachowati. Zdržuge-li se potulowač na gednom mjstě 10 let, nemůž giž za potulowače pokládán býti; nýbrž neprohlásj-li se on sám opak, musj toto mjsto za geho domow poważowáno býti.

---

6. *Poslaupnost proboštů při neystarožitněgšjm kollegiátnjm kostele SS. Kosmy a Damiána w Staré Boleslawi.*

Od

Jos. Prokopa Horčice,
kanownjka w Staré Boleslawi.

Kapitola Staroboleslawská ne bez přjčiny gménem neystarožitněgšjho kostela kollegiátnjho od prwnjch časů geho založenj až na naše dny se nazýwá. Neb dle swědectwj mnohých wlastenských letopisců, Neplacha, Hágka, Balbina, Rohna a Zimmermanna, giž Wratislaw I., wogewoda český, při hradě swém w Staré Boleslawi r. 915 wystawěl kostel ke cti SS. Crhy a Strachoty, čtyři kněžj, a sice probošta, děkana a dwa ka-

nownjky tu posadil, tak že se při tomto kostele začalo weliké náboženstwj, odtud se po celém okolj wjce a wjce rozšiřugjc. Gestli kostel sw. Giřj na Hradčanech od téhož Wratislawa založený, dle neynowěgšjch našich děgepisců kolegiátnjm byl: proč bychom za prawdu přigjti neměli, že i kostel Staroboleslawský gméno kollegiátnjho dosáhl, gešto po celé české zemi kostelů nenalezáme, genž by taký způsob starožitnosti až po dnešnj dobu zachowali, gako ti dwa památnj chrámowé, totiž sw. Giřj na hradě Pražském, a kostel Boleslawský swatých Kosmy a Damiána. Po smrti Wratislawa knjžete českého Drahomjra kázala kostel od swého manžela w Staré Boleslawi wystawěný zbořiti, a kněžj zahnati; sw. Wáclaw wšak geg opět pozdwihl, a prostranněgšj učiniw mjsto gména SS. Crhy a Strachoty, ke cti SS. Kosmy a Damiána geg poswětiti dal, kteréžto gméno také až na naše dny ten kostel zachowal. — Zdálo se sice, že pozdegi w zapomenutj přicházel, nowá ale a wětšj sláwa než dřjwe geg očekáwala. Hrdinský Břetislaw z Polska s mnohými kořistmi se nawrátiw, a u papeže Beneše IX. proto obžalowán gsa, k naprawenj swého skutku ustanowil kostel boleslawský rozšjřiti, milostmi a poctiwostmi geg dostatečně nadati, a osobami duchownjmi k rozmnoženj chwály Božj geg opatřiti. Což také od r. 1039 — 1046 w skutek uwedl, a kostel dostawěný biskupem pražským *Sebjřem* *) dne 19. máge r. 1046 ke cti sw. Wáclawa slaw-

*) Ležj w Praze, w arcib. kostele, před oltářem sw. Wjta, mezi čtrnácti tu pořadem položenými biskupy, prwnj. *Red.*

ně poswětiti dal. Protož také w starých rukopisech nalezáme, že tento kostel brzy swatých Kosmy a Damiána, brzy swatého Wáclawa se nazýwá. Byl pak ten kollegiátnj chrám geden z neybohatšjch a neyslawněgšjch w celém českém knjžetstwj, gak z listu nadánj Břetislawowa widěti gest. Mnohé statky a wesnice, kteréž nynj patřj k Brandeyskému, Liskému a Košatskému panstwj, ke kapitole Staroboleslawské přináležely, ano ona měla swé důchody i na Morawě. Některá panstwj a města w králowstwj českém až po tu dobu gistau činži, komornj nazwanau, ke kapitole SS. Kosmy a Damiána odwáděgj. Přjgmy tohoto kostela pozděgi wšelikými dobrodinci rozmnoženy byly. Pro tuto sláwu tento kollegiátnj chrám za některý čas ku kapitole hlawnjho kostela sw. Wjta na hradě Pražském byl přiwtělen, kde měl dle Balbinowa swědectwj práwo k stallum a swé præsence; ano i arcibiskupu Pražskému desátky odwáděl. — Co se počtu kanownjků při tom kostele týká, nynj gmenowaný letopisec udáwá, že gich mimo probošta a kap. děkana bylo dwadcet ano wjce. Krom kanownjků bylo tu ke stu ostatnjch duchownjch, gak gsem w starých knihách nalezl, a sice vikaristů, mansionářů, kněžj choralnjch a oltářnjků, tak že služby Božj se tu we dne w noci welmi slawným způsobem dály. — Na otázku, giž mnohý za nyněgšjch časů činj, k čemuž tolik duchowenstwa? za odpowěď buď, že w Staré Boleslawi byly památné školy, a sice w gedenáctém stoletj takořka ty neypředněgšj w české zemi. Učenost ze Staré Boleslawi

co rannj záře wycházegjcj swými paprsky oswěcowala naši milau wlast i celé okolj. Žáci negen k duchownjmu stawu byli připrawowáni, ale i w ostatnjch uměnjch cwiceni. Kanownjci Staroboleslawštj stkwěli se swau učenostj nad giné. Odsud naši prwnj historikowé pošli. Protož také náš Dalimil kroniku Boleslawskau o poslaupnosti knjžat a králů českých u kanownjka Boleslawského nalezenau, za základ swé práce položil; kronika pražská, wyšehradská a opatowská mu nestačily. — W této sláwě a přednosti pozůstáwal ten kostel až do začátku stoletj patnáctého, když husitské různice wypukly. Tehdáž kollegiátnj kostel byl pobořen, kanownjci a nižšj kněžj ginam se wystěhowali, neywjce do Žitawy. R. 1434 se sice mnozj nawrátili, ale že se strany krále Giřjho z Poděbrad přjdržeti nechtěli, opět wyhnáni byli, rozprchše se do Rakaus, Uher, Slezska, Morawy a Lužice. Mnozj z nich do Plzně a do Buděgowic swé útočiště wzali. Tehdáž starožitná kapitola Boleslawská téměř o wšecky swé statky a mohowitosti přišla. — *Ferdinand I.* chtěl sice kostel kollegiátnj nadánjm ročnjho platu 160 kop, a školy Boleslawské nadánjm 50 kop opět pozdwihnauti a zwelebiti, ale za *Maximiliana II.* bylo wše odwoláno, proto že prý pečeť králowská připogena nebyla. Předce wšak kap. děkan *Ondřeg Pešin*, pomocj mnohých dobrodinců swůg kollegiátnj kostel wystawěl r. 1593, gak to až podnes nápis swědčj. Než dlauho pokoge ten kostel nepožjwal, neb w třidcetileté wálce, roku zwlášť 1639. nesmjrně trpěl, negen

že Šwédowé wěže pobořiwše, swá děla na něm postawili, ale i roku následugjcjho 1640 shořel a popelem lehl. Tehdáž Boleslaw, někdy tak slawné město králowské, w niweč uwedena, a takořka w malau wjsku obrácena byla. Chrám zůstal deset let nepřikrytý. R. 1630 na obecném sněmu od stawů českých w Praze drženém bylo uzawřjno, by se 3000 zl. ze zemské komory na stawenj téhož kostela wzalo, a opět stawěti počalo; w tom pak způsobu gak tehdáž wystawěn byl, ten kostel našeho milého sw. Wáclawa, stáwá až na přjtomné časy. — Co pak se kapitoly při tomto kollegiátnjm chrámu za nowěgšjch časů, když se náboženské baufky w našj drahé wlasti utišily, týká, p. kapitolnjmu děkanu některé statky zbýwalé sláwy Boleslawské pozůstaly, p. proboštowi geden statek, „Znaimčice“ nazwaný. Kanownjků sjdelnjch po nawrácenj se blahého pokoge k nám, tu nebylo, neb neměli ani platu k wyžiwenj swému, ani mjsta, kdeby přebýwali. Toliko *čestnj* kanownjci byli gmenowáni, gichžto w sedmnáctém stoletj bylo *osm*, w osmnáctém za Jana Maurice Gustawa, arcibiskupa pražského *dwanáct*, kterýž počet až ku konci téhož stoletj se udržel. Aby pak památka tak slawné a bohaté někdy kapitoly nepřestala, a to mjsto Boleslawské, kde před časy druhorozený syn knjžete Pražského přebýwal, kde český Abel, sw. Wáclaw totiž, krew swau wylil, a kde po tolik stoletj milostný obraz Panny Marie se ctj, zwelebeno bylo, ze začátku dotěčného stoletj osmnáctého, usrozuměnjm Řjmské

stolice a cjs. dwora z solnj tak nazwané kassy 30,000 zlatých k obnowenj kapitoly Boleslawské bylo wykázáno, a sice 20000 k nadánj probošta a 10000 k nadánj gednoho *sjdelnjho* kanownjka, k čemuž *Michael*, hrabě *Althan*, kardinal sw. řjmské cjrkwe, a probošt Staroboleslawský nemálo přispěl. Pan *Antonjn Wokaun*, suffragan Pražský nápodobně auroky z položených 10000 zl. k opatřenj *druhého* sjdelnjho kanownjka Staroboleslawského wykázal. Z počátku běžjcjho stoletj a sice r. 1807 pan *Jan Jawůrek*, zaslaužilý farář w Krutě, na českých panstwjch Lichtensteinských, welikomyslným nadánjm 17694 zl. 30 kr., *třetj praebendu* kanownickau při tomto kollegiátnjm kostele založil, sám gi napotom co kanownjk Boleslawský až do 1822 požjwage. Nehodami času nowěgšjch měli zde kanownjci sjdelnj platu ročnjho toliko po 400 wjdenského čjsla; za našich dnů dwa magj po 400 zl. na střjbře, třetj toliko 153 zl. 54 $^{2}/_{5}$ kr. střjbra. Krom probošta a děkana kapitolnjho gsau při této starožitné kapitole w tuto dobu třj sjdelnj kanownjci, a pět *čestných* neb *titulárnjch*. Paměti hodno gest, že tato kapitola až do r. 1783 měla práwo, čestné kanownjky sobě *zwoliti*, do kteréhožto času také swobodně wolila. — Co se proboštů a děkanů při té kapitole týče, byli mužowé slawnj, o cjrkew a wlast welmi zaslaužilj. Pocházeli z neypředněgšjch rodů českých, z Kolowratského, Wartenberského, Hasenburského, Wratislawského, Waldšteinského, a býwali powýšeni k neypředněgšjm důstogenstwjm

cjrkewnjm i státnjm. Proboštowé sedáwali na sněmu zemském mezi proboštem Mělnickým a Litoměřickým; pozděgi na osmém mjstě po Opatowi sw. Jana a sw. Mikuláše na starém městě Pražském, wšak před preláty Teplským, Oseckým, Karlowským, Emauským a děkanem Wyšehradským. Z proboštů a děkanů boleslawských byli biskupowé, arcibiskupowé, kardinalowé, rady, kancljři, ano i mjstodržjcj cjsařů a králů českých. Že tomu tak gest, následugjcj poslaupnost týchž proboštů a děkanů Staroboleslawských patrně dokáže.

1. *Bohuslaw*, byl prwnjm proboštem při kanownickém chrámu SS. Crhy a Strachoty, w Staré Boleslawi, od Wratislawa I. tu r. 915 založeném.

2. *Mainhard*, probošt kapitoly Boleslawské při druhém nadánj gegjm od *Břetislawa I.* r. 1054.

3. *Heřman*, proboštowal w Staré Boleslawi 1079. Rodič byl z Trajektu w Belgii. Dřjwe byl dwornjm kaplanem knjžete Wratislawa, při dworu geho chowán, a napotom učiněn kanownjk pražský. R. 1099, 28. února obecným hlasem kněžstwa i lidu z proboštstwj Boleslawského pro swau učenost a přjkladnost žiwota po Kosmasowi za Pražského biskupa zwolen byw, sprawowal swé biskupstwj až do r. 1122.

4. *Zbutko Kolowrat*, Heřmana co probošt následowal r. 1099. Před tjm byl při pražském kostele kanownjkem. W Boleslawi wystawěl kapli sw. Giřj, kteráž se pozděgi sw. Klémenta nazýwala, a až podnes stogj. Den smrti geho se sice

newj, ale wýročnj památka za něg w hlawnjm chrámu sw. Wjta se konala 29. dubna.

5. *Mainhardt II.*, němec, rodilý z Bamberka, byl dle poslaupnosti biskupů pražských (od M. A. Přibila), drjwe proboštem w Boleslawi, potom i biskupem pražským.

6. *Heřman II.* byl tu proboštem r. 1194. *Břetislaw*, také *Gindřich* nazwaný, biskup a wéwoda český, byl naň welmi laskaw.

7. *Bohuto*, neb gak geg Berghauer gmenuge, *Boguto*, důstogenstwjm probošta Boleslawského se stkwěl od roku 1222 až do r. 1234. Podpis geho se nacházj na listu Ottokara I. a Wáclawa IV.

8. *Kuno*, po Bogutowi byl zde proboštem. W rozepři mezi Diwjšem, proboštem Wyšehradským, a kapitulau téhož gména r. 1252 od krále Wáclawa IV. za smjrce byl ustanowen, kteréžto rozepře také upokogil.

9. *Heřman III. z Wartenberku*, wětwe Michalowicu, známostj práwa cjrkewnjho na wysokých školách pařjžských slynul. † 1257.

10. *Pard*, z šlechtického rodu oněch, genž se *Horečtj* nazýwali. Nalezá se podepsaný na mnohých weřegných listech od r. 1282 — 1289; byl bez pochyby také kanownjkem při kostele Pražském, alespoň se tu wýročnj památka za něg 19. prosince koná.

11. *Petr I.* z milosti Božj kostela Boleslawského probošt: tak geho podpis Balbin na mnohých pamětnjch listech od r. 1351 a 1354 nalezl. W ten čas proboštowé wyšehradštj wše-

cky králowské prebendy, i proboštstwj Staroboleslawské osazowali.

12. *Záwiš z Račinawsi*, neb gak ginj pjšj, z *Načinawsi*, byl spolukanownjkem na hradě Pražském r. 1362. Památka za něg se tu swětj 13. čerwence.

13. *Mikuláš z Kroměžjře* (Nicolaus de Cremsir). R. 1362 geště gest podepsán: arcijahen kostela Boleslawského, a cjsaře pána Karla IV. neywyššj pjsař neb kancljř (protonotarius). Pešina geg připomjná mezi probošty Boleslawskými, protož i zde mjsta měg.

14. *Petr II.*, swobodný pán z Janowic, co probošt Staroboleslawský podepsal weřegný list proboštstwj Mělnického se týkagjcj r. 1371, 6. března, a giné r. 1377. L. P. 1379 wywolen byl za probošta na hradě Pražském.

15. *Burkhard z Kolowrat*, proboštem byl w Staré Boleslawi od r. 1379. Negen sám kostelům Boleslawským dobře činil, ale i k zwelebenj gich a kapitoly k nim přináležegjcj dobročinnost slawného domu Kolowratského užil. Byl také kanownjkem při kostele Pražském. Za geho proboštowánj powstaly rozepře mezi kapitolau boleslawskau a nižšjmi duchownjmi při té kapitole, strany platu we žnjch a o senách. Rozhodnutj se stalo k dobrému vikaristů Boleslawských. Prawdě podobno, že umřel Burkhard r. 1384, w pátém roce po swém dosednutj na stolici probošta Boleslawského.

16. *Jan*, swobodný pán z Janowic, rodu w ty časy urozeného neb šlechtického, byl probo-

štem w Staré Boleslawi po Burkhardowi, r. 1384. Co probošt prodal dwůr Malešow, k proboštstwj kostela Boleslawského patřjcj, p. Alešowi Berkowi z Dubé, ale toliko do času žiwota tohoto pána. Tuto smlauwu Jan arcibiskup Pražský 14. mége r. 1384 potwrdil.

17. *Wilém*, swobodný pán *z Hasenburku*. Co byl proboštem w Boleslawi, weyš připomenuté rozepře mezi kapitulau a vikaristy opět wypukly, za něg ale opět utišeny neb urownány byly r. 1398, 8. ledna. Den smrti geho se newj, wýročnj pamět wšak w metropolitnjm chrámu Páně w Praze se koná 10. čerwence.

18. *Wlachimko z Weitmile*, z probošta Litoměřického učiněn proboštem Boleslawským. Prodal swůg dům na Hradčanech wedlé kostela sw. Benedikta panj Kateřině wdowě po Konrádowi z Kapleřů; kterýžto prodeg Wolfrám ze Skworce, arcibiskup Pražský, *) r. 1400, 6. řjgna pogistil.

19. *František z Benešowa* z skolastika Boleslawského stal se proboštem při témž kostele. Byl také kanownjkem Pražským, a Zikmunda cjsaře a krále českého kancljř, gegž také na wšech cestách doprowázel. Mnohé králowské listy wyhotowené a dané na Horách Kutných, w Litoměřicjch a w Čáslawi podepsal, gak ze starých rukopisů patrno gest. Týž probošt statek *Podiehus* w Bechynském kragi bljž Netolic, kterýž do cizjch swětských rukau přišel, za sto

*) Ležj w Praze u sw. Wjta w Hasenburské kapli, pod wěžj. *Red.*

kop grošů Pražských wykaupil, a opět ke kapitole připogil; čjmž dokázal, že byl horliwým zastupitelem swého kostela.

20. *Michael z Pacest*, kanownjk Pražský a spolu probošt Staroboleslawský. Byl také kancljřem cjsaře a krále Zigmunda, a w tomto důstogenstwj postawený podepsal list w městě Rezně r. 1421, stawům českým w Čáslawi shromážděným zaslaný. R. 1423 nacházj se geho podpis na listu w Presburku na den sw. Antonjna domu swobodných pánů Heniğrů z Eberku daný takto: Ad mandatum Regis Michael ppts. Boleslawenz.

21. *Petr III. ze Strakonic*, co probošt Boleslawský r. 1482 poslednjho máge podepsal přátelské porownánj mezi preláty a kanownjky Boleslawskými a mezi Panj Annau z Hradištka.

22. *Wáclaw Hágek z Libočan*, wůbec známý letopisec český. Že byl proboštem w Staré Boleslawi, nelze pochybowati, neb to stařj i nowj zpytatelé wlastenské historie dokládagj. R. 1534 byl duchownjm pastýřem na Tetjně bljže Berauna, kde mnohá léta farařowal, potom kazatelem u sw. Tomáše w Praze. Žádost geho, w kapitolu Staroboleslawskau přigatu býti, teprw roku 1547 se wyplnila, dřjwe prý třikrát odmrštěn byl. Za to ale wšecky stupně při kapitole prošel, byw dřjwe kanownjkem; napotom děkanem a konečně proboštem učiněn. Mimo kroniku psal mnohé giné wěci; i latinské knihy ma-

terským našjm gazykem wyložil, ano i cizj práce z nowa wydal. Co se geho kroniky týče, nedá se owšem zapřjti, že tam mnohé chyby wklauzly; které pak wšak djlo lidské gest dokonalé? Žeby pak byl z ú m y s l n ě pochybil, chtěge giné podwesti, gak se mnozj z nowěgšjch domnjwagj, zdá se předce gen twrdý úsudek býti. Negen čerpal z wjce než třidceti spisowatelů, do kterých tehdáž nahlednauti možné bylo, ale i dsky zemské mu byly otewřeny, a cjsař Ferdinand sám tři censory geho knihy ustanowil, aby na té kronice s pilnostj poseděli, gi bedliwě přehledli, a což by w nj nepořádného našli, to přetrhli a wymazali.“ Dosawáde pozorně gi čtaucj tušj, kde slowa cizjch skladatelů nám připomjná, z giných gazyků překládá, aneb konečně sám wyprawuge, tak že alespoň tu zásluhu má, že nám práce giných děgepisců zachowal. To wšak pamětihodno gest, že žádná kronika česká, ani ze staršjch ani z nowěgšjch časů tak populárně psána nenj, gako geho, a za tau přjčinau také žádná po tolik set let u národu českého w také wážnosti a ljbosti se neudržela, gako kronika česká Wáclawa Hágka z Libočan; protož také od wděčných Čechů bude po wšecky časy co práce prwnj welikosti powažowána. Umřel spisowatel tento a probošt Staroboleslawský r. 1553, 19. Března, a odpočjwá w Praze w kostele sw. Wawřince, w býwalém klášteře sw. Anny.

33. *Wáclaw Franta* byl proboštem w Staré Boleslawi r. 1572, ku konci r. 1580, neb na začátku r. 1581 z žiwota tohoto wystaupil.

Byl spolu swětjcj biskup Pražský, a sice Suffragan Antonjna z Mohelnice, arcibiskupa Pražského. Které wšak stolice in partibus infidelium biskupem byl, přiznáwá se Balbin, že nenalezl.

24. *Petr IV.*, přjgměnjm *Pešin z Horšowa Týna*, dřjwe byl děkanem kollegiátnjho kostela Boleslawského, po smrti Wáclawa Franty, poslednj dwě léta swého zde přebýwánj byl i proboštem Staroboleslawským, gak swědčj list Martina Medeka, arcibiskupa Pražského od r. 1581, 9. listopadu. *) Ležj pochowán w Staré Boleslawi w kostele sw. Wáclawa, nápis na hrobě posawáde čitedlný gest, titul wšak probošta se tu nenalezá. **)

25. *Beneš z Chyžky a ze Špicberku*, kanownjk sw. Wjta, děkan u Wšech Swatých, proboštstwj Boleslawské dosáhl r. 1589. R. 1593 stal se i proboštem wyšehradským. Stkwěl se za swých dnů učenostj a wýmluwnostj. Zesnul w Pánu r. 1595, 28. ledna w hodinu druhau s půlnoci, a pochowán gest w hlawnjm kostele Pražském.

26. *Wáclaw Albin z Helfenburku*, kanownjk a arcijáhen při kostele na hradě Pražském, a od r. 1601 probošt Boleslawský. Za geho důstogenstwj kaple sw. Klémenta w Staré Boleslawi, giž giž sešlá, stkwostně oprawena byla.

---

*) Antonjn, který byl řečnjkem Čechů na sněmu Tridentském, a Martin ležj u sw. Wjta w Praze, w kapli sw. Jana křtitele, za welkým oltářem. *Red.*

**) Celý ten nápis hrobowý w popsánj kollegiátnjho kostela Boleslawského w brzce bohdá na swětlo wygde.

Tento p. probošt byl w nemalé milosti u Stawů českých!

27. *Jan Krištof Kilian* byl proboštem w Staré Boleslawi od r. 1617 — 1626. Za něho powstal překrásný chrám Panny Marie w Staré Boleslawi, ku kterémužto stawenj tjm přispěl, že od města Brandeysa za 65 kop kaupil kus skály w tu stranu k Zápům ležjcj, kterážto skála až potud se při kostele a kapitole Boleslawské nacházj. Byl také proboštem na Wyšehradě, a negen tamnj kapitoly stal se dobrodincem, že od *Ferdinanda II.* obdržel pro sebe a swé nástupnjky statek *Žitenice*, ale i kostel wyšehradský zwelebil, kde také po úmrtj swém r. 1626 před hlawnjm oltářem na straně Ewangelium odpočjwá.

28. *Jan Ctibor Kotwa z Treyfeldu*, byl proboštem w Staré Boleslawi od r. 1626 — 1630. Dřjwe byl Brněnským, potom Olomauckým, a napotom i Pražským kanownjkem. R. 1615 byl také prý na Smečně děkanem. Po smrti Jana Sixta z Lerchenfelsu dosáhl i proboštstwj Litoměřického. Wýřečnostj, swými spisy a gednánjm we wšelikých záležitostech byl za swých časů welmi slowútný muž, a toho sobě zaslaužil, že wogewoda z Fridlandu, Albrecht Waldštein, mu byl welmi nakloněn. Čechům, gak Balbin prawj, prwnj ukázal, gak řeč česká skládánjm rozličných slow zbohatnauti může. Pro swau wýmluwnost wůbec český Cicero nazwán byl.

29. *Felix z Cancellariis*, dwornj kaplan, cjs. rada, učiněn byl proboštem Staroboleslaw-

ským r. 1630. Od papežc Urbana VIII. wymohl pro sebe a swé nástupnjky, probošty Boleslawské práwo pontifikalij, aneb užjwánj berle a biskupské čepice při službách Božjch. O starau Boleslaw také tu sobě zásluhu zjskal, že když milostný obraz blahoslawené panny Marie Staroboleslawské w rukau Šwédských se nacházel, o wymoženj geho z moci nepřátelské skrze cjsaře pána r. 1632 gednal.

30. *Rudolf Roder z Feldburku*, byl proboštem Boleslawským léta 1651 — 1657, a spolu děkanem kapitolnjm. O zwelebenj kapitoly, kostelů Boleslawských a celé Boleslawi byl welmi pečliwý. R. 1648 se wyznamenal, když Šwédowé starého a nowého města Pražského násilně dobýwali. Neb se čte o něm, že co Giřj Plachý, jesuita, studenty Pražské proti nepřjteli wedl, náš p. probošt s proboštem Zderaským, Don Cremona, duchowenstwo klášternj proti Šwédům sprawowali. Gak zaslaužilj to býwali tehdáž muži o cjrkew a wlast! —

31. *Wjt Daniel Nastaupil z Šiffenberku*, doktor pjsem sw., farář w Teyně, pak kanownjk na hradě Pražském a probošt w Staré Boleslawi. R. 1665 byl za suffragána pražského zwolen, od Alexandra VII. za biskupa Konstantinského ustanowen, a od Arnošta II., arcibiskupa Pražského na den neyswětěgšj Trogice Božj co biskup swěcen. Nepanowal wšak dlauho, neb giž téhož roku 1665 zemřel. W swé posledaj wůli ke kostelu Staroboleslawskému sw. Wáclawa sto dukátů, a polowici raucha swého biskupského kanownjkům Boleslawským, druhau polo

wici Jesuitům k řjzenj gegich domácj kaple w Staré Boleslawi odkázal.

32. *Martin František Kemljk (ich)*, doktor pjsem swatých, protonotář apoštolský, kanownjk Wyšehradský, a konečně děkan a probošt Staroboleslawský. Arnošt II., arcibiskup Pražský za swého suffragana geg zwolil, a *Alexander VII.* papež řjmský potwrdil. Stkwěl se učenostj a žiwota swatostj; zemřel pak r. 1667.

33. *Giřj Wogtěch Aster*, byl dřjwe farářem w Kladně a w Bezně, potom rektorem arcibiskupského semináře se stal, r. wšak 1660 z rektoratu semináře Pražského do Teyna za duchownjho pastýře přesazen byl. Byl i protonotářem apoštolským a c. k. radau. R. 1667 byl učiněn děkanem a proboštem Boleslawským, a nemalé zásluhy w Staré Boleslawi si položil. Práwo a hlas probošta Boleslawského při sněmu zemském stawů českých horliwě hágil. K děkanstwj Boleslawskému statek Popowice blj ž Brandeysa přikaupil. Ostatně byl učený, přjwětiwý a laskawý, a pro swé ostatnj ctnosti wůbec welmi wážený, gak Balbin, genž geg osobně znal, w swé kronice Boleslawské wyprawuge. Zesnul w Pánu r. 1681, 30. prosince.

34. *Jan Aleš Čapek*, rodič z wysokého Meyta, byl dřjwe arcijahnem Plzenským, r. 1682 po smrti Giřjho Astra nastaupil co děkan Boleslawský, 18. dubna téhož roku i co probošt při též kapitole, byw od cjsaře Leopolda I. k této poslednj hodnosti zwolen. Za něho proboštský

statek „Znaunčice“ prodán, a giný „Kluk“ w kragi Mladoboleslawském přikaupen byl. Knihy pamětnj o něm swědčj, že byl welikomyslný dobrodinec chrámů Boleslawských a giných ústawů dobročinných. R. 1692 fundacj učinil pro chudého studenta w konwiktu sw. Bartolomège. W Řjmě dal bjti penjz ke cti panny Marie a sw. Wáclawa. Geho pěčj wyšla knjžka o Staré Boleslawi pod gmenem: Manuale Veteroboleslaviensis peregrini 1688. Dobyw sobě tolik zásluh o Boleslaw r. 1695, 22. máge swět opustil. *)

35. *František Ferdinand Rumell z Pfrentše, Waldau a Bleisteinu*, biskup Tinienský, c. k. rada, Wratislawský školastik a probošt, a pak w Staré Boleslawi děkan a probošt. Letopisowé boleslawštj o něm poznamenali, že kostelům Boleslawským poslal pěkný zlatý kalich drahými kameny wykládaný. Byl potom biskupem wjdenským, a sice dwa a dwadcátým, a poslednjm knjžetem biskupem tamnjm. † 1716. **)

36. *Jan Wratislaw z Mitrowic*, na hradě Pražském kanownjk, a w Staré Boleslawi pro

---

*) Podiwné mi bylo, paměti Boleslawské prohljžegjcjmu, že naši historikowé, Rohn, Schaller, tohoto zasloužilého pána ani mezi probošty ani mezi děkany boleslawskými nepřipomjnagj. A předce žádný z proboštů a děkanů zdegšjch tolik nepsal o Boleslawi co on, neb posawade w děkanském archiwu dwě welké knihy we folio památnostj Boleslawských geho rukau psané se nalezagj. Budiž w tomto našem časopisu ta křiwda naprawena.

**) Naši děgepiscowé geg co děkana a proboštа Boleslawského neznagj.

bošt, r. 1709 proboštem wyšehradským učiněn byl. Za geho proboštowánj w Boleslawi pole a lauky děkanské od proboštských oddělený byly. R. 1710 byl gmenowán biskupem Kralowéhradeckým, a r. 1722 Litoměřickým. Cjsař Karel VI. geg powýšil za arcibiskupa Pražského, wšak brzy na to 2. čerwna r. 1733 wěčnau odměnu přigal.

37. *Michael Fridrich* hrabě *Althan*, Olomaucký a Wratislawský kanownjk, a od r. 1709 probošt kostela SS. Kosmy a Damiána w Staré Boleslawi. Dřjwe geště než slawil swé kněžské prwotiny we Wjdni, byl w Staré Boleslawi od Daniele Josefa Mayera z Mayern, probošta na hradě Pražském u přjtomnosti wýš gmenowaného Jana Adama Wratislawa z Mitrowic, probošta wyšehradského, slawně umjstěn neb installowán. Druhý den na to swolána byla kapitola Boleslawská, a šest článků k zwelebenj gegjmu bylo uzawřeno. Horliwý a přičinliwý tento p. probošt začal stawěti w Staré Boleslawi w pěkném spůsobu sjdlo neb residencj pro probošta, gak gi podnes nedostawenau spatřugeme. Pozděgi byl učiněn kardinálem sw. cjrkwe řjmsko-katolické. Ze Řjma poslal na wěčnau památku ostatky SS. Kosmy a Damiana do Staré Boleslawi. Pro swau zběhlost w rozličném řjzenj a gednánj byl mjstokrálem w Neapoli ustanowen. Umřel co biskup Wacowský w Uhřjch r. 1734 dne 20. čerwna.

38. *Arnošt hrabě z Harrachu a Rohrau*, kanownjk pasawský a solnohradský, cjs. auditor

při stolici papežské, od Karla VI. dne 28. listopadu r. 1734 gmenowán byl proboštem boleslawským. Napotom byl učiněn biskupem Nitránským w Uhřjch. *)

39. *Jan Rudolf hrabě Spork*, arcijahen při chrámu Páně sw. Wjta w Praze, apoštolského trůnu prelát a assistens, a probošt Staroboleslawský. Byl i suffraganem Pražským, od papeže Benedikta XIII. za biskupa Adratského prohlášen gsa. Negen swým urozeným stawem a swými hodnostmi, ale i ctnostmi, zwláště neljčenau nábožnostj se stkwěl. Při wyhlášenj sw. Jana Nepomuckého byl co gednatel w Rjmě s děkanem staroboleslawským Janem Frikem, kdež ho pro geho šlechetnost andělem české země (angelum Bohemiæ) nazýwali. Poslednj léta swého žiwota oslepl. Zesnuw w Pánu 21. ledna r. 1739 na starém městě Pražském u sw. Mikuláše, odpočjwá u sw. Wjta.

40. *Emmanuel Arnošt, hrabě z Waldšteyna*, školastik na hradě Pražském, G. cjs. Mil. rada, doktor pjsem sw. na wysokých školách řjmských, a probošt i děkan Staroboleslawský. R. 1760 byl suffraganem Pražským a od řjmské stolice za biskupa Amiklenského prohlášen. L. P. 1760 na biskupskau stolici Litoměřickau byl powýšen. Učenostj swau stal se welmi wýtečným a učeným

*) I toho naši historikowé w poslaupnosti proboštů Boleslawských wynechali.

mužům našj wlasti prospěšným; znamenitau swau knihownu k biskupstwj Litoměřickému odkázal. Umřel w hlawnjm sjdle swého biskupstwj dne 7. prosince 1781.

41. *Justus Wilém hrabě z Prašmy*, Wratislawský kanownjk, knjžete biskupa Wratislawského vikář generalnj a úřednj, a w Staré Boleslawi probošt od 12. čerwence r. 1759 až do r. 1795, a sice 25. dubna, na kterýžto den zemřel. Wesměs tedy šest a třidcet let byl proboštem zdegšjm; gest ale podiwno a politowánj hodno, že skrze tak dlauhý čas p. probošt ani clara do Staré Boleslawi nepodjwal se!

42. *Josef swobodný pán z Mašec*, čestný rytjř řádu Maltezského, G. cjs. M. rada, proboštem Boleslawským byl 8. dubna r. 1796 gmenowán. Mnohá léta w anřadu učitelském strávil, byw i wychowatelem cjs. princu. Proboštstwj staroboleslawské chtěl r. 1798 dostawěti, a k tomu cjli giž mistry stawitelské k wyšetřenj poslal. Škoda, že to stawenj krásné, kteréž kardinal Althan počal, a tento pán dostawěti obmýšlel, žádný ku konci nepřiwádj; bylot by to k oslawě wlasti a náboženstwj. — Skonal r. 1807.

43. *Josef Chrysostom Pauer*, čestný kanownjk při kostele sw. Hypolita, direktor wogenské konsistoře a vikár apoštolský, dne 2. máge r. 1808 na proboštstwj Staroboleslawské byl umjstěn neb installowán. R. 1815 stal se kanownjkem w Ostřehomě w Uhřjch, a r. 1823 gmenowán byl biskupem sw. Hyppolita w Rakausjch. Umřel

we Wjdni 19. prosince r. 1826, mage wěku swého 70 let.

44. *Josef Aloys z Jüstlu*, narozen w Litoměřicjch 7. unora r. 1765, kdež i gymnasialnj studia od r. 1774 — 1780 odbyl. Filosofii a theologii slyšel w Praze od r. 1780 — 1787. R. 1783 byl mistrem filosofie neb libomudrctwj učiněn. Co posluchač bohoslowj byl do semináře generalnjho přigat. R. 1788, 10. srpna byl na kněžstwj w Litoměřicjch swěcen, a tam katechetau při škole městské učiněn. R. 1789 byl do pražského generalnjho seminarium opět powolán, kde prefektem studij učiněn, mrawouku s alumny opakowal, a r. 1790 bohomluwce w poslednjm roce způsobu katechisowánj mládeže wyučowal. R. 1790, 22. čerwna doktorem pjsem sw. na universj pražské byl učiněn. Téhož r. 1790 stal se professorem mrawoučenj, a pozděgi i učenj pastýrského w Hradci w Štýrsku. Tamž r. 1795 21. ledna kazatelem akademickým, a r. 1798, 11. listopadu, bibliotekářem při lyceum učiněn, auřad professorský při tom zastáwage. R. 1803, 24. prosince byl gubernialnjm radau duchownjch záležitostj w Štýrsku učiněn, a spolu děkanem kapitolnjm w Sekowě, a pozděgi i proboštem r. 1805 gmenowán. R. 1814 byl w Ilyrii s hrabětem z Saurau k uspořádánj duchownjch wěcj, studij a fundacj tamnjch. R. 1815, 15. čerwna byl za dwornj radu při sgednocené dworské kanceláři

---

*) Obšjrněgšj žiwotopis geho bude prý w topografii od pana kanownjka Stelhammra we Wjdni wydán.

od G. cjs. M. powýšen, drjwe wšak Lombardii a Tiroly nawštjwil k wyšetřenj stawu tamnjch záležitostj duchownjch. R. 1816, 18. řjgna dosáhl proboštstwj Artaeského (Artacensem praep.) w diocesj sw. Hypolita. R. 1817 s mimořádným wyslancem knjžetem z Kaunic do Řjma se odebral, kde dwa měsjce pobyl k wygednánj gistých záležitostj při Sw. stolici. R. 1818, 24. zářj gemu udělenо bylo proboštstwj Staroboleslawské. R. 1829, 3. čerwence stal se státnjm a konferenčnjm radau cjsarstwj rakauského. R. 1835 opustiw proboštstwj Boleslawské, byl proboštem při kollegiatnjm chrámu SS. Apoštolů Petra a Pawla na Wyšehradě w Praze učiněn. — Mimo to gest tento býwalý p. probošt Boleslawský negen w tak wznešených důstogenstwjch postawen, ale i spolu pro swé zásluhy o stát a cjrkew od r. 1810 rytjř řádu sw. Leopolda w Rakausjch, a od r. 1835 rytjř řádu městanského w Bawořjch, gakož i mnohých wysokých škol a učených společnostj aud. R. 1838 11. srpna dosáhl k padesátileté památce swého kněžstwj, kterauž 15. srpna téhož roku we Wjdni konal, kommanderský křjž řádu Leopoldowa.

45. *Karel hrabě z Coudenhove*, narozen dne 7. ledna r. 1777 w Cachách (Achen.) Otec geho, Giřj Ludwjk, byl generálem w Mohuckém knjžetstwj. Karel syn studowal w Mohuči, Jeně, Gottinku; r. 1796 byl učiněn dwornjm radau Wolence Mohuckého a r. 1802 oženil se. — R. 1813 odebral se do Rakaus, kde po smrti swé manželky r. 1819 dal se na kněžstwj poswětiti. R. 1821 wstaupil do řádu Redemtoristů, z něhož

wšak opět wystaupil. R. 1824 stal se kanownjkem při kostele sw. Štěpána we Wjdni, r. 1831 představeným milosrdných sester, kterýžto řád w hlawnjm městě mocnárstwj Rakauského s nemalým přičinčnjm založil, a r. 1832 proboštem Staroboleslawským. *) Umřel 30. dubna 1838.

---

*) Daufám, že mi nebude za zlé pokládáno, že tato poslaupnost sem tam neauplna gest. Přjčina toho patrná, neboť w archivu kap. w Boleslawi žádná kniha o poslaupnosti proboštů, děkanů a kanownjků Boleslawských k nalezenj nebyla, a tudy gsem přinucen byl, mimo nahlednutj do knih historických w pamětnjch knihách Boleslawských po různu gména proboštů a děkanů hledati. Že gsem obšjrněgšjch žiwotopisů nepodal, stalo se proto, že pp. proboštowé z wětšj částky w Staré Boleslawi nesjdlj. K wyhotowenj této poslaupnosti psal gsem do Wjdně, odkud mi laskawostj dust. p. Ignace Feigerle, direktora ústawu sw. Augustina, a professora pastorálky na Wjdenské universj, potřebné zpráwy wzhledem několika pp. proboštů dany byly, začež tuto weřegné djky wzdáwám.

Bůh a přjroda.

1.

Přjrodo! gjž od počátku wane
Diwotworný duch mocného Boha,
Ty gsi chrám, w němž, kam pokročj noha
Smrtnjk žasem překonaný stane.

Sopky oltář gsau, kde oběť plane
Tworci, gehož sjdlo gest obloha,
Nám wšak, gežto šlechtj božstwj wloha,
Djkau neskončenau slza kane.

Chrámu strop — gest nebes blankyt dalný,
Zlatá ozdoba — gsau slunce gasné blesky,
Swětlo geho — hwězd to počet walný.

Choral w něm — gest sauzwuk tworů krásný,
Šumot bystřin, hromu temné třesky,
A zpěw milionů lidstwa hlasný.

2.

Wywznes se na slawné Alpů wýše,
Kde se orel ohněm slunce kogj,
Kde powěčný tworstwa meznjk stogj,
Děle zemskau od nebeské řjše;

W doly sstup, kde lidstwo slastj dýše,
Kde se lew s čerwjčkem k plesu pogj,
W slug kroč, přjroda kde laučj se a dwogj,
A rozdáwá dary z hogné čjše;

Dli na niwě w čarokrásném mági,
Kde se na tě wonný kwět usmjwá,
Aneb chládek hředey w zpěwném hági;

Octni se, kde hrozj moře pjsku,
Aneb delfjn s welrybau přebýwá,
Wše to šepce ti: „Gest Bůh na bljzku!“

3.

Než, wšjm mjrem wěčná změna wládne,
Léto wesnu, zima geseň stjhá,
Země žjly giný tok probjhá,
Zašlý twor w podobě nowé mládne.

Gasoň wzniklý za hory zapadne,
Hwězd a luny lesk se w krátce mjha,
Kwjtek chwjli gen kaljšek zdwihá,
Pak — památky po něm nenj žadné.

Cypřiš, genž nad hrobky k tobě wěge,
Někdy s půdau swau twé audy spogj,
A ty snad co — list gegj se wrátjš.

Tak se šjrý swět co pomnjk stkwěge,
Na němž prstem Božjm psáno stogj:
„Z prachu gsi, a w prach se zas obrátjš.“

OZNAMOWATEL.

A) LITERATURA.

1. Kanzelvorträge von Eduard Herzog. Als ein Erbaungsbuch für christliche Familien, in einem Jahrgange von Predigten, gehalten in der Dom-Pfarrkirche zu Gross-Glogau. I. Theil. Glogau bei Flemming. 8. S. X. 444.

By třebas řeči tyto wšechny ctnosti do sebe měly, nicméně logická gasnost, určitost a prawost rozwrhowánj gim se nedostáwá. Což se ale sprostým lidem mluwj, neb ku čtenj podáwá, to nikdy dosti zřetedlno, a aby spolu i w paměti wázlo, nikdy dosti uspořádáno býti nemůže. Wěc, o kteréž kázanj gednati chce, pewně se držeti musj, tak, aby z každé stránky geho paprslkowala, a celau řečj gako gediná hlawnj žjla se táhla. Posluchači wěděti musj, o čem wlastně kazatel mluwj, a magjli se w smysl geho wprawiti, potřebj gest, aby gim ten smysl swůg gasně a přirozeným pořádkem předkládal. Wšem dokonce kazatelům i proto logicky mluwiti náležj, aby se lid od nich negen křesťansky wěřiti, nobrž i zdrawě mysliti učil. Poněwádž giž skladatel řečj, swrchu gmenowaných, na zákony myslitelstwi žádného takměř zřenj nemá: protož se práce geho bez urážky prawdy chwáliti nemůže.

Vinc. Zahradnjk.

2. Nedělnj kázanj Vincencia Zahradnjka, faráře w Křešicjch. W Praze 1838. W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, řjzenjm a nákladem W. Špinky. Swazek I. str. 277. Sw. II. str. 253. Cena obau swazků 1 zl. stř.

Dáwno giž odpočjwá drahý Zahradnjk nás w temnu studeného hrobu, a wšak až posud čas od času zdár-

nými plody pilné a wěhlasné hlawy té býwáme obradowáni. Mámeť totiž mimo toto přjtomné „opus posthumum," kteréž péčj a nákladem pana Wáclawa Špinky na swětlo wyšlo, i geště několik giných geho rukopisů, genž swým časem též wydáni budau, a památku geho mezi námi obnowj. Zatjm potěšme se na čas tjmto přjtomným djlem, a wděčni buďme daru toho, kterýž w Pánu zemřelý náš Zahradnjk takořka z onoho swěta, po smrti swé nám podáwá. Gesti to poslednj geho homiletická práce, a nižádných wjce kázanj od něko mjti nebudeme. Gaký wšak duch wůbec we wšech geho kázanjch wane, co se o nich smeyšleti má, a gakby se gich potřebowati mělo, giž gsem na giném mjstě tohoto Časopisu, a gak se domnjwám, dosti zřegmě i práwě ukázal. Přjtomných kázanj ale netřeba mi dlauho posuzowati; gednak proto, poněwadž gich tentýž duch Zahradnjkůw owjwá, kterýmž předešlá geho kázanj nadchnuta gsau; gednak i proto, poněwadž zwěčnělý gegich skladatel w předeslané předmluwě sám swá kázanj dal na wážky kritické, a prawý i nestranný o nich pronesl saud, saud takowý, kterýž se cele a úplně snášj a srownáwá s tjm mým posauzenjm, kteréž gsem gá na *rozwrhy geho* w Praze 1836 u Neureutra wydané, učinil. Málo gest spisowatelů, geštoby tak přjsně, tak nestranně sebe posuzowali, gakož zwěčnělý Zahradnjk posuzowal swoge práce. Důkazem, že ho soběcká láska nepodtrhla a slepotau neranila, gest geho wlastnj posauzenj přjtomných kázanj. Prawj totiž w předmluwě na stránce VI. w ta slowa: „Wšem kázanjm mým se zwláště té etnosti nedostáwá, kteráž obraznost poslauchagjcjch zagjmá, a tudy mysl budj, a rozličných citů zplozuge. Nenjť mi dáno býti řečnjkem w neywlastněgšjm smyslu slowa toho. Neb řečnjk mluwj netoliko zřetelně, důwodně a w slušném pořádku, nobrž mluwj také žiwě a pronikawě, a negen swetlo, nýbrž i oheň wnášj do duše posluchačů swých; prawý řečnik mluwj w pěkných obrazjch a podobenstwjch, a skrze přjklady a přiwozowánj wšech přjcin a okolků každé wěci wšecko tak swětlé učiniti umj, že se každý bez namáhánj hlawy w rozum řeči geho wprawiti může; prawý duchownj řečnjk kázanj swému dáwá zwláštnj ljbeznost, a posluchatelstwo swoge w utěšeném gakéms rozujcenj mysli zdržuge. Gá ale z wětšjho djlu toliko k rozumu mluwjm; a poněwadž obrazu, podobenstwj a giných řečnických okras řjdko užjwám, protož také mysli

poslauchagjcech gen maličko zachycugj.“ Až potud w Panu zemřelý. Žiwost, njrná ohniwost, libá důraznost a pronikawost gsau owšem wlastnosti, gimiž každé dobré kázanj má býti obdařeno; ale krásné tyto wěci neywjce pocházegj ze srdce, a gsau owocem toho přednešenj způsobu, kterýmž řečnjk činj kázanj swoge. Protož se stáwá, že gedno a totéž kázanj od dwau kazatelů přednášené nestegnau měrau působj na poslauchagjcj. Geden těmitéž slowy, tautéž wěcj mysl wšech swých posluchačů roznécuge, druhý těmitéž slowy a wěcmi srdcj poslauchagjcjch nic nepronikà, neprogjmá, nezachycuge. Ta ctnost tedy, kteráž obraznost poslauchagjcjch zagjmá, a kteréž w Pánu zemřelý autor prost a prázden býti se wyznáwá, gest owšem něco krásného a přežádaucjho: a wšak nenj nikoliwěk summau wšeho toho, což kazatele prawým duchownjm řečnjkem činj. Neboť kázanj sebe ohniwěgšj krátký genom čas aučinkuge, nemluwjli spolu kazatel zřetedlně, důwodně a w slušném poradku. A protož mám za to, že kázanj důwodné a gadrné wždy lepšj gest onoho, kteréž sice *obraznost poslauchagjcjch zagjmá*, ale rozumu gegich nezachycuge a nepřeswědčuge. Nebo, mámeli gen dobrau disposicj, dobrý wýklad, prawé důwody, a pogali-li gsme thema zřetedlně w duši swau, snadno pak wše ostatnj z pokladu srdce swého doplnjme. Že to nic nenj nemožného, prokázal sám na sobě práwě náš zwěčnělý Zahradnjk; a protož pjše dále: „Gá sám kázanj swých nikoli tak sucho a tak chladno nepřednášjm, gakož ge psáti mám obyčeg, a protož se gich nikoli slowo k slowu nenějm, nýbrž dosti mage na saustawě a pořádku wěcj, swobodným hlásánjm powinnosti duchownjho řečnjka zadost činiti se snažjm.“ Ne tak snadno dá se ale naprawiti kázanj, gešto sic „oheň wnášj do duše posluchačů,“ gemuž se ale nedostáwá prawdy a důwodnosti, a kteréž giž w základu gakož i u weškerém sestawenj swém kulhá a wadj. Kdo tedy po dobrém něgakém thema, po dobré disposicj, prawých wýkladech a gistých důwodech se ohljžjš, kdo máš rád předměty se wšech stran ohledané, zewrubně rozebrané a dobře upodstatněné, sáhni směle ku kázanjm těmto; nebo gistě nalezneš w nich hogný poklad látky w náležitý pořádek uwedený. Wyšlať pak gsau tato kázanj pod štjtem a praporem slawného a wůbec wáženého gména, neboť gsau Wysoce

důstognému Pánu, panu Wácl. M. Pešinowi, bedliwému redaktoru tohoto Časopisu, od gich skladatele připsána.

J. V. Jirsjk.

3. Ein Versuch zur Erleichterung des innern Gebeths, theils zum Betrachten, theils zum Lesen. Von dem Frhrn. Clemens Droste zu Vischering, Bischof von Calama, Weihbischof und Domkapitular zu Münster. 25 archuw. 8. Münster 1833.

Gelikož modlitba gest obrácenj mysli k Bohu, netřeba zwláštnjch šjřiti důwodůw, že modlitba wždycky má swůg základ we wnitřnj pobožnosti. Tělo nepoznáwá Boha, poněwadž očima swýma neslyšj hlasu geho, necjtj geho swětlé přjtomnosti. Gediné duch může poznáwati Boha, poněwadž k obrazu a ku podobenstwj Božjmu stwořen gest; následowně genom duch se může k Bohu powznášeti, k Bohu se přibližowati, s Bohem obcowati, — gemu se klaněti, skládati w něho wšecku swau důwěrnost, gemu se modliti. Protož řekl Spasitel náš: „*Prawj ctitelé klaněti se budau Otci w duchu a prawdě.*“ Jan 4, 23.

Poněwadž ale duch gest pánem těla swého, sám se modle, pogjmá ho zároweň w službu Božj. Chce tomu, aby se tělo kořilo s njm před swým Stwořitelem, aby také dáwalo na gewo, že we wšech wěcech od Boha záwisj. To se stáwá klekánjm, bitjm w prsa, spjnánjm rukau, obrácenjm očj k nebesům. Posléze čjmž srdce plno gest, tjmť i ústa splýwagj: takť se stáwá, že co duch na mysli přemjtá, rozgjmá a nábožně uwažuge, to spolu slowy pronášj. Na ten spůsob stáwá se wnitřnj modlitba spolu zewnitřnj, kteraž opět spasitelně působj netoliko na giné lidi, genž modljcjmu přjtomni gsau, nébrž i na toho, genž sám se modlj, anať geho rozjcenost tjm wíce rozněcuge, bránj, aby se nestal roztržitým, a gakausi mu poskytuge posilu, aby w rozgjmánj swém neumdlel, a déle setrwal we swé pobožnosti.

Gešto ale zewnitřnj modlitba genom tenkráte má do sebe prawau cenu, když bezprostřednjm gest následkem wnitřnj pobožnosti: widěti gest, že wšecko záležj na wnitřnj modlitbě. Čehokoliw tedy užjwáme k swým mo-

dlithám, giného neuj, než pomůcka, abychom nawodeni byli k wnitřnj modlitbě.

Wzorem wšech takowých náwrhůw k wnitřnj pobožnosti na wěky gest modlitba Páně: *Otče náš*; neboť genom wtělený Bůh nám neylépe zgewiti mohl, gak Bůh ctěn a wzýwán býti má. Poněwadž ale zde w málo slowech wšecko obsaženo gest, co a gak se modliti máme: nemožno gest, by si každý člowěk wždycky a we wšech swých potřebnostech náležitě oswědomil, co by zwlášť z této modlitby rozgjmati, a začby zwlášť prositi měl. Z této prjčiny powstaly wjce méně obšjrné wýklady modlitby Páně, zřjzené dle rozličných potřebnostj každého člowěka, neboli, slowem modlitebnj knihy.

Z toho se naopak dá posauditi wnitřnj cena a dokonalost modlitebnjch kněh. Čjm která wěrněgšjm a gasnegšjm wýkladem modlitby Páně, a čjm lehčegi uwádj člowěka k wnitřnj modlitbě: tjm dokonalegšj gest, a protož i tjm užitečněgšj.

Kdo se w rozgjmánj a přemyšlowánj necwičil, tomu arci těžko gest, aby se od sebe sám w modlitbě k Bohu powznášel: a protož takowému neylépe gest, aby ho giný w nábožných wěcech zběhlegšj myslitel, bych tak řekl, za ruku ugal, do swatyně Božj ho uwáděl, a tam každé slowo na gazyk mu kladl. Čj rozum ale w rozgjmánj a přemyšlowánj oblomeněgšj a wycwičeněgšj gest, ten potřebj nemá takowých wodjtek, aspoň ne wždycky, neyméně tenkrát, když prázden weškerého wytrhowánj pokogné chwjle požjwá. Takowý duch potřebuge toliko gediné nápowědi; a giž se mu hrnau myšlénky se wšech stran; potřebuge toliko wesla; a giž sám lodj sprawuge, giž sám se paušti do šjrého oceánu swatého rozgjmánj; potřebuge toliko gediné giskry, — a giž se w něm zajmá poswátný oheň stkwaucjm plápolem neywraucněgšj pobožnosti.

Tak může ale genom ten powznášeti giného, kterýž sám se často powznášel letem zkušeným ke slunci welebnosti Páně; takowého wesla může genom ten podati ginému, kterýž sám co mistrný plawec umj se wyhnauti wšelikému úskalj a wjrům roztržitosti, a sám w duchu doplaul až ku břehům wěčným; takowau giskru může genom ten wložiti do srdce giného, gehožto srdce rozujceno gest ohněm swatým z oltáře Hospodinowa; takowau modlitbu napowěděti může genom ten, kterýž w duchu tagná slyšel slowa, gimiž blahoslawenj duchowe

oslawugj Boha na wýsostech. Takowým učitelem dogista gmjn býti zasluhuge Wysoce důstogný a Neyoswjceněgšj Pan spisowatel dotčené knihy, muž práwě apoštolský.

Kdokoliw rozbjrati bude stránky knihy této, bude se mu zdáti, že tagnau mocj přenešen gest geho duch z pomjgegicnosti této do řjše duchownj; křesťanská prawda mu bude gasněgšj, zřetelněgšj, pochopitelněgšj; ctnost skwělegšj, spanilegšj, hodněgšj lásky geho; pozná, že Bůh mu bližšj gest, nežli se nadal, ucjtj w srdci swém, gak blaze tomu, kterýž s Bohem se spoguge, a že w ničem a nikde pokoge nenj, dokud nespočine duch we swém Stwořiteli: protož ucjtj se mocně powzbuzena, aby přede wšjm a neywjce po Bohu taužil, k němu se wždy wjce přibližowal, učil se ho wždy wjce milowati, až by láskau s njm byl docela spogen, a spogenjm tjmto blahoslawen.

W knize této spolu widěti gest, že prawda, a zwlášť křesťanská prawda sama sebau krásná gest, že gj netřeba stkwostného dlužiti se raucha a giné okrasy, aby se wnadnau stala. Gsau zde pauhé toliko nástiny sestaweny, gak by člowěk modliti se měl: a gak i nástiny tyto dogjmagj!

Abychom přjchylnému čtenárstwu poskytli něgaký náhled do této knihy, gen tolik zde podotkneme, že cokoliw wysoce důstogný P. spisowatel k rozgjmánj si objrá, přede wšjm wykládá smysl, kterýž každá wěc s sebau nese, a to gest smysl, kteréhož se držela a držj swatá matka Cjrkew. Když wyložil, co každá wěc w sobě obsahuge, přicházj k důwodům z swatého Pjsma, a k wýpowěděm swatých Otcůw. Důwody z sw. Pjsma uwádj w takowé hognosti, že téměř wšecko gest wywáženo. A wšak i z wýpowědj sw. Otcůw wybjrá neygádrněgšj a tolik, co se gich potřebj widj.

Hlawnj články, kteréž poskytugj základ k nábožnému rozgjmánj, neboli k wnitřnj modlitbě, gsau tyto: 1. O obcowánj před Bohem, a obcowánj s Bohem, 2. Gednoho gest potřebj. 3. O přátelstwj. 4. O modlitbě Páně 5. O umučenj Kristowě. 6. O Neyswětěgšj oběti a swátosti oltářnj. 7. O osmeru blahoslawenstwj. 8. Dosti gest učedlnjku, aby byl, gako mistr geho. 9. Rozgjmánj na každý den celého měsjce; a tu wybrány gsau neydůležitěgšj články křesťanské wjry a křesťanských powinnostj. 10. Pobožnost rannj. 11. Pobožnost ke mši

swaté, a zwláštnj rozgjmánj na každý den w témdni; a 12. wečernj pobožnost.

Hodj se pak tato kniha netoliko k wlastnjmu rozgjmánj, neboli k modlitbě, nébrž i také přjhodnau se býti widj k auradu zpowědnickému, poněwadž w krátkých, gádrných a dogemných slowech obsahuge pěkná naučenj, u p. st. 45. „Was mich nicht Gott und dem Himmel näher bringt, ist über alle Begriffe unwichtig. Was mich Gott und dem Himmel entfernt, ist über alle Begriffe schädlich. Was mich Gott und dem Himmel näher bringt, ist über alle Begriffe heilsam. Nur Eins ist nothig.“ Pozorugeme-li tato slowa něco šetrněgi: nenj-li w nich základ celého kázanj? Takowých rozwrhů gest zde weliká hognost. A protož slaužiti může tato kniha netoliko co rukowěť k modlenj, nébrž i co rukowěť do zpowědnice, a co rukowěť k wypracowánj řečj pastýrských.

Hawránek.

B) ROZLIČNOSTI.

O chrámu „Narozenj Páně“ w Betlémě.

Od *Wáclawa Pešiny*, redaktora.

Dokončiwše we swazku III. popsánj mjst swatých w chrámu Páně *Božjho krobu w Jerusalémě*, a přirownánj gich ku kapljm a k mjstům hlawnjho kostela Pražského sw. Wjta, a přibližugjce se časem adventnjm k přeradostné wýročnj slawnosti Narozenj Páně, za slušné uznáwáme podati zde geště zpráwu o chrámu Narozenj Páně w Betlémě, gak gsme gi z Prefáta z Wlkanowa r. 1546, pak Haranta z Polčic, r. 1598, a z Trappisty Geramba r. 1833 wytáhli.

Wzdálj Betléma od Jerusaléma počjtagj někteřj na dobrau českau mjli, neb dwě malé mjle poštowské, a sice k straně wýchodopolednj, wjce polednj stranau k Egyptu. Wycházj se z Jerusaléma do Betléma branau Joppenskau, která ležj w prawo, tedy k západu, hned

pod zámkem Dawidowým, neholiž horau, a hradem Sionským. Uhnauti se třeba, wně města, w lewo, k rybnjku Bersabe, přes hráz geho, k polednjmu, k hoře Gihon, o které židé saudili, žeby u prostřed swěta stála, a na které král Šalomaun korunowán byl. Z té horyžwedly se wody do Jerusaléma. Odtud půl mjle od Jerusalema stogj strom Terebint, o kterém zpytatelé přjrody gistj, že 1000 a wjce let wytrwá, wyššj a rozlehlegšj našich dubů, kwěte krásně čerwenĕ, a wydáwá welice chutné a wonné hroznowaté owoce, gakého giž patriarcha Jakub Josefowi do Egypta darem byl poslal. O tomto stromu se gistj, že prý zde Rodicka Božj, chodje z Betléma do Jerusaléma a zase zpět, s Ježjškem odpočjwala. Na bljzce gest kopeček, o kterém se prawj, že býwal domem nábožného Simeona, kterýž Krista Pána na swých loktech držel. Několik honů odtud nalezá se studně, při které prý sw. třj králowé, z Jerusaléma odcházegjce, uzřeli zase hwězdu swau. Od kteréhožto mjsta něco málo w prawo, na wršku, kus zdi býwalého kostela, na němž prý anděl Páně popadl proroka Habakuka, oběd žencům nesaucjho, za wrch hlawy, a přenesl ho do Babylona k proroku Danielowi, do gámy lwowé. Dále, o něco málo w lewo, zase kosteljček, kde prý se Eliáš prorok narodil a obýwal. Čtwrt mjle odtud k prawé straně stogj zase w poli kus zdi staré, okrauhlé mezi mnohým rumem, kdež někdy dům Patriarchy Jakuba prý býwal. Toto pole gest welmi neaurodné, a na něm množstwj okrauhlého, nažlutlého kamenj, hrachu podobného. Prawj se tam, že když gednoho času Kristus Pán tau cestau gda, gednoho rozséwače se tázal, co by sel, a on, posmjwage se, odpowěděl, že kamenj: Kristus Pán wše to semeno w kamenj obrátil.

Půl mjle k Betlému dogde se w prawo mjsta, na kterém kosteljk čtwerhranný se dwěma chocholemi. Na čtweru slaupů stogj klenutj, a pod njm hrob dlauhý, 4 stř. wysoký, a z každé strany geden menšj. Zde prý ležj Rachel, gjžto sám Patriarcha Jakub lůžko toto wystawěl.

Čtwrt mjle před Betlémem gest audolj, nad kterým přeswaté mjsto toto strmj. K půlnočnj straně, před branau Betlémskau nacházj se studna Dawidowa, z kteréž to mu při náramné žjzni, u prostřed nepřátel Filistinských, od třj hrdinských wogjnů woda k pitj přinešena byla; kterau ale Dawid, dle I. Paralip. 11 kap. Bohu

obětowal, zdržuge se, by nepožil nápoge s nebezpečenstwjm žiwota od třj šlechetných wogjnů přinešeného.

Betlem, město swaté, kdež gest *chrám Narozenj Páně*, gest nynj podobno wjce zřjceninám. Kostel tento olowěnými plechy pokrytý, má 88 kroků délky, a 30 kroků šjřky a gest bjlým mramorem dlážděný. Gen kůr pro kněžstwo, který Řekowé we swé moci držj, gest klenutý, ostatnj kostel stogj na 32 slaupech po 4 řadách, a w lodi klenutj nemage, celý krow k přehljdnutj okazuge. Stawen gest nákladně a nádherně od cjsařowny swaté Heleny, ku poctiwosti *Rodičky Božj*, po které se také kostel blahoslawené Panny Marie gmenuge. Syn gegj, cjsař Konstantin, geg drahými čalauny a ginými dary od zlata a střjbra obohatil.

Při kůru kněžském, neboliž presbyterium při zdi, gsau dwě otewřené kaple, w prawo a w lewo. Kaple z prawé strany gmenuge se kaple *obřezánj Páně*, kde prý se prwnj prolitj krwe Krista Pána stalo; a druhá, w lewo, slowe *kaplj sw. třj králu*, kde totiž hwězda ge wedaucj se zastawila. Z těch dwau kaplj gde se pod zem, pod presbyterium do kaple, čili geskyně *Narozenj Páně*.

Při straně půlnočnj gest wystawena dlauhá, wšak úzká, ginak dosti wysokým klenutjm opatřená kaple, zwaná *kaple sw. Kateřiny*, kde prý se Kristus Pán sw. Kateřině zgewil, a mučedlnickau smrt gj předpowědjti ráčil. Zde Františkáni při oltáři swé „*horas*“ se modljwagj.

Nynj se gde pod zem do rozličných, buď we skále tesaných, neb do skály westawených kaplic, které tak pod wrchnjm kostelem blahoslawené Panny Marie se nacházegj, gako w Praze kaple pod zemj u sw. Giřj, a w Staré Boleslawi u sw. Wáclawa.

Do prwnj z těch kaplj se po 15 kamenných stupnjch dolů sstupuge. Gest wysoká 3 ¼ lokte, a z pauhé skály wytesána, za oltářem magje geskynku, w které prý mnoho od Herodesa powražděných nemluwňátek ležj, a také *kaple Nemluwňátek* se gmenuge.

Od té na lewo, gako k polednj straně gest šjge w skále wytesaná, 3 ¼ lokte wysoká, 2 lokte široká a 10 kroků dlauhá, tau se něco k wýchodu přicházj do kaple neyswětěgšj, *kde se Kristus Pán naroditi ráčil*, a kterau sw. Helena, od cjsaře Hadriana modlami pohanskými poskwrněnau, po 180 letech zwlášť rozšjřiti, wyčistiti, a nad nj kostel wystawěti dala. — Gest od wýchodu k západu

15 kroků dlauhá, 6 kroků široká, okolo 6 loket wysoká. Klenutj spočjwá na třech slaupjch, wše z bjlého mramoru, djlem musirowaným (mosaickým) wykládané, zlatem a lazurowau barwau draze ozdobené, z něhož mnoho lamp wisj. Kaple, ze skály wytesaná, celá wyložena gest krásným porfyrem, jaspisem, a giným drahým mramorem. — W čele, tedy proti wzhledu, gest w skále malý wýstupek okrauhlý a přepiatý, nad njmž gest na dřewě malowaný obraz Narozenj Krista Pana, gak Panna Maria se sw. Josefem a pastýři nad děťátkem klečj. Pod njm zwýšj do pasu, gest kámen z bjlého krásně modře merhowaného mramoru w skálu wsazený, na kterém se mše swatá slaužjwá. Pod oltářnjm kamenem gest, na dlážděnj, mramorowý kámen stupni podobný, w středu magjcj djru okrauhlau do třj prstů zhlaubj, a okolo nj gest wytesaná hwězda, *a toť to mjsto, na kterém se Kristus Pán z neposkwrněné Panny narodil*, a proto po stranách nápis: *Hic de virgine Maria Jesus Christus nasci dignatus est.* Zde pautnjci od Quardiana s hořjcjmi swjcemi těmi kaplemi k tomuto *neyswětěgšjmu mjstu*, ke mši swaté wedenj, po cestě sem následugjcj hymnus tjm samým nápěwem, gako w Jerusalemě zpjwagj, gegžto on pak před oltářem Narozenj Páně s připogenau zde modlitbau konej.

1. Nunc ad praesepe Domini sacratum
Pergamus omnes offerentes Deo
Ex corde preces, propter Jesu nomen
Dulce per omne.

2. Omnes amore moti contemplemur
Puerum sanctum deitate plenum,
Ut sic ad patrem sua nos perducat
Morte crudeli.

3. Ad nos pervenit, pietate sanctus
Carne indutus, qui a patre Deo
Genitus fuit, ante mundi lucem,
Gignitur tamen.

4. Hoc nato cantat Angelorum cœtus,
Gloria Deo ac æterno patri
Sit illi semper, atque pax in terra
Omne per ævum.

5. Pulchrior cœlo, vultu, mente, corde,
Jacet cum brutis, humilis ac plorans,
Crimina nostra cupiens rigare
Lachrimis suis.

6. Dum hic de matre nascitur, in cœlo
Oritur stella, mundumque illustrat,
Qua mediante currunt cito Magi
Christi amore.

7. Munera portant Aurum, Thus et Mirrhum
Deferunt nato, puero jacenti
Ad pectus sacrum Virginis Beatæ
Isto in loco.

8. O Amor tantæ pietatis tuæ.
Quem ostendisti nascens, hic de sacra
Matre ; sed virgo permanens intacta
Gratia tua.

9. Gloria tibi genitori Patri,
Qui hunc misisti Redemptorem sanctum,
Ut nos ab hoste liberaret omnes
Sanguine suo. Amen.

V. *Hic notum fecit Dominus, Alleluja.*
R. *Salutare suum Alleluja.*

Oratio.

Deus perpetuae et immensae bonitatis, qui aeternum, et consubstantialem filium tuum, Spiritus sancti operatione nostra mortali carne vestiri voluisti, et de sacra, et intacta Virgine in hoc loco nasci, et a Magis, atque pastoribus adorari fecisti: concede nobis: ut eundem filium tuum, quem tota mente, ac totis viribus nos diligere debemus, eadem sacra et Beatissima matre ejus intercedente, apud tuam clementissimam charitatem, mediatorem habere mereamur. Qui tecum vivit, et regnat in unitate Spiritus sancti, Deus per omnia saecula saeculorum, Amen.

Od mjsta toho, wně, něco málo w lewo, gest kaple, a w nj stogj wýstupek čtwerhranný, zdélj čtyř a zšjřj třj kroků, zwýšj čtyř loket, zhlaubj 1 1/4 lokte, s třemi kamennými stupni, magjcj mramorowau tabuli oltářnj, a nad nj na prkně obraz Sw. třj Králů. A to gest to mjsto, *na kterém mudrci od wýchodu Kristu Pánu se klaněli a dary obětowali.*

Naproti tomu oltáři dole při zemi, k straně západnj, u stěny, gest gakési korýtko ze skály wytesané, wjce dwau loket dlauhé, a 1 1/4 lokte široké, a něco přes 1/2 lokte hluboké, *gesličky* nazwané. Prawj se, že to gsau ty samé, w nichž Kristus Pán položen byl; a od kterých djl w Řjmě w kostele Maria Maggiore se nacházj, a o wánocjch nábožnému lidu ukazuge.

Pak se zde geště nacházj hrob sw. Pauly a Eustachie, dcery gegj, ze znamenitého rodu řjmského Cor-

neliů a Grachů pocházegjcjch. Gest hrob ten w geskyni swé od geskyně gesliček k západu, mramorowý, na 2 lokte wysoký, 1 1/5 lokte široký a 4 lokte dlauhý. Sw. Paula, bywši na wjru obrácena, obljbila sobě mjsto w Betlémě, kdež předkem sw. Helena dala kostel wystawěti. Tu dala ku kostelu tomu přistawěti klášter, a sice gedno oddělenj pro mnichy, a troge oddělenj pro ženské, kteréž sama po 30 let řjdila. Pochowána gest w tom hrobě, gegž sama sobě wytesati dala, a na němž swatý Jaroljm následugjcj náhrobnjk napsal.

Nad hrobem.

Scipio quam genuit, Paulæ fudore parentes
Gracchorum soboles, Agamemnonis inclyta proles,
Hoc jacet in tumulo, Paulam dixere priores:
Eustachiæ genitrix: Romani prima senatus,
Pauperiem Christi, & Bethlemitica rura sequuta.

Nade dweřmi geskyně.

Aspicis augustum præcisa rupe sepulcrum?
Hospitium Paulae est, cælestia regna tenentis.
Fratrem, cognatos, Romam, Patriamque relinquens,
Divitias, sobolem, Bethlemiti conditur antro,
Hic praesepe tuum, Christe, atque hic mystica Magi
Munera portantes, hominique DEOque dedere.

Z té geskyně se gde proti západu do dalšj giné, něco prostranněgšj, w njž gest hrob mramorowý, 1 1/2 lokte zwýšj, tolik i široký, a 3 1/2 lokte dlauhý; *zde leželo tělo sw. Jaroljma*, prwé než do Řjma odwezeno bylo. — Od tohoto hrobu na tiř kroky proti wýchodu gest podobný *hrob sw. Eusebia* učedlnjka sw. Jaroljma, který swatému otci w překládánj a wykládánj biblj nápomocen byl.

K půlnočnj straně gsau odtud malé dwéře a 4 schody do prostranné kaple, od druhých wně powýšené a swrchu otewřené, kudy do kaple swětlo padá, s oltářem. Ta sluge *Studiolum S. Hieronymi*, kdežto sw. Jaroljm pjsmo sw. wykládal, a mnoho giných spisů psal, gež posud gako wzácný poklad chowáme.

Odtud se chodbami wycházj zase do kaple sw. Kateřiny, a pak wen, — kdež se také ohljdnauti chcemo, která wzácná mjsta se w Betlémě geště dále nacházegj. — A sice:

Čtwrt mjle od Betlema, audoljm proti wýchodu, přigde se ke wsi pastýřů, a k pozůstatkům na polo zřjceného nákladného kostela, *na kterémžto mjstě pastýřowé betlémštj angelské zwěstowánj o narozenj Páně přigali*, a prozpěwowánj gegich: „Sláwa na wýsostech Bohu“ slyšeli. — Zde stáwala wěž pastýřů, při které sám někdy patriarcha Jakub stáda swá pásáwal.

Gest tu také, před wesnicj, studně pautnjků, z které Arabowé gim za plat wodu wážj. Prawj se, když u té studně Rodička Božj pjti chtěla, žádný ale gj wody wážiti nechtěl, že se woda we studni tak zedmula, že přetýkagjcj ze studně Rodička Božj pohodlně požjti mohla.

Bljzko odtud, ke straně poledng, as mjli od Jerusaléma, nacházj se wrch, na němž welikánské zřjceniny Bethsur nazwané, se widj. — Byla prý to pewná wěž k ochraně města Jerusaléma wystawená, giž král Roboam a Gidáš Machabegský silně zpewnili. Liziáš oblehl gi nadarmo, Antioch gi zradau dostal, a Jonata Machabegský gi zase opanowal. Sw. Jaroljm gmenuge gi domem skalnatým.

Nedaleko odtud gest studénka, při njž prý Cambaceres komornjk mauřeninské králowny od učedlnjka Páně, sw. Filipa pokřtěn byl.

Také se tu ukazuge pobořená kaplička, na kterémžto mjstě prý sw. Josef s blahoslawenau Pannau Marij bydleli, když on we snách od Anděla k autěku do Egypta probuzen byl.

As sto kroků odtud k poledujmu, mezi rumem a kusy zdj, gsau dwjřka do gakés njzké a dlauhé uličky, a tau do gakéhos sklepu tmawého, kdež gest oltář; zde prý se Rodička Božj s Ježjškem ukryla, když ho Herodes zabjti hledal, a odtud do Egypta uprchla. —

Tauto zpráwau zawjrám swau přjlohu k Časopisu „*O hrobě Božjm w Jerusalémě.*“ — A lauče se s drahými čtenáři swými w Betlémě, přegi, při podánj této pauti Betlémské, k hodům Wánočnjm wšem, aby, když rozujcenj woláme: „*Sláwa na wýsostech Bohu*;“ oblažil nás noworozený Pán, a dal nám, kterého swět dáti nemůže, nebeský *pokog, lidem dobré wůle!*

Slawnost dosednutj

na

Arcibiskupskau stolici Pražskau.

Geho knjžecj Milost, Neydůstogněgšj Pán, Pan **ALOYS JOSEF, SWOBODNÝ PÁN SCHRENK z NOTZINGU**, neywyššjm rozhodnutjm *Geho c. k. Milosti, Ferdinanda I.* od 20. Čerwna r. b. zwolený, a dne 24. Srpna od *Geho Swatosti Papežské, Řehoře XVI.* potwrzený **knjže Arcibiskup pražský**, přigel dne 3. Listopadu, po páté hodině odpolednj, *do Prahy*; kamž od wšeho duchowenstwa a weškerého prawowěrného lidu w celém arcibiskupstwj Pražském, co milostný, blahorozený wrchnj Pastýř a laskawý Otec, s neywětšj tanžebnostj očekáwán byl.

Při wkročenj do pokogů swých byl pokorně uwjtán od wys. důst. kapitolnjho pana Děkana, guberniálnjho rady, w témž roce emerit. rektora university, Wáclawa W. Wáclawjčka, gménem celé přjtomné wždy wěrné kapitoly, a každý z wysocedůstogných pánů kanownjků od něho *Geho knjžecj Milosti* představen; kterýžto wšech otcowsky přigjmage, wšem milostnau náklonnost swau co neylaskawěgi pougistil.

Hned druhý den na to, w neděli 4. *Listopadu*, gakožto *na den památky sw. Karla Boromegského*, patrona biskupůw, co neyslawněgi uweden byw do hlawnjho chrámu Páně u sw. Wjta na hradě Pražském, *dosedl na stolici Acibiskupskau.*

O dewáté hodině ubjral se *Geho knjžecj Milost* ze swé residencj, we skwostném starobylém woze; gemuž předcházeli arcibiskupštj služebnjci, auřednjci, a weškeré komonstwo, u prostřed gednoho cjs. král. pluku granátnjkůw, kteřjž we špaljru stáli, do chrámu Páně. U hlawnjho přjstupu před kaplj sw. Wogtěcha, z wozu wystaupiw, přigat byl w cjrkewnj sláwě ode wždy wěrné kapitoly metropolitánské podánjm aspergillum a kadidla; a skrze pořadj kapitoly Wyšehradské, kapitoly u Wšech

Swatých a Staroboleslawské, pak mnoha zemských p. prélátůw, wšech pražských farářůw, a wětšjho počtu arcibiskupských vikářů, děkanů a farářů wenkowských do slawně ozdobené kaple sw. Wogtěcha weden byl, kde *Geho knjžecj Milosti* wys. důst. kapitolnj děkan, pan Wácl. Wáclawjček, křišťalem obložený zlatý křjž, s předrahými prawými ostatky umučenj Páně, od cjsaře *Karla IV.*, slawné paměti, darowaný, (který se gen při korunowánj krále, pak králowny a při slawnosti intronizacj užjwá,) k poljbenj podal.

Zde u hrobu welikého předchůdce swého, wraucně modlitbu wykonaw, bral se ustawičným pořadjm arcibiskupských alumnůw, předcházen od weškerého swětského i řeholnjho duchowenstwa, do kostela samého, a předně do wzácně ozdobené kaple sw. Wáclawa k uctěnj neyswětěgšj Swátosti oltářnj. — Po wykonané pokorné modlitbě posadil se na zwláštně připrawený stolec podlé oltáře sw. ostatkůw, kde w pontifikálnj rancho oděn byl, infule toliko a berly nepřigaw. Odtud se ubjral, předcházen od weškerého duchowenstwa, pořadjm wogska a alumnů, mezi prozpěwowánjm antifony: *Ecce Sacerdos magnus*, atd. k hlawnjmu oltáři sw. Wjta.

W Presbyterium uwjtán byl od p. t. Guberniálnjho Vice-Presidenta pana Barona Procházky, gakožto zástupce toho času w Praze nepřjtomného Excellencj Neywyššjho pana Purkrabj, a od mnoha auůw c.k. Gubernium, i ostatnjch neywyššjch zemských i wogenských důstognjkůw; a když na připrawené mjsto poklekl, od wys. důst. probošta, pana Frantiska Pöllnera zwláštnj modlitbau inaugurowán gest.

Na druhý stupeň oltáře, se strany ewangelium, wystaupiw četl arcibiskupský podjáhen důst. kanownjk pan Petr Kregčj, hlasitě patero psanj, Geho c. k. Milosti, kterýmž se nowému *knjžeti Arcibiskupu* geho cjsarské zwořenj a pak papežské prohlášenj na arcibisk. kapitolu, na weškeré duchowenstwo, a weškerý lid oznámilo.

Po skončeném čtenj přigal *Geho knjžecj Milost* od wysoce důstogného préláta školastika, pana Josefa Raucha, pro tuto slawnost zástupce wysoce důstogného arcijáhna a kostelnjho préláta, pana Wáclawa Neumanna, od arcibiskupského jáhna a podjáhna, kanownjků Mjchala Willera a Petra Kregčjho posluhowán, arcibiskupské pallium;

kterýmž giž předkem od Neydůstogněgšjho knjžete Arcibiskupa Olomauckého, Maximiliana Swobodného Pána z Sommerau Beckh, w Kroměžjři, přioděn byl; a podánjm infule, a berly, na stolec arcibiskupský weden, zde od wysoce důstogného probošta p. Františka Pöllnera následugjcj latinskau řečj pozdrawen byl.

Reverendissime ac Celsissime Princeps, Archipraesul et Domine Clementissime!

Difficile est sane, Princeps Celsissime! exprimere verbis, quanta consolatione, quantaque voluptate perfuderit, tum divi Viti ecclesiam Metropolitanam ejusque Capitularium collegium et Archidioecesim Pragenam, quum universum inclytae Bohemiae regnum, benignissima Augustissimi Imperatoris et Regis nostri Ferdinandi sapientissima voluntas, quae ad communem et civitatis et ecclesiae salutem conservandam, augendam et promovendam pronissima, ponderatis de utraque meritis, Te, aetate pariter ac virtute florentem, consentiente Sanctissimo Ecclesiae Romano-Catholicae Patre ac Christi in terris Vicario, Gregorio XVI., Summo Pontifice, tanta ac tali in ecclesia dignitate condecorandum designavit.

Quapropter hodierna die, uno velut omnium ore, haec intima gaudii et laetitiae sensa Tibi, Celsissime Princeps, palam significamus, Teque Antisten, Principem ac Primatem nobis datum ex animo gratulamur haece in sacrata aede antiquissima aeque ac celebratissima, tantaque in Amplissimorum ac praeclarissimorum virorum praesentia, tantaque omnis generis, conditionis et ordinis hominum frequentia, quos Tui videndi desiderio flagrantium ingens stipat civium numerus, qui Intronisationis Tuae et Inaugurationis solemnitate adlecti, undique confluxere ad venerationis et amoris sensus depromendos, qui Tibi adpropinquare festinant, placidosque Antistitis vultus intueri cupiunt, benedictionem Tuam paternam ardentissime desiderantes.

Et sane, eo magis omnibus nobis gaudendum est et gratulandum, tam brevi tempore Antistitem supremum, Deo opitulante, nobis fuisse concessum:

quo acerbius nobis dolendum fuit de inopinato e viris discessu Reverendissimi ac Celsissimi Principis et dignissimi Archipraesulis Andreae Aloysii, ad capienda praemia coelestia et gaudia æviterna evocati.

Ast non solis hodiernae diei solennibus, pompaeque magnificentia moti, sacratam aedem celebrant; Majora sunt et Sublimiora, quibus venerabundi adficiuntur. Est etenim profunda rerum divinarum cognitio; est digna Apostolorum successore virtus, est praeclara ac excelsa Archipraesulis dignitas, est tenera in gregem fidelium Christi Domini Servatoris nostri pretiosissimo sanguine conspersum et sanctificatum, curae Tuae modo concreditum, pietas ac probitas. — Nam viget, Deo ter Optimo Maximo sint laudes! viget in patria nostra sacrorum cultus; et qui rebus divinis, quique sacris praesunt, eos singulari veneratione coli videmus; praesertim, quum et muneris, quo quis fungitur, dignitas accesserit, et virtutum, quae sacerdotium ornant, adfulserit splendor.

Utrumque vero in Te, Princeps Celsissime! cumulatum, Tibique jam proprium, et suspicimus, et omni, qua par est, veneratione, colimus.

Quis enim vel adeo ab Institutis nostris alienus, qui, quae et quanta in ecclesia Catholica Archiepiscopi, Metropolitae, Principis ac totius regni Primatis amplitudo et dignitas sit, non intelligat, aut saltem levissima mentis conjectura non consequatur? — Quis in rerum ordine vel modice versatus, qui ignoret, Tibi hancce dignitatis sedem celsissimam Divina disponente providentia, per Augustissimi Imperatoris et Regis nostri, nec non et Sanctissimi Pontificis Maximi clementiam esse concessam? —

Evehi vero poteras, Celsissime Antistes! eo gloriosius, tum Imperatoris nostri benignissimi aeque ac justissimi auctoritate, quum summi ecclesiae Pastoris Apostolico Suffragio ad tantum in republica sacra dignitatis culmen, quod perspectum exploratumque esset, si Tuis animi facultatibus, virtutibus Tuis, Tuisque meritis honor hic amplissimus deferretur, et ecclesiae et civitati ornamento atque, utilitati futurum.

A quo enim Pastore major in gregem teneritudo alacriorque vigilantia expectari poterat, quam abs

Te, Princeps Celsissime! qui in hac ipsa terra primam hanc suavissimam lucem conspexisti; qui gentis Bohemicae indolem moresque cognovisti, qui denique in ejus urbibus, literarum studio deditus, egregia et pietatis et humanitatis seminaria imbibisti. — Quid mirum itaque, si tantae spei juvenem, tamque nobili ac veteri prosapia oriundum, sacrae Theologiae, ardentissimo studio vacantem, ipse Imperator divae ac piissimae memoriae, Franciscus I., in amplissimo ac nobilissimo collegio Olomuceno domicellarem designarit Canonicum; — quo quidem honoris gradu quantopere dignum deinceps Te praebueris, testes sunt Bohemia, Moravia, Austriaque, quibus in provinciis sacerdotio ornatus, modo in fideli animarum cura, modo in Episcopum consiliis et morum suavitate judiciique gravitate omnium amorem et venerationem Tibi conciliabas. Neque tamen gravissima haec negotia curaeque tantae prohibuere, quominus literas Tibi charas coleres; hinc Theologicis disciplinis probe tincto, Doctorisque Theologiae dignitate decorato, ejusdem studii summum moderamen ab Augustissimo Imperatore benignissime est demandatum, quo in munere constitutus, quae ingenii specimina edideris, quamque singula non solum Theologicae facultatis, sed totius Universitatis membra insigni doctrinae, sapientiae, morumque comitati Tuae laudem atque venerationem tribuerint, inclyta Archidioecesis Olomucena nunquam non gratissima contestabitur. — Carum vero Amplissimo ac Illustrissimo Canonicorum Collegio Olomucensi Reverendissimus ac Celsissimus ejusdem Archipraesul, Princeps e Comitibus Chotek de Chotkowa et Wognin, cujus obitum praematurum eheu! tam sacra, quam civilis respublica usque luget, adeo, favit, ut ad extremum vitae suae halitum paterna sane benevolentia atque singulari favore Te prosequeretur.

Possem, si competeret, hoc loco in ampliorem virtutum atque meritorum laudem digredi; possem, si placeret, enumerare viros in orbe Austriaco clarissimos, qui insignis pietatis, ac eximiae Tuae tum in rebuspublicis, quum sacris et ecclesiasticis, prudentiae, sapientiae, dexteritatis, humanitatis, vitaeque probitatis exstitere aestimatores, existuntque aequissimi: nisi vererer, ne ulteriore laudum Tuarum

praedicatione auribus Tuis, quae Tua est modestia, officiam potius, quam gratificer. Hoc tamen pace Tua dicam, crescentibus meritis crevisse et praemia ita, ut quem eodem anno currente Olomucium Episcopum Suffraganeum consecratum, a Ptolemaide cognominatum sibi gratulabatur: nunc Praga, haec nostra Metropolis, Archipraesulem Dignissimum Principemque Celsissimum gratulabunda consalutet.

Felices igitur nos omnes, quibus talis ac tantus obtigerit Praesul! — Felicem ecclesiam, quae regimine Tuo gaudeat atque glorietur! — Felicem gregem, qui tenerae Pastoris solertissimi curae sit commissus! —

Dumque igitur cunctis, toti Diœcesi nostræ, Metropoli ecclesiae Pragenae, omnibusque et singulis, et vel maxime nobis, de tali ac tanto Principe Archipraesule iterum atque iterum gratulamur, inscrutabilem Dei providentiam glorificantes, et omnipotentem rerum omnium moderatorem piissime precantes, ut Tibi, Celsissime Princeps! omnia bona, fausta, fortunata, prospera atque felicia largiri, Teque ad honorem et gloriam Dei, ad salutem et felicitatem Archidiœceseos Pragenae et ecclesiae sacrosanctæ Romano - Catholicae et Apostolicae quam diutissime incolumem servare dignetur, optamus et speramus, Tibi, Celsissime Princeps! intercedentibus sanctis ecclesiae et regni nostri Patronis: Cyrillo, Methudio, Vito, Wenceslao, Adalberto, Sigismundo, Joanne Nepomuceno, Procopio, Cosma et Damiano, Benedicto cum fratribus, Norberto, Josepho atque Ludmila, et aliis et omnibus Sanctis, jugum et onus regiminis ecclesiastici humeris Tuis impositum haud grave et difficile fore portendum, quin potius suave et facile cum gaudio et animi consolatione subeundum; quod in longitudinem dierum et plurimos annos felicissime eveniat, quotidiana commemoratione pia: „**Et Antistite nostro, Aloysio Josepho**“ *a cœlesti omnium bonorum Largitore impetrare non deficiemus. — Denique, Celsissime Princeps! enixe rogamus, ut gremium nostrum, semper fidele Capitulum, senatum Tuum addictissimum, filios Tuos observantissimos, qui Te summa venerationis, subjectionis atque amoris cultu prosequuntur et amplectuntur, omnesque vires et facultates suas Tibi offerunt vo-*

ventque, quosquos placuerit in partem curarum Tuarum vocare, vel auxilio sollicitudinis Tuae adhibere, in gratiam et favorem paternum benignissime suscipere, atque indultis nostris, praerogativis et privilegiis perantiquis, quae ab Augustissimis Imperatoribus aeque ac Sanctissimis summis Pontificibus Capitulo nostro semper fideli cunctisque ejus membris, fuere concessa, clementissime adnuere, quinimo auctoritate Tua, cum omnino sint et ipsimet sedi Archiepiscopali Tuae decori et ornamento, conservare et tueri digneris.

Na toto pozdrawenj Geho Knjžecj Milost následowně odpowěděti ráčil:

Fratres Venerabiles, Filiique in Jesu Christo dilectissimi!

Dies totius vitae meae gravissimus illuxit, quo Ecclesiae Pragensi secundum institutionem Ecclesiae catholicae, intimo nexu copulatus, in medio Vestrum comparui, unaque Vobiscum salutem fidelium, Archidioecesi Pragensi adscriptorum, curandam suscepi. Vere incomprehensibilia sunt judicia Dei, et investigabiles viae ejus!

Hujus veritatis novum specimen illi eventus mihi praebuerant, quibus factum est, ut, Deo dirigente, a Clementissimo Principe Ferdinando primo, Imperatore ac Rege Nostro, Archiepiscopus Pragensis nominatus, ac, ceu talis, a Sanctissimo Papa, Domino nostro, Gregorio XVI. visibili Ecclesiae capite, huicce Archidioecesi praefectus fuerim, eo tempore, quo de sublimi adeo dignitate adipiscenda minime cogitaveram. Estiamsi enim inde ab incunabulis charam patriam intensa, prout par est, prosecutus fuerim animi affectione: genti tamen cum Bohemis multiplici vinculo copulatae vires meas dicare coeperam; vocatus scilicet in consilium ac Subsidium Celsissimi Principis Archiepiscopi Olomucensis, cui ceu Canonicus Capitularis primum, dein qua Suffraganeus adstare dignus habebar. Sed ecce! vixdum munera mihi collata aggressus, nuntium percepi, qui de mea in Archiepiscopum Pragensem nominatione certiorem me fecit. Voluntatem divinam in hac vocatione sus-

cipere ratus, adoravi occulta divinae providentiae consilia, illuc migraturus, quorsum Deus per Superiores meos me vocare decreverat. Et revera haec sola cogitatio, quod impulsu divino haec omnia evenerint, robur addit voluntati, immensa onera, quibus humeros infirmos submisi, trementi. Etenim quo sublimior est locus, in quo quisque collocatur, eo gravius imminet propriae aliorumque curandorum salutis periculum.

Perspicietis exinde, Fratres Venerabiles, Filiique charissimi, quotcunque oculos Vestros ad novum Antistitem dirigitis, quanta cum confidentia ad Vos omnes respiciam, enixe desiderans, ut Vestra pro regimine Ecclesiae sollicitudine onera sublevetis, quibus ferendis singuli cujusvis vires haud sufficiunt. Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur. Hoc antiquorum dicterium, largissima experientia confirmatum, mihi Vobisque omnibus applico. Si concordes omnes unitis viribus finem nobis praefixum intenderimus, civitas Ecclesiastica Pragensis florebit fructusque proferet laetissimos.— Finis autem ille, ad quem tendimus omnes, non est alius, nisi gloria Dei, gloria Jesu crucifixi, honorque sponsae Ipsius, immaculatae, sanctae Ecclesiae catholicae. Huc virium omnium efficacitatem convertere, huicce termino consequendo diurnis nocturnisque laboribus incumbere, ad hanc metam gressibus haud interrumpendis properare oportet. — Salvator divinus semetipsum vocavit vitem, omnesque discipulos suos palmites, qui solummodo viti intime copulati ex eaque succum vivificum recipientes, fini suo convenire valerent. Christo itaque conjuncti esse debemus, si vitam spiritualem degere velimus. Manebimus autem Christo associati, si viva esse perseveraverimus membra Ecclesiae, quae corpus Christi est mysticum, quamque si quis non habuerit Matrem, Deum non potest vocare Patrem. Huic columnae et firmamento veritatis insistentes et ipsi spiritualiter vivemus vitamque in aliorum animos diffundemus; sicque fiet, ut omnes unanimiter per Ecclesiam catholicam ad Deum tendamus, imbuti fide vera et charitate non ficta, ac expectantes beatam spem in saeculo futuro. Quam ob causam quisquis Vestrum in vocatione, qua

vocatus est, impigre laborans pro talento sibi concesso conferre debet ad regnum divinum amplificandum.

Hac ratione, concatenati ad invicem alligatique, indivulse petrae apostolicae phalanx erimus malorum conatibus impenetrabilis, prosternentes quoscumque adversantium insultus, zizaniaque sensim sensimque evellemus, quae seminavit inimicus, dum homines dormirent; verbo: junctis fraterne viribus simul ad patriam coelestem tendemus.

Ad quod, prout patulum est, omnes et singuli hominum status et conditiones conferre possunt. Status clericalis aeternam curat salutem hominum, eosdem inserens arbori vivificae Ecclesiae catholicae, ac nutriens mortales pabulo gratiae coelestis et aqua limpidissima doctrinae divinae, ut arbori cohaerentes crescant ac fructus ferant pro tempore messis. Nos hortulanorum vice fungimur in paradiso Ecclesiae, cum fideles, dicente Apostolo, sint agricultura Dei.

Partem hujus agriculturae sane insignem mihi concreditam conspicio; ast invigilare eidem haud potero, nisi Vos omnes me sedulo adjuveritis.

Nolite, obsecro, homagium, mox in manus Antistitis Vestri deponendum, ceu meram considerare promissionem: sed ceu solemnem subjectionis sponsionem, qua Episcopo Vestro, qui nomine Ecclesiae adstat, ministeria Vestra fideliter adimplenda serio promittitis. Illud ipsum ab omnibus desidero, quotquot statui clericali adscripti vel praesentia sua hodiernam solemnitatem participant, vel domi in vinea Domini laborant.

Plurima tamen Ecclesiae valde proficua perfici non possunt, nisi et illi auxilium suum nobis suppeterent, qui potestatem suam a Deo repetentes, Dei ministri sunt; vindices in iram eis, qui malum agunt; quibusque subditi esse jubemur non tantum propter iram, sed etiam propter conscientiam in omnibus, quae temporalis subditorum salutis causa ordinant. Ecclesiae finis ut plurimum promovetur, si, qui in solio sedent judicii, dissipant omne malum intuitu judicii sui. Quo sub respectu fidenter spero, fore, ut praesto sitis auctoritate Vestra bonis propositis meis, quotquot publicorum munerum dignitate, natalium splendore, magistratuum auctoritate eminetis. Quamvis enim

finis Ecclesiae diversus sit ab eo, qui in Vobis est praestitutus, (illa enim aeternam intendit fidelium salutem, Vos securitatem in hac vita et temporaneam prosperitatem procuratis): tamen, credite mihi, adeo arcta haec ad invicem necessitudine junguntur, ut citra cooperationem nostram faustos Vobis polliceri haud possitis successus; credite, quod ille demum status pleno gaudeat robore, in quo sacra et profana auctoritas junctis viribus, purissima intentione, ad propositam operandae salutis humanae metam progreditur.

Sustentate proinde, obsecro, pro viribus Vestris conamina mea, utaminique potestate graduque Vestro ad Ecclesiae honorem amplificandum; jugiter recordantes, quia Dominus interrogabit opera Vestra et cogitationes scrutabitur. Vicissim et Ego instabo, ut ordo clericalis eo vos semper honore et aestimatione prosequatur, quem sibi vindicat gradus, in quo divina Vos locavit providentia, quae omnia disponit suaviter; numquam non fidelem populum, a Patre coelesti mihi commissum, ad omnem Vobis reverentiam obedientiamque exhibendam cohortaturus sum, inculcaturus severe illud religionis nostrae sacro sanctae praeceptum, quo jubemur subjecti esse non solum Regi quasi praecellenti, sed et Ducibus, tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum.

Caeterum pia haec vota inde a primo Nominationis meae momento in pectore concepta, in antecessum jam executioni mandata, mente mea conspicio, ideo praesertim, quod regiminis civilis gubernacula in Bohemiae regno amplissimo, ab Augustissimo Imperante, Viro commissa sunt, qui sicut natalium illustritate, ita et singulari prudentia ac rerum agendarum dexteritate conspicuus, atque, de republica eximie meritus, nil nisi utrique civitati tam ecclesiasticae quam civili salubre cogitat, desiderat, mandat atque exeguitur; Viro, inquam, qui omnia, quae in manu Sua deposita amplectitur subsidia, eo confert, ut patria dilecta quovis sub respectu floreat ac felix faustaque sit. Ejusdem adjutorium in Ecclesiae finibus salutaribus promovendis eo fidentius praestolari praesumo, quo magis persuasus sum, de Ipsius in Ec-

clesiam catholicam benigna propensione; eo quoque nutrita, quod ex Suorum stirpe genitorum Ecclesiae Olomucensis Antistes enatus fuerit, cujus memoria in aevum benedicta erit.

Haec sunt, quae solemni hoc momento, quo Archidioecesis divinitus mihi concreditae gubernacula capesso, Vobis Fratres Venerabiles, Filiique dilectissimi, proponenda constitueram. Succincta sunt quae protuli. Ast animi quocunque vehementiori affectu commoti, manifestationes breviores esse solent. Quodsi in quotidianis vitae negotiis hoc evenit, quis miretur, si me in praesenti hac solemnitate parem sentiam, qui verbis ea exprimam, quae intimis in praecordiis volutantur cogitata, sensa ac desideria, factis, si Deo placuerit, comprobanda.

Quae, ut effectum consequantur, prima vice in Ecclesiam Metropolitanam introibo ad altare Dei, et sacrificabo Domino hostiam laudis; qui ut mirabilem faceret gratiam suam, in eum munera sua contulit, in quo meritorum suffragia non invenit. Implorata intercessione beatissimae Dei genitricis, Virginis Mariae, Sanctorum item Bohemiae Patronorum Wenceslai, Joannis Nepomuceni et Adalberti, porro Antistitis Caroli Boromaei, cujus festum hodie celebrat Ecclesia, vota mea aeterno Deo vivo et vero reddam, et orabo, ut clementissimus Pater coelestis sanctum Sacrificium Filii sui Unigeniti acceptum habeat et benedicat, illudque salvificum efficiat imprimis pro Ecclesia sua sancta catholica, quam pacificare, custodire, adunare et regere dignetur toto orbe terrarum, pro famulo suo Papa nostro Gregorio, pro Imperante ac Rege Nostro Ferdinando, pro omnibus orthodoxis atque catholicae fidei cultoribus, pro redemtione animarum nostrarum, pro spe salutis et incolumitatis nostrae.

Supplices ad coelum manus tollam, ut Dominus, Rex coeli et terrae, qui fecit mihi magna, compleat in me, Servo Suo, ministerii Sui summam, meque coelestis unguenti rore sanctificet; ut Deus misericordiarum ministerii mei tempora benignus aspiciat, illuminet mentem meam, det mihi Sedium Suarum assistricem, Sapientiam, ac mittat illam de coelis sanctis suis, et a Sede magnitudinis Suae, ut mecum s't et mecum laboret, sciam, quid acceptum sit apud

Dominum. Enixis precibus apud divinam Clementiam instabo, ut accendatur cor meum, atque charitas Dei in eo diffusa sit per Spiritum Sanctum, qui datus est mihi. Concedat Dominus, qui dedit mihi velle secundum immensam bonitatem suam, etiam perficere, quae sunt ad gloriam Sanctissimi nominis Sui. Servabit eos, quos dedit mihi pascendos, in via sempiternae salutis, sanctificabit eos in veritate, ut vitam habeant et abundantius habeant, ut charitas Sua semper sit in eis, utque, cum apparuerit Princeps Pastorum, omnes immarcessibilem percipiamus gloriae coronam. Amen.

Po skončenj odpowědi *Geho Milosti knjžete Arcibiskupa*, intonowal pan probošt slawné „*Te Deum laudamus*"; kteréž když se zpjwalo, weškeré přjtomné duchowenstwo, dle pořádku důstognosti, ku wzkládánj pokory, úcty a poslušnosti, poljbenjm ruky arcibiskupské přistupowalo; kde ku každému milostně se nakloniw, práwě otcowskau laskawostj každého pod ochranu swau prigjmal.

Na to odebral se *Neydůstogněgšj knjže* k hlawnjmu oltáři, kde modlitbu k Swatým českým patronům konal; načež měl prwnj pontifikálnj mši swatau. Po skončených službách Božjch prohlásil pan prélat školasticus, Josef Rauch, bullu plnomocných odpustkůw w českém i německém gazyku; načež *Geho knjžecj Milost* papežské požehnánj uděliti ráčil.

Napotom se Geho *knjžecj Milost* ze zakristie w též sláwě nawrátil do swé residencj, w gakowéž byl do chrámu Páně uweden a uwjtán; a ačkoli byla toho dne powětrnost nepřjzniwá, nic méně nesčjslné zástupy zbožného lidu sešly se na hrad Pražský, žádagjce osobně poznati nowého neydůstogněgšjho pastýře swého, gemuž co wtělené dobrotiwosti a práwě křesťanské lásce srdce wšechněch giž napřed nakloněna byla, každý žádal dogjti od něho požehnánj, a každý se srdečně radowal, djky wzdáwage Bohu, že tak nábožného, laskawého a milostného pastýře nám *w něm* darowati ráčil.

Gak se pak *Neydůstogněgšj knjže Pán* do swých pokogů odebral, přistaupil wysoce důstogný kapitolnj pan Děkan, a gménem weškeré přjtomné, wždy wěrné kapitoly k slawnosti intronizacj, následugjcj řečj, štěstj přál:

Reverendissime ac Celsissime Princeps!

Archipraesul Gratiosissime!

Supremi Numinis sapientissima et benignissima providentia, ejusque nutu Augustissimi Imperatoris clementia, et communis ecclesiae Christianae Patris fiducia, et proprii ingenii, eruditionis virtutumque splendor blando consensu Te, Celsissime Princeps, sublimi solio Archiepiscopali Pragensi collocatum esse, tanta nos omnes, universum clerum et populum perfundit laetitia sancta, ut Te divinitus missum, cultu piissimo ac intimo amore dignissimum venerabundi suscipiamus.

Hanc quidem candidam mentem, hos sincerissimos pectoris nostri sensus, sensus nimirum venerationis, obedientiae, obsequii filialis et devotionis Tibi, sedem Archiepiscopalem solenni ritu occupanti, amplissimus Capituli Praepositus, animi nostri interpres, coram Deo vivente palam testatus est.

Verum, ut eadem in praecordiis nostris vigentia, utut jam exposita mentis sensa Celsitudini Tuae ipsimet verecunde proponamus, singulari cogimur pietatis et amoris studio, quo in Te pectora flagrant, cogimur gaudio summo et laetitia, qua delibutos nos reddidit ingressus Tuus in ecclesiam Tuam Metropolitanam, in qua solium conscendisti virorum in ecclesiae et patriae historia summo splendore fulgentium; quos inter, post restauratam sedem Archiepiscopalem, eminet magnus E r n e s t u s, *Comes et Cardinalis ab Harrach, qui de religione catholica in patria nostra mirifice meritus, ac proinde aeterna memoria dignissimus, in omen sane faustissimum, eodem die, quarto nimirum Novembris, S. Caroli Boromaei honori dedicato, est natus, quo Tibi de gubernaculis reipublicae sacrae pransis, nobisque curae Tuae paternae exinde addictis, laeti congratulamur.*

Cognitis itaque Tuorum mentibus jam percipe unanimem semper fidelis Capituli, totius Cleri ac populi universi vocem: „Faxit Deus ter Optimus, Maximus, ut Ecclesiam Suam unam, sanctam, catholicam, Petro-apostolicam ad laudem et gloriam nominis Sui, et ad salutem animarum, qua civitatis continetur prosperitas, immensam per annorum seriem

salvus incolumisque regas! Ipse gratiarum Pater Te, exoptatissime Princeps et Archipraesul, ad opus in vinea Sua gravissimum confortet, roboret et protegat, ut inde felix, faustum beataeque aeternitatis praemio dignissimum sit Tuum hujus almae Archidioeceseos moderamen, perpetua Tui nominis laus, atque memoria in benedictione, nulla unquam oblivione delenda!"

His optatibus jungetur omnium nostrum solertissima cura, qua ut filii ad nutum optimi Patris parati, unitis viribus apostolicae Tuae solicitudini subvenire, onera pastoralia levare, et quamcunque volueris opem praestare pro virili conabimur, ministerium Dei, in quod vocati summus, eo fervore implentes, qui Tuum, Archipraesul Celsissime, Senatum decet.

Talibus artibus titulum Capituli Deo, Ecclesiae et legitimo Principi semper fidelis, quo olim condecorari meruit, — quippe quod Antistite destitutum per annos fere centum et quadraginta supremam sacrorum administrationem, funesto haereseos tempore, in fide catholica constans et fidele, sustinuit, — Suis quoque in praecordiis facile tuebimur; Tuum simul favorem sublimem, gratiamque paternam lucrifacientes, qua, ut nos complectaris, enixe ac verecunde rogamus.

Ceterum Patrem luminum uno ore cordeque precabimur, ut ea confirmet, quae operatus est; Celsitudinemque Tuam benedicat de Sion, ut videas bona Jerusalem omnibus diebus vitae Tuae. Dixi.

Na tuto řeč ráčil *Neydůstogněgšj knjže Pán,* pod trůnem stoge, následugjcjmi slowy odpowěděti.

Fratres Venerabiles ac dilectissimi!

Sinceram hanc gratulationis et submissionis significationem semper fidelis Capituli mei, ea cum intentione suscipio, ut, quod saepius jam promisi, pro viribus conaturus sim, omnibus, iisque gravissimis muneris mei officiis satisfacere; simul tamen certam spem animo concipio, fore, ut semper fidele Capitulum meum re et consilio mihi praesto sit, mihique in omnibus rebus ecclesiasticis auxilium necessarium

ultro ac libenter ferat. Vestram eximiam operam appello Fratres Venerabiles, qui Senatum meum ecclesiasticum constituitis, in id vocati, ut Vestro consilio judicioque maturo Praesuli novo occurratis, quem constituit Dominus super familiam suam.

Ego Vos fraternitatis et singularis amicitiae amore amplecti numquam desinam; quotidiana experientia nimirum probe edoctus, Ecclesiae catholicae incrementum, cujus mea plurimi interest, nonnisi unita virium nostrarum contentione augeri ac promoveri posse. —

Po této řeči přistaupil pokorně redaktor Časopisu Dědictwj Swatojanského, kanownjk Wáclaw M. Pešina, a *Hlasy duchowenstwa, Českého a Morawského, w dewatero zagjmawých básnjch*, co neyuctiwěgi podal; ty dwa literárnj ústawy *„Časopis pro katolické duchowenstwo, a Dědictwj Swatojanské“* přjzniwé a ochraňugjcj milosti *Neydůstogněgšjho knjžete Pána* poraučege.

Pak přistaupily wys. důstogné kapitoly, Wyšehradská, Wšech Swatých a Staro-Boleslawská, wys. důstognj páni prélatowé, řeholnjch řádů i arcibiskupského semináře představenj a pražštj farářowé, pak wenkowštj wikářowé, wikariátů tagemnjci, a ginj wzácnj duchownj pokoru swau nowému *Neydůstogněgšjmu Arcipastýři* skládagjce. — Načež slawná hostina následowala.

Aby wšak tento přeslawný den spolu aučinliwau láskau křesťanskau zaswěcen byl, dal Geho knjžecj Milost 500 zl. stř. rozdati mezi chudé; a tolikéž k špitálu Alžbětynskému.

W auterý, 6. Listopadu, přigjmal slawně *Neymilostiwěgšj knjže Arcibiskup* z rukau zástupců wys. slawného Gubernium, a sice, wysoce urozených, guberniálnjho rady pana Karla Breinla z Wallersternu, a pana Wácl. Wil. Wáclawjčka, kapitolnjho děkana, gakožto guberniálnjho referenta záležitostj duchownjch, wládu arcibiskupských panstwj; kde dotčený pan guberniálnj rada a kapitolnj Děkan, řečj w českém gazyku přewýbornau wšecky auřednjky a rychtáře poddaných obcj *Geho Neydustogněgšj knjžecj Milosti* představowal a poraučel, tak, že dogjmawostj slow wšickni přjtomnj na neywýš pohnuti byli.

Skrze celý týden přigjždělj neywyššj auřady, a wyššj wzácné důstogenstwo wšech oddělenj, swé uctiwé uwjtánj a pokorné štěstj přánj skládati.

Praha plesá nad *Arcipastýřem tak přelaskawým*, který hned při prwnjm dnu srdce wšech zaugal a takořka každý krok swůg, každé počjnánj swé wážnostj, přjwětiwostj a dobročinnosj znamená. Kragowé arcidiécesj doptáwánjm se rozljhagj; Praze záwiděgjce, že gim popřáno nenj milostná pastýřská slowa z úst přewelebných slyšeti a z laskawého zřenj otcowské wljdnosti se těšiti. Po dáwné časy nebylo mezi obecenstwem takowého radostného ducha roznjcenj, a tak wřelého přánj, „*by mysl tak welebnau nikdy nic nezarmucowalo: ale gasnost nebeská strogila každý den útěchy plný, nepřetržené a nezkaleně po předlauhá léta; — by GEMU wždy blaze bylo mezi námi!*

List pastýrský.

ALOYS JOSEF

SWOBODNÝ PÁN SCHRENK z NOTZINĞU,

z Božj a apoštolské Stolice Milosti

knjže Arcibiskup Pražský,

Stolice apoštolské w králowstwj Českém, gakož i w Diécesjch, Bamberské, Mišenské a Řezenské, Legat rozený, Primas králowstwj Českého, arcibiskupského chrámu Páně Olomauckého kanownjk, Doktor bohoslowj, university Pražské ustawičný kancljř a studij ochránce atd. atd.

weškerému duchowenstwu arcidiécesj Pražské

tak cjrkewnjmu, gak řeholnjmu, pozdrawenj a požehnánj od Pána!

Pán náš, *Ježjš Kristus*, gednorozený Otce nebeského *Syn*, když z tohoto swěta chtěl odegjti, a se na prawici Otce swého posaditi, nezanechal nás zde sirotků; nobrž chtěge i budaucně potřebám našim wyhowěti ráčil dwanácte Apoštolů wywoliti, a gim nebeského učenj sklad swěřiti, by ho w neporušenosti ostřjhali, danau sobě mocj skrze hřjch od Boha odwrácené lidi k milosti Božj zpět zase nawracowali, a gich swatau kázuj na cestách duchownjho žiwota wodili. Poslal ge, gakož sám poslán byl od Otce, by gdauce do weškerého swěta zwěstowali Ewangelium wšemu stwořenj, učjce wšecky národy zachowáwati wšecko, což gest koli přikázal nebeský Pán. By se pak nikdý od prawdy neuchýlili, přislibil gim, že negen sám s nimi bude, nýbrž že gim pošle i Utěšitele a Učitule prawdy, *Ducha swatého,*

genžby s nimi byl až do skonánj swěta. A wšak pauhé toliko učenj, ač z lůna nebeského Otce bylo pošlo, nebylo geště s to, lidi, skrze hřjch od Boha odwrácené, k poslednjmu cjli žiwota gegich přiwesti. W moci toliko Božj to bylo, rozwázati swázaných, oswjtiti slepých, wyzdwihnauti zawržených; a protož na wěky Milosrdný krehké zplnomocnil lidi, by mocj geho obdařenj poswěcowali a obnowowali wnitřnosti srdce lidského, by z nesprawedliwých činili sprawedliwé, z nepřátel přátely, a podlé naděge dědice žiwota wěčného. Smrtedlnjky učinil neydobrotiwěgšj Bůh, udělenjm Ducha swatého, služebnjky Kristowými a rozdawači tagemstwj Božjch. To wše by se ale podlé prawého řádu dálo, přidal gim Spasitel moc wázati a rozwazowati na zemi, a přikázal gim, by pilni byli wšeho stáda, by to, což scházj, naprawili, a nabjzeli a trestali s úplnau mocj. Týmž během swatá Božj cjrkew sgednocena byla a wzdělána od Krista Pána w Apoštolatu na swatém Petru, gemužto odewzdány byly klječe králowstwj nebeského. Aby pak až do skonánj swěta setrwala, zřjdil to welemaudrý Bůh tak, by gako se skrze křest wěřjcjch počet množj: rowně tak skrze poswěcenj na biskupstwj i swatj Apoštolowé měli swé náměstky a nástupnjky, geštoby slušnau swé duchownj moci částku na rozmnoženj blaha wšech wěřjcjch nižšjm zase cjrkwe služebnjkům skrze swěcenj kněžské udělowali. Toto cjrkewnj stawenj, od samého Boha zázračně wzdělané, až posud stogj newywrácené, a státi bude, dokudž nepřigde Pán saudit žiwých i mrtwých; stogj co duchownj Kristowo tělo Duchem swatým oživené, kterýž učj wšj prawdě, a rozlit gsa w srdcjch wěrných, ge k Bohu wede, i činj, by žiwot měli, a hogněgi měli.

Gižť i gá, ač nehodný, k tomuto cjrkwe řjzenj powolán gsem od toho, genž „*dal některé zagisté Apoštoly, některé pak proroky, giné pak ewangelisty, giné pak pastýře a učitele: k dokonánj swatých, k djlu služebnosti, k wzdělánj těla Kristowa.*“ (Efes 4.) Nebo Bůh, genž řjdj wšecky kroky lidské, nepostižitedlnau swau prozřetedlnostj tak to učiniti ráčil, bych od *Neygasněgšjho Cjsaře a Krále našeho Ferdinanda I.* za *Arcibiskupa* gmenowán, a od *Neyswětěgšjho Otce Řehoře XVI. Papeže* našeho, představen byl *cjrkwi Pražské.* Wjmť sice, kteraké a gak mnohé powinnosti, wkročiw do hlawnjho chrámu swého, gsem na sebe wzal;

nenj mne tagno, co požaduge ode mne onen strašliwý auřad, kterýž gsem, od Boha gsa powolán, přigal na slabá ramena swá; wědomo mi gest, že gednau přjsný počet z wládařstwj swého budu museti Pánu neysprawedliwěgšjmu klásti; chwěgj se wnitřnosti moge, rozbjrám-li sobě na mysli wšecka nebezpečenstwj swého wlastnjho i giných lidj spasenj, kteráž s úřadem tak wysokým gsau spogena. „*Nebo záhuba, kteráž se z wysoka stáwá, těžšjm se pádem scházj. Čest biskupská gest sic před lidmi welmi slawná, ale i bolest gest weliká, trpjli ona záhubu; nebot čjm wyššj gest stupeň hodnosti biskupské ostatnjch: tjm záhuba těžšj, nedbanliwostj-li se rozpadá. Nenjt tak rozkošno, na wysoku státi, gako gest kormautliwo, z wysoka padnauti. Aniž tak weliká sláwa po wjtězstwj, gakowéž zahanbenj po záhubě.*“ (Sw. Ambrož in suo past.) Než ale s druhé strany gest zase, což těšj ducha před tjžj přewzatého welikého auřadu se třesaucjho.

Přede wšjm mysl mau pozdwihuge newywratitedlná důwěra, kterauž skládám w pomoc Neywyššjho. Prawda gest owšem, což pjše swatý Řehoř: „*Gsili ctnostmi ozdoben, přinucen toliko k úřadu přicházeg; prázden-li gsi ctnostj, aniž nucen nepřicházeg.* Nic méně gak mile Neygasněgšjho Cjsaře Pána wůle mně byla zgewena, mezi radostj a strachem u prostřed postawenému, útěchau bylo to neklamné přeswědčenj, že Bůh, genž mne powolal, powolanému též přispěge, a že ten, genž we mně způsobil chtěnj, způsobj i také dokonánj podlé dobré wůle swé. „*Nebo na slitowánj Božj*“ gakž sw. Ambrož napomjná, „*neywjce máme tehdáž spolehati, když se lidské pomoci nedostáwá.*“ (In hexam.). Protož také nic se neostýchám, se swatým Bernardem wolati: „*Ty gsi, Pane, naděge má; ty powjš, co činiti, čeho se wystřjhati, co trpěti, čeho žádati: ty Pane naděge má; a wšech zasljbenj i wšeho mého očekáwánj gediná přjčina. Nechat giný se honosj zásluhau, wychlaubage se, že nese dne i horka břjmě: mně wšak dobré gest, přidržeti se Boha, a na Pána Boha skládati daufánj swoge.* (Serm. 9. super verb. qui habitat.) Poněwadž tedy powolánj moge djlem gest Božjm, kterýž u wěci té služby gest použil lidské: pročbych se pewně nedowěřowal, že djla swého nenechá nedokonaného? On, genž ge započjti ráčil, dokoná ge také podlé dobré wůle swé.

Mimo to nemalau útěchu mi přineslo a duši mau radostným citem naplnilo to pomyšlenj, že mně práwě *tato arcidiécesj* za los padla, kterážto i swau starobylostj i swau rozsáhlostj proslawena gest a welmi wznešená, a kterážto se w mileném Českém králowstwj nalezá, s njmžto mnohými i neyradostněgšjmi swazky gsem spogen. Neboť we welikém tomto králowstwj prwnj spatřil gsem tohoto žiwota swětlo; i mogi roditelowé, kteřjžto mne dle wůle Božj zplodili, negen w králowstwj tomto gsau žiwi byli, nobrž i teď w okresu tétéž mně swěřené arcidiécesj w Pánu odpočjwagj. Zde gsem tak počátku, gakož zrůstu a prospěchu nabyl žiwota i tělesného i duchownjho. W Čechách, totiž na slawných wysokých školách Pražských odbyw učenj maudrosti swětské, oddal gsem se w Hradci Kralowé uměnjm bohosloweckým pod zpráwau a řjzenjm Neydůstogněgšjho tétéž diécesj Biskupa, genž se pozděgi zdegšj arcidiécesj stal arcipastýřem, a gehožto Božj slitowánj mne ráčilo učiniti druhým nástupnjkem i we gménu i w auřadě. W prawdě tot mi neysladšj při nastáwagjcjch starostech gest útěchau, že negsem k hlásánj swatého Ewangelium poslán k národům wzdáleným a cizjm: nobrž že přicházjm k spoluwlastencům, kteřjž, (gak neydůwěrněgi daufám) wlastence Biskupa swého s radostj přigmau. — Naproti tomu i gá pamětliw gsem slow, kteráž geden ze starých řekl: *„Poněwadž gsme wše dobré od wlasti přigali, nic nám též nebud těžkého pro wlast.“*

Posléz srdce moge strachem nastáwagjcjch péčj a starostj zkormaucené potěšuge i to, že ta stolice, na kterauž dosedám, takými časnými nadána gest prostředky, že mimo to, čehož potřebj gest k opatřenj biskupské důstognosti, pozůstati může i geště něco, cožby se k spasitedlným aučelům cjrkwe i wlasti, gakož i k setřenj slzj chudých a nuzných mohlo obrátiti. Nacházegj se, gakž powěst hlásá, w Pražských městách zwláště působenjm *slawné zemské wlády* mnohé ústawy na ten cjl a konec zaražené, by osoby bjdné a cizj pomoci potřebné žádaucj nabyly útěchy. Ke wšem těm ústawům, a ke wšem gakkoli stjženým a potřebným lidem obrátjm zraky i srdce swoge, gak mile prostředků k ulewenj bjdy lidské nabudu; dobře wěda, co zákony cjrkewnj hned od prwnjch cjrkwe časůw u přjčině té wěci ustanowily. *„Nebot tot biskupa sláwa gest, se o chudé starati; hanba ale wšem kněžjm, chtjli gen swé wlastnj bohatstwj rozmnožowati.* (Sw. Jaroljm.)

To wše přemjtage na mysl:, s duchem posilněným i utěšeným přistupugi k auřadu od Boha mně uloženému, a k powinnostem, kteréž mám plniti. Wéwodj mezi nimi ona, kteráž přidržuge k neporušenému wjry prawé ostřjhánj wšech těch, kteřjžkoli powoláni gsau k zpráwě cjrkwe. K těm wšem wolá swatý Apoštol: „*O Timotee, cožt gest swěřeno, ostřjhey, waruge se nepobožných nowých slow.*“ (1. Tim. 6.) „*A co gsi slyšel ode mne před mnohými swědky, to poruč wěrným lidem, kteřjž způsobeni budau, i giné učiti.*“ (2. Tim. 2.) A to přikazuge se wšjm práwem swatý Pawel. Nebo „*wjra náboženstwj katolického swětlem gest duše, branau žiwota, základem wěčného spasenj. Wjra gest lampa; poněwadž gako lampa oswěcuge dům, rowněž tak wjra duši.*“ (Sw. Jan Zlatoústý super. Matth. c. 21.) Protož také swatá cjrkew učjcj, na swatém sněmu Tridentském shromážděná, slawně prohlásila wjru *za lidského spasenj počátek, za wšeho osprawedlněnj základ a kořen, bez kteréž nelze se ljbiti Bohu a přigjti do společenstwj synů geho.* (Sess. VI. cap. 8. Decret. de Justif.) — A w skutku můžli swětla očj swých zbawený po prawé cestě kráčeti, nepřigdeli dobrotiwý lékař, by slepému zrak nawrátil, a uzdraweného tam spolu prowodil, kamžby, sobě zůstawený, přigjti nemohl! Podobně člowěka hřjšnjka oko duchownj přjčinau božských a nebeských wěcj slepo gest, a bjdně semotam blaudj, nepomůželi sám Bůh zaslepenému, a nedáli mu swětla nebeského, by poznal cjl swůg, gakož i cestu, po kteréžto se k onomu dostati lze. „*Slowo, kteréž bylo na počátku, kteréž bylo u Boha, a gest Bůh, swětlo prawé gest, oswěcugjcj každého člowěka přicházegjcjho na tento swět.*“ (Jan 1.). Co gest swětlo očj pro wěci swětské, toť swětlo wjry pro wěci duchownj. „*Žádné a sebe wětšj bohatstwj, žádnj pokladowé, žádná čest, a žádná swěta tohoto wěc nenj tak weliká, gakož gest wjra katolická, kteráž hřjšné lidi spaseny činj, slepé oswěcuge, nemocné uzdrawuge, wěřjcj křtj, wěrné osprawedlňuge, kagjcj naprawuge, sprawedliwé utwrzuge, mučedlnjky korunuge, panny a wdowy i wdané w čisté stydliwosti zadržuge, žáky k řádům připaustj, kněžj poswěcuge, a u wěčném dědictwj wšech se swatými umjstuge.*“ (Sw. Augustin de verbo Dom.) Tuto Božj wjru, tak gakž se od cjrkwe katolické, totiž od gegjho nemylného učitelstwa před-

nášj, zachowati, rozmáhati a hágiti se wšj silau se přičinjm, bych žiwým zaslaužil býti audem téhož Apoštolátu, k němuž prázden zásluh, pauhým milosrdenstwjm Božjm byl gsem přiwtělen; bych žiwau a kwetaucj letorostj zůstal na onom winném wždy se zelenagjcjm kmenu, Ježjši Kristu; od něhožto odřjznut býwá, kdo se koli opustiw prawau wjru k mrákotám bludů byl obrátil. Wšechněch, gichžto mi poskytne auřad můg, použigi prostředků, *bych ostřjhal w cjrkwi sobě swěřené čistého a neporušeného skladu učenj spasitedlného*, a přjsně budu wstřjc wycházeti těm, genžby pod gakýmkoli zámyslem nowá a neprawá učenj do srdcj mých wěrných wštěpowati snad chtěli. Nebo ti a tacj, gešto se takowýchžto osmělugj wěcj, sahagj smělau a opowážliwau rukau až i na wěčné spasenj swých spolubližnjch, poněwadž sám Spasitel dj: „*Kdo wěřj w Syna, mát žiwot wěčnj: kdožt pak gest newěřjcj Synu, neuzřjt žiwota, ale hněw Božj zůstáwá na něm.*“ (Jan 3.) Kdybych tedy takowých wlků nezahnal od Kristowa owčince: sluhau nebylbych Kristowým.

Neučinilbych ale nikoli auřadu biskupskému zadost, kdybych toliko a gediné na zachowánj a rozmnoženj wjry gakkoli wšechněm na neyweyš potřebné, kteřjž k Bohu chtěgj přistaupiti, zřenj swoge měl. Gesti sice wjra lidského spasenj počátek, gestiť wšeho osprawedlněnj základ a kořen: a wšak předc wjra toliko sama člowěka nemůže osprawedlniti. Skrze hřjchy od Boha oddělený člowěk ležj w mjstech tmawých, kdežto činj skutky temnosti. Bůh sice rozněcuge w něm swětlo wjry, by widěl, koho opustil, a do gaké se propasti bjd a strastj pohřjžil. Tak může z wlastnj wůle swé padlý člowěk owšem mdlé a slabé ruce swé wztáhnauti k Bohu swrchowaně milosrdnému, a wšak sám sebe pozdwihnauti nemůže. Bůh toliko sám, showjwagjcj a milosrdný, otcowskau gemu ruku podati, a k sobě táhnauti může toho, genžto obdržew swůg djl z dědictwj otcowského, do wzdálené šel kraginy, a tam wšecko utratil žiwotem prostopašným. I w skutku obracuge nás k sobě Bůh neydobrotiwěgšj skrze swátosti a giné geště prostředky cjrkwe katolické, gimižto se nám zásluhy utrpenj Pána našeho Ježjše Krista zdělugj skrze Duchu swatého, kteřýžto lásku Božj rozléwá w srdcjch našich, w nás přebýwá, nás w Ježjše Krista wštěpuge a žiwými geho audy činj. Gestliže w tomto spogenj tyto neyswětěgšj

spasenj swého prostředky powažugeme, průwodnoť z toho bude i ono, že Apoštolát swaté cjrkwe katolické netoliko skladu wjry střeže, nobrž že i také nebeské poklady milosti Božj pod swau má strážj, kteréž i sám rozdáwá, i rozdáwati welj wšem těm, genž skrze dobrowolně přigatau milost Božj aneb osprawedlněnj, aneb w nabytém osprawedlněnj zrůstu dogjti žádagj. I w skutku ustanowil také drahodrahý Spasitel swé Apoštoly, a w nich wšecky gegich nástupnjky, *co služebnjky swé a rozdawače tagemstwj Božjch*, přikázaw gim, křtjti wšecky národy we gménu Otce, Syna i Ducha swatého; gakož i, by činili na geho památku, což on sám byl činil při poslednj wečeři. Apoštolům a gegich nástupnjkům dal též moc, odpauštěti a zadržowati hřjchy, *a poslal ge, gakož i sám byl poslán.* Toliko na samém Apoštolátu gest tedy založena wšecka ta moc, kteráž wěřjcj osprawedlňuge a gegich sprawedlnost rozmnožuge skrze *ta widitedlná znamenj, gešto milost Božj wyznamenáwagj, i skutečně také pusobj.* — Gakož gsem tedy přisljbil zděděné wjry neohrozeným býti hagitelem: rowně tak milostj Božjch pokladu opatrným musjm býti strážcem, bych hrozného hněwu saudce nebeského na sebe neuwalil; cožby se stalo, kdyby pro mau nepečliwost s swatými Božjmi wěcmi se nehodně zacházelo, *a těch drahých perlj se před swině metalo.* A to gest, což giž i Apoštol chtěl zameziti, když swého milého učedlnjka napomjnal, „*by newzkládal rukau rychle na žádného.*“ (1. Tim. 5.)

A wšak w celosti wjra by se nezachowala, a wěřjcj by osprawedlněnj dogjti, aniž podlé wjry žiwi býti nemohli, kdyby w tom zewnitřnjm shromážděnj, gakýmž gest cjrkew, kázně swaté horlenj nebylo. „*Kázeň*“ dj sw. Cyprian (epist. 2. de discipl. et habit. vin.) „*strážcem gest naděge, skreyšj wjry, wůdcem spasitedlné cesty, podnětem a potrawau dobré powahy, učitelkynj ctnostj; kázeň činj, že w Kristu zůstáwáme a bez přestánj Bohu žiwi gsme, že zasljbeného nebe i Božjch odměn docházjme.*“ Za tau přjčinau newiditedlná hlawa cjrkwe katolické swatému Petru plnomocenstwj udělila, pásti owce i beránky, a wázati i rozwazowati. Protož také apoštolowé wšem cjrkwjm kněžj představili, a swatý Pawel zwláště „*procházel Syrii a Cylicii, potwrzuge cjrkwj: přikazuge ostřjhati přikázanj Apoštolu a Staršjch.*“ (Skut. Apošt. 15.) A

k přjsnému sandu potahuge Korinty, (1. Kor. 5.) o nichžto se dowěděl, že hanebného smilnjka mezi sebau trpj, *wydage téhož Satanu k zahubenj těla, aby duch spasen byl w den Pána našeho Ježjše Krista.* Tentýž saud wynesl i proti Hymeneowi a Alexandru (1. Tim. 1.), *aby se učili nerauhati.* A rowně tak cjrkewnj kázně pilného nalezáme téhož Apoštola i w 1. listu k Timoteowi w kap. 3. Podobně i ostatnj apoštolowé moci té od Pána gim dané užjwali, gešto negen wšecky nesnáze u přjčině obřjzky powstalé (Skut. Apošt. 15.) hned odstranili: nobrž, když toho potřebj bylo, i kárali a trestali. A takowé ředitelské plnomocenstwj se wšem uděluge, kteřjž se koli za biskupy swětj; nebo podáwage swětitel swěcenému berlu pastýrskau, w ta slowa k němu mluwj: „*Přigmi berlu pastýrského auřadu, bysi w naprawowánj hřjchůw swatým hněwem byl podpálen, saud činil bez hněwu, rozmáhage ctnosti posluchačů duchy wzbuzowal, a w tiché přjsnosti wyšetřowal a káral.*“ (Rom. Pontif. de consec. elect. in Episc.) Protož i gá přiwtělen gsa k žiwému Apostolátu, a gsa w gednotě s *Řjmským Papežem*, widitedlnau cjrkwe katolické hlawau, budu řjditi a sprawowati *cjrkew Pražskau*, a starati se o to, by tahle důležitá cjrkewnjho stawenj stránka se nezeřjtila aneb škody netrpěla; anobrž by se w prawé gasnosti wjce geště zastkwěla w *domě Božjm*, genž gest cjrkew Boha žiwého, za *kteraužto Kristus sebe samého wydal, aby gi poswětil, aby sám sobě gi učinil slawnau, nemagjcj škwrny ani wrásky, neb co takowého, ale aby byla swatá a neposkwrněná.* (Efes. 5.) Předsewzetj tato, duši mau oživugjcj, přiwedu k mjstu, pakli se Bohu bude ljbiti. Nebo „*nebudeli Hospodin stawěti domu, nadarmo pracowali, kteřjž stawěgj geg. Nebudeli Hospodin ostřjhati města, nadarmo bdj, kterýž ostřjhá ho.*“ (Žalm 126.). Na tuto pomoc Božj spolehage, *pilen budu wás i wšeho stáda, w kterémž Duch swatý ustanowil mne biskupa, a sprawowati budu cjrkew Božj, kteréž dobyl krwj swau.* (Skut. Apešt. 20.)

Tak gsem, gakž se domnjwám, wšecky auřadu swého powinnosti nastjnil. Co tedy ode mne žádati a čekati můžete, snadno z předešlého dá se domysliti. S pomocj Božj skladu učenj Božjho ostřjhám ode wšj bludu skwrny; poklady milosti Božj, gichžto rozdawačem mne prozřetedlnost Božj učinila, wěrně budu rozdáwati; cjr-

kew pak sobě swěřenau týmž spůsobem budu sprawowati, kterýž předpisuge sw. Řekoř (l. 19. Moral.), an dj: „*Nechať kázně přjsnost řjdj se wljdnostj, a wljdnost ať zdobj přjsnost; a tak gedno druhým ať se sprawuge, by přjsnost nebyla ukrutná aniž wljdnost rozwázána.*“ A wšak kdo ze smrtedlujků, — by i milost Božj w křehkých panowala nádobách, wšem těm důležitým powinnostem, a zwláště w tak welikém okresu země, gakýž arcidiécesj Pražská w sobě zawjrá, mohlby sám o sobě učiniti dosti! Welmaudře tedy od cjrkwe katolické zřjzeno gest, by seč geden nenj, ginj mu pomohli wykonati. A tau přjčinau srdce moge welikau se naplňnge útěchau; wida, gakowých a gak mnoho mám spoludělnjků na winici Páně, gichžto pomocj opatřen, budu s to, w tom pokračowati, což předkowé mogi dle swé maudrosti ustanowiti za dobré gsau uznali.

Přede wšjm w spráwě diécesanské důwěřugi se w pomoc wšech těch, kteřjž powýšeni gsauce k gakémukoli důstogenstwj giným gsau představeni, a gichžto způsobu žiwota welmi často podřjzenj následugj. Nic nepochybugi, žeby w cjrkwi, rowně gakož w každé giné společnosti, wše se podlé žádosti dařilo, kdyby představenj, poslušenstwj gsauce pilni, wšecky swé powinnosti na wlas plnili. Naproti tomu rowně tak gest gisto, že wšecko děge se na opak a přicházj na zmar, gestliže ti, genž na wrchu stogj, prawých cest opauštěgj. Nebo „*wady biskupůw* (což owšem platj i o wšech giných představených) *nemohau ukryty býti před očima, nobrž i malé gegich chyby rychle w známost přicházegj. Gako bogownjk, dokudž doma zůstane, a s žádným w bog se nepauštj, může, by i sebe slabšj byl, w skrytě zůstati, w bogi ale nahý postawen, hned obgewuge, gakýmby byl: rowně tak i ti, genž domácj, nemnohými pracemi zaměstnaný, wedau žiwot, magj we swé samotě gakausi zástěru na prowiněnj swá; wystupugjce ale na swětlo swlékagj se z oné tagnosti neginące, než gako z odewu, a ukazugj takměř nahé duše očjm na ně patřjcjm.*“ (Jan Zlatoústý l. 3. dial.) Poněwadž tedy nemůž skryto býti město na wrchu stogjcj, Wy wšickni, gimžto ginj gsau podřjzeni, duchem a srdcem Wašjm hleďte býti tak spořádáni, by toho wyššjho mjsta, ku kterémuž skrze nasbromážděné zásluhy swé byli gste powýšeni, hodnými byli gste gmjni. — Wy pak zase, genž giným gste poddáni, úplné swým před-

stawenym prokazugte poslušenstwj, wědauce, že „*nenj mocnosti nežli od Boha, a Božjmu zřjzenj že se protiwj, a sám sobě odsauzenj dobýwá, kdoby koli mocnosti se protiwil.*“ (Řjm. 13.) Protož *poslušni buďte zpráwců swých, a buďte gim poddáni. Oni zagisté bděgj nad wámi, gako počet magjce wydati za duše waše.* (Ž. d. 13.) Kdo giné má sobě podrobené, přjsně žádá od nich poslušenstwj. „*Co wšak muž býti nesprawedliwěgšjho, než chtjti od menšjch mjti poslušenstwj, a nechtjti poslauchati wětšjch?*“ (Sw. Augustin de op. monachi). Prawý cjrkewnj zpráwy řád gen tehdáž může obstáti, gestliže poddanj wšech představených, dobré wěci rozkazugjcjch, ne *toliko pro hněw, nobrž i pro swědomj* poslauchagj, gelikož w každé společnosti poslušenstwj gest swažkem, kterýž roztrhnut-li býwá, wšecko na rub se obracj, gakž nám i letopisowé doswědčugj. Posléz nikdo, znage gen poněkud přjběhy nowěgšjch časůw, nezapře, že přjsné napomenutj u wěci této nikoliwěk zbytečno nenj.

To wše co základ celého řádu cjrkewnjho předeslaw, gižť mi gest přistaupiti zwláště k těm, gežto chci mjti za pomocnjky w auřadě mém biskupském. K Wám tedy předkem obracugi zraky swoge, *Neydůstogněgšj Páni Prélati a kanowngci*, genž gste *welebnau a wždy wěrnau hlawnjho mého chrámu Páně Kapitulau.* Welice to ducha mého upokogilo, že, ač mnozj z wás mne ani neznali, hned gak mile gste se gmenowánj budaucjho Wašeho arcipastýře od *Neygasněgšjho Cjsaře a Krále* učiněného dowěděli, poddanosti a wšj možné šetrnosti důkazy mně obgewiti gste neopominuli. Wás tedy i gá s bratrskau láskau obgjmám, úplně se důwěřuge, že mně přjstupu, kterýž gste mi laskawě k srdcjm swým odewřeli, nikdý nezawřete. Wás mám a wždy mjti budu *za swatý swůg Senát*, k tomu zřjzený, by bogněgšj radau wše se dálo, což k zpráwě diécesánské zřj a směřuge. Waše bude powinnost, *Bratřj Neymilegšj*, o neytěžšjch wěcech rozmeyšleti, a se mnau sprawedliwé saudy wynášeti, gešto obzwláštnj maudrostj, rad i saudů zralostj zřetedlni, gakož i ne méně w zastáwánj a konánj cjrkewnjch záležitostj dobře zběhlj gste. Wy mně musjte nápomocni býti *u ostřjhánj a rozmáhánj wjry prawé*; k čemuž mezi giným welmaudré gest při tomto hlawnjm chrámu Páně zřjzenj, že někteřj z Wás k hlásánj slowa Božjho gsau zawázáni, odkud se přjležitosti

nabýwá, ze žiwého cjrkwe skladu prawdy božské wybjrati, a ge wěřjcjmu lidu zdělowati. Důstogné *služby Božj* konánj a ustawičné *chwal Božjch* prozpěwowánj gest gedna z neypředněgšjch Wašich powinnostj. Nechtěgte tedy k swěta tohoto synům a mudrákům býti připočteni, genž téměř to wšecko za lhostegné a zbytečné pokládagj wěci; na paměti magjce, že se nikdý užitečněgi newynakládá času, než w službách a chwalách *Stwořitele*, a že *Pána wšech pánů* bez přestánj oslawowati, duše lidské ku pobožnosti rozněcowati, ducha žiwiti, pro nás smrtedlnjky daleko gest užitečněgšj, než wšecky ty tělesné zisky, gichžto mnozj tohoto swěta synowé s nemalým pachtěnjm a wynasnažowánjm wyhledáwagj. Tak chwáljce Boha *žalmy, zpěwy a pjsničkami* budete Mogžjši podobni, na hoře s roztaženýma rukama se modljcjmu, an se na rowině *Israelité* s nepřátely potýkali. I wěřjcj bogugj s krutými spasenj swého nepřátely bog dost těžký, kterýž by se šťastně wybogował, třeba Boha chwáliti a wzýwati o pomoc. A to by se od Wás tjm pobožněgi, horliwěgi, wěrněgi a pilněgi djti mělo, čjm wjce se každý z Wás i dary přirozenými i nezaslauženými od zwláštnj Božj prozretedlnosti i zakladatelů štědrosti čige býti opatřena. Posléz wšecky powinnosti swé s tjm neywětšjm prospěchem naplnjte, gestliže wšelikau zřetedlni gsauce ctnostj wynasnažjte se býti *Kristowau dobrau wůnj*, chowagjce lásku nepřetwářenau k sobě wespolek a ke wšem lidem, gelikož „*konec přikázanj gest láska ze srdce čistého, a swědomj dobrého, a wjry neošemetné.*“ (1. Tim. 1.). A poněwadž, gakž i sami dobře wjte, wšeho wěřjcjho lidu gakož i kněžstwa diécesánského oči na Wás gsau obráceny, protož nechtěgte zapomenauti, že proto na swjcen gste postaweni, byste swjtili wšem, genž gsau *w domě cjrkwe*. Gestliže, tak spořádáni gsauce gednomyslně s Arcipastýřem swým budete pracowati, ulehčj se mu to břjmě, kteréžto sám nésti slabým se cjtj. — Podobnau o wěci swaté snahu a péči žádám i od Wás, genž gste *kolleğiatnjch Kapitul mých důstognjci a kanownjci*. Gakož gste si starobylostj ústawů Wašich a wznešenými, dlauhým na winici Páně pracowánjm nashromážděnými zásluhami úplnau wšech dobrých šetrnost zgednali: rowně tak i budaucně hledte se gj přjkladným žiwotem a wěrným swých powinnostj plněnjm hodnými učiniti. Přičinj-li se každý z Wás na swém wyššjm mjstě dle ney-

wětšj sjly swé *králowstwj Božj* rozmáhati, wšecka *Wašeho Arcipastýře* wynasnaženj tjm snáze budau k mjstu přiwedena.

Obzwláštnj pak wěrnost u wykonáwánj uložených powinnostj žádati budu od Wás, genž *auřadem wikářským* gste poctěni, a ostatnjm představeni netoliko ctj nobrž i mocj, wěda welmi dobře, gak prospěšna může býti práce Waše u zpráwě arcidiécesánské. Gakkoli tedy kanonické Visitacj celé arcidiécesj ku přednjm swým powinnostem počjtám: a wšak w mnohých, w přemnohých záležitostech potřeben budu Wašj snažnosti. Swědomitě tedy chtěgte bdjti, by wše, což k službě Božj zřj, u wnitř i zewnitř tak bylo spořádáno, gakož toho k rozmnoženj *slávy Božj* a k zbuzenj i rozněcenj prawé pobožnosti gest potřebj. Snažte se o to, by wše, což chrámům náležj, w celosti a neskrácené se gim zachowalo; ku paměti sobě přiwozugjce ty zákony, kteřjž wyměřugj, gak se má se statky tak kostelnjmi gak farskými wládařiti. Na Wás z wětšjho djlu to ležj, duchownj-li, wám podřjzené, osoby powinnosti swé bedliwě konagj, pastýrského auřadu wšecky stránky s užitkem wzděláwagj, a cjrkewnjch zákonů úplně gsau poslušni, či nic. Nebo Wy zastáwáte auřad těch, gichžto *swatý sněm Tridentský* nazýwá *okem bishupů*, a genž o to péči mjti magj, by mezi duchownjmi na winici Páně pracugjcjmi newynikly urážky, nobrž aby auřad pastýřský slušně, řádně a prospěšně se konal. O toto-li pečowati opominete, totéž na Wás přigde, čjmž swatý *Karel Borrom.* (in oratione habita in concilio provinc. II.) shromážděným otcům wyhrožowal, řka: „*My s onau apoštolskau stálostj a ewangelickau silau, kteréž nic nenj na pastýřjch dušj slawněgšjho, a nic gim wjce potřebněgšjho, beze strachu a stále činme, a tudy i dokoneyme, čemu Ewangelium učj, co Kristus welj, co rozum poraučj, co stáda blaho, co cjrkwe moc a důstognost žádá. Nebo kdybychom gináče činili, na hrozném onom Božjm saudu, až z dušj péči našj swěřených počet wydáwati budeme, uslyšjme wolánj wšech těch, genž na nás žalowati budau, uslyšjme i hořké domlauwánj rozhněwaného saudce, an takto k nám řekne: Byli-li gste strážcowé, proč slepi? Gestliže pastýřowé, proč gste stádo sobě swěřené blauditi nechali? Gestliže sul země, gakým způsobem byli gste zmařeni? Gestliže gste byli swětlo, proč gste we tmách a w stjnu*

smrti sedjcjm neswjtili? Byli-li gste Apoštolé, proč gste apoštolské prázdni byli sjly, dělagjce wšecko toliko lidem k ljbosti? Byli-li gste ústa Páně, proč němj? Gestliže gste se toho auřadu neschopnými býti cjtili, proč takowé cti žádostiwi? Pakli schopni a dostateční, proč tak leniwj a nedbalj? Nic-li wámi proroků hlasy, nic Ewangelistů zákony, nic Apoštolů přjklady, nic pobožnost, nic náboženstwj, nic klesagjcj cjrkwe staw, nic ten strašliwý saudu den, nic odměny, nic tresty a wěčné trápenj nepohnuly?" To na mysli swé přemjteyte, byste tjm zbuzeni gsauce, ne nedbale, ne wlažně, ne bogácně, ne ljně a přetwářeně, nobrž upřjmně a s stálau i swatau bedliwostj, k Bohu samému prohlédagjce, což auřad a powinnosti Waše kážj, činili a plnili. Pakli se tak zachowáte, a řádně, opatrně, horliwě a s rozwahau powinnosti swé wykonáwati budete, za *dwogj cti hodné* Wás wždy pokládati, a obzwláštnj k Wám wždy chowati budu otcowskau náklonnost.

Gižť ale čas gest, bych i k Wám, *synowé Neymilegšj w Kristu Ježjši*, slowo učinil, k Wám, gešto w potu twáři swé na winici Páně pracugete. Wám gest zagisté weliká pastýrských pracj částka za podjl, *ustanoweni gsauce nad národy, abyste wyplenili a zkazili, a rozptýlili a rozmetali, a stawěli i štjpili.*" (Jerem. 1.). Rolnjci w potu twáři swé pole wzděláwagj, čistjce ge od kaukole a neužitečných rostlin; winné keře obwazugj, a stromy ořezáwagj, a to opět a opět dělagj, by pole, stawši se gegich pracj dobrým, nezpustlo zase. Podobně i wěrjcj *Božj gsau rolj.* (1. Kor. 3.). Pilně tedy a bedliwě ge wzděláweyte; co stromy opět a opět ge ořezáweyte, by se postupugjcjm časem zase neztratilo, což gste na nich zlepšili; slowem auřad Wáš žádá, byste ustawičně, bez přestánj Božj rolj wzděláwali. *Wy gste ty ruce, gimiž swatý Apostolát dary swé k spasenj wěřjcjch rozdáwá.* Gako wody z hlubokosti hor se přýštj, a uměnjm lidským se tam wedau, kdež gich gest potřeba; rowněž tak w lůnu cjrkwe katolické pokladowé prawd a milosij Božjch gsau složeni, odkud wyváženi a skrze Apostolát prostředkem nižšjch služebnjků k ostatnjm lidem býwagj donášeni, by ge učinili spaseny.

A to se děge předně *skrze hlásanj slowa Božjho*, kteréž by i nebylo neyhlawněgšj, gest předc podstatnau

auřadu kněžského stránkau. „*Oswědčugi před Bohem a Ježjšem Kristem, kterýž bude sauditi žiwé i mrtwé, w přjchodu swém i králowstwj swém: Kaž slowo.*“ Tak napomjná swatý Apoštol Timotea swého (2. Tim. 4). Napomenutj toho přjčinu wyswětluge (Řjm. 10.) následugjcjm způsobem: „*Každý zagisté, kdožkoli wzýwati bude gméno Páně, spasen bude. Kterak tedy budau wzýwati, w kteréhož newěřili? Aneb kterak uwěřj tomu, kteréhož neslyšeli? Kterak pak uslyšj bez kazatele? Kterak pak kázati budau, gestliže nebudau posláni?*“ Posláni gste byli, *synowé Neymilegšj*, bywše na kněžstwj poswěceni a obdržewše prawomocnost, gjžto i k hlásánj slowa Božjho gest potřebj; gešto, gakž swatý Řehoř Nazianzenský (orat. 26.) prawj, *ne každému přjslušj, o Bohu a wěcech božských mluwiti.* Giž z toho gedinčho wyswitá, že se we swatém auřadě kazatelském wždy podlé cjrkewnjho ustanowenj zachowati máte, tak sice, byste gen to a takým způsobem kázali, co a gak welj cjrkew, wyhýbagjce se pilně wšem slowům nowotným, a ničeho nehlásagjce, nežli *ukřižowaného Ježjše, bytby i židům pohoršenj a pohanům* (třeba i našim) *byl bláznowstwj.* Dobře prawil swatý Augustin: „*W učenj má se biskup* (gakož i každý giný kazatel) *pjsma swatého držeti, a se swětských uměnj známostj nehonositi. Nenjt totiž powinnost biskupowa, řečnická prawidla wykládati, aniž mu gest dowoleno, chwály Peruna prozpěwowati.*“ (De doctrina christiana). Tak sobě počjnagjce, nezpůsobjte snad w srdcjch poslucha-ců tak welikého, a wšak wždy aneb wjce aneb méně smyslného zalibenj: způsobjte ale gistě řečj swau *zármutek, kterýž gest podlé Boha, a pokánj státé k spasenj;* (2. Kor. 7.) způsobjte i to, což žádá swatý Jeroným, když pjše: „*Pozorowati slušj, že slowa maudrých se nedotýkagj toliko, aniž měkkau rukau wyluzugj slzy, nobrž že pjchagj, a blaudjcjm ljným bolestí a rány kagjcj činj. Gestli tedy někoho řeč nepjchá, nobrž posluchačům zalibenj činj, nenjt řečj maudrau.*“ (Super illa Eccles. verba: Sapient.)

Powinnosti auřadu kazatelského učinjte ale teprw tehdáž zadost, když ducha swého pilně uměnjm spasitedlným budete obohacowati, a tjm během poznáte, „*kterékoli wěci gsau prawé, kterékoli poctiwé, kterékoli sprawedliwé, kterékoli swaté, kterékoli milé, kterékoli dobré powěsti.*“ (Filip. 4.). Tohoto spasitedl-

ného uměnj učitelkynj gest cjrkew katolická. Budete-li mimo tuto cjrkew někde ginde pastew spasenj a pokrmu hledati, totéž se wám stane, což Apoštol (Řjm. 1.) o pohanských mudrcjch dj: „*Marnj učiněni gsau w myšlenjch swých, a zatmjno gest nemaudré srdce gegich; nebo prawjce se býti maudrými, blázni učiněni gsau.*“ Wystřjhey se tedy každý onoho suchého, galowého a chatrného způsobu kazatelského, kterýž pauhým rozumem se řjdj a zprawuge, a gehož sobě za těchto našich časů obljbili i mnozj z těch, genž se gménem křesťanských kazatelů honosj. Ó by ti a tacj dobře powážili, co sw. Bernard (serm. 15. super cant.) nábožnau myslj napsal: „*Pjšeš-li* (a to i o žiwé řeči platj), *nechutná mi, leč tam čtu Ježjše. Suchý gest wšeliký duše pokrm, nenj-li olegem tjmto polit, a nechutná, leč tauto solj gest posypán.*“ Ježjše ale prawého nikde nečtete, leč w oné knize neystaršj a wždycky prawdiwé, kteráž se ze řečj cjrkwe pořád žiwé skládá. Nechtěgte tedy giné školy učedlnjky býti, leč té, we kteréž učj neomylné učitelstwo cjrkwe katolické. Z úst-li této učitelkyně maudrosti se naučjte, „*řeč waše a kázanj nebude w slowjch důwodných lidské maudrosti, ale w dokázánj ducha, a moci: a wjra naše nebude na maudrosti lidské, ale na moci Božj.*“ (1. Kor. 2.). Tak se uwarugete i toho mylného uměnj, o kterémž Apoštol (1. Kor. 1.) prawj: „*Psáno gest: Zahladjm maudrost maudrých, a opatrnost opatrných zawrhnu. Kde gest maudrý? Kde zákonnjk? Kde zpytatel tohoto swěta? Zdaliž Bůh neučinil blázniwau maudrost tohoto swěta? Nebo poněwadž w Božj maudrosti nepoznal swět skrze maudrost Boha: ljbilo se Bohu skrze bláznowstwj kázanj spaseny činiti wěřjcj.*“ We škole Krista Ježjše zbjreyte tedy látku toho učenj, kteréž wěřjcjmu lidu chcete přednášeti, pak „*žiwá bude řeč waše a mocná, a pronikawěgšj nade wšeliký meč na obě strany ostrý, a dosahugjcj až do rozdělenj duše, i ducha.*“ (Žid. 4.). Týmž způsobem sobě počjneyte, kterýž wyměřil a popsal swatý Řehoř takto: „*Řeřawý kow gest roznjcené kázanj, a gako z řeřawého kowu giskry ljtagj, rowně tak z onoho plamenná slowa do ušj posluchačů padagj. Dobře se tedy kazatelů slowa giskrami nazýwagj, poněwadž těch, gichžto srdcj dosahugj, roznècugj.*“ (homil. 3. super Ezech.).

A wšak pauhé toliko prawd Božských uměnj nepo-

stačuge geště k úplnému wyplněnj wšech auřadu kazatelského powinnostj: nobrž musj geště také spogeno býti nábožné tagemstwj Božjch rozgjmánj a přemyšlowánj. Powažte dobře, synowé Neymilegšj, co Ludwjk z Granady (in prooemio tract. de oratione et medit.) přjčinau wěci té powěděl. „*To mne,*“ tak wece muž tento tak pobožnostj gak uměnjm proslawený, „*nabjzj mluwiti o této wěci, poněwadž wjm, že neypřednějšj wšeho zlého přjčinau gest nedostatek přemyšlowánj, gakož i sám Jeremiáš* (c. 12.) *toho oplakáwá, an dj: Zpuštěnjm zpuštěna gest wšecka země; nebo nenj žádný, kterýžby srdcem rozwažowal. Odtud wyswitá, že přjčinau bjd našich nenj nedostatek wjry, nýbrž spjše to, že swatých wjry tagemstwj nerozgjmáme a nerozwažugeme. Nebo kdybychom tohože pilněgšj byli, takowau sjlu a moc měloby každé, i to neymenšj tagemstwj pozorně a nábožně rozwažowané, žeby stačilo, w uzdu pogmauti žádosti naše, a nám přispěti proti žiwota tohoto zlobám. Pakli tedy wjry našj tagemstwj, ač tak mocna gsau, srdce lidské obrátiti k dobrému, předce toho u mnohých křesťanů nečinj, žádné toho giné nenj přjčiny, než že lidé nikdy toho nerozwažugj, což wěřj. Nebo gakož dle swědectwj lékařů přirozeným prwé horkem rostlina hogiwá w žaludku se musj stráwiti, máli prospjwati; podobně tak aby tagemstwj wjry našj byla nám spasitedlná a užitečná, musegj prwé w dušjch našich horkem pobožnosti a rozgjmánj swařena býti, ginák sic málo nám prospěgj.*“ An giž wšem, i laikům takowé časté přemyšlowánj se má schwalowati, proto žeby bez něho, tak gakž přjslušj, tagemstwj wjry nepoznali: gistě tjm wjce se má osobám duchownjm za powinnost ukládati, genž wětšj swatých wěcj známostj magj býti opatřeni, než ostatnj. Gestliže, gakž swědčj Granada, wjry našj tagemstwj horkem swatého rozgjmánj w žaludku duše stráwiti přjslušj gakýmkoli lidem, by se tak tjm žiwili: tjm wjce to přjslušj těm, kteřjžto tjm negen sebe, nýbrž i giné žiwiti magj. A gako matky gjdlem požjwaným a dobře stráwenym djlem swé wlastnj tělo, djlem nemluwňátka swá žiwj: rowně tak služebnjci cjrkwe slowem Božjm skrze rozgjmánj stráwenym djlem sebe samých žiwiti, djlem z něho giným dle schopnosti gednoho každého aneb duchownj pokrm aneb mléko podáwati magj. Či gaká toho medle přjčina, že přemnozj u wy-

kládánj tagemstwj wjry našj a prawd neyúrodněgšjch tak tuze býwagj neplodnj, že když gim gest o nich řeč činiti, sotwy několik slow gest slyšeti, a to geště wěci tak weliké málo dostogných? Zagisté toho nenj žádné giné přjčiny, než že rozgjmánjm a přemyšlowánjm těch tagemstwj a prawd w duchu swém nestráwili; nebo kdyby se gimi byli nasytili, snadnoby to, čehož srdce plno, z úst teklo a giným se zdělilo. To tedy, synowé Neymilegšj, každodennj budiž waše práce, rozwažowati wjry našj tagemstwj a prawdy ewangelické, byste gako onen domácj hospodář z pokladu swého wynášeli nowé i staré wěci. Naplniž se tjmto rozgjmánjm duše Waše prawd Božjch sádlem a tukem, by ústa Waše plesagjcjm gazykem chwálila toho, k němuž prawdy tyto zřj a směřugi. Neboť i k Wám gest řečeno, co weliký onen prorok a přjtel Božj, Mogžjš (Deuteron. 6.) poraučj řka: „*Budau slowa tato, kteráž gá přikazugi tobě dnes, w srdci twém: a budeš wyprawowati ge synům swým, a ge rozgjmati sedě w domě swém, i gda cestau, lehage i wstáwage. A uwážeš ge gako znamenj na ruce swé, a budau, a heybati se budau mezi očima twýma, a napjšeš ge na prahu, a na dweřjch domu swého.*“ Každý den přistupugete k stolu, byste tělu swému potřebnau potrawu podali: i proč duch Wáš se má postiti a zdržeti od pokrmu nebeské prawdy? Tělo nižádným pokrmem neočerstweno, nemůž dobře naplniti powolánj swoge: i kterak duch Wáš, učenj Božjho pokrmu zbawen wšeligaké auřadu pastýrského práce, w každé téměř hodině se naskytugjcj, náležitě zastane? Chceteli tedy slyšeti Pána k srdci Wašemu mluwjcjho, pilni buďte swatého rozgjmánj, z něhožto se i nenečasto neysladšj a neyčistšj rozkoše prýštj, tak že se swatým zpěwcem můžete řjci: „*Blahoslawený muž, gehož w zákone Hospodinowě wule, a w zákoně geho přemyšlowati bude dnem i nocj* (Žalm 1.); *blahoslawenj, kteřjž skaumagj swědectwj geho: celým srdcem wyhledáwagj ho.*“ (Žalm 118.)

Přemyšlowánj učj, co schází, modlitba činj, by nescházelo; ono ukazuge cestu, tato prowodj; přemyšlowánjm poznáwáme nastáwagjcj a hrozjcj nám nebezpečenstwj, modlitbau se gich sproštugeme. Tak medotekaucj učitel popisuge to pewné spogenj, kteréž gest mezi přemyšlowánjm a modlitbau, a wyswětluge přjkladem Samaritánky (Scala Claustralis c. 1), gjžto řekl Kri-

stus: „*By znala dar Božj, a kdo gest, kterýž prawj tobě: dey mi pjti; ty bys snad byla prosila od neho, a bylby tobě dal wodu žiwau.*“ To když slyšela žena, prawj swatý Bernard dále, gakoby se byla čtenjm poučila, sama u sebe rozgjmala, žeby dobré bylo a užitečné, mjti tuto wodu. Rozžeta tauže žádostj, pozdwihuge giž mysl swau k prosbě, řkauc: „*Pane dey mi té wody, at bych nežjznila, ani chodila sem wážiti.*“ Eyhle slowo Páně a učiněné o něm přemyšlowánj hned zbudilo ženu ku prosbě. Aneb bylaby snad prosila, kdyby gj prwé přemyšlowánj bylo neroznjtilo? A coby gj bylo předcházegjcj přemyšlowánj platno bylo, kdyby toho, což za welmi žádaucj wěc poznala, následugjcj modlitba gj nebyla wymohla? Aby tedy rozgjmánj či přemyšlowánj užitečno a prospěšno bylo, potřebj, by následowala modlitba. Chtjce tedy, synowé Neymilegšj, wšecky powinnosti auřadu swého a zwláště kazatelského náležitě naplniti, s přemyšlowánjm spogte častau modlitbu. Maudrosti že hlasatelům slowa Božjho potřebj gest, nikdo nic nepochybuge; že si gi ale modlitbami swými od Boha můžeme wyprositi, rowněž tak gisto gest. „*A gakž gsem wěděl,*“ prawj Maudrý (c. 8. et 9.), „*žebych ginácě nemohl býti zdrželiwý, lečby Bůh dal, a to samé byla maudrost, wěděti, čj by ten dar byl: přistaupil gsem ku Pánu, a prosil gsem ho, a řekl gsem ze wšech wnitřnostj swých: Bože otců mých a Pane milosrdenstwj, deyž mi stolic swých přistogjcj maudrost, sešliž gi s nebes swatých swých, a od stolice welikomocnosti swé, aby semnau byla, a semnau pracowala, abych wěděl, coby bylo přjgemného u tebe.*“ Rowně tak i swatý Jakub welj, by se prawá maudrost u Boha hledala, an dj: „*Gestliže pak kdo z wás potřebuge maudrosti, žádeyž gj od Boha, kterýž dáwá wšechněm hogně, a neomlauwá: a budeť gemu dána.*“ (Jak. 1.). Mnozj ze swatých Otců upřjmně gsau se wyznali, že wjce modlitbau než učenjm maudrosti nabyli. Za tau přjčinau, synowé Neymilegšj, učjce se a přemyšlugjce, modlitby nikdý nezanedbáweyte; to tré stegným krokem nechať postupuge, nemáli to ono w srdci wašem přewahy nabyti, a wšech stránek sauzwučnost zrušiti. Učjce se maudrosti, rosau milosti Božj to učenj zúrodnjte, k njžto nás smrtelné táhne modlitba mocná, by umění nenadýmalo, nýbrž spjše, s láskau spogeno gsauc, wzdělalo. Nikdý tedy čtenj a studie waše nechať ne-

ugjmagj wám toho času, kterýž modlitbě náležj; wězte, že mnohdy welmi přjlišné zaměstnánj modlitbě gest na ugmu, a že zwláště studie spekulatiwnj negen často pobožnosti stogj na odpor, nobrž že i wšecku sjlu duše ztenčugj a sežjragj, i wůli suchau a slabau činj, tak že Boha ani necjtj ani neokaušj. Žádost mnoho wěděti, nesprawedliwau gest macechau modlitby, poněwadž žádost tato i wšecken čas i celého člowěka chce mjti. To aby se nestalo, slušj dobře powážiti, že daleko wýborněgšj gest uměnj božské, než lidské, a protož že se wjce má člowěk oddáwati tomu, z čehož nabýwá se prwnjho, než onomu, čjmž se dosahuge druhého. Na ten cjl a konec pobožnau myslj ona každodennj modlitby Wašj slowa rozbjreyte: „*Rač teď Duše swatý, gedno s Otcem, Synem gsaucj, do našeho srdce rychle wgjti.*“ (Hymn. ad Tertiam). „*Nebo budešli maudrost wzýwati, a naklonjšli srdce swého k opatrnosti: budešli gj hledati gako peněz, a gako poklady wykopášli gi: tehdy porozumjš bázni Hospodinowě, a uměnj Božj naydeš.*“ (Přjslowj 2.).

Modljce se tedy, učjce se a přemyšlugjce, auřadu swého kazatelského powinnosti s pomocj milosti Božj naplniti s to budete. Ale wšak negste toliko slowa Božjho hlasatelowé, nobrž také, což mnohem wjce gest a wrchem swatého powolánj Wašeho, gste kněžj a tagemstwj Božjch rozdawači. Gakožto kněžj, synowé Neydražšj, prostřednjci gste mezi Bohem a lidem. „*Wšeliký zagisté biskup z lidj wzatý, za lidi býwá postawen w těch wěcech, kteréž gsau Božj, aby obětowal dary, a oběti za hřjchy; kterýžby mohl ljtost mjti nad těmi, kteřjž neznagj, a blaudj: nebo i on sám obkljčen gest nemocj. A protož má, gako za lid, tak také i za sebe samého obětowati za hřjchy.*“ (Žid. 5.). „*Geden gest zagisté Bůh, geden i prostřednjk mezi Bohem a lidmi člowěk Kristus Ježjš: kterýž dal sebe samého na wykaupenj za wšecky* (1. Tim. 2.); *tento pak proto, že zůstáwá na wěky, wěčné má kněžstwj; odkudž i spasiti muže wěčně ty, kteřjž přistupugj skrze něho k Bohu: wždycky gsa žiw k orodowánj za nás.*“ (Žid. 7.). A wšak to wše nic nezabraňuge, by geden za druhého přimlauwal se u Boha skrze prostřednjka Ježjše Krista, a tudy geden druhého byl prostřednjkem. Což zwláště powinnostj gest wšech kněžj, „*by mezi sjncj a oltářem plakali a wolali: Odpust*

Hospodine, odpusť lidu twému: a nedey dědictwj swého w pohaněnj, aby panowali nad nimi národowé." (Joel 2.). Nebo poněwadž nemohau wšickni lidé, zaměstnáni gsauce žiwota tohoto rozličnými pracemi, ustawičně na modlitbách trwati, slušno gest i welmaudře, by wzati byli ze wšech někteřj, genžby za wšecky tuto powinnost bez přestánj konali. A protož zřjzen gest řád knězský, kterýžto hned za odwrácenj hněwu Božjho, hned za prominutj hřjchů, hned za obdrženj milosti Božj se ustawičně k Bohu modlj. To i swatj Apoštolowé pokládali za swau powinnost, a protož wywolili giné, kteřjžby přisluhowali chudým a wdowám, řkauce: „*Protož, bratřj, wyberte z sebe mužů, — my pak modlitby a posluhowánj slowa pilni budeme.*" (Skut. Apošt. 6.) Powinnosti té ostřjhal i Kristus Pán, kněz neywyššj, *wygda na horu k modlenj, a přes noc trwage na modlitbě Božj.* (Luk. 6.). On wstaupil *na horu sám, aby se modlil* (Mat. 14.); on se též, powečeřew s učedlnjky swými, odebral na mjsto tiché, a tam se za swé wěrné modlil takto: „*Otče swatý, zachowey ge we gménu swém, kteréž gsi mi dal: ať by byli gedno, gako i my; neprosjmt abys ge wzal z swěta, ale abys ge zachowal od zlého; poswětiž gich w prawdě; neprosjm pak toliko za ně, ale i za ty, kteřjž uwěřj we mne skrze slowo gegich, aby wšickni gedno byli; Otče, kteréž gsi mi dal, chci, kdež gsem gá, aby i oni byli semnau.*" (Jan 17.). Tu powinnost naplnil wýborně i swatý Pawel, gakož sám we wšech téměř listech swých swědčj. „*Swědek mi gest zagisté Bůh*", tak dj w listu k Řjm. 1., „*že bez přestánj zmjnku o wás činjm; nepřestáwám djků činiti za wás* (Efes 1.), *připomjnage wás na modlitbách swých.*" A na ginem opět mjstě wece: „*Wždycky na wšech modlitbách swých, za wás za wšecky, s radostj prosbu čině.*" (Filip. 1.). Protož i Wy, synowé Neymilegšj, wězte, že to k neyzwláštněgšjm auřadu wašeho powinnostem náležj, za lid se k Bohu modliti, a pročež pilně, bedliwě a často uložené od cjrkwe Wám modlitby wykonáweyte. „*Nechať knězj ne toliko sobě božským swětlem oswjcenj modlitbau wyprošugj, nobrž nechť i za wěřjcj, péči swé swěřené, ponjžené konagj modlitby, oplakáwagjce gegich hřjchů, a nábožným wzdycháujm i pokornými prosbami Boha wzýwagjce, by zapudil hřjchů mlhy, a déšť a rosu swé božské milosti a swého milosrden-*

stwj wylil na dědictwj a rolj cjrkwe swé." Tak sw. Karel Borrom. napomjnal wšech kněžj na sněmu Milanském. Nebo stawu kněžského za tau přjčinau stáwá, by we gménu cjrkwe chwalozpěwy Bohu zpjwal, Bohu powinnowané djky wzdáwal, dobrotiwost Božj wzýwal, a dosti činil za prowiněnj wšech lidj.

To ahyste prospěšně činiti mohli, sami nižádného hřjchu nesmjte býti winni, „*aby,*" gakž swatý Řehoř (de cura past. p. 1.) pjše, „*kdo se hněw ukrotiti domnjwá, sám ze swé wlastnj winy w hněw neuběhl.*" Dobře totiž gest wědomo, že posjlá-li se za přjmluwějho ten, gešto se nic neljbj, že se rozhněwaného duch gešté wjce podpaluge. Kdo tedy posud swětskými žádostmi gest upaután, nechať se chránj, by stoge na mjstě powýšeném nerozuljil gešté wjce hněwu saudce přjsného, a se tak půwodcem záhuby podřjzených swých nestal. Neb takto řekl Bůh k Mogžjšowi: „*Mluw k Aronowi: Člowěk z semene twého po čeledech, kterýžby měl poskwrnu, nebude obětowati chlebu Bohu swému, ani nepřistaupj k službě geho.*" (3. Mogž. 21.). A wšak nepostačj k platné přjmluwě, Bohu se toliko neneljbiti; nébrž gest třeba, by ti, genž se za lid u Boha přimlauwagj, w milosti Božj byli postaweni, a ať tak djm w gakémsi s Bohem přátelstwj žiwi byli. Nebo můželi ten, gešto sám před nedáwným časem winen byl gest smrti, a sotwy že mu bylo odpuštěno, se hned osměliti, za giné u krále orodowati? „*Kdyby někdo přišel,*" prawj sw. Řehoř (l. c.), „*a nás prosil, bychom se za něg přimluwili u některého mocného člowěka, genž se na něg hněwá, nám wšak gest cizjm a neznámým, zdali hned neodpowjme, že se nemůžeme gjti přimlauwat, neznagjce geho powah a domácjho obcowánj. Gestli tedy člowěk u člowěka, w něhožto nedaufá, ostýchá se býti přjmluwčjm, kterau myslj u Boha přimlauwati se bude ten, gešto newj, by žiwota swého zásluhami byl sobě zgednal milosti geho?*" Protož snažte se o to, byste skrze dobrého žiwota swého zásluhy stali se přátely a domácjmi Božjmi; neboť, „*obeti bezbožných ohawné gsau Hospodinu, slibowé sprawedliwých ukogitedlnj.*" (Přjslowj 15.) „*Wjme pak, že hřjšnjků neslyšj, ale gestli kdo ctitel Božj, a wůli geho činj, toho wyslyšj* (Jan 9.). *Nebo oči Páně na sprawedliwé, a uši geho k prosbám gegich: obljčeg pak Páně na činjcj zlé wěci.*" (1. Petr 3.).

K anřadu orodownickému kněžjm zwláště uloženému náležj dále pilnost a snažnost, kterauž na zapřenj a mrtwenj sebe wynaložiti máte. Tože wyrozumjwá swatý Apoštol, když s plesánjm pjše: „*Radugi se w utrpenjch pro wás, a doplňugi to, čehož se nedostáwá z utrpeni Kristowých, na těle swém, za geho tělo, genž gest cjrkew, gegjž učiněn gsem gá služebnjk podlé zřjzenj Božjho, kteréž dáno gest mi na wás.*“ (Kolos. 1.) Tentýž Apoštol dáwá spolu na rozum, že gako powolán byl Kristem k částce djla cjrkwe, rowně tak že i powolán gest, s njm částku utrpenj pro cjrkew snášeti, anto dj: „*Wšecky wěci snášjm pro wywolené, aby i oni spasenj došli, kteréž gest w Kristu Ježjši, s slávau nebeskau.*“ (2. Timot. 2.). Že důležito gest, cwičiti se w zapjránj sebe i proto, by wěřjcj spasenj došli, nepřetržená doswědčonge zkušenost. Bylo-li kdy některého swatého kněze, geštoby za to byl měl, že tělo ne wšemi způsoby krotiti a mrtwiti, nobrž spjše gemu howěti se má? Gako Apoštol, tak i wšickni ti, gichžto ctnostem nynj se obdiwugeme, wyznati mohli: „*že byli w práci a bjdě, w bděnjch mnohých, w hladu a žjzni, w postech mnohých, w zimě a nahotě.*“ (2. Kor. 11.) „*Ginj pak zkusili posmjwánj a bitj, nad to i wězenj i žaláře, kamenowáni gsau, sekáni gsau, pokušjni gsau, mečem zmordowáni gsau, chodili w kožjch owčjch a kozelčjch, chudobu trpjce, ssužowáni a trápeni gsauce, po pustinách blaudjce, po horách a geskynjch, i w daupatech země.*“ (Žid. 11.). A to wše sic činili a snášeli pro swé wlastnj spasenj; než ale mnohdy také proto, by se rozhněwaný Bůh milostiwě naklonil k lidu swému, by čjm méně oni sami sobě odpauštěgj, tjm wjce Bůh wěrjcjm odpauštěl, by za giné přjsné kagjcnosti se oddáwagjce, od Boha gim ducha zkormaucenj wyprosili. Za tau přjčinau bděli, modlili se, a na postech welmi tuhých gsau trwali. Když synowé Israelštj uslyšawše, co učinil Holofernes giným národům, welikým strachem pogati byli, „*oblékli se kněžj w žjně a newlnwňátka položili proti twáři chrámu Páně, a oltář Páně přikryli žjnj, a wolali k Pánu Bohu Israelskému gednomyslně, aby nebyly dány djtky gegich w laupež, a manželky gegich w rozdělenj, a města gegich w zkaženj, a swaté wěci gegich w poskwrněnj, a aby nebyli učiněni w pohaněnj národům.*“ (Judith 4.). Podobně i Wy, synowé Neymilegšj, rozžeti gsauce pra-

wau horliwostj pro dům Páně, sebe mrtwiti musjte, by nepřjteli za kořist nebyli dáni synowé cjrkwe katolické, a města gegj w zkaženj, a swaté gegj wěci w poskwrněnj, aniž aby ona sama nebyla učiněna w pohaněnj národům. Nebo na zásluze z takého mrtwenj wyplýwagjcj wšickni údowé cjrkwe aučastenstwj magj, a milosrdný Bůh skrze ni odwracuge wěci zlé, a uděluge dobré lidu wěrnému. Co tedy koli dobrého a swatého od gednoho se koná, to wšechněm náležj, a aby gim to prospěšno bylo, láska, kteráž nehledá swého, toho gim wymáhá. Giž ale, gako dobrý otec pro swoge horko i zimu trpj, nesnáze a nepřjgemné wěci rád snášj: rowně tak i Wy, genž gste wšech swých otcowé duchownj, totéž činiti musjte, gelikož gste negen swého, nébrž i blaha giných péči wzali na sebe.

Obzwláštně ale tento orodownický auřad zastáweyte, když nekrwawau nowého zákona obět konáte, obětugjce beránka neposkwrněného, genž snjmá hřjchy swěta, na oslawenj Boha Otce, obětugjce téhož za lidské spasenj; držjce w rukau obět wšech neyswětěgšj a neymocněgšj, *gjžto konánjm smjřnj Bůh milost a dar pokánj uděluge, a hřjchy a neprawosti sebe wětšj odpauštj, a kteráž se netoliko za hřjchy, tresty, dostiučiněnj a giné potřeby na žiwě geště gsaucjch wěřjcjch obětuge, nýbrž dle apoštolského udánj i za w Pánu zesnulé.* (Concil. Trident. sess. 22. c. 2. de sacrif. Missae.) Nenjť dluhu, genžby tauto obětj se nedal zaplatiti; nenj milosti, gjžby se nedalo dosáhnauti; nenj neduhu, genžby se tudy nedal zléčiti. Když konáte nowého zákona obět, sstupugj na waše owečky dary neydražšj, obrácenj, naprawenj, prominutj, posilněnj a wšech ctnostj zdjlenj. Wěřjcj lid na wás skládá swé modlitby, poklony, chwály, prosby a djkůčiněnj. Wy, skládagjce ge zase na onu obět welestrašnau, k trůnu Neywyššjho ge posjláte, nic nepochybugjce, že bude Bohu wšecko welmi milo, což se koli skrze Syna geho gednorozeného obětuge. Tau přjčinau následugjce přjkladu swatých kněžj, Ambrože, Karla, Saleského, Xavera a giných, pilni buďte každodennjho obětowánj, konagjce tuto obět s prawau nábožnostj, láskau a pokorau. Gako nábožný Job každodenně obětowal oběti zápalné za hřjchy synů (Job 1.): podobně i Wy za lid péči wašj swěřený obětugte, by mu Bůh byl milostiw, a udělil mu, čehož potřeben gest. Auřad orodownický konagjce zpomjneyte

též při oběti mše swaté na ty, genž nás předešli se znamenjm wjry, a spj w Pánu a obcowánj magj se swatými. „*Nebo swaté a spasitedlné gest myšlenj za mrtwé se modliti, aby od hřjchů byli rozwázáni.*“ (2. Mach. 12.). Pomáhá-li se gim ale giž modlitbau: tjm wjce nekrwawau nowého zákona obětj, kterážto wšecky modlitby a oběti daleko přesáhá. Gestliže giž almužna hasj oheň očistcowý: tjm wjce krew neposkwrněného beránka zemřelé, wšednjch hřjchů skwrnami zkálené, poswětj a očistj, tak že se tresty gegich zmenšj, a oni utrpenj zbaweni do nebe, gehož si žádali, wegdau. Týmž způsobem se také stane, že i Wy, tjm pokrmem nebeským nasyceni, působiti budete swoge spasenj, a těch milostj dogdete, gimiž službu swau prawě a prospěšně konati můžete. K tomuto angelskému stolu přistupugjce, naleznete prostředek, gjmžto od hřjchů wšednjch budete oswobozeni, a od hřjchů smrtedlných uchráněni; nagdete prostředek, gjmžto se žádosti waše zmjrnj, a zbauřený audů wašich zákon se utišj; tam obdržjte swětlo neymocněgšj, gjmžto se mysli wašj oči oswjtj; lékařstwj neysilněgšj, gjmžto se ctnosti waše we wás posilnj, a kterýmžto proti ďáblu ozbrogeni, co lwowé řwaucj, hrozným se a strašliwými stanete. A protož také se co neywjce warugte, byste nikdý s tjmto wšech tagemstwj neyswětěgšjm nehodnými rukami nezacházeli, aneb nečistým ho srdcem nepřigjmali. „*Nebo gestliže,*“ tak napomjná sněm Tridentský (sess. 13. c. 7.) „*neslušj nikomu k gakýmkoli swatým pracem přistaupiti, leč swaté, gistě tjm bedliwěgi wystřjhati se musj každý, by prázden weliké uctiwosti a swatosti ku přigjmánj* (konánj a přisluhowánj) *nepřistupowal, gesto swatost a božstwj této swátosti ležj na gewě, a strašliwá gsau ona slowa Apoštola řkaucjho: Kdo gj a pige nehodně, odsauzenj sobě gj a pige, nerozsuzuge těla Páně.*“ Ó gakau srdce čistotau mělby se každý kněz stkwjti, auto giž i od těch, genž magj býti za jáhny poswěceni, *biskup* žádá, *by byli prázdni tělesných i swětských žádostj, bogugjcjch proti duchu; aby bjlj, čistj, zdrželiwj byli, gakž slušj na služebnjky Kristowy a rozdawače tagemstwj Božjch; aby poněwadž gsau spoluslužebnjci a spoludělnjci těla a krwe Páně, byli wzdáleni ode wšeho těla lahozenj; gakož dj pjsmo: „Očistte se, kteřjž nosjte nádobj Hospodinowa.*“ (Pontif. Rom. de ordinat. Diaconi.)

To zachowagjce, synowé Neymilegšj, dostogně auřad kněžský zastáwati budete, gestliže totiž dle řádu kněžského, k němuž poswěcenjm powýšeni gste, obětowati budete Otci wšemohaucjmu oběti smjřitedlné za hřjchy a winy wšeho lidu, a sice přede wšjm onu ze wšech neydůstogněgšj oběť, gižto konati, od biskupa zwláště wyššj mocj byli gste při swém poswěcenj opatřeni, a z kteréžto gediné wšecky waše přjmluwy sjly a platnosti nabýwagj. S tau neydražšj oběťj spogte ale i giné geště přjmluwy, kteréž se děgj ustawičnau modlitbau, mrtwenjm se a ginými nábožnými skutky, kteréž budete-li plniti, stanete se prawými mezi Bohem a lidmi prostřednjky, wyprošugjcjmi ztraceným milost, by se nawrátili, padagjcjm, by byli uchráněni, padlým, by wstali, a sprawedliwým, by setrwali; zgednáte sami sobě milosti a dary nesčitedlné, gichžto pomocj kráčeti budete z ctnosti ke ctnosti, až na swatau horu Páně. Týmž během budete i hogněgšjho owoce wydáwati z wěrně zastáwaného auřadu kazatelského; rozsjwagjce ne toliko w srdcjch wěřjcjch Božjho slowa sjmě, nébrž ge i swlažugjce obětmi, modlitbami a ginými nábožnými skutky. A tak wám wykwete i ta naděge, že milostiwý Bůh wšem pracem wašim dá znik, zrůst i požehnánj swoge. Konečně přjmluwami swými i to způsobjte, že s hogněgšjm prospěchem třetj auřadu swého stránku hodně naplnjte, kterážto přisluhowánj tagemstwj Božjch w sobě zahrnuge.

Gest to článek wjry, že člowěk sám sobě zůstawen, wlastnj silau swau do stawu milosti přigjti, a w něm setrwati nemůže. Nebo swatý sněm Tridentský zlořečj wšem těm, genžby řekli, *že bez předcházegjcjho Ducha swatého wnuknutj a geho pomoci člowěk gest sto wěřiti, daufati, milowati a se káti tak, by osprawedlňugjcj milosti nabyl.* (Sess. 6. can. 3. de justif.) Podobnau pronesl tentýž swatý sněm kletbu i nad těmi, genžby řekli, *že osprawedlněný, aneb bez zwláštnj pomoci Božj může w nabyté sprawedlnosti setrwati, aneb že s nj nemůže setrwati.* (l. c. can. 22.). Tak učj nemylné učitelstwo swaté cjrkwe o milosti aučinliwé či wzbuzugjcj, tak i učj o milosti poswěcugjcj (can. 1.), gjžto bez pomoci Krista Ježjše dogjti nelze. Wšecko tedy na tom záležj, bychom znali ty prostředky, a gich též dobře užjwali, kterýmižto tak poswěcugjcj gakož i wzbuzugjcj milosti dosjci lze. Může se wšak tétéž milosti Božj dosáhnauti skrze swátosti a ostatnj poswátné

wěci cjrkwe katolické, gichžto rozdawači gsau kněžj, i skrze poswěcenj i skrze prawomocnosti zdjlenj k tomu zřjzenj. Wám to tedy přináležj, synowé Neymilegšj, byste potrawau žiwota duchownjho, totiž milostj Božj přisluhowali wěřjcjmu lidu, a sice od kolébky až do poslednjho žiwota wzdechnutj, z kteréhožto ohledu dobře otcowé duchownj těch se nazýwáte, gichžto péče gest wám swěřena.

Kteraké ale *k přisluhowánj swátostmi nowozákonnjmi potřebj gest žiwota swatosti*, gižt z té swrchowané důstognosti wyswitá, kteraužto se tito spasenj našeho prostředkowé stkwj. Prawda sice gest, co swatý Augustin (in lib. cont. Donat.) pjše: „*Wjmt, že kámen, ačkoli we wodě smáčen, žádného owoce wydati nemůže — a woda po raurách do záhonků probchši w kamenné traubě sice žádné plodnosti nepůsobj, wšak zahradu hogným naplňuge owocem: tak též duchownj moc Swátosti, co čisté swětlo přigata býwá od těch, genž oswjceni býti magj; než nečistá srdce bez aučinku procházj, aniž sama poskwrněna býwá;*“ prawda gest, řku dále, že swátosti samy o sobě, bez ohledu na hodnost toho, genž gimi přisluhuge, swatost udělugj i rozmáhagj: než ale by přigjmagjcj lépe byli připraweni, a hogněgi skrze tyto swátosti poswěceni, nápomocni k tomu musegj býti skutkowé a swatost rozdawačů. Swatým a newinným má býti ten, gehožto Bůh co nástroge užjwá, by skrze něho swatost a newinnost udělena byla těm, genž se swatým křtem obmýwagj; nebo tak sobě může zgednati tu zásluhu, by ti, kteréž křtj, — když giž i dospěli, — we swé newinnosti od Boha byli zachowáni. Swatým má býti, a ducha i skutky Kristowy mjti ten, anto geho tělo a krew lidem rozdáwá, by tak hodným byl, s tělem a krwj Kristowau spolu i ducha a skutky Kristowy mezi lidem rozmáhati. A tak podobně i při rozdáwánj ostatnjch swátostj neměliby nikdý rozdawačowé gegich opominauti, by poswěcugjce giných sami sebe ustawičně poswěcowali; což zwláště o swátosti swatého pokánj platj. Památná gsau to slowa, kteráž swatý Karel Borr. k zpowědnjkům činj, an dj: „*Poněwadž nenj pochybnosti, že do nowého hřjchu opět ubjhá, kdo smrtedlným gsa raněn hřjchem swátostj gakaukoli přisluhuge: bedliwě nechat tedy zpowědnjci se na pozoru magj, by s swědomjm smrtedlným hřjchem obtjženým se do zpowědnice neposadili. Zpo-*

wědnjk ale horliwý a spasenj dušj dbalý, kterýž se o to snažj, by duše k ctnostem probudil a gim těmi božskými prostředky přispěl, gimižby kagjcj aneb hřjchu zniknauti aneb před njm uteci mohl; kterýž i o to se snažj, by podwody ďábla odkryl, a kagjcjho ze starého člowěka swlekl, w nowého oblekl, a učinil ho dokonalým křesťanem: nesmj na tom přestáwati, by přisluhuge swátostj pokánj nižádnému smrtedlnému hřjchu nepodlehal; nébrž poněwadž na gewě ležj, že sami takými býti musjme, gakowýmiž chceme učiniti giné, gesto přjklady wjce než slowa ducha zagjmagj, aniž kdo giným ctnost do duše wljti může, nemáli gj prwé sám do sebe: protož wlastnjho zdokonalenj sám prwé bedliw býti musj zpowědnjk, a wšech těch ctnostj sobě přiosobiti, gimižto se oné dokonalosti dosahuge." To předeslaw, synowé Neymilegšj, wolám giž k wám slowy proroka Isaiáše řkaucjho: „*Očistte se, kteřjž nosjte nádobj Hospodinowa.*" (52.). Nebo co medle giného gsau nowého zákona swátosti, než gakési swatoswaté nádoby, w niehžto Ježjše Krista krew a zásluhy gsau. A protož wždy w srdcjch wašich wtisknuta magj býti slowa biskupowa, kterýmiž wás při wašem na kněžstwj swěcenj napomjnal: „*Synowé neymilegšj, genžto od bratřj našich wywoleni gste ku pomoci našj a ku řádu kněžskému, ostřjhcyte w žiwotě swém čistých a swatých mrawů; pozneyte, což děláte; následugte, s čjmž zacházjte, byste smrti Páně tagemstwj slawjce, audy swoge hřjchům a wšechněm nezřjzeným žádostem umrtwiti se wynasnažili.*"

Obzwláštnj pozornost náležj též těm *poswátným cjrkwe katolické wěcem*, genž sice swátosmi negsau, z kterýchžto ale přede těm, genž gich prawě a hodně užjwagj, negeden užitek wyplýwá. Zwláštnj pozornost prawjm třeba obrátiti k těmto poswátným wěcem, poněwadž za těchto našich, prawé wjře tak tuze nepřjzniwých řasůw, mnohdykráte skrze neumělost, kteráž hřjšná gest, nalezá-li se na kněžjch, se welmi zanedbáwagj a takměř za nic pokládagj. Protož pilně wynčugte lid o spasitedlném tom záměru a aučeli, k gakowémuž tyto poswátné wěci gsau ustanoweny, a kterýž djlem w tom ležj, by služba Božj byla rozmnožena, a přisluhowánj swátostmi gakož i oběti mše swaté se dostogněgi, ozdobněgi a slušněgi dálo: djlem i w tom, by wěřjcjch prospěch, genž tudy mnohých i pro tělo i pro duši dobrodinj na-

býwagj, byl rozmnožen. Nebo podlé stálého cjrkwe katolické konánj a smeyšlenj wygednáwagj tyto poswátné wěci prominutj hřjchů wšednjch těm, genž skrze swátosti aneb osprawedlněni aneb w sprawedlnosti byli rozmnoženi; dále wygednáwagj milost zbuzugjcj či předcházegjcj; odpauštěgj se gim tresty časné skrze hřjchy zawiněné; zaháněgj se zlj duchowé, a zabraňuge se gim, by wěřjcjm neškodili; prospěšny gsau posléz wěřjcjm přjčinau zdrawj těla a giných časných statků týmže způsobem, kterýž se prosbami a modlitbau děge; neboť gisto gest, že modlitba cjrkwe mocna gest, to wyprositi, čehož se na Bohu žádá. A wšak pilně musjte též wěřjcj lid wyučowati, že těchto poswátných wěcj sjla a moc neležj w přirozenj těch látek, gichžto k nim se užjwá; nobrž že zawázána gest na působenj sjly Božj skrze přjmlnwu cjrkwe. Poněwadž ale Bůh nerozdáwá swých darů, leč těm, genž gich gsau hodni, protož také musjte wěřjcj učiti, by nábožně těch wěcj užjwali, a tudy owoce gegich dosáhli. Takým způsobem sobě počjnagjce, synowé Neymilegšj, zamezjte z strany wěřjcjch wšecku zúmyslnau, neprawau důwěru, gakož i wšelikau powěrčiwost, a s druhé strany nebudete i wy chtjti, býti maudřegšjmi wšech těch, genž se i uměnjm i swatostj we wšech cjrkwe časech gsau proslawili, a tyto poswátné wěci schwáliwše do obyčege přiwedli, důwěřugjce se té moci, kteraužto cjrkew swatá skrze poswěcenj swým uděluge služebnjkům, anto se nad nimi skrze biskupy swé modlj takto: „*Račiž poswětiti, Pane, ruce tyto, skrze toto pomazánj a naše požehnánj, by co budau koli žehnati, požehnáno bylo.*“

Zplnomocněni bywše přisluhowati swátostmi a ginými poswátnými cjrkwe katolické wěcmi, byli gste také ustanoweni, *byste swatau Liturgii konali*, kterážto Bohu powinowanau poctu, službu i pokoru wzdáwá, a spolu lidem k Božj milosti dopomáhá. Gakožto takowj, chci obzwláště, byste neyúplněgšjho poslušenstwj k cjrkewnjm zákonům ostřjhali, nic zúmyslně nepřidáwagjce, odgjmagjce anebo měnjce; nébrž we wšem a w každé wěci zwlášť tak sobě počjnagjce, gakož gest od cjrkwe předepsáno; dobře na paměti magjce, že poslušenstwj gest swazkem každé společnosti. „*Toliko poslušnost,*“ pjše swatý Řehoř (l. 35. Mor.), „*kteráž mysli ostatnj ctnosti wštěpuge, a wštjpených střeže, gest ctnostj. Lepšj poslušenstwj než oběti; poslušenstwj práwe se*

stawj před oběti, nebo obětmi cizj tělo, poslušnostj ale se wlastnj wůle obětuge." A protož aby se wám i zdálo, že we swaté Liturgii takowého gest něco, cožby ten onen z nowotářů za méně přiměřené wydáwal: zapřjce wlastnj wůli, poslušni buďte a přeswědčeni, že cjrkewnj spráwcowé lépe znagj wěřjcjch potřeby, a že toliko giž přjslušj, to zřjditi, což službě Božj gest prospěšno, a od nich za takowé uznáno. Než ale poslušni buďte, synowé Neymilegšj, ne toliko na oko, nobrž ze srdce; ginak sic bylby swatý Bernard wašjm protiwnjkem, w ta slowa (serm. 22.) pjšjcj: „*Na cestě poslušenstwj mohau tě snad některé twrdé a drsnaté wěci potkati. Některá přikázanj, ač spasitedlná, nicméně se ti nepřjgemná býti zdagj. I poneseš-li nerád, počneš-li představeného posuzowati, a w srdci swém reptati: bysi i zewnitř naplnil, což se přikazuge, nenjt tobě ctnost trpěliwosti, nébrž zástěra zlosti.*"

Totéž platj i o té weřegné služby Božj částce, kteraužduchownj we wyššjch řádech postawenj naplnitj magj, totiž o *náležitém hodinek kanonických wykonáwánj.* Přjsné, welmi přjsné odpowjdánj očekáwá wšecky ty, kteřjž Boha přjčinau této wěci oklamáwagj, pod wšeligakými zámysly powinnost tuto, s duchownjm stawem co neypewněgi spogenau, na stranu dáwagjce. Nad to wýše měg gedenkaždý na paměti, že, pakliby tacj nedbalci beneficiáti byli, k nawrácenj užitkůw zákony cjrkewnjmi gsau zawázáni.

Tak gsem, pokudž při této přjležitosti lze gest, wám, synowé Neymilegšj, wyložil, čehož od wás žádám, nastjniw spolu krátce neyhlawněgšj úřadu wašeho powinnosti. Aby wšak to wšecko tjm prospěšněgi se dálo, *hledte se obzwláštnj žiwota swatostj státi „swětlem, anožby swjtilo před lidmi, by skutky waše dobré widěli, a slawili Otce wašeho, genž gest w nebesjch.*" (Mat. 5.); buďte wěřjcjm za přjklad *w slowu, w obcowánj, w lásce, w wjře, w čistotě* (1. Tim. 4.), *gsauce učiněni přjkladem stádu z aumysla.*" (1. Petr. 5.). Přjčinau toho dobře prawj swatý Řehoř: „*Spráwce budiž dobrými skutky zřetedlný, by podřjzeným žiwota cestu swým ukazowal žiwotem, a stádo pastýře hlasu a mrawů následugjcj, spjše přjklady puzeno než slowy, ku předu postupowalo.*" (p. 2. cur. past. c. 3.). „*Nechal skutky twoge nezahanbugj řečj twých,*" gsau slowa swatého Jeronýma (epist. ad Npeot.), „*by w kostele mlu-*

wjcjmu, mlčky každý neodpowěděl: Proč tedy, což prawjš, ty sám nečinjš? Prostopášný gest to učitel, kterýž s p ným žaludkem o postech řeč činj; na lakomstwj žehrati, to i laupežnjk může; ale Kristowa kněze ústa, mysl a ruce nechat gsau gednoho a téhož ůmyslu, nechť gsau w sauzwuku." S tjm se též dobře srownáwá, což i swatý Řehoř Nazian. (in apolog.) pjše: „*Očistiti musj prwé sám sebe ten, gešto giné chce očistiti; maudrým se prwé státi, a pak teprw giné činiti maudré; swětlem se státi, a pak teprw giné oswěcowati; k Bohu sám prwé přistaupiti, a pak teprw giné k Bohu woditi; sám prwé se poswětiti, a pak teprw giné swětiti; ruce mjti sprawedliwé, a pak teprw potřebným ge podati.*" Protož také nemá kněz toliko na obyčegné i u giných lidj se nalezagjcj nábožnosti přestáwati, nébrž o wznešeněgšj má se snažiti dokonalost. Z ohledu toho wece (epist. 20.) swatý Ambrož: *Můž-li od lidu pozorowán býti ten, gešto ničjm od lidu se nelišj? Čemu by se mohl lid na tobě obdiwowati, newidj-li na tobě ničeho, čehožby sam na sobě neshledáwal? Budiž tedy cesta naše užšj, ctnost hogněgšj, šlepěge ušlapaněgšj, stezka prodělaněgšj.*" Dále ne toliko gednau ctnostj se máte stkwjti, nýbrž swjtiti máte wšem lidem wšemi ctnostmi, gimžto za swětlo, přjklad a wzor gste postaweni. Představenj waši od wás žádagj, byste dali přjklad pečliwosti a bedliwosti; těm, genž statky tohoto swěta oplýwagj, máte býti přjkladem středmosti; od wás nechť se lakomci učj, pohrdati bohatstwjm, a pyšnj i ti, genž cti swětské požjwagj, pohrzeti sláwau swěta; lásce ale k chudobě a sprostnosti nechať se od wás něj chudj a opowrženj; wy máte učiti sjle a trpěliwosti w neštěstj; mjrnosti w štěstj; křesťanské opatrnosti u wěcech, kteréž se činiti magj; slowem wšem wšecko se musjte státi, ne toliko slowem, nýbrž i přjkladem, byste wšechněch zjskali. Přede wšjm se ale na pastýři dušj weliká tak těla gakož srdce žádá čistota, „*by nižádná nečistota toho neposkwrňowala, genž ten wzal na se úřad, skwrny ze srdce giných lidj setjrati. Nebo čistá musj býti ta ruka, kteráž giné od špjny chce obmyti, by snad, nač sáhne, wjce geště nepokálela, pakli mysl blátem gest pošpiněna.* (Swatý Řehoř p. 2. cur. past. c. 2.). Ostatně nebudu tuto pastýře dušj powinnost zewrubně wykládati, gešto sami wjte, co Wám přjčinau té

wěci zákon gak přirozený tak i zgewený, i božský i lidský ukládá, a co zwláště zákony cjrkewnj o žiwotě a počestnosti osob duchownjch předpisugj. To genom musjm geště připomenauti, že Bůh mnohdykráte nekoná spasenj lidj, leč skrze ty, genž dobrého žiwota zásluhau mu pomáhagj; ne proto žeby skrze zlé ho konati aneb nemohl, aneb druhdy také nekonal, nébrž poněwadž ho skrze ně nekonáwá. Čehož i welmi časté zkušenj dokazuge. Nebo přemjtáme-li na mysli swé od časů Krista Pána až do těchto našich časů wšecky ty, gimiž se cjrkwi spasenj stalo: nenagdeme ani gediného, kterýmžto mnoho dušj bylo obráceno a spaseno, anby této weliké zásluhy dobrým žiwotem byl sobě nezgednal. Čteme-li někde o lidu, genž se k Bohu nawrátil; o hřjšnjcjch, genž ku pokánj byli přiwedeni; o mrawech w křesťanském lidu naprawených; o zbožnosti rozmnožené: wždy také se nám dáwá na rozum, že se ta wěc stala skrze biskupy, pastýře a muže swaté, aneb aspoň welikau nábožnostj obdařené. Mimo Krista Pána a swaté geho Apoštoly welebjme skutky tak mnoha biskupů a kněžj, na přjklad: Athanase, Ambrože, Augustina, Jana Zlatoústého, a z bližšjch časů: Karla Boromegského, Saleského, Vincence, genž wšickni w cjrkwi od Boha probuzeni byli, by lidské spasenj rozmáhali. A gistě nenalezneš mezi nimi ani gednoho, gehožtoby Bůh welikau swatostj byl neobdařil, a genžby o spasenj lidské zásluh sobě byl nezjskal. A ljbjli se, zraky obrátiti na nyněgšj časy, skrze které medle biskupy, pastýře a kněžj hřjšnjci býwagj obráceni, a wěřjcj k mrawům křesťanským a ku pobožnosti přiwozowáni, neli skrze ty a takowé, genž dobrým swým obcowánjm lidem toto Božj požehnánj wygednáwagj? Naproti tomu co gest bylo koli biskupů, pastýřů a kněžj ze wšech wěků, nábožnosti do sebe nemagjcjch a snad i zlým žiwotem poznamenaných, ani geden z nich, tušjm, lidj ku pokánj, k stálé a prawé pobožnosti, a k wěčnému spasenj nepřiwedl. „*Stáwá se totiž,*“ dle swědectwj swatého Řehoře (l. c.), „*že když pastýř po přjkrých mjstech chodj, stádo k náhlým a hlubokým pádům swoženo býwá. Protož napsal prorok: osidlem pádu lidu mého gsau zlj kněžj. Protož opět o zlých kněžjch skrze proroka dj Pán: učiněni gsau domu Israelskému w auraz neprawosti. Nikdo totiž w cjrkwi tak mnoho škod nenatropj, gakož ten, kdož gménem i řádem k swatým připočten*

gsa, zle žiw gest. Nebo takowého winnjka nikdo se kárati neosmělj, a hřjch se tjm wjce rozšiřuge, čjm wětšj ctí hřjšnjk pro swatost úřadu swého požjwá."

Odtud ta swrchowaná pečliwost, kterauž měla a má cjrkew, *by žádný zlý k swatým řádům a k službě cjrkewnj připuštěn*, a w nich strpen nebyl. Činj pak to swatá cjrkew, poněwadž wj, že se wěřjcjch spasenj zlými pastýři nerozmáhá, nébrž ztenčuge; a proto wšj možnau snahau dobrých hledá služebnjků, poněwadž dobře se domnjwá, že toliko skrze ty Bůh lidské spasenj konati chce. Tau přjčinau modlj se také biskup we gménu cjrkwe, an uděluge swátost kněžstwj, „*by ti, genž magj poswěceni býti, wážnostj skutků a naprawowánjm žiwota ukázali se co kněžj, w tom uměnj gsauce wyučeni, kteréž Pawel wykládal Titowi a Timoteowi, by w zákoně Páně přemyšlugjce dnem i nocj, coby koli čtli, wěřili; čemužby uwěřili, učili: čemuž by učili, sami též následowali; by sprawedlnost, stálost, milosrdenstwj, sjlu a ostatnj ctnosti na sobě obgewowali, přjkladem předcházeli, a skrze nezrušitedlnau lásku w dokonalého muže, w mjru plnosti wěku Kristowa, w den sprawedliwého a wěčného saudu Božjho, s čistým swědomjm, prawau wjrau, Ducha swatého plni z mrtwých wstali.*" (P. R. de Ord. Presb.).

Podlé téhož úmyslu cjrkwe krátce wyložjm, čehož žádati budu od wás, *gešto w semeništi mém k žiwotu duchownjmu se připrawugete*, chtjce se gednau službě cjrkewnj oddati. — Předně se chraňte, byste úmyslem neprawým se do stawu kněžského newkradli. W tomto přjtomném školnjm čase na nic zřenj swého neobracugte, než předkem na uměnj bohoslownj, a tudyž i na rozšjřenj sláwy Božj a rozmnoženj blaha swého i blaha giných; swědomitě těch prostředků užjwagjce, kteréž se wám poskytugj, dokud se geště k stawu duchownjmu připrawugete. Prawj swatý Bernard (serm. 36. in cantic.): „*Gsau, kteřjž chtěgj uměnj mjti, by se o nich wědělo, a to mrzká gest marnost; a gsau opět, kteřjž chtěgj uměnj mjti, by ge prodáwali, ku přjkladu za penjze, za čest, a to mrzky gest zisk; než gsau také, gešto chtj uměnj mjti, by giné wzdělali, a to láska gest; a opět, genž chtj uměnj mjti, by sami wzděláni byli, a to maudrost gest.*" Z čehož gde, že se toliko ti prawým úmyslem oddáwagj uměnj bohoslowckému, genž se o to snažj, by maudrosti Božj nabyli,

gjžtoby gak k swému tak i giných lidj wzdělánj a k rozmnoženj králowstwj Božjho užjwati mohli; a gichžto srdce rozžeta gsau ohněm a plamenem božské a wěčné lásky, by horkem gegjm mohli gednau oswjtiti i ohřjti zaslepené i studené. A žel Bohu, gak mnoho zlého přišlo giž na cjrkew Božj skrze ty, genž neprawým úmyslem wedeni wzkládánj rukau gsau hledali! O takowýchžto w prawdě s prorokem řjci můžeme: „*Wztáhl ruku swau nepřjtel na wšecky žádostiwé wěci geho, nebo widěl národy wcházegjcj do swatyně swé, o nichž gsi byl přikázal, aby newcházeli do shromážděnj twého.*“ (Nařjk. Jeremiáše 1.). — Prawým úmyslem oživeni gsance hleďte čistotau srdce nabyti prawé maudrosti. „*Nebo w zlostnau duši newegde maudrost, aniž bydliti bude w těle podmaněném hřjchům. Nebo Duch swatý kázně uteče před pokrytcem, a odnese se od myšlenj, kteráž gsau bez rozumu.*“ (Kniha Maud. 1.) Sám pak náš Spasitel neydobrotiwěgšj těm, genž w něg uwěřili, cestu ku poznánj prawdy wyměřil, řka: „*Zůstaneteli wy w řeči mé, práwě učedlnjci mogi budete: a poznáte prawdu, a prawda wyswobodj wás.*“ (Jan 8.). Za tau přjčinau wás s swatým Augustinem (tract. 96. in Joann.) napomjnám: „*Neymilegšj! prospjweyte w lásce, byste duchem horljce a duchownj wěci milugjce, duchownj swětlo i duchownj hlas, gichžto tělesnj lidé snésti nemohau, poznati mohli wnitřnjm wzezřenjm i slyšenjm. Obnowte se tedy duchem mysli swé, a porozuměgte, gakáby byla wůle Božj, coby dobré a dokonalé a dobroljbezné bylo, abyste w lásce wkořeněni a založeni gsauce, mohli pochopiti se wšemi swatými, která gest dlauhost, širokost, a hlubokost, znáti také nad wědomost wyššj lásku Kristowu, abyste naplněni byli we wšelikau plnost Božj. Nebo tak wás Duch swatý učiti bude wšj prawdě, a rozljwati w srdcjch wašich hogněgi a hogněgi lásku.*“ Podobně tak napomjná tentýž swatý i na mnohých giných mjstech: „*Čjm wjce a wjce se srdce zprawuge, tjm wjce widj, čehož newidělo, a tjm wjce může, čehož nemohlo.* (in psalm. 77.). *Widěti chceš? Blaženi, genž gsau čistého srdce, nebo oni na Boha patřiti budau; dřjw tedy hleď srdce swoge očistiti; to měg na práci, k tomu sám sebe zawoley, o tom pracug. Co widěti chceš, čisto gest; gsili tedy nečist: kterak chceš widěti?* (serm. 12. de div. c. 4.). *Po za-*

puzených tmách dýmowitých žádostj uwidjte swětlo. (serm. 8. div.). *Nepřigde se k prawdě, leč láskau.*" (l. 32. cont. Faust. c. 18.). A se wšjm tjm se dobře srownáwá i to, což nábožný Tomáš Kempenský (de imit. Christi l. 2. c. 4.) pjše: „*Kdy bysi byl u wnitř dobrým a čistým, pak bysi bez překážky wšecko widěl a dobře chápal.*" Této srdce čistoty s pomocj milosti Božj nabudete, gestliže nábožným čtenjm přewrácené o wěcech myšlenj, gimiž se srdce poskwrňuge, od sebe zapudjte, a prawými, kterýmiž se čistj, zabýwati se budete. Co wám tedy koli zbýwá času, na takowé wynaložte ho čtenj, a s takými chtěgte se knihami seznámiti, kteréž od mužů Duchem swatým plných sepsány byly. Owoce nábožného čtenj swatým rozwažowánjm či přemyšlowánjm, ať tak djm, w krew a tuk obraťte; neboť přemyšlowánj dle swatého Bernarda, *ne toliko mysl čistj, nébrž gi i božských i lidských wěcj uměnjm obohacuge.* A když gste rozgjmánjm poznali, co činiti máte, pak se modlitbau posilniti musjte; což učiniwše, zmužile ke skutku přistupte, a koncyte, což před Bohem gest dobroljbezno; mrtwenjm sebe překonáwagjce útoky wšech nepřátelských mocnostj. — A to wše, chci, byste tak zachowali, gakož od těch se wám bude poraučeti, gimžto swého arcibiskupského semeniště zpráwu a ředitelstwo swěřjm a odewzdám. Ti wám powědj, cobyste měli činiti, aby Pán složil na wás Ducha swého, aby wás poswětil, abyste uměnjm i ctnostj opatřeni a dobře připraweni gsauce, k swaté službě cjrkwe přistaupili. To aby se naplnilo, welmi mnoho i cjrkwi swaté i lidu Božjmu na tom gest záleženo. Nebo od wašeho gak w mrawech tak i w uměnj prospěchu neywjce záwisj, zda pastýřowé aneb nágemnjci wegdau do owčinců Božjch; zda schopnj, dbalj, maudřj a práwě katoličtj posláni budau dělnjci na winici nebeského Otce, aneb neschopnj, ljnj, nemaudřj a každau třtinau učenj se klátjcj. Tauto přeswědčenostj weden na wás obzwláštnj swau pozornost obraceti budu. Dám si na tom záležeti, by se ani gedinký newlandil do swatyně cjrkwe katolické, o gehožto wjře a žiwota přjkladnosti mohlbych poněkud pochybowati; bych ani na gednoho z wás rukau newložil, o kterémž, pokud bystrost lidského oka stačj, bych newěděl, že dobře spořádán gest w srdci swém, a že oprawdu Boha má za dědictwj swoge. Nebo ustawičně rozléhá se w ušjch mých ono slowo sw. Lwa (ep. ad Ep. Maur. c. 2.) řkaucjho: „*Gakož dobré-*

ho skutku owoce docházj na toho, genž s rozwahau a po prawém tepřw saudu wywoluge kněze: rowně tak sám sobě škodu chystá, genž ke swé důstognosti powýšuge nehodného." Protož čiňte gisté powolánj swé; zkaušegte srdcj swých, a gestliže byste pozorowali, že se wám neoškliwj ty wěci, kteréž gsau z tohoto swěta, a že si netraufáte, gen pro čest a sláwu Božj a spasenj bližnjch swých žiwu býti: odtáhněte ruku swau od pluhu, odstupte, dokud geště čas gest, by swaté wěci poskwrněny nebyly wašjm dechem k wlastnj wašj i giných zkáze a záhubě. Cjtjteli ale w srdcjch swých, že oprawdu od Boha gste powoláni k stawu duchownjmu: tedy wšecko wynasnaženj swoge tam obraťte, by we wás se rozmnožila nábožnost, horliwost, neposkwrněná žiwota čistota, obzwláště ale neyautlegšj a synowský cit k cjrkwi matce, bez kteréžto Boha za Otce mjti nemůžete. „*Tělo a duši,*" bych slowy swatého Jana Zlatoústého k wám promluwil (homil. 4. ad popul. Antioch.), *ozdobte ctnosti okrasau; zbrog sprawedlnosti a ne hřjchu sobě připrawte, wydáwagjce těla swého audy, a přede wšjm gazyk, aby slaužili duchownj milosti.*" A gestliže tak spořádáni budete, s welikým srdce swého upokogenjm rukau biskupských na wás skládati budu, gá, genž gednau za duše waše počet wydám.

Nemalau též částku péčj pastýrských i wy nesete, *obého pohlawj osoby řádů duchownjch, genžto se swěta odřekše we swatých sgednotili gste se ústawech,* a sebe Bohu w obět přjgemnau wydali, byste i wlastnj swoge spasenj i spasenj giných tjm bezpečněgi konati mohli. Trogj panuge dědičně we swětě žádost, „*nebo wšecko, což gest na swětě, gest žádost těla, a žádost očj, a peycha žiwota, kteráž nenj z Otce, ale z swěta gest.*" (1. Jan 2.). Cwičiti se w ctnostech, těmto žádostem upřjmo na proti stogjcjch, toť úloha žiwota wašeho, w kterauž gste se uwázali swazkem slibů ustawičné čistoty, poslušnosti a chudoby, a kterýchž gestliže bedliwi gste, syny tohoto swěta, genž na wás patřj, k udatnému hogi proti wšeliké žádosti wyzýwáte. Gižť z toho ohledu, přjčinau totiž swého wznešeného powolánj, gsau takowjžto řádowé duchownj weliké cti hodni, gešto žiwě obgewugj Ducha Božjho, a gsau proti duchu swěta tohoto. Kdyby se wšecky tyto hrdinské ctnosti a wyššjho žiwota důkazy zrušily, zbawiloby se lidské pokolenj wšeho toho, což k duchownjmu zřj žiwotu, a pohřjžiloby se

dokona w moře wšech tělesných a padúcjch wěcj, z něhož by sotwy mohlo wybřjsti, a očj swých k nebi pozdwihnauti. A powážjme-li, gak mnoho dobrého a prospěšného z těchže ústawů tak na gednotliwce, gak na cjrkew i wlast wyplýwá, zagisté nebude nám možno, gich neschwalowati. Nebo gimi se Bůh bez přestánj chwálj, welebj a milostiwým k lidem činj, negináče než gak sw. Řehoř (lib. 6. ep. 25.) o Řjmských geptiškách pjše: „*Žiwot gegich gest takowý, a slzami a kagjcnostj tak naplněný, že máme za to, kdyby gich nebylo, žeby nikdo z nás tolik let na mjstě tomto u prostřed mečů Longobardských obstáti nemohl.*“ Nad to wýše titjž ústawowé řeholnj poskytugj těm lidem útočiště, genž se čigj k wyššjm wěcem powoláni býti, kdežto se bezpečně tagiti, a w křesťanském zdokonalenj bez překážky ku předu postupowati mohau. Oni i swětu žiwé přjklady swětěgšjho žiwota předkládagj, obecenstwu welmi platně wyučowánjm mládeže slaužj, gakož i přisluhowánjm nemocným, a ginými geště gak duchownjmi tak tělesnými skutky milosrdnými, kteréž wykonáwagj. Obzwláště ale wychowáwánj mládeže co neylépe děge se od těch, genž w spolek řeholnj sgednoceni tjm samým k učenj wjry cjrkwe katolické co neypřjsněgi gsau zawázáni, gsauce též w bogi proti hlawnjm hřjchům ustawičně postaweni. Tau přjčinau i swatý Jeroným, w listu k Letě učiněném, wychowánj, kteréž se od osob k duchownjm řádům náležjcjch děge, na wysost schwalugc, anto gj pjše: „*Neber na sebe břjmě, kteréhož nésti nemůžeš, nobrž když gi* (dceru swau) *odkogjš, dey gi bábě anebo tetě. W klášteře nechať se wychowá, a gsauc w zástupech panen, ať o swětu nezwj, by žiwa byla angelsky, w těle byla bez těla, a wšeho pohlawj lidi za stegné sobě powažowala.*“ To samé platj i o zaopatřowánj nemocných, k nimžto křesťanskau dobrotiwostj a láskau wedeny gsauce s modlitbau pospjchagj tyto Bohu zaswěcené osoby, a genž proto práwě weliké často magj působenj na nemocné, obzwláště na ty, gichžto staw duchownj tuze gest pokažen. Protož nic se nediw, že katolická cjrkew přjznj swau řádům duchownjm hned od gegich počátku byla a gest nakloněna; nebo gegich znik a zrůst se w každé zemi co za znamenj smyslu nebeského tam panugjcjho powažuge; gakož zase naproti tomu z pronásledowánj a rušenj gich se smysl swětský dost gistě poznáwá. A protož gá welikau cjtjm radost,

uwodě sobě na paměť řeholnj ústawy obého pohlawj, gichžto w mé Arcidiécesj stáwá. Než ale snažně žádám také, by w tom se nalezali stawu, genž gest zákonům cjrkewnjm, prawidlům a aumyslu zakladatelůw přiměřen, by gakž swatý Bernard wece, každý, *kdož gest w řádu, dobře byl žiw, spořádaně, společensky a ponjženě; spořádaně sobě, společensky bližnjmu, ponjženě Bohu*; a aby, gakž Euseb chce, *řeholnjk byl nedbalý pokoge, utjkal před rozkošemi, milowal práci, w opowrženj byl trpěliwým, we cti netrpěliwým, chudým na penjze, bohatým na swědomj, ponjženým w zásluhách, pyšným proti hřjchům.*" — Na ten cjl a konec, wy wšickni, genž gste se žiwotu řeholnjmu oddali, o nic giného se nesnažte, a nic giného newyhledáweyte, než rozmnoženj králowstwj Božjho. „*Wystřjhejte se hanebného kupčenj,*" slowa gsau swatého Augustina (in lib. de op. monach.), *kteréžto wážnost waši ztenčuge, a slabým gest na urážku, nobrž lidem ukáže, že nehledáte w zahálce lehké žiwnosti, nobrž auzkau a těsnau cestau králowstwj Božjho.*" Nebo „*laupežnjkem gest,*" dj swatý Jeroným (sup. Matth. c. 4.), *a dům Božj obracej w peleš lotrowskau, genž zisku z náboženstwj hledá, a gehož služba neni tak tuze službau Božj, gakož mnohem wjce přjležitostj ke kupčenj.*" — Dále bděte co neywjce, byste ze stawu toho wysokého, kterýž gste sobě pro wětšj swoge zdokonalenj obrali, s hanbau welikau newypadli; neboť negste prosti wšech bogů a wšelikého zápasenj we swatých pewnostech swých, gešto pekelný nepřjtel wám štěstj wašeho záwidj, a tudy tjm wzteklegšjch geho útoků okaušeti musjte. „*Často si stěžugeme,*" dj swatý Řehoř (super Ezech. h. 2.), *na žiwot bližnjch swých, měnjme mjsto, wzdalugeme se, objragjce sobě samotu, newědauce totiž, že mjsto nic nespomáhá, scházjli duch, Lot w Sodomě swatým zůstal, na kopci hřešil. A že mjsta mysli neupewňugj, sám prwnj lidského pokolenj otec doswědčuge, anto i wrági w hřjch uběhl. A to, což prawjme, wše málo gest, neboť kdyby mjsto mohlo spasiti, nebylby Satan s nebe spadl.*" — Přede wšjm se ale pokorau a swatým poslušenstwjm proslawte; neboť bolestné by to bylo, kdyby i o gedinkém z wás musela se slyšeti slowa swatého Bernarda (hom. 4. sup. Missus est) řkaucjho: „*Widjm, což i ne málo mne bolj, an někteřj pohrdše sláwau swěta, we škole pokory pýše se*

wjce oddáwagj, a w klášteře pod křjdloma tichého a pokorného učitete se daleko nádherněgšjmi a netrpěliwěgšjmi stáwagj, nežby snad byli we swětě.“ — *„K slibům wašjm náležj, se z poddanosti a opowrženosti radowati, chudoby wyhledáwati, a ne toliko statky, nobrž i žádost gegich ze srdce wykořeniti. Nebo ničeho nemjti, mnohdy se samo od sebe přiházj: ničeho si ale nežádati, to gest ctnostj.“* (Caesarius in Admonit. 25.). Slowem snažte se takowými býti, gakýmiž wás chtěgj mjti ústawy waše, a co neywjce se toho chraňte, *„byste pod oděwem řeholnjm* (Bernard. serm. 36.) *neskrýwali ducha swětského, a pod barwau obráceni — srdce přewráceného;* aniž byste se těm podobnými stali, o nichžto swatý Prosper (de vita contemplativa l. 1.) takto mluwj: *„Gsau někteřj, genž zákon a řeholu na se wzawše od předešlých mrawů neupaušteg, a oděw, ne ale srdce, šat, ne ale skutky proměňugj. Těm dosti na tom, an řečj toliko a ne skutkem swětu wýhost dali, an žiwi gsauce podlé swěta, hřjchy swoge pod marným lepšjho žiwota slibem ukrýwagj, a pod pláštjkem domnělé gakési nábožnosti něco za ctnost držj, což ctnostj nenj; weliké wěci hlásagj, wšak gich nečinj; na neprawosti žehragj, a přede gich z sebe neskládagj; u weřegnosti to i ono gakoby w ošklíwosti měli, se stawj, čehož wšak skrytě se předce dopauštěgj; za weliké rádiby byli gmjni, ale nic se nepřičiňugj, by se welikými stali.“* — Oddeyte se žiwotu wnitřnjmu, genž gest skryt s Kristem w Bohu, byste žádostem a náružiwostem wašim zemřewše obětj žiwau byli toho, gemuž gste se celj poswětili. Wizte powolánj swoge; tať slowa Césaria i gá k wám pronášjm, *„na paušť se odebrati, weliká gest dokonalost, na paušti ale netráwiti dokonalý žiwot, s welikým gest spogeno odsauzenjm. Co prospěge, mjstoli gest pokogné, nepokogli ale w srdci obýwá? w přjbytku-li ge ticho, a gestliže w obywateljch hřjchů gest bauře a wášnj pozdwižení? Zewnitř zdáteli se býti bezpečnými, u wnitř ale baurěli wás znepokoguge?“* — Pakli ale dle swého powolánj dobře kráčeti budete, pokog Božj přebýwati bude w srdcjch wašich, pokog ten, gehož swět ani dáti, ani wzjti nemůže, a genž přewýšuge wšecken smysl. Pak se waše srdce naplnj swatým Božjm pokogem, budeteli we wšech přikázanjch a sprawe-

dlnostech Páně choditi bez auhony, splnjteli sliby, kteréž gste Neywyššjmu učinili; budeteli mjti do sebe žiwau wiru, neljčenau nábožnost, prawau pokoru, plamennau k bližnjmu lásku; budete-li, gakž tomu Apoštol (Kolos. 3.) chce, „*powstawše s Kristem ze smrti swěta, o wěci, kteréž swrchu gsau, a ne o ty, kteréž gsau na zemi, pečowati; ukáže-li se Kristus, žiwot wáš; mrtwiti-li budete audy swé, kteřjž gsau na zemi: smilstwo, nečistotu, chljpnost, žádost zlau a lakomstwj, genž gest modlám slauženj; složjte-li wšecko, hněw, prchliwost, zlost, mrzkau řeč z úst swých; oblečete-li se, gakožto wywolenj Božj, swatj a milj, w střewa milosrdenstwj, w dobrotiwost, pokoru, mjrnost, trpěliwost, snášegjce geden druhého, a odpauštěgjce sobě wespolek, máli kdo proti komu žalobu; nad to nade wšecko, budete-li mjti lásku; slowo-li Kristowo přebýwati bude we wás hogně we wšj maudrosti; učiti-li a napomjnati budete sebe sami žalmy, zpěwy a pjsničkami duchownjmi, w milosti zpjwagjce w srdcjch swých Bohu; wšecko-li posléz, cožkoli činjte w slowu neb w skutku, činiti budete we gménu Pána Ježjše Krista, děkugjce Bohu a Otci skrze něho.*“ — To čiňte, o to se snažte, w tom silni buďte; tjm wšech dobrých lidj zjskáte si lásky, zaznamená se to do knihy žiwota, a tjm wrchowatěgšj bude gednau odplaty wašj mjra, čjm wětšj oběti a nesnáze gste podnikali, a čjm častěgi gste lidské newděčnosti museli okaušeti.

To wše gsem sobě umjnil w onen slawný den, w kterýž řjzenj Bohem mi swěřené diécesj gsem na sebe wzal, wám řjci, *welebnj bratřj a synowé neymilegšj!* Pakli prwnj wašeho Arcipastýře promluwa, gakož se i w Boha důwěřugi, přjstup nalezla k srdcjm wašim, a wy gste hlasu geho uposlechli, nesklame mne naděge má, že se s pomocj milosti Božj cjrkewnjho řjzenj cjle a konce w arcidiécesj Pražské dosáhne, a že *stawenj tétéž cjrkwe wzroste w chrám swatý w Pánu.* (Efes. 2.). Což aby se stalo, ustawičně Otce wšemohaucjho prositi budu, „*by Wás we swatyni swé přjsnými a bedliwými nebeského wogska učinil strážcemi, byste swatým oltářům geho wěrně přisluhowali, a aby odpočjwal nad wámi duch maudrosti a rozumu, duch rady a sjly, duch uměnj a nábožnosti; by wás naplnil duchem bázně swé, a wás w službě Božj utwrdil, byste úplným po-*

slušenstwjm milosti geho dosáhli." (Pontif. Rom. de ord. Subdiac.). Každý den k *Neywyššjmu pastýři* dušj našich prosby odesjlati budu, *by Wás nábožným srdcem gemu slaužjcj ustawičně bránil a ostřjhal*; *byste, nižádným znepokogenjm nezabaweni, wolně a swobodně w geho službě mohli pracowati*; *aby se we wás rozhognila wšecka ctnost, důstognost pokorná, stydliwost stálá, newinnost a čistota a kázně duchownj ostřjhánj*; *by se we wašem žiwotě Božj přikázánj stkwěla*; *by přjkladem wašj čistoty wšecken lid k následowánj swatému byl probuzen*; *a abyste magjce swědomj swého dobré swědectwj, w Kristu utwrzenj a stálj setrwali.* (Ibidem de ordin. Diac.).

Neyposléze prosjm wás snažně, *byste mně u Boha pomáhali modlitbami swými*, by ten, gešto působj w nás chtěnj, působil i dokonánj podlé dobré wůle swé, a nám swau swatau pomocj přispěl we wšem tom, což činiti máme. Poraučjm se do wašich nábožných modliteb, bych pod ochranau Božj slowem i přjkladem těm, gimžto gsem představen, prospjwal, a tak do žiwota wěčného spolu se stádem sobě swěřeným gednau wegjti zaslaužil. Žádage ale, byste se za mne modlili, chci také, gakož i Apoštol přikazuge, *byste modlitby konali za wšecky, kteřjž gsau w auřadech wysokých postaweni*; přede wšjm ale za *Neyswětěgšjho Pána našeho Řehoře XVI.*, gehož Ježjs Kristus neywyššjho pastýře cjrkwe swé ustanowiti ráčil, by s pomocj milosrdenstwj Božjho lid křesťanský w ctnostech wyučowal, a wěřjcjch srdce duchownjho kořenj wůnj naplňowal, abychom se tak z pastýře swaté matky cjrkwe neywyššjho a božské welebnosti milého radowati mohli. Modlte se též i za *Neymilostiwěgšjho Cjsaře a Krále našeho Ferdinanda I.*, by dosáhl od Boha wšech ctnostj rozmnoženj, a došel duše i těla spasenj; by cjrkwe we swatém pokogi ostřjhal, a po této časnosti wěčné obdržel dědictwj. — Modlete se i *za weškeren duchownj staw*, by ode wšech Bohu, gehožto duchem se celé tělo cjrkwe poswěcuge a zprawuge, wěrně slauženo bylo.

Přispěg těmto prosbám Mým i Wašim swau platnau přjmluwau u Boha neposkwrněná rodička Božj, panna Maria; *nechať přispěgj i ostatnj nebeštané, z nichžto mnohé, swatostj na wýsost proslauené, Česká země gakožto swoge nábožně ctj. To*

Sobě i Wám, welebnj bratřj a synowé w Kristu neymilegšj, ze srdce žádage, otcowské požehnánj gednomu každému zwláště, co záwdawek wšeho dobra, udělugi.

Milost Pána našeho Ježjše Krista budiž se wšemi wámi. Amen.

W Praze, *w arcibiskupském mém sjdle, w swátek sw. Karla Boromegského, léta Páně* 1838.

Aloys Josef,

Arcibiskup.

K Dědictwj swatého Jana Nepomuckého přistaupili

w měsjcjch Zářj, Řjgnu, Listopadu a Prosinci 1838.

P. T. P. a p.	zlatý	třjda	wýt. d. dodán.
Geho knjžecj Milost, Swob. Pán Schrenk z Notzingu, Knjže, Arcibiskup Pražský,	100	„	„
Genj Oswjcenost, Helena kněžna z Lobkowic. .	20	II	2
Frant. Scholle, bisk. notář, a farář w Rožmital.	10	III	1
Frant. Petera, farář w Bělohrad. Králohrad. diéc.	10	III	1
Jan Mišák, farář w Žďareck. klášteře na Morawě	10	III	1
Antonjn Mirtl, kancelárský w Němčicjch . .	10	III	1
Frant. Čech, pob. škol prof. na ust. hluchoň. Wjd.	10	III	1
Karel Krbeček, cjrk. kněz, wych. bar. z Waltersk.	10	III	1
Domin. Nehuda, far. adm. w Mrakotině wBrn. dié.	10	III	1
Peregrin Weis, koop. w Tuřanech w Brněn. diéc.	10	III	1
Josef Růžička, kaplan we Weteli, Litom. diéc.	10	III	1
Wáclaw Dlass, Maltes. kaplan w Horažďowic.	10	III	1
Prok. Šrámek, s manž. měšť., mydl. mist. Strako	10	III	1
Josef Žák, arcibiskupský bohoslowce w Praze	10	III	1
Josef Gabriel, aud wyš. ust. pro kněž. we Wjdni	10	III	1
Ondřeg Mašek, kaplan w Záboř, Buděg. diéc.	10	III	1
Martin Klauček, farnj adm. w Kádowě, Bud. diéc	10	III	1
Jakub Mareš, far. w Chanowicjch, Buděg. diéc.	10	III	1
Jan Janaušek, kaplan w Třebiči, Brnen. diéc.	10	III	1
Gindřich Seidl, pražský synek, stud. libomudrc.	10	III	1
Aloys Fináček, duch. zpráw. w Popic. Brn. diéc.	10	III	1
Josef Grasser, farář w Perně, Brn. diécesj .	10	III	1
Aug. Skřiwan, magitel koželuh. djlny w Kruzburk.	10	III	1
Duchowenstwo Kamenického Vikariátu Bud. diéc.	20	III	1
Jan Fiala, tagemn. kaplic. Vik. far. w Černici	10	III	1
Bern. Christbauer, duch. zp. wHlawnowici. Bud. d.	10	III	1
Hlubocký Vikariát, druhau polowici. Bud. diéc.	10	III	1
Jan Nedoma, kooperátor w Mrakotjně, Brn. diéc.	10	III	1
Josef Wotawa, bohosl. na theol. ustawu Buděg.	10	III	1
Antonjn Hawljček, farář w Kašegowicjch Bud. d.	10	III	1
Frant. Budešinský, duch. zp. wTěhonic. druh. pol.	10	II	2
Wáclaw Pirkl, kap. w česk. Třebowě. Král. diéc.	10	III	1
Anton. Paták, direk. arcib. semin. statku Sowinky	10	III	1
Tomáš Petržitka, kaplan w Březnici, Buděg. diéc.	10	III	1
Wogtěch Ruffer, kapit. vikář, a katech. na Wyšeh.	20	II	2
Josef Wolf, kapl. při měst. špitále w Čižowě Bud.	10	III	1
Anton. Taušek, farář na Modré Hůrce, Buděg. diéc.	10	III	1
K. Führer, manž. R. Führera, I. warh. u sw. Wjta.	10	III	1
Aug. Sekaušek, kapit. Želiw. kapl. w Humpolci.	10	III	1
Jan Simunek, pjsař wrch. kanc. w Němčicjch	10	III	1
Jos. Damašek, kap. w Semilech Litom. diéc.	10	III	1
Josef Kučera kaplan w Křinči. Litom. diéc.	10	III	1
Tomáš Potučnjk, pjsař w Němčic. Bud. diéc.	10	III	1
Ant. Renner, kaplan w Nimburce, Litom. diéc.	10	III	1

P. T. P. a p.	zlatý	třída	wýt. d dodán.
Ond. Zahořjk, kaplan w Kašegowic. Bud. diéc.	10	III	1
Anton Laad, kaplan w Myslawě, Bud. diécesj	10	III	1
Matěg Čadek, far. administ. w Střebohostic.	10	III	1
Antonjn Swatoš, prwnj kancelista w Němčicjch	10	III	1
Mikuláš Šmid, admin. děk. w Staré Boleslawi	10	III	1
Frant. Štěrba, koop. w Augezdě, Brnen. diéc.	10	III	1
Ant. Opalka, škol. pomoc. na Čer. Hoře Brn. diéc.	10	III	1
Frant. Šťasta, škol. pomoc. na Augezdě, Brn. diéc	10	III	1
	640	52	58

Z p r á w a.

Geho knjžecj Milost, Neydůstogněgšj Pán knjže Arcibiskup ráčil wšech spisowatelů, kterj w letošnjm roce k Časopisu pro katolické duchowenstwo pracemi swými přispjwali, pamětnjm penjzem slawné swé intronizacj, w bronzu, co neylaskawěgi obmysliti.

Penjz ten mistrnau gehlau pochwalného p. Lercha přesličně ryt, a w c. k. minci w Praze razen, w střjbře 1 lot tjže, wede w ljci auplný znak Neydůstogněgšjho knjžete, s wrchu s dwema palmami, nad kterýmiž se smyslorázná hwězdička wznášj. Kolkolem gde následugjcj přečistě wyražený nápis:

ALOYS JOSEF, SWOBODNÝ PÁN SCHRENK z NOTZINGU.

USAZEN NA ARCIBISKUPSKUPSKAU STOLICI PRAŽSKAU, D. IV. LISTOPADU MDCCCXXXVIII.

Na druhé pak straně, w rub, pod okem Prozřetedlnosti Božj, ku kterému se, u wěnci, dole pentlj owázaném, letorost palmowá a hobkowá pne, stogj heslo Neydůstogněgšjho Knjžete, w těchto slowech:

MAUDROST TWÁ
POWEDE MNĚ
W PRACECH MÝCH
OPATRNĚ;
A OSTŘJHATI MNE BUDE
W MOCNOSTI SWÉ.

KNIHA MAUDROSTI IX, 11.

I.

Protože redakcj o tuto minci, z Čech z Morawy a Uher doptáwánj, zdažby ke kaupi nebyla, docházelo, předložili gsme o tom neyuctiwěgšj prosbu Geho Kujžecj Milosti; kterýž se k tomu co neymilostiwěgi nakloniti ráčil, by Dědictwj Swatojanské stampilii toho penjze k bitj potřebných wýtisků, použilo, a gich k prospěchu swému prodáwalo.

Oznamugeme tedy, že střjbrný ten penjz po 3 zl., bronzowý ale po 1 zl. 15 kr. stř. u redakcj k dostánj. Mimo Čechy ale, skrze kněhkupectwj, z ohledu provisj, bronzowý za 1 zl. 30 kr. se prodáwá.

II.

Též se dále ta zpráwa dáwá, že se w archiwu w. důst. kapitoly Pražské našla stampilie onoho památnjho penjze, který před 110 lety při slawnosti za swatého prohlášenj sw. Jana Nepomuckého ražen byl. — Šetrnostj k pánům spoluaudům naklonila se wysoce důstogná kapitola, pakliby kdo z nich ten penjz mjti žádal, stampilii tuto k tomu zapůgčiti. — Bige se, gak každý giný památnj penjz, gediné w c. k. minci. — Střjbrný by stál 3 zl., bronzowý 1 zl. 15 kr., mimo Čechy, 1 zl. 30 kr. na stř. — Kdoby tedy sobě tuto medalii na památku žádal: tomu se gj na ohdrženau cenu ochotně poslužj.

III.

Pan *Josef Lerch*, rytec při c. k. minici, pochwalně známý z strany mnoha welepodařených památnjch medalij, obětuge se *Dědictwj Swatojanskému*, pro *památnj penjz Spoluaudů*, darem wypracowati stampilii, kteráby z předu obraz swatého Jana, s rokem založenj ústawu: ze zadu wyobrazenj Pražského arcibiskupského chrámu Páně sw. Wjta nesla. Tu by pak každý, za podané 2 zl. střjbrným, a za 1 zl. bronzowým podělen býti mohl. — Šlechetnau oběť tuto wděčně přigjmagjce, prohlášenj se o tom pánu *spoluaudů*, službowolnj očekáwáme.

———

Dědictwj Swatého Jana Nepomuckého

dále na wědomj dáwá, že následugjcj spisy nowě wydalo, a sice:

I. **Roráte,** *zpěwy adwentnj, z času Karla IV., od Arnošta z Pardubic a Malowců, prwnjho Arcibikupa Pražského w králowském chrámu Páně sw. Wjta zawedené.*

Gsau to pjsně a nápěwy přes 500 let staré, protož přewzácná památka nábožných předků našich, o kterých se směle řjci může, že co do zpěwu, cjrkew katolická nad toto Roráte nic wznešeněgšjho a pohnutliwěgšjho nemá. Prawdu tuto čistau nám kragowé češtj, od Turnowa přes Králowé Hradec, nyněgšj hlawnj sjdlo geho, až po Prachatice k Buděgowicům oswědčugj. Každý den w témdni má swé Roráte, a štědrý wečer swé Officium, kde se do 30 až 40 wětšjm djlem gen krátkých pjsnj w gedné hodině wyzpjwá. An se tyto pjsně po celý adwent každodenně, od 6. do 7. hodiny rannj, w kapli sw. Wogtěcha, před chrámem Páně sw. Wjta, pak u sw. Petra na Poříčj zpjwaly: lze bylo o prawdě zde řečené se přeswědčiti. Prodáwá se knjžka tato, 188 stránek silná, tuho wázaná za 12 kr. na stř. — W stawu gsme na každé požádánj proti honoráru poslaužiti, s wysazeným k tomu Generalbassem.

II. **O přjsaze.** *Od Vincencia Zahradnjka faráře Křešického. K tisku dohotoweno od Jana V. Jirsjka, faráře Minického.*

To gest poslednj spis z péra Zahradnjkowa, w kterého přepracowánj tento učený, skumný a horliwý duchownj spráwce rychlau smrtj překwapen byl. Gesti tato, giž sama w sobě wzácná památka, tjm geště wzácněgšj, protože w českém gazyku *o přjsaze* dosawade žádného obšjrněgšjho spisu nenj; kdež i potřeba káže, by w této předůležité wěci weškeren lid dokonale ponaučen byl. — Nadjti se lze gest, že welebné duchowenstwo, slawnj magistratuálnj, wrchnostenštj a hospodárštj auřadowé, ano wšickni rychtářowé obcj tauto neywýš potřebnau knjžkau se zaopatřj; a hleděti budau, by, co možná, w každém přjbytku, při každé rodině se

nacházela. A to tjm spjše, an při přemalé ceně gegj i chudšj snadno si gi zaopatřiti může, neb se prodáwá, 120 stránek silná, tuho wázaná, za 10 kr. na stř.

III. **Pane zůstaň s námi, neb se připozdjwá.** *Od Giřjho Bluma, zpráwce hraběte z Ingelheimu w Greisenheimě. — Přeložena od Jana Marchala, duchownjho spráwce w Řjmowě, Bud. diécesj. Djl I. stránek 376, r. 1839.*

Spis ten půwodně w gazyku německém tiskem wydaný a ode wšech německých Časopisů na neywýš schwálený, obsahuge naučenj *k šťastné smrti se připrawiti.* — Ačkoliw gest tento spis obšjrný, předce se spisowatel nikde neopakuge, ustawičně nowým, půwabným a naneywýš zanjmawým dowozowánjm w předmětu swém postupuge, a brzy wljdně, brzy přjsně na srdce křesťana naléhá. — Pro kazatele, pro zpowědnjka, pro kněze na smrtelném loži zaopatřugjcjho gest kniha tato prawý poklad, a wšjm práwem za zlatau knihu gmjna býti zasluhuge; kterauž přečta žádný neodložj, by gi na neywýš probuzen a pohnut nebyl.

W řeči německé prodáwá se spis tento, w kněhkupectwjch, wázaný, za 3 zl. na stř. — Protože ale wšecky knihy nákladem Dědictwj Swato - Janského wydané, dle statut, w té neylewněgšj ceně prodáwány býti magj: prodáwá redakcj spis tento w řeči české, přes 700 stránek silný, we 2 djlech, w tuhé wazbě, za 40 kr. — Djl I. za 20 kr. přjtomně k dostánj gest; Djl II. za tu samu cenu w krátkém čase wygde.

Obracjme se ke wšem slawným wrchnostem a školnjm dobrodincům, kteřj k poddaným swým milostně nakloněni, rozšiřowánjm mezi ně kněh prospěšněgšjch, o wzdělánj gich laskawě pečugj, bychom gim připomenuli, že za přjhodnost a wýbornost kněh Dědictwjm Swatojanským wydaných, to gim plnau gistotau ručj, že ge sama w. d. arcibiskupská konsistoř wydáwá; tedy pro podělenj pilných djtek we školách a hodných hospodářů po rodinách sotwa se přjhodněgšjch kněh nagde, gak těchto Dědictwjm Swatojanským wydaných.

Spasitedlné aučinky, gimi wzdělané, dokážj se lepšjm zwedenjm podřjzených sobě poddaných, a přigdau zase gen dárcům milostiwým na zásluhu odplaty wěčné.

By blahoděgný ústaw *Dědictwj Swatojanského* šjřegi aučinkowal a mocně do žiwota přecházel, obětowalo se redakcj několika horliwých služebnjků na winici Páně, žeby na mjstech swých zarazili filiálky k rozšiřowánj w okolj swém kněh Dědictwjm wydaných, a žádali, by gim k tomu cjli gistý počet každého wydánj swěřen byl. — S wděčnau ochotnostj w tom se gim propůgčugjce, činj redakcj zde uctiwé pozwánj, kdyby se z kragů českého králowstwj, a ze saudružné Morawy wjce tak horliwých přjzniwců u nás přihlásilo! Těm bychom pak:

a) Zásobu každého wydánj k rozprodánj, pod celoročnjm čekánjm, posjlali;
b) skrze ně nowých spoluaudů, a gich přjspěwků obdržowali;
c) skrze ně nowě prohlášeným spoluaudům immatrikulačnj ljstky,
d) spolu ale také i přináležjcj knihy wen posjlali, a
e) skrze ně wše dopisowánj se spolaudy gich okolj řádně wedli; čjmby gak ústawu, tak též pánům spoluaudům welice k prospěchu a ku wděku poslaužené bylo.
f) Wše by se na ně franko zasjlalo; a
g) kdyžby toho požádali, z každého sta by se gim za gich poslaužení, a na autraty, 20 zl. provisj w knihách wykázalo.

Čehož zdwořile žádáme, téhož se také daufanliwě důwěřugeme, že se takowých wzácných podporowatelů aspoň ze wšech wětšjch mjst wlastenských kragů u redakcj w brzku přihlásj; kdež prodljwati nebudeme gich přeswědčiti, gak tak wzácnau gich služebnost wděčně uznáwáme.

Dědictwj Sw. Jana Nepomuckého zwe pánů Spoluaudů, aby sobě obljbili, proti úpjsnjmu ljstku, dalšj nowé wydáni, čjslem VII. *O přjsaze*; a čjslem VIII. *Pane zůstaň s námi*, I. dilu, u redakcj wyzdwihnauti.

Knihy tyto, *Přjsaha* za 10 kr, a *Pane zůstaň s námi* za 20 kr. i we wšech kněhkupectwjch k dostánj gsau.

Psaní z Brna na Redakcj.

Milostiwý Pane!

Neosmělowalbych se listem obtěžowati Důstognost Waši, kdybych okolnostmi k tomu donucen nebyl, a kdybych newěděl, že laskawost Wašj Milosti mi tu smělost promine. Ze wšech stran se na mne naléhá tuto w Morawě, abych o wypracowánj *žiwotů Swatých a Swětic Božjch* w mateřském gazyku, slohem populárněgšjm nežli w Rodině Bohowěrných, se postaral, a co neydřjwe pro lid náš — neylépe skrze Dědictwj sw. Jana — na swětlo wydal. Gá wšak pokaždé odkazugi na wznešený ústaw ten sw. Jana Nepomuckého, gjmž nám takowé djlo sljbeno bylo. Prosjm tedy, aby Waše Milost dodawatelem řádků těchto mně austně zpráwu dáti sobě neztjžila, zdali giž někdo o tom pracuge; a brzoli se toho nadjti můžeme štěstj, abychom to djlo mezi lid náš katolický rozšiřowali.

Druhé, o čem sobě austnj odpowěď Wašj Milosti wyprošugi, tato gest: Zadal gsem pokornau prosbu k neydůstogněgšj arcibskupské konsistoři Pražské, aby stržené odbjránjm *Otcuw Apoštolských* penjze k swatojanskému Dědictwj dodati, mne pak neymilostiwěgi mezi Spoluzakladatele přigati ráčila. Owšem bych rád, aby ponjžená prosba moge uslyšána byla.

Bych pak giž naplnil mjru proseb mogjch opowažugi se i tuto otázku na Waši Důstognost a Milost skládati, *zdali kdo na kommentáru sw. Pjsma* pracuge. Položil gsem sobě za úkol žiwota, dáli Bůh, obšjrným wýkladem Nowého Zákona wel. duchowenstwu poslaužiti, kterážto práce teprwa po mnohých letech k žádanému cjli přiwedena býti může. — Proto by mně w tom kratšj wýklad, který by spolu i pro lid potřebowán býti mohl — (gak n. p. Allioliho,) — dokonce newadil; nobrž z celého srdce žádám, aby takowý co neydřjwe na swětlo wydán byl, a tak kněžj naši k německému sáhati nemuseli.

Geště bych w mnohém o poradu Wašj Milosti a Důstognosti prosil. Nechtěge wšak déle bawiti ochoty Wašnostiny, zawjrám, ostáwage s obzwláštnj úctau,

Wašj Důstognosti a Milosti,

neyoddaněgšj

František Sušil,
prof. theologie.

W Brně 9. Čerwence 1838.

Wysoce důstogná Konsistoř arcibiskupská ráčila těch od welenučeného pana professora pro Dědictwj Swatojanské obětowaných 75 wýtisků *Spisů sw. Otců Apoštolských* wděčně přigmauti, a weledůstogného pána, který hned w prwnjm roce založenj hotowými 40 zl. n. st. Dědictwj spoluaudem I. třjdy se stal, k *Spoluzakladatelům* ochotně připsati.

Zbýwá ale knihy této nerozprodaných gestě 34 wýtisků. Proto we gménu Dědictwj Swatojanského na weškeré welebné duchowenstwo tu žádost činjme, by se naklonilo těchto, 34 wýtisků po 1 zl. na stř. rozkaupiti, a tak na prospěch Dědictwj laskawě přispěti.

Co se literárnjch otázek důstogného welenučeného pana professora týká, tu žádáme weškerých bohoslowjch pánů spisowatelů, redakcj přjzniwě zpráwu dáti, zdaž se kdo takowau pracj, gako gest: „*Překlad Nowého Zákona*“ *s wýkladem*; pak „*Žiwoty Swatých a Swětic Božjch*,“ pérem swým zanášj, — by snad na newděk gich na gedné wěci wjce nepracowalo.

Když bude wypracowánj podařené, dokonalé, a od slawných censur tisku hodné uznané, redakcj gich, s powolenjm wysoce důstogné konsistoře, gmenem Dědictwj Swatojanského, ochotně a ráda k tisku powede.

Čekáme na prohlášenj až do konce měsjce Dubna; kde pak w Kwětnu welenučenému panu professoru zpráwu dáme, zdaž pro nás w pracjch swých pokračowati má.

Redakcj.

Časopis pro katolické duchowenstwo.

Poslednj tento letošnj geho swazek něco se opozdil. — Daufáme pak, že páni odběratelé, gak bohactwj a důležitost obsahu geho nahljdnau, opozděnj geho rádi nám prominau.

Oznamugeme spolu, že Časopis tento za cenu předešlau (2 zl. n. stř.) i w přjštjm roce 1839 řádně wycházeti bude; a když se wzácnj páni spisowatelé sami w tom přičinugj, by čest duchowenstwa česko-slowanského obsahem zagjmawým zwelebowal; a když se Stolce Arcipastýrského oko tak přelaskawé na něm spočjwá a z geho prospěchu se těšj: tedy redakcj to snadné bude pánům odběratelům i ročnjkem přjštjm se zawděčiti.

Pešina.

Poznamenánj
wšech Pánů Spisowatelů,
kteřj w roce 1838
pracemi swými k Časopisu tomuto
přispjwali, a kterých wšech
Geho Knjžecj Milost
Neydůstognégšj Pan Arcibiskup
ALOYS JOSEF
pamětnjm penjzem slawné swé intronisacj
neylaskawégi obmysliti ráčil.

W Praze.

Beer Jakub, čest. komend. ryt. řádu kříž. dkt. a prof. dogmatiky.
Daucha František, kněz cjrkewnj. A. D. S. J.
Dichtl Hermann, spiritual u sw. Giřj.
Franta Josef, korrektor w arcibisk. knihtiskárně.
Hawránek Frant., kněz ryt. řádu křižown., kaplan u sw. Petra.
Helfert Josef, dkt. prof. cjrkewnjho práwa, konsistornj rada.
Hora Antonjn, kaplan w Teyně.
Hron Wogtěch, knjžecj arcibiskupský tagemnjk. A. D. S. J.
Kaubek Jan, práwnjk.
Krbec Jan, rektor u sw. Giřj. A. D. S. J.
Kregčj Petr, kanown. u sw. Wjta na hradě Pražsk. kons. rada.
Millauer Maxmilian, dkt. emerit. rektor univ, prof. pastorálky.
Pešina Wáclaw, kan. na hradě Pražsk. red. Časop. a Děd. Swatoj.
Picek Wáclaw, studugjcj práwa.
Procházka Wogtěch, čest. kanow. Wyšehr. far. u sw. Wogtěcha.
Přjhonský Fr., dkt. čest. kan. w Budišjně, préses Wend. sem.
Spinka Wáclaw, ředitel knjžecj arcibiskupské knihtiskárny.
Štulc Wáclaw, arcibiskupský alumn w IV. roce. A. D. S. J.
Tupý Eugen, klerik na Strähowě.
Wáclawjček W. dkt. kapitolnj děkan, c. k. guberniálnj rada.
Wlček Jan, kaplan u sw. Hastala.

W Arcidiécesj Pražské.

Cjsař Karel, farář we Wesowě.
Gabulka František, duchownj zpráwce w Konogedech.
Hlawač Jan, wikár. tagemnjk. farář w Postupicjch.
Horáček Wáclaw, arcib. notář. farář w Ondřegowě. A. D. S. J.
Horčice Josef, kand. theol. kanow. w St. Boleslawi. A. D. S. J.
Jirsjk Jan, kand. theol. far. w Mnicjch. Spoluzaklad. D. S. J.
Karljk Hugo, kapitulár a professor w Teplu.
Keil Antonjn, administrator na Kosowé Hoře.
Lagler František, kaplan w Lochowicjch.
Macan Jakub, farář w Slabeč.
Marek Jan Gindřich, farář w Kozogedech.

Michl Justin, klerik pobožných škol w Praze.
Ondrák Prokop, katecheta při hlawnj škole w Přjbrami.
Rennert Wáclaw, kaplan w Budini. A. D. S. J.
Pohan Wáclaw, budĕgow. biskup. notář. farář w Pořiči.
Royt František, farář w Hbytě.
Smetana Josef, dkt. kapitulár Teplský, prof. fysiky w Plzni.
Wobornjk Sewerin, kand. theol. duch. zpráwce w Křečowicjch.
Wotypka Josef, duchownj zpráwce w Popowicjch,
Zimmermann Josef, duchownj zpráwce w Stodůlkách. A. D. S. J.

W Litoměřické diécesj.

Černohaus František, kaplan w Reyšicjch.
Hanausek Jan, farář w Stětj.
Pohořelý Josef, kaplan w Turnowě. A. D. S. J.
Šoreyš František, kaplan w Rožďalowicjch, Zaklad. Děd. S. J.
Winařický Karel, farář w Kowani. A. D. S. J.
Zuman Wogtěch, vikář. kons. rada, farář w Chorušicjch.

W Králowéhradecké diécesj.

Hek Ladislaw, spisowatel. A. D. S. J.
Pelikan Josef, rádnj w Tiniští.
Reis Jan, kandidat theol. kaplan w Kopidlně.
Stárek Jan, kand. prof. morálky w Králowéhradci. A. D. S. J.
Trnka Jan, kněz cjrkewnj w Praskačce. A. D. S. J.
Wacek Fr. c. k. dw. kaplan, vikář, k. r. děk. w Kopidlně. A.D.S.J.

W Budĕgowické diécesj.

Gabriel František, domkustos a scholastik, zlatým řetěz. obdar.
Körner Jan, dtk. professor bibl. studium, rektor semináře.
Nowáček Jan, kaplan w Kumžaku. Spoluzakl. Děd. S. Jan.
Sláma František, farář w Chrasticjch, Aud Děd. S. Janského.
Schönbeck Michael, dkt. professor pastorálky.
Wacek František, zámecký kaplan w Březnici. A. D. S. J.

W Olomaucké arcidiécesj.

Tutta Jan, kragský Děk. konsist. rada, far. w Oppatowicjch.

W Brnenské diécesj.

Holásek Josef, farář w Blansku, Aud Děd. Sw. Jan.
Kinzel František, farář w Lauce. A. D. S. J.
Pawlowský Matěg, kaplan w Boskowicjch.
Škorpjk František, kněz cjrkewnj.

W Solnohradské Arcidiécesj.

Čeněk z Wartenberku, Josef, dkt. kapitol. děkan w Solnohradě.

Wšech 65.

Wáclaw M. Pešina,
kanownjk, konsistornj rada, redaktor.

František Čelakowský,
korektor styli.

Obsah

wšech čtyř swazkůw gedenáctého ročnjho běhu.

Pogednánj.

1. Dogmatika.

O swátosti oltářnj, od *Čeňka z Wartenberku* I, 3.
Kdo gest Ježjš? od *Silberta* . . . . . II, 172.
O domnělé náboženské šjlenosti sw. Apoštolůw, od *J. Beera* . . . . . IV, 536.
Důwod z přistaupenj k gisté wjře, od *Hawránka* . I, 159.

2. Mrawoučenj.

Sw. Cypriana, o kázni panenské, od *J. Stárka* I, 29.
Gak může duchownj wlasti prospěti, od *Jabulky* II, 272.
Předcházj-li služba panská službě Božj, od *Hawránka* . . . . . III, 355.
Pláč a žádost Cjrkwe Kristowy, od *J. Macana* III, 376.
O horliwosti náboženské, od *J. N. Stárka* . III, 395.
O nečistých wěcech: proč se gmenugj a gsau nečisté, od *Fr. Hawránka* . . . . . IV, 552.

3. Cjrkewnj historie.

Kapitola Pražská za času sw. Jana Nep. od *Pešiny* I, 150.
O některých cjrkewnjch starobylostech w Čechách, od *M. Millaura* . . . . . IV, 572.
O založenj arcibiskupstwj Poznanského a Hnězdnenského, od *Jana Krbce* . . . . . IV, 603.
Poslaupnost proboštůw u Sw. Kosmy a Damiana w Staré Boleslawi, od *J. P. Horčice* . . IV, 636.

4. Pastýrský úřad.

Gak se slowo Božj hlásati má, od *Jakuba Macana* . . . . . I, 52. II. 185. III, 111.
Cwičenj zasnaubenců, od *Jos. Wotýpky* I, 73. II, 230

O přjsaze, od *Wáclawa Pešiny* . . . . I. 96.
O odawkách na smrtelném loži, od *Wog. Hrona* II, 256.
Tři ewangelické rady, od *Wáclawa Pešiny* . II, 219.
Z pastýrského žiwota, od *Schönbecka* . II,344.III, 530.
Řeč k newěstě, prowdáwagjcj se za ginowěrce, od *Sew. Woborujka* . . . . . III, 428.
Řeč při swěcenj školy Wěselské, od *F. Wacka* III, 466.
Řeč o blahočinném působenj katolického kněžstwa, od *J. V. Jirsjka* . . . . . IV. 517.
List pastýrský Aloysia Josefa, Neydůstogněgšjho Arcibiskupa Pražského Knjžecj Milosti IV, 690.

5. Cjrkewnj práwo.

O působenj domowa na cjrkewnj prawomocnost, od prof. *Helferta* . . . III, 443. IV, 615.

6. Liturgie.

Wolenj a instalowánj kanownjků u sw. Wjta w Praze, od *Pešiny* . . . . . I, 131.
O kancionálu . . . . . III, 512.
Modus recipiendi novitios et profitendi I, 125. II, 322. III, 485.
Ecce lignum crucis, od *Pešiny* . . . . I, 149.

7. Básnictwj.

Pjseň popelečnj, od *K. Winařického* . . . I, 113.
Neznaboh, od *Picka* . . . . . II, 286.
Bůh a přjroda, od *téhož* . . . . . IV, 659.

8. Literatura.

I, 115. II, 287. III, 477. IV, 661.
Recensj gsau od *V. Zahradnjka, J. Krbce, J. Jirsjka* a *Fr. Hawránka.*

9. Cjrkewnj zpráwy.

Slawnost dosednutj na arcibiskupskau stolici Pražskau, od *Pešiny* . . . . . IV, 674.
Giné menšj zpráwy I, 113. II, 325, III, 494. IV, 667.

Poznamenánj

wysoce ctěných Pánů, panů odběratelů Časopisu pro kat. duchowenstwo, w roce 1838.

I. W arcibiskupstwj Pražském

Geho Knjžecj Milost, Neydůstogněgšj Pán, Pan **Aloys Josef, Swobodný Pan Schrenk z Notzingu, Knjže Arcibiskup Pražský,** Primas králowstwj Českého, Papežský Legat, ustawičný Kancljř University Pražské a Ochránce Studij, Doktor bohoslowj, Chrámu Páně Olomúckého Kanownjk, Spoluzakladatel Dědictwj Swato-Janského a t. d.

Wysoce důstogný Pán, pan František Tippmann, biskup Satalský, Suffragan, Konsistornj Preses, Dom-Kantor, Děk. Starobol. Direkt. fakulty theol. Spoluzakladatel Dědictwj Swatojanského, a t. d.

Wysocé důstogná kapitola a konsistoř.

P. T. P. a p.

Frant. Pöllner, probošt u sw. Wjta, gym. dir. wýbor zem. stawů.
Wácl. Waclawjček, dkt.kap. děkan, c.k.gub.rada. rekt.univ.emer.
Wáclaw Neumann, prélát, kapitolnj arcijáhen, kons. rada.
Josef Rauch, prélát domscholastik, konsist. rada. A. D. S. J.
Josef Werner, dom-custos, konsist. rada, rytjř wjce řádů.
Mikul. Tomek, dokt., kanownjk senior, kons. rada, exam. syn.
Jan Renner, kan. kons. rada, děkan u sw. Apol. exam. syn.
Wácl. Pešina, kan. kons. rada, *redaktor Časopisu a Dědictwj S. J.*
Josef Lindauer, kanownjk, konsistornj rada, A. D. S. J.
Michael Willer, kanownjk, konsistornj rada.
Petr Kregčj, kanownjk, konsistornj rada, A. D. S. J.

Josef Helfert, dokt. prof. cjrkewnjho práwa, kons. rada.
Aloys Wydra, dokt. práw, zemský advokat, kons. rada.

Kodauer Jan, tagemnjk arcibiskupské konsistoře.
Bretschneider Karel, dokt. práw, konsist. kasjr.
Knjžek František, registrator.
Höniger Jaroljm, protokollista rádnjho stolu.
Kalina Jan z Jétenšteinu, expeditor, *kasjr Časopisu a Dědictwj.*
Smid Vincenc, protokolista exhibitu.
Zimmermann Ant., protokol, *auč. wed. Dědictwj Swatojanského* †

Hron Wogtěch, arcibiskupský tagemnjk, A. D. S. J.

) A. D. S. J. znamená: *Aud Dědictwj Swato-Janského.*

Arcibiskupský seminář.

P. T. P. a p.

Jan Büttner, inf. probošt u W. Swat. kan. w St. Bol. rekt. sem.
Ignác Mráz, děk. u W. S. kan. w St. Bol. spir. w sem. adm. u Worš.
Antonjn Rost, doktor filosofie, préses.
Wáclaw Hrdina, adjunkt při fakultě theologické.
Anton Rispler, provisor.
Seminárská knihowna.

Absolwowaný bohoslowce w Praze.

Schiller Jan.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Slawjček Antonjn, préfekt knihowny,
Štulc Wáclaw, A. D. S. J.
Suchan Matěg.
Sušický Antonjn
Wewerka Emilian.

W III. roce.

Prauha František,
Schiller Jan,
Stanzel Arnošt,
Wlček František,
Zwik Jan.

W II. roce.

Altmann Antonjn,
Bien Jakub,
Hawelec Josef,
Kohaut Josef,
Kratochwil Wáclaw
Procházka Josef,
Pawla Jan,
Schak Josef,
Schiman Josef,
Zlonický Josef,
Zucker Antonjn.

W I. roce.

Čjška Wáclaw,
Hanykyř Matěg,
Kramer Josef,
Ragsky Jan,
Scharnagl Wjt,
Vollbrecht František.

Wšech 27.

Geho Excellencj, wysoce urozený Pán, pan **Karel Chotek hrabě z Chotkowa a Wognjna,** Rytjř c. k. rakauského zlatého rauna, Welkokřjžnjk c. k. rakauského Leopoldowa řádu, c. ruského řádu S. Alexandra, a rytjř král. sardinského řádu sw. Maurice; Neywyššj Purkhrabj králowstwj Českého, a Président c. k. zemského řjzenj, cjs. král. tagná rada, a t. d.

Po městech Pražských.

P. T. P. a p.

Jos. Köhler, dkt. general a welmistr řádu Kříž. ryt. řádu Leop.
Hier. Zeidler, dkt. opat Strah., prélát, c.k. almužnjk, a censor.

Antonjn Lagler, farář u sw. Štěpána, wedaucj tagemnjk generálnjho vikariátu far Pražských, A. D. S. J.
Benda Josef, kaplan u sw. Ducha.
Bergner Karel, psalista u sw. Wjta.
Böhm Wáclaw, katecheta při Malostranském Gymnasium.
Censura, cjs. král., 4 wýtisky.
Chlad Emanuel, řehole Kapucjnů, kazatel u sw. Josefa.
Cikart Wácl., arcibisk. zpowědnjk u sw. Wjta. A. D. S. J.
Čelakowský František, *korektor Časopisu.*
Čjžek Daniel, farář u sw. Wáclawa.
Daubek Frant. represent. měšťan na Nowém Městě, čjs. 247.
Duchownj u sw. Giřj.
Fanta Antonjn, kaplan u sw. Mikuláše.
Franta Josef, korrektor w arcibiskupské kněhtiskárně.
Franz Wáclaw, farář u sw. Wjta.
Friček Nepo u. Provincial řehole w. p. Františkánů.
Gedlička Emilian, kapitular a kaplan na Strahowě.
Hanka Wácl. rytjř Wladim. řádu, bibliot. národ. Museum.
Hawránek Frant., kněz rytjřs. řádu křižow. kapl. u sw. Petra.
Herrschmann Fr., kand. bohosl., zást. vik. far. u sw. Ducha.
Holec Josef, podpřewor rytjřsk. řádu křižownjků.
Holubář Gotthard, kapit. na Strah. a duch. spr. w Nebužicjch.
Hora Antonjn, kaplan w Teyně.
Horák Antonjn, farář u sw. Apolináře.
Hurka Vincenc, kaplan u sw. Haštala.
Jánský Wáclaw, mistr bednárský w čjsle 560 na Now. Měst.
Jungmann Josef, dokt. filos. préfekt na akad. Gymn. A.D.S.J.
Kafka Frant., kan. na Wyšehradě, arcib. notář, A. D. S. J.

Kanka Jan Nep., dokt. práw, emer. rektor Univers. A.D.S.J.
Klenka Jan, kaplan u sw. Wogtěcha.
Kolenatý Jos. rytjřs. Maltheg. řádu, far. u Marie de Victoria.
Koštálowský Jan, kapitular a kazatel na Strahowě.
Kraus Eduard, kaplan u sw. Mikuláše.
Krbec Jan, rektor u sw. Giřj, A. D. S. J.
Kreilhueber Josef, kaplan u sw. Wogtěcha.
Křižownická knihowna.
Landa Josef, kaplan u sw. Ducha.
Lüftner František, kaplan na Smichowě.
Maxa Jan, rytjřs. řádu křižow., kaplan u sw. Petra.
Merhaut Petr, farnj administrátor u sw. Hawla.
Museum národnj.
Nadherný Kajetan, direktor listowny c. k. gubernium.
Nowotný Jan, farář u Neyswětěgšj Trogice.
Oliwa Antonjn, farář u sw. Haštala.
Poštau c. k., geden wýtisk pro negmenowaného.
Procházka Wogtěch, čest. kan. na Wyšeh. far. u sw. Wogtěcha.
Přjhonský Frant. dkt. filos. čest. kan. préses Wend. semináře.
Risinger Adolf, kaplan u sw. Mikuláše.
Řehoř Frant., kaplan u sw. Wjta.
Řiwnáč Ignác, kaplan u sw. Štěpána.
Seidl Wácl., nákladnjk, domácj pán. Mal.Stran.čjs. 36.A.D.S.J.
Sowa Rudolf, posluchač práw.
Schreiner Karel, farář u sw. Mikuláše.
Sticher Daniel, kapitulár a farář na Strahowě A. D. S. J.
Strohbach Pawel, c.k. gub. rada, ředit. zem.Stawitel.A.D.S.J.
Swoboda Ant. kanc. w gub. řed. acrar. Lithogr. A. D. S. J.
Swoboda Martin, magistratuálnj registrant.
Šediwý Šebastian, kaplan u sw. Apolináře.
Sylva Tarouca Bedřich, hrabě, bohosl. pro diéc. Olomuckau.
Teyrich Maximilian, kapitular, kaplan a katech. na Strahowě.
Thomas Josef, kaplan u sw. Gindřicha.
Thun, hrabě z Hohenšteinu, Leopold.
Tippmann Antonjn, koop. u Matky Božj Sněžné.
Tischer Bedřich, administr. u sw. Ignáce.
Tomsa Fr., ingrossista u c.k. Aučetnictwj, proz.gub. translator.
Tšary Antonjn, rytjřs. řádu křiž. farář a tagemnjk.
Wagenknecht Josef, kapl. u sw. Gindřicha. A. D. S. J. †
Wáwra Jan, ingros. aučtů c.k. zem. Aučet. proz. p. čes. řeči.
Wawřjk Jan, kaplan u Neyswětěgšj Trogice.
Weyrauch Erwin, kapitulár na Strahowě, tagem. opatský.
Weywoda František, farář we Wolšanech.
Wobornjk Stanislaw, podpřewor řádu kazatelského.
Wogtěchowsky Josef, duch. ředitel u dorostlých slepých.

Woršilinský klášt., wel. Matka, Marie Vinc. Mayerowá A.D.S.J.
Tamtéž Mater Angelina, tagemnice a proknrátorka A.D.S.J.
Wořjšek Flavian, řchole milosrdných bratřj, A. D. S. J.
Zlatnjk Filip, administrator u Karmelitánek, A. D. S. J. †
Zumpe Wogtěch, farář u sw. Hawla. †

Wšech 146.

W Arcidiécesj. *)

P. T. P. a p.

W Beraunském Vikariátu.

Wác. Motz, vikář, kons. rada, arc. notář, děkan w Bezdědicjch.
Boleška Wáclaw, duchownj zpráwce w Strašicjch.
Bělecký Kornel, předst. Piar. res. dir. h. šk. w Beraunē A.D.S.J.
Burka Antonjn, exposita w Tetjně.
Cabaun Antonjn, kaplan w Neuměteli.
Djk Josef, kaplan w Zdicjch.
Dmych Josef, farář we Welisi.
Exner František, kaplan w Cerhowicjch.
Gruber Jan, vikárnj tagemnjk, děkan w Meytě.
Hanaušek Wáclaw, lokalista w Hudlicjch.
Jodl Erasm, kaplan w Žebráku.
Kodim Josef, kaplan w Žebráku.
Kaubek Wáclaw, kaplan w Beraunē, A. D. S. J.
Kopal Josef, farář w Tmáni.
Kubišta Ondřeg, notář, děkan w Lochowicjch.
Labler Vincenc, děkan w Beraunē.
Negedlý Wogtěch, děkan w Žebráku.
Obraz Kašpar, děkan w Hořowicjch.
Rib Josef, děkan u swatého Jana pod skalau.
Ryšawý Wáclaw, podpřewor Františkánu w Hořowicjch.
Schimandl Josef, exposita w Zbirowě.
Sydek Tomáš, exposita w Bnešicjch.
Tureček Jan, farář w Praskolesjch.
Wania Prokop, exposita w Loděnicjch.
Witt Ignác, absolvowaný bohoslowce na Zbjrowě.

---

*) *Redakcj pány odběratele slušně žádá, by knihkupcům, skrz které Časopis dostáwagj, uložili, by gich zde k zapsánj ze gména udali. — Též spolu žádáme, kdyžby spolnaudstwj Swatojanské komu přisaditi se bylo zapomnělo, Redakcj o tom u wědomj uwesti.*

Wondřich František, administr. zám. k plan na Zbirowě.
Worel Josef, exposita w Zdicjch.

W Brandegském Vikariátu. A. D. S. J.

Josef Horčice, kand. theolog. kan. w Staré Boleslawy. A.D.S.J.
Demuth Wáclaw, kaplan w Staré Boleslawi.
Čermák František, farář w Klomjně.
Hlawáček Josef, vikárnj tagemnjk, farář we Winoři. A.D.S.J.
Hora František, farář w Hlawnokostelnjm. A. D. S. J.
Melcher František, kaplan w Brandegse. A. D. S. J.
Pipota Antonjn, kaplan we Winoři.
Schmid Mikuláš, Administrator w Staré Boleslawi.
Steiger Josef, děkan w Benátkách.
Vikariátnj knihowna.

W Budinském Vikariátu. A. D. S. J.

Petr Geřábek, vikář, konsist. rada, děkan we Wepřku.
Brožowský Petr, farář w Chřjně.
Czagl Antonjn, farář w Lužci.
Družecký Martin, vik. tag. děkan w Zlonicjch. A. D. S. J.
Fähnrich Tadiáš, farář we Wlnowsi.
Fischer Mikuláš, duchownj zprávce w Klobukách.
Hauser Josef, dokt. w libomudrctwj, farář w Peruci.
Hochmann Josef, kaplan w Raudnici.
Král Josef, kaplan we Wlnowsi.
Merklas Josef, arcibiskupský notář, farář w Hořjně.
Mls Jan, kaplan w Budini.
Müller František, farnj administ. w Libotcynici.
Peer Josef, farář we Wrané.
Peer Manswest, farář w Zlonici.
Petřjk Emerich, kapitulár Strahowský, inspektor na Pátku.
Rennert Wáclaw, kaplan w Budini. A. D. S. J.
Slanina František, farář Citowě.
Srb Matěg, kaplan na Wraném. A. D. S. J.
Štěpnička Antonjn, kaplan we Wepřku.
Straka Wáclaw, farář w Charwatci.
Walsa Wáclaw, farář w Černauškn.
Waněk Wáclaw, děkan we Welwařjch.
Záwesky Jan, kaplan w Charwatci. A. D. S. J.
Zucher Jos. z Nordheimu, řád. křiž. arc. not. děk. we Wrbně.
Zykl Jan, exposita w Bechljně.
Vikariátnj knihowna.

W Bystřickém Vikariátu.

Wawřinec Schauf, vikář, konsistorní rada, arcib. notář, farář we Wrcholtowicjch. A. D. S. J.
Bastl Matěg, duchowní zpráwce we Radošowicjch.
Beber Martin, kaplan we Wrcholtowicjch.
Brádek František, duchowní zpráwce we Stěbuzowsi.
Cibulka Josef, děkan w Diwišowě.
Cjsař Josef, farář w Bystřici.
Edelmann František, duchowní zpráwce w Gemniští.
Ehrenberger František, kooperator w Pořiči.
Fürst Wáclaw, duchowní spráwce w Auběnicjch.
Gičjnsky Wáclaw, duchowní spráwce na Hrádku.
Hanikýř Josef, farář w Kondratici, A. D. S. J.
Hlawáč Jan, vikární tagemnjk a farář w Postupicjch.
Klaber Wawřinec, farář w Kosmici.
Kolár Jakub, exposita loretský, kaplan na Wlašjmě.
Konečný Josef, farář w Chotěšanech.
Malý Wáclaw, kaplan w Benešowě.
Materna Jan, kooperator w Štěpánowě, A. D. S. J.
Meder Augustin, farář we Wokrauhlicjch, A. D. S. J.
Pohan Wáclaw, budég. biskupský notář, farář w Pořičj.
Radlo František, kaplan w Postupicjch.
Sklenář Antonjn, kaplan w Launowicjch.
Strnad Josef, zámecký kaplan w Gemniští.
Stybic Josef, farář w Slapanowě.
Tichý Josef, kooperátor w Benešowě.
Wáňa František, kooperator w Bystřici.
Weselý František, děkan w Načeradci.
Wiljmek Jan, farář w Štěpánowě.
Wlasák Antonjn, kaplan we Wlašjmě.
Wolf František, farář w Jankowě.
Wotýpka Josef, duchowní spráwce w Popowicjch.

W Chebském Vikariátu.

Hofmann Jos., ryt. řád. kříž. kazatel we Františk. láznjch.

W Českobrodském Vikariátu.

Blažek Josef, kaplan w Břistwj.
Mazánek Josef, farář we Witicjch.
Morawec Jan, vik. tagemnjk, děkan w Černém Kostelci.
Šederle Jan, administrátor w Pořičanech.
Wenz Matěg, farní administ. w Stolmjři.
Wunderling Jan, děkan w Kauřjmě.
Würfl Karel, kaplan w Hradešině.
Vikariátní knihowna.

We Falkenawském Vikariátu.

Auer Joachim, zámecký kaplan w Kunžwartu.

W Heydském Vikariátu.

Frey Pawel, kapit. Teplský, insp. w Marianských láznjch.
Ortmann Antonjn, ředitel hlawnj školy w Plánu.

W Koljnském Vikariátu. A. D. S. J.

Jos. Ballatý, čest. kan. w St. Bol., vikář, a děk. we Swogšicjch.
Březina Josef, duchownj spráwce w Sánech.
Cwrček Josef, duchownj spráwce we Weltrubech.
Hulek Karel, farář w Dobřichowě.
Hušek Karel, farář w Nowé Wsi.
Kafka Jan, kaplan w Zásmukách,
Kinzl Josef, kaplan w Plaňanech. A. D. S. J.
Lindner Jan, kaplan w Nowém Koljně.
Pernikl Josef, kaplan w Nowém Koljně.
Prokeš Antonjn, duchownj zpráwce we Wohaři.
Strnad Petr, farář w Starém Koljně.
Štika Antonjn, kaplan w Dobřichowě.
Vikariátnj knihowna.

W Mnichowickém Vikariátu.

Wáclaw Starka, vikář, konsist. rada, děkan w Auřinowsi. †
Bastl Kašpar, farnj administrátor w Pišelj. A. D. S. J.
Bitcan Martin, farář w Sázawě.
Bodušanský Josef, farář w Janowicjch.
Girkowský Jan, duchownj spráwce w Jažlowicjch.
Horáček Wáclaw, arcib. notář., farář w Ondřegowě. A.D.S.J.
Hýbeš Tobiáš, farář w Skalici.
Kramerius Wogtěch, děkan w Mnichowicjch.
Ludwjk Jan, duchownj spráwce we Wranowě.
Procházka Jan, administrátor w Koceradech.
Wewerka Wáclaw, kaplan w Auřinowsi.
Wolf Wogtěch, farář w Ratagi, A. D. S. J.

W Ostrowském Vikariátu.

Šipaunský Antonjn, farář w Židlicjch, A. D. S. J.

W Plzeňském Vikariátu.

Antonjn Popp, vikář, konsist. rada, děkan we Weyprnicjch.
Diessl Jan, kaplan w Deyšjně.

Dostal Filip, arciblskupský notář, farář w Degšjně.
Eisenhut Jan, kaplan w Plzni.
Girsa Bonifác, farář w Tuškowě.
Hlawan Antonjn, infut. arciděkan w Plzni, A. D. S. J.
Kubišta Petr, kaplan w Plzni.
Lang Jakub, farář w Kralowicjch.
Nekola Karel, farář we Woboře.
Piller František, kaplan w Plané.
Růžička Karel, direkt. hlawnj školy w Plzni.
Smetana Josef, dokt. libom. kapit. Teplský, prof. fil. w Plzni.
Schellinger Jan, kaplan w Plzni. A. D. S. J.
Wiesner Antonjn, kaplan w Plzni.
Negmenowaný w Plzni.

W Pražském Vikariátu.

Placid Beneš, dokt. bohoslowj, opat a prélát u sw. Markéty.
Frant. Lampa, vikář, kons. rada, farář w Liboci, A.D.S.J.
Gübic Josef, vikárnj tagemnjk, farář w Wořeše.
Haas Pawel, farář w Hostiwicjch.
Hora Antonjn, kaplan w Liboci.
Gundermann František, farář w Šarce.
Krch Antonjn, kooperátor w Zbraslawi.
Medlin František, kaplan w Michli.
Modroch Jan, farář w Aunětiejch.
Richter Ondřeg, ryt. řádu křižownjků, farář w Hlaupětjně.
Simenec František, kaplan w Auřeňowsi.
Zimmermann Josef, duchownj správce w Stodůlkách. A. D. S. J.

W Přjbramském Vikariátu.

František Jedina, čest. kanownjk w Staré Boleslawi, emerit. vikář, konst. rada, arcib. not., infut. probošt na Sw. Hoře.
František Kostka, dokt. bohoslowj, vikář a konsist. rada, děkan w Přjbrami. A. D. S. J.
Bartuněk František, kaplan na Sw. Poli.
Cjsař Karel, farář we Wosowě.
Cjžek Wogtěch, duchownj zpráwce we Wišnowě.
Draský Tomáš, arcib. notář, duchow. správce w Hluboši.
Dwořák Josef, ryt. řádu křiž. kaplan w Starém Knjně.
Exner Filip, farář w sw. Kilianu.
Frank František, zámecký kaplan w Makowě.
Jiraušek František, kaplan w Mnišku.
Končicky Jos., ryt. řádu křiž. farář w Starém Knjně, A.D.S.J.
Krch Jan, farář na sw. Poli.

Lagler Josef, farář w Mnišku, kandidát bohoslowj. A. D. S. J.
Leubner Josef, farář we Wšeradicjch.
Ondeák Prokop, katecheta hlawnj školy w Přjbrami.
Pachmann Petr, farář w Sliwici.
Ringler Wáclaw, kaplan u sw. Kiliána.
Rottberger Jan, kaplan w Přjbrami.
Royt František, farář w Dolnohbitech.
Šindelář František, kaplan w Slapech.
Suk Josef, kaplan na Swaté Hoře.
Štach Antonjn, farář w Slapech.
Šomek Emanuel, farnj administrátor w Pičjně.

W Rakownickém Vikariátu.

Jan Swoboda, arcib. vikář, konsist. rada, farář w Kozlanech.
Aksamit Karel, zámecký kaplan w Křiwoklatech.
Čechura Karel, kaplan w Nowých Strašicjch.
Hněwkowský Wogtěch, kaplan w Čisté.
Hornof Wogtěch, farnj administrátor we Wolešně.
Jahnl Josef, kaplan w Strašecjm. A. D. S. J.
Kanský Wáclaw, farář we Welkém Augezdě.
Kepler František, farnj administrátor w Kaunowě.
Kosler Tomáš, farář we Zběčně.
Macan Jakub, farář w Slabcjch.
Michálek Antonjn, vikárnj tagemnjk, farář w Mutěgowicjch.
Nedwěd Wáclaw, duchownj zpráwce w Nezabudicjch.
Ništera František, kaplan w Kozlanech.
Nowotný Wáclaw, duchownj zpráwce w Renčowě.
Špalek Wáclaw, duchownj zpráwce w Městečku.
Wotěra Josef, farář w Petrowicjch.
Záruba Wáclaw, kaplan w Rakownjku.
Vikariátnj knihowna.

W Rokicanském Vikariátu.

Jan Jaeger, arcib. vikář, konsist. rada a děkan w Radnicjch.
Alizar František, kaplan w Radnicjch.
Hoch Augustin, kaplan w Radnicjch.
Habený Jan, zámecký kaplan w Libljně.
Jezbera Josef, farář w Stahlawě.
Lemoch Josef, farář w Mešně.
Liška Tomáš, farář w Prusjně.
Mataušek František, fundačnj kaplan w Spáleném Pořjčj.
Mikšowský František, farář w Libljně.
Miška Wogtěch, zámecký kaplan w Libljně.
Pištěk František, děkan w Plzenci.

Poláček Sebastian, farář w Čiškowě.
Sedlák Martin, duchownj správce w Skořici.
Suchý František, vikár. tagemnjk a děkan w Rokycanech.

W Slánském Vikariátu. A. D. S. J.

Jan Bezděka, čest. kan., vikář, kons. rada, děkan w Lidicjch.
Březina Josef, farář w Hořelici.
Dwořák Josef, kaplan w Nautonicjch. A. D. S. J.
Engelthaler Karel, farář w Hostauni. A. D. S. J.
Foyta Jos., kan. u Wšech Sw. vik. tag. děkan w Tachlowicjch.
Gaube Benno, tagemnjk vikariátu, farář we Swárowě.
Hampeys František, kaplan w Mšeci. A. D. S. J.
Haasmann Karel, kaplan w Kwilicjch. A. D. S. J.
Jirsjk Jan, kand. theol. *Spoluzakladatel* D.S.J. farář w Minicjch
Jungmann Jan, ryt. řádu křiž. farnj administrátor w Tursku
Kodidek Augustin, kaplan w Železné.
Krejk Josef, kaplan Minicjch.
Kubišta Josef, farář w Družci.
Lička Kašpar, farář w Kladně.
Lička Wogtěch, farář w Peherách.
Mlčan Filip, duchownj správce w Libšicjch.
Přibjk Vincenc, děkan na Smečně.
Rokos František, kaplan w Tachlowicjch.
Sigmund Benedikt, kandidát theologie, děkan w Slaném.
Sitte Wogtěch, duchownj správce w Tuchoměřicjch.
Slunečko Wácl., ryt. řádu křiž. arcib. notář, farář w Aunoští.
Srb Norbert, arcib. notář, farář w Nautonicjch.
Šwestka František, farář we Mšeci. A. D. S. J.
Stětka Bedřich, farář w Auhonicjch.
Žitek Wáclaw, duchownj zpráwce w Srbci. A. D. S. J.

W Tauzetjnském Vikariátu.

Karljk Hugo, prof. cjrk. hist. a cjrk. práwa w kanonii Tept.
Reil Albert, provisor a kantor w kanonii Teplské.
Sturm Josef, administrátor děkanstwj Manetinského.

We Wotickém Vikariátu. A.D.S.J.

Kristian Friček, arcib. vikář, kons. rada a farář w Dublowicjch.
Burián Antonjn, kaplan w Prčicjch.
Chwosta Jan, arcib. notář, farář w Krásné Hoře.
Čtrnáctý Jan, děkan w Neweklowě.
Franz Prokop, pater Quardian Františkánů we Woticjch.
Gerson Jos., ryt. z Ragersdorfu, vik. tag., arc. notář děk. w Sedlci.

Herrmann Řehoř, farář w Bělici.
Hulička Wogtěch, farář w Nechwalicjch.
Kačerowský Antonjn, farář w Podčepicjch.
Kareš Wáclaw, farář w Arnoštowicjch.
Keil Antonjn, administrátor w Kosowé Hoře.
Kratochwjle Karel, duchownj spráwce w Kameyku.
Lenk František, arcibiskupský notář, farář w Maršowicjch.
Procházka Desiderius, osobnj děkan w Prčicjch.
Pták Josef, kaplan w Neweklowě.
Richter Josef, děkan w Sedlčanech.
Roštlapil Josef, farář we Woticjch.
Stulfa Antonjn, farář w Janowicjch.
Urban Emanuel, exposita w Jesenicjch.
Urban Matěg, kaplan w Maršowicjch.
Wiljmek František, w Netwořicjch.
Witák Tomáš, farář na Chlumě.
Wobornjk Sewerin, duchownj spráwce w Křečowicjch. (*)

W Praze 146.
We Vikariátech 266.

Wesměs 412.

(*) *Kde by gaké pochybenj se nalezlo, žádá redakcj o geho oznámenj, by w přjštjm poznamenánj tomu se wyhowělo. Oblibiž také sobě každý nowý pan odběratel spolu i swůg vikariát oznámiti, a stacj, gak se w češtině pjše, uwesti.*

II. Litoměřické biskupstwj.

Neydůstogněgšj Pán, pan Augustin Bartol. Hille, Biskup, člen mnoha učených a dobročinných ústawů. A. D. S. J. atd.

P. T. P. a p.

Wáclaw Kára, kapit. děkan, kons. préses, stud. direkt. A.D.S.J.
Ignác Jakš, kanownjk, kons. rada, red. spisu pedagogického.
Josef Pfeiffer, vicerektor sem. censor českých kněh. A.D.S.J.
Raymann Jan, biskupský tagemnjk a ceremonář.
Konsistornj knihowna.

Biskupský seminář.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Dobicer Josef, Egert František,
Schowánek Josef.

W III. roce.

Černohauz Antonjn, Gešina Jan,
Čerwinka Vincenc, Nečásek František.
Swatoš Antonjn.

W I. roce.

Dlaske Antonjn, Kendjk Josef,
Tichánek Josef.

Na wenku w Diécesj.

P. T. P. a p.

W Aušťském Vikariátu.

Čermák Filip, farář w Libochowě.
Hanausek Jan, farář w Prachowě.
Růžička Josef, kaplan we Wěteli. A. D. S. J.

W Boleslawském Vikariátu.

Čebuský Filip, farář w Luštěnicjch. A. D. S. J.
Frencl Josef, exposita we Wšeborsku. A. D. S. J.
Lauterbach Jan, kupec w Mladé Boleslawi. A. D. S. J.
Linka Jan, děkan w Čerwené Daubrawici.
Procházka Jan, exposita w Bukowě.

Řehák Antonjn, kaplan w Čerwené Daubrawici.
Winařický Karel, farář w Kowani. A. D. S. J.

W Gabloňském Vikariátu.

Eisert Krištof, kaplan w Reichsstadtu.

W Doxském (Hirschberg) Vikariátu

Josef Teynit, vikář, kons. rada, farář w Nebuželjch.
Čerwinka Josef, farář we Mšeně.
Kotátko Wáclaw, kooperátor we Mšeně.

W Launském Vikariátu.

Wikner Jan, exposita w Ranné.
Wohánka František, kaplan w Launech.

W Liberecké Vikariátu.

Huyer Ignác, farář w Laukowci.
Náhlowský František, kaplan w Českém Dub. A. D. S. J.

W Mělnickém Vikariátu.

Hnogek Antonjn, děkan na Mělnice.

W Nimburském Vikariátu.

Řehoř Horecký, vik. emer. a děkan w Rožďalowicjch. A.D.S.J.
Beránek Wáclaw, farář we Wosenicjch . . . A. D. S. J.
Kopecký Antonjn, farář w Kostomlatech . . . A. D. S. J.
Kučera Josef, kaplan w Křinči . . . . . A. D. S. J.
Matauš Josef, duchowaj spráwce w Mladé . . A. D. S. J.
Neumann Josef, farář w Křinči . . . . . A. D. S. J.
Nowák Antonjn, kaplan w Libáni . . . . . A. D. S. J.
Nožička Josef, kaplan w Nimburku . . . . . A. D. S. J.
Pacowský Antonjn, farář w Libáni . . . . . A. D. S. J.
Renner Josef, farář we Měcij . . . . . A. D. S. J.
Stěhule Joseph, duchownj spráwce w Laučenj . A. D. S. J.
Šoregs Frant. kap. w Rožďalowicjch. *Spolazakladatel* D. S. J.

W Semilském Vikariátu.

Josef Kramář, vikář. konsist. rada, farář we Wysokém.
Damašek Josef, kaplan w Semilech. A. D. S. J.
Kauble Josef, residenčnj kaplan w Laukowě. A. D. S. J.
Kawaljr Wáclaw, kaplan we Wysokém.
Šaurek Joachim, farář w Držkowě.
Strnad Josef, farář w Boskowě.
Wrána Karel, biskupský notář, vik. tagem. farář w Jabloni.

W Turnowském Vikariátu.

Čermák Jan, kaplan w Turnowě,
Čerwinka Josef, kaplan w Hradišti.
Horák Wáclaw, kaplan w Turnowě.
Jindra Joachim, kooperátor w Hradišti.
Kořjnek Jan, kaplan we Wšeně. A. D. S. J.
Marek Antonjn, kandidát bohoslowj, děkan w Libuni. A. D. S. J.
Šauřek Josef, děkan w Turnowě.
Šimůnek Damian, kaplan w Sobotce. A. D. S. J.
Šolc Jan, kaplan we Wizkři.
Weteňnjk František, děkan w Sobotce. A. D. S. J.

Wesměs 65.

III. Králo-Hradecké biskupstwj.

Geho Excellencj Neydůstogněgšj Pán, pan Karel Hanl, Biskup, Geho c. k. Magestátnosti skutečnj tagná rada, emerit. c. k. guberniálnj rada w Praze, A. D. S. J. a t. d.

P. T. P. a p.

Josef Müller, kapitolnj děkan, kons. přses. studij direktor.
František Pelikán, kanownjk, konsistornj rada. A. D. S. J.
Stárek Jan, doktor, professor morálky. A. D. S. J.
Pelikán Ignác, kněz cjrkewnj.
Knihowna ústawu theologického.

Biskupský seminář.

Kiikawa Jan, doktor bohoslowj a libomudrctwj, Spiritual.

Absolwowanj bohoslowci.

Černohorský František, A.D.S.J. Tobolář Wáclaw.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Bystřický Josef, Podstranský Josef.

W III. roce.

Krček Jan,
Nowák Karel,
Tupec Josef,
Wacek Leodegard.

W II. roce.

Brychta Aloys,
Rambausek Josef.

W Diécesj.

P. T. P. a p.

W Bydžowském Vikariátu.

Camara František, kaplan w Lužci.
Haus Josef, kaplan w Žehuni.
Pecad Josef, kaplan w Nowém Bydžowě.

W Chrasteckém Vikariátu.

Jos. Munzar, čest. kan. vikář, kons. rada, adm děkan. w Chrasti.
Král František, emerit. kons. rada, děkan we Weywanowě.
Lebeda Josef, kaplan w Chrasti.
Lichtenberg Josef, kaplan w Chrasti.
Slanina Josef, kaplan we Weywanowě.

W Chrudimském Vikariátu.

Dewoty Jos. čest. kan. notář, děk. w Mikulowicjch. A.D.S.J.
Hrdlička Wáclaw, duchownj spráwce w Pracowě.
Kapucjaský klášter w Chrudimi.
Krombholz Vincenc, vikár. tagemnjk, farář w Přelauči.
Koželuh Wáclaw, duchownj spráwce w Lánech.
Patočka Karel, kaplan w Přelauči.

W Gičjnském Vikariátu.

Auer Filip, duchownj spráwce w Ubislawicjch.
Hrdina Jan, biskupský notář, farář w Radimi.
Kazda Jan, katecheta hlawnj školy w Gičjně.
Kuhn Jan, direktor hlawnj školy w Gičjně.
Maryška Josef, kaplan w Gičjně. A. D. S. J.
Nowotný Jan, kaplan w Pecce.
Petera František, farář w Bělohradě.
Snal Josef, kněz cjrkewnj w Bělohradě.
Suchý František, kaplan w Gičjně. A. D. S. J.
Sydon Josef, kand. theol. katecheta na Gymn. w Gičjně.

W Jaroměřském Vikariátu.

Krulich Wácl. řed. a kat. hl. škole w Králowé Dwoře. A.D.S.J.
Peer František, kaplan w c. k. nemocnici w Josefowě.
Zahradnjk Wáclaw, kaplan w Králowé Dwoře. A. D. S. J.

W Králo-Hradeckém Vikariátu.

Hawel Josef, farář w Plotištjch.
Pospjšil Jan, knětlačitel w Hradci a w Praze. A. D. S. J.
Trnka František, kněz cjrkewnj w Práskačce.

W Kopidlnenském Vikariátu.

František Wacek, cjsařský dworský kaplan, vikář, konsistornj rada, děkan w Kopidlně. A. D. S. J.
Bičiště Antonjn, kaplan we Weliši.
Jahoda Jan, farář w Sámšině.
Jetmar Josef, kaplan we Weselj.
Křjž Matěg, duchownj správce w Hradisku.
Makeš Jan, farář we Wostružině.
Meergans Josef, kněz cjrkewnj we Weliši.
Müller Jan, farář we Slatinech.
Prokeš Martin, duchownj správce we Wohništěch.
Reiss Jan, kandidát theologie, kaplan w Kopidlně.
Školnjk František, kaplan w Kopidlně.
Waněk František, kooperátor we Wrsejch.

W Kosteleckém Vikariátu.

Čižinský Josef, kaplan w Tyništi. A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

W Kutnohorském Vikariátu.

Branžowský Wáclaw, kaplan we Zbislawi.
Fiala, w Kutné Hoře. 2 wýt.
Kaun Josef, biskupský notář, farář w Kanku.
Sowák Wáclaw, kaplan w Čerwených Janowicjch.

W Landskronském Vikariátu.

Vikariátnj knihowna.

W Lipnickém Vikariátu.

Zitko Antonjn, zámecký kaplan we Wětrnjm Jenikowě.
Vikariátnj knihowna.

W Náchodském Vikariátu.

Hromádka František, duchownj správce w Rtjně.

Ludwjk Josef, duchownj spráwce w Studnici. A. D. S. J.
Žoček Wiljm, farář w Machowě.
Vikariátnj knihowna.

W Nekořském Vikariátu.

Gežek Josef, neomysta w Nekoři.

W Německo-Brodském Vikariátu.

Gjlek Jan, kaplan w Kruzburku. A. D. S. J.
Plesel Josef, farář we Wognoměstci. A. D. S. J.

W Pardubickém Vikariátu.

Jan Řepka, vikář, konsistornj rada, děkan we Wosicjch.
Beck Michal, kaplan we Wosicjch.
Müller Josef, kaplan we Wosicjch.
Vikariátnj knihowna.

W Petrowickém Vikariátu.

Arnold Jan, farář w Miletjně.
Hanl Aloys, emerit. vikář, děkan w Hořicjch.
Kašpar Matěg, kaplan w Hořicjch. A. D. S. J.
Pelikán Wáclaw, duchownj spráwce w Chotěšicjch.
Vikariátnj knihowna.

W Poděbradském Vikariátu.

Moric František, farář w Libicjch. A. D. S. J.
Walenta Jan, kaplan w Poděbradech. A. D. S. J.

W Poličském Vikariátu.

Hradecký Karel, vikárnj tagemnjk, farář w Sebranicjch.
Kysilka Wáclaw, farnj administrátor w Bystrawi.
Lenoch Antonjn, farář w Krásné.
Šarfenberger Karel, duchownj spráwce w Kurowě.
Worel Josef, farář w Borowi.

W Rychnowském Vikariátu.

Černý František, farář w Jawornici.
Holic Karel, kooperátor we Welkém Auřimě.
Wotraubek Jan, kněz cjrkewnj w Dobré.
Vikariátnj knihowna.

W Sautickém Vikariátu.

Panz Matěg, farář w Košeticjch.
Smetana Jan, kooperátor w Čestjně.
Windiš Jan, kooperator w Zahrádce.

W Skuteckém Vikariátu.

Hájek Wáclaw, biskupský notář, farář w Raně.
Šimek Wáclaw, vikárnj tagemnjk, farář w Swratce. A.D.S.J.
Wiljmek Frant., duchownj správce w Licibořicjch. A.D.S.J.
Vikariátnj knihowna.

W Trutnowském Vikariátu.

Petera František, farář w Bělohradě.

W Třebechowickém Vikariátu.

Bachmann Aloys, vikárnj tagemnjk, farář w Přepichách.
Hawelka Jan, kaplan w Dobrušce. A. D. S. J.
Kraus Josef, duchow. správce w Bohuslawicjch. A. D. S. J.
Kašpar Jan, kněz cjrkewnj w Třebechowicjch. A. D. S. J.
Pecháček František, kaplan w Jesenicjch.
Rogek Jan, kaplan w Nowém Městě. *Spoluzakladatel* D. S. J.

W Wrchlabském Vikariátu.

Bien Leopold, farář w Gilemnici.
Sedláček Josef, kaplan w Mřičně.
Traspe Jan, kaplan w Gablonci.
Wyskočil Josef, kaplan w Gilemnici.

We Wysoko-Meytském Vikariátu.

František Paul, vikář, konsistornj rada, děkan w Litomyšli.
Bezdiček Jan, absolwowaný bohoslowce w Litomyšli.
Heyny Jan, kaplan w Litomyšli.

W Žlebském Vikariátu.

Brem Jan, kaplan w Jenjkowě.
Hawelka Wáclaw, farář we Wiljmowě.

Hlawatý Josef, kněz cjrkewnj)
Stursa František, kněz cjrkewnj (Neudalo se, kde.
Žabka Josef, duchownj správce)

Wesměs 120.

IV. Budĕgowické biskupstwj.

Geho Excellencj Neydůstogněgšj Pán, pan Arnošt Konstantin Růžička, Biskup, Geho c. k. Magestátnosti skutečnj tagná rada, a t. d.

P. T. P. a p.

Gilgj Filek, kapitoluj děkan, konsitornj rada, bisk. notář, Gymnasiálnj Vicedrektor,
Wáclaw z Angelis, kanownjk, konsist. rada, biskupský notář.
Chum Wogtěch, Vikarista při biskupském kostele.
Šeller Thaddiáš. A.D.S.J. †
Šawel Jan,
Kregěj Antonjn, } kaplan. při biskupském kostele.

Biskupský seminář.

Jan Körner, doktor, professor bibl. stud. Rektor Semináře.
Emanuel Dawjdek, doktor, professor dogmatiky.
Michael Schönbeck, doktor, professor pastorálky.
Wogt. Mokrý, doktor, prof. cjrk. práwa a historie. A.D.S.J.
Matěg Leitl, prěfekt seminárský.
Knihowna seminárská.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Elhenický Josef,
Khek Mikuláš,
Marušek František,
Fazaurek František,
Prantl František.
Starý Tomáš.
Wondraušek Josef. A. D. S. J.

W III. roce.

Cjsař Karel,
Diwil Josef,
Gregora Hynek,
Hansa Matěg,
Kraml August,
Mazanec Jan,
Tonner Alois,
Witurka Josef,
Wlasák Josef.

W II. roce.

Bezpalec Hynek,
Čjžek Jan,
Gregora Antonjn,
Jenne Antonjn,
Kronberger Antonjn,
Paustka Jan,
Plewka Jan,
Wjtek Frant. A.D.S.J.

Wšech 23.

W Diécesj.

P. T. P. a p.

W Bechynském Vikariátu.

Felix František, kaplan w Bechyni. A. D. S. J.
Pešta Adrian, kapitulár Strahowský, kaplan w Sepekowě.
Sedláček Jakub, kaplan w Bernardicjch.
Tuma Matěg, kaplan w Chráštanech.

W Blatenském Vikariátu.

Banka František, kaplan w Rožmitáli.
Ditrich Ant., ryt. řádu Malt. kapl. w Radomyšli. A. D. S. J.
Gedlička Augustin, farář w Záboři. . . . . A. D. S. J.
Jana Matěg, řehole sw. Augustina, koop. we Lnářjch.
Klauček Martin, kaplan w Kadowě. . . . . A. D. S. J.
Mareš Jakub, farář w Chanowicjch . . . . . A. D. S. J.
Mašek Ondřeg, kaplan w Záhoři . . . . . A. D. S. J.
Křiwánek Jan, kooperátor w Březnici . . . . A. D. S. J.
Princl Wáclaw, duchownj správce w Bohutině.
Wacek František, zámecký kaplan w Březnici . A. D. S. J

W Cheynowském Vikariátu.

Karel Haljk, vikář, kons. rada, farář w Chusnjku. A. D. S. J.
Farář František, kaplan w Cheynowě.
Tesař Matěg, kaplan w Černowicjch.

W Dešenickém Vikariátu.

Formánek Josef, kaplan w Teynici.
Negmenowaný w Klatowech.

W Domažlickém Vikariátu.

Faster Jakub, kooperátor w Kleněi.
Kapic Jakub, cjrkewnj kněz w Kautě.
Schiman Martin, emerit. arcib. kons. kasjr w Domažlicjch.
Schneider Gabriel, kaplan w Kleněi.
Sládeček Wáclaw, duchownj správce w Tarnabergu.

W Gindřicho-Hradeckém Vikariátu.

Wogtěch Juhn, infulowaaný probošt, arciknēz. vikář, kons. rada, děkan w Gindřichowě Hradci.
Blažek František, kaplan w Pěně.
Janko Ondřeg, duchownj správce w Blažegowě.
Mikš Josef, kaplan w Bystřici.
Nowáček Jan, kaplan w Kumžaku. *Spoluzakladatel* Dědictwj S. J.
Pils Martin, duchownj správce w Čjměři.

Plotner Wogtěch, farář w Adamowě.
Řečický Aloys, kaplan w Gindřichowě Hradci.
Tillinger Gaudenz, pat. guardian Frant. w Gindř. Hradci.
Skalandy Anastas, konventual Františkánsky w Gind. Hradci.
Ulrich Vincenc, duchownj zpráwce w Článku.
Zátka Josef, kaplan w Gindřichowě Hradci.
Zátka Martin, kooperátor w Stecmilowě.

W Gistebnickém Vikariátu.

Král Josef, kaplan w Malé Chýsce.
Rokos Josef, kaplan w Malšicjch.

W Hlubockém Vikariátu. A.D.S.J.

Matěg Drexler, vikář, konsistorní rada, farář w Hosjně.
Fučjk Matěg, farář, na Hluboké.
Linhart Josef, farář na Horách Rudolfowých.
Peyša Norbert, kaplan na Hošjně.
Schön František, kaplan na Bjlé Hurce.
Schuster Jakub, exposita w Nákrj.
Woyta František, kaplan na Hluboké.
Vikariátnj knihowna.

W Horažďowském Vikariátu.

Max. Girjček, vikář, kons. rada, far. w Malém Boru. A. D. S. J.
Ruda, kaplan w Malém Boru . . . . . A. D. S. J.
Dlask Wáclaw, Maltes, kaplan w Horažďowicjch A. D. S. J.
Ditrich Antonjn, Maltes. kaplan w Horažďowicjch A. D. S. J.
Fischer Karel, měst anosta w Strakonicjch . . A. D. S. J.
Galla Jan, Maltes. dir. hl. školy w Strakonicjch A. D. S. J.
Herites Karel, farář w Nezamyslicjch † . . . A. D. S. J.
Ladmann Wáclaw, kaplan w Nezamyslicjch . . A. D. S. J.
Lauscha Fr., resid. kapl. u sw. Anny w Krasilowě A. D. S. J.
Mrkwička Ant., Maltes. děkan w Horažďowicjch A. D. S. J.
Picha Wáclaw, Maltes. kooper. w Horažďowicjch A. D. S. J.
Pusch František, farář w Nezamyslicjch . . . A. D. S. J.
Rathauský Jan, farář w Krasilowě . . . . . A. D. S. J.
Schmidinger František, kaplan we Wolenici . . A. D. S. J.
Schneider Petr, Maltes. katecheta w Strakonicjch A. D. S. J.
Weselský Wáclaw, kaplan w Bukownjku . . . A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

W Hostaunském Vikariátu.

Wawák František, duchownj spráwce we Weyrowě.
Vikariátnj knihowna.

W Kamenickém Vikariátu.

Brunner Augustin, kaplan w Řečici Kardašowě.
Swoboda Josef, kaplan w Kamenici.
Vikariátnj knihowna.

W Kaplickém Vikariátu.

Kamaryt František, kaplan w Kaplici. A. D. S. J.

W Kašparoskhorském Vikariátu.

Pawlowic Wáclaw, kooperátor w Eisenštrasu.
Tonner František, duchownj správce w Horských Hutěch.

W Krumlowském Vikariátu.

Karel Zahnbauer, inf. arcijáhen, vik. kons. rada w Krumlowě.
Matěgowský Antonjn, farář w Kremži.
Pöschl Matěg, kaplan w Krumlowě.
Sladkowský Jan, farář w Berloze.
Sedlák Jan, kaplan w Krumlowě.

W Lukawickém Vikariátu.

Aug. Tiebl, arcikněz, vikář. kons. rada, děk. w Břeskowicjch.
Klein František, farář we Šwihowě.
Nemeček Kašpar, farář w Chudenicjch.
Machnjk Wáclaw, kaplan w Předslawě.

W Mirowském Vikariátu.

Josef Neuhauser, vikář a farář w Čimelicjch.
Březina Wáclaw, kaplan w Mirowicjch.
Kypta Antonjn, kaplan w Chrasticjch. A. D. S. J.
Nowotný Jan, kaplan w Starém Sedle.
Pitra Josef, zámecký kaplan na Worljku.
Sláma František, farář w Chrasticjch. A. D. S. J.
Štěpán Jan, vikárnj tagemnjk, a farář w Podhořj.
Wrána Šim., bisk. not. far. w Mirowicjch. *Spoluzakladatel* D.S.J.

W Nepomuckém Vikariátu.

Habor František, farář w Zinkowě.
Laad Antonjn, kaplan w Mysliwě.

W Nowo-Hradeckém Vikariátu.

Wáclaw Blažek, vikář, kons. rada, farář we Welešjně.
Holba Michael, kaplan w Střjžowě.
Kratochwjle Jan, vikár. tag. farář w Kameném Angezdě.
Procházka Leopold, duchownj správce w Lodenicjch.

Schiel Antonjn, kaplan w Soběnowě.
Trumpf František, kaplan we Swjnech Trhowých.

W Pacowském Vikariátu.

Pachta Bartoloměg, kaplan w Hořepnjku.
Weselý František, farář w Hořepnjku.
Langweil Jan, lokalista w Hartljkowě.
Vikariátnj knihowna.

W Pelhřjmowském Vikariátu.

Thadeáš Kottnauer, vikar, kons. rada, farář w Hornj Cerekwi.
Fähnrich Jan, farnj administrátor w Nowém Rychnowě.
Podtaha Tomáš, kaplan w Hornj Cerekwi.
Stěch Martin, kaplan w Bozegowě.
Tomášek Wáclaw, kaplan w Pelhřjmowě. A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

W Pjseckém Vikariátu.

Matěg Tockstein, vikář, kons. rada, farář w Ginjně, A.D.S.J.
Bjlý Karel, kaplan w Pjsku.
Koblješka Ferdinand, kaplan w Ginjně. A. D. S. J.
Kubjček Jan, kaplan w Sedlici.
Pixa František, kaplan w Záhořj.
Tinger Matěg, kooperátor w Pjsku. A. D. S. J.

W Prachatickém Vikariátu.

Babka Matěg, kaplan u Swaté Mářj. A. D. S. J.
Jakeš Wogtěch, kaplan a řed. školnj w Prachaticjch. A.D.S.J.
Kladrubský Josef, kaplan w Prachaticjch. A. D. S. J.
Mácha Jan, kaplan w Strunkowicjch.
Suchomel Matěg, duchownj správce w Korkushutě.

W Soběslawském Vikariátu.

František Hanslowský, vikář, kons. rada. farář w Bušilci.
Figer Antonjn, kaplan w Kaladěgi.
Hazuka Wáclaw, kaplan w Soběslawi.
Morávek Daniel, děkan w Teyně nad Wltawau.
Nahlinger Kašpar, emerit. vikář, děkan w Soběslawi.
Wačkař Josef, kaplan w Soběslawi.
Solber Matěg, lokalista w Nedwědicjch.
Špaček Jan, farář w Sebetině.
Taušek Antonjn, farář w Modré Hůrce.A. D. S. J.
Wobiš Josef, vikariátnj tagemnjk, farář w Hamru.

W Sušickém Vikariátu.

Čjžek František, kaplan w Budějcjch. A. D. S. J.
Ladmann Wáclaw, kaplan w Nezamyslicjch. A. D. S. J.

W Třeboňském Vikariátu.

Charwát Matěg, kaplan w Třeboni.
Kwěton František, kaplan w Stráži.
Maljk František, farář w Gilowicjch. A. D. S. J.
Matiášek Wáclaw, kaplan w Třeboni.
Šweiner Giřj, kaplan žámecký na Chlumě.

We Wodňanském Vikariátu.

Bezpalec Jan, kaplan we Wodňanech.
Blažek Jakub, fundačnj kaplan w Baworowě.
Mácha Wáclaw, kaplan w Protiwjně.

We Woljnském Vikariátu. A. D. S. J.

Fr. Rathanský, vikář, kons. rada, farář w Česticjch. A. D. S. J.
Babka Matěg, kaplan u Sw. Mářj . . . . . A. D. S. J.
Benda Krištof, Pán na Elšowicjch . . . . . A. D. S. J.
Holý Josef, děkan we Woljně . . . . . A. D. S. J.
Johánek Frant, vik. tagemnjk, farář we Wacowě A. D. S. J.
Kaubjček František, kaplan w Strašjmě . . . A. D. S. J.
Lauša František, kaplan w Česticjch . . . . A. D. S. J.
Mařjk Jan, kaplan we Woljně . . . . . A. D. S. J.
Mraček Jakub, kaplan w Dobřj . . . . . A. D. S. J.
Nauš Ignác, farář w Malěnicjch . . . . . A. D. S. J.
Pfeiffer Rudolf, kněz cjrk. a wych. w Elšowicjch A. D. S. J.
Roswald Tomáš, kaplan w Krasilowě . . . . A. D. S. J.
Sedlecký Ondřeg, kaplan w Zdikowci . . . . A. D. S. J.
Skopek Jan, kaplan we Wacowě . . . . . A. D. S. J.
Staně František, farář w Čkyni . . . . . A. D. S. J.
Šmidinger Jos., zám. kap. w Němčicjch. *Spoluzaklad.* D. S. J.
Wirth Dominik, farář w Bohuměličjch . . . A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

Wesměs 195.

W Pražské Areidiécesj . . .	412
W Litoměřické diécesj . . .	65
W Králo-Hradecké diécesj .	120
W Budějowické diécesj . .	193
Wesměs w ČECHACH .	790.

Na Morawě.

I. W Arcibiskupstwj Olomauckém.

Geho knjžecj Milost, Neydůstognějšj Arcibiskup Pán, pan Maximilián, swobodný Pán ze Somerau-Beckh, wéwoda, knjže a hrabě králowské české kaple w Praze, a t. d., tři wýtisky.

P. T. P. a p.

W Olomauci.

Jan Mácha, dokt.bohoslowj, prof.bibl.studij, emer. děkan,theol.
Antonjn Fiala, arcibiskupský ceremonář.
Jan Hampel, konsistornj registrator.
Černý Josef, posluchač bohoslowj.
Dwořák Antonjn, posluchač bohoslowj.

W Boskowickém Dekanátě.

Wawřinec Nacha, krags. děkan, kons. rada, farář w Switawce.
Fiala Jan, farář w Boskowicjch.
Ondraušek Matěg, farář w Protiwanowě.

W Bzeneckém Dekanátě.

Spinka Karel, duchownj správce w Žerowicjch.

W Cholinském Dekanátě.

Antonjn Hohn, kragský děkan, kons. rada, děkan w Choljně.
Borowička František, kooperátor w Náměšti.

W Českém Dekanátě.

Jan Hodina, kragský děkan, kons. rada, farář w Čechách.

W Dubském Dekanátě.

Stoklasa Josef, kooperátor w Klenowicjch.

W Holešowském Dekanátě.

Jahn Ignác, kaplan w Holešowě.

W Hradištském Dekanátě.

Jan Rudolf, kragský děkan, kons. rada, farář we Welchradě
Fridl Jan, kooperátor w Bilowici.

W Kelčském Dekanátě.

Lichocký Valentin, kooperátor w Kelči.

W Kralickém Dekanátě.

Feigerle Melichar, duchownj správce w Čechowicjch.

W Kroměřjžském Dekanátě.

Daubrawa Jan, kooperátor w Kogetjně.
Pěruška Tomáš, kaplan w Kroměřjži.

W Misteckém Dekanátě.

František Grill, kragský děkan, kons. rada, farář w Misteku.

W Mohelnickém Dekanátě.

Gironč Josef, farář w Morawičanech.
Hausmann Jan, farář w Busawě.
Ptáček Tomáš, kooperátor w Braunöhlhüttenu.

W Napagedlském Dekanátě.

Hluštjk František, farář w Pohořelých.

W Nowo-Gičjnském Dekanátě.

Orel Jan, farář w Starém Gičjně.

W Opatowickém Dekanátě.

Jan Tutta, krag. děkan, kons. rada, farář w Opatowicjch.
Drexler Peregrin, kooperator w Gewicku.
Feigerle Josef, farář we Skřipowě.
Grohmann Filip, farář w Jaroměřicjch.
Katzer Josef, kooperátor w Opatowicjch.
Pawljk Josef, kooperátor w Jaroměřicjch.
Swožil Antonjn, duchownj správce w Berotjně.
Rozšlapil Antonjn, kooperátor w Subiřowě.

W Opawském Dekanátě.

Klose Petr, pat. guardian Minor. kons. rada, farář u sw. Ducha.
Čtyři negmenowanj.

W Přerowském Dekanátě.

Nawrátil František, farnj administrátor w Přerowě.

We Šwabenickém Dekanátě.

Chabičowský Fabián, kaplan w Tištjně.

We Straźnickém Dekanátě.

Petr Morawec, krag. děkan, kons. rada, farář we Weselj.
Waněk Jan, kooperátor w Znorowě.

We Wisowickém Dekanátě.

Slunečko Blažeg, duchownj spráwce w Želechowici.

We Wisternickém Dekanátě.

Springer Ferdinand, kaplan w Tržicjch.

We Wšetinském Dekanátě.

Fridrich Jan, duchownj spráwce w Zděchowě.
Kittrich Karel, duchownj spráwce w Howězjm.
Mácha Alexander, farář w Przně.

W Záhřebském (Hohenstadt) *Dekanátě.*

Duda Martin, farář w Dubicku.

We Zdauneckém Dekanátě.

Frant. Palka, kragský děkan, kons. rada, farář w Litenčicjch.
Borek Basil, duchownj spráwce w Hošticjch.
Wyskočil Martin, farář w Zdaunku.

Wesměs 55.

II. W Brněnském biskupstwj.

Geho Excellencj Neydůstogněgšj Pán, pan František Gindl, Biskup, Geho c. k. Magestátnosti skutečnj tagná rada, a t. d.

W Brně.

P. T. P. a p.

Hinke Theodor, provinciál Kapucjnů.
Kinský Dom., c.k. gub. transl. Piar. řádu, ged. prov. A.D.S.J.
Knihowna libomudrců.
Letfuss Matauš, konsistornj expeditor.
Stara František, kooperátor u sw. Tomáše.
Zdura Bonaventura, provinciál a farář u Minoritů. A.D.S.J.

Biskupský seminář.

František Dohnal, vicerektor biskupského semináře.
Emanuel Selner, kandidát theol., professor morálky.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Kubjček František,
Medek Ignác,
Myslim František,
Schnaubelt Vincenc,
Skorpjk František,
Smutný Jan,
Těšjk Josef,
Zástěra Wáclaw,
Zeman Eugen.

W III. roce.

Halla Antonjn,
Haraštа Kaspar,
Karasok Wogtěch,
Kiowsky Augustin,
Miljm František,
Mittner Emanuel,
Mittner Josef,
Peygerlo Jan,
Wolf Aloys.

W II. roce.

Hawránek Jan,
Nawrátil Josef,
Stuchlý Eduard.

W I. roce.

Nowotný Antonjn,
Poymann František,
Šumbera Tomáš,
Tálský František.

Wšech 25.

W Diécesj.

P. T. P. a p.

W Brněnském Dekanátě.

Polnický Josef, farář w Trubsku.
Rozmanit Jan, farář w Bosonohách.
Zrzawý Tomáš, kaplan w Zabrdowicjch. A. D. S. J.

W Bučowickém Dekanátě.

Nowotný Josef, kooperátor w Nowých Hwězdlicjch.

W Bystřickém Dekanátě.

František Radda, kragský děkan, kons. rada, farář we Zwoli.
Kopecký Matěg, farář w Rosochách.
Uhljk Dominik, kaplan w Bystřici.

W Dačickém Dekanátě.

Antonjn Sagasser, administrátor dekanátu, farář w Dačicjch.
Kybic Jan, kaplan w Kostelnjm Wydřj.
Munzar Jan, farář we Wolfířowě.
Skalauda Anastáz, řádu wel. Františkánů, koop. w Dačicjch.
Walentin Fried., řádu wel. Františkánů, kazatel w Dačicjch.

W Gamnickém Dekanátě.

Malešek Josef, kaplan w Gamnici.

W Garoměřickém Dekanátě.

Blatný Jan, farář w Domamühlu.
Gedlička František, farář w Martinkowě.
Prchal Benedikt, farář w Hornjm Augezdě.
Wašjček Antonjn, kooperátor w Starči.

W Gedownickém Dekanátě.

Střjž Wácl., viceděkan a školnj dozorce, farář we Křtinách.
Bystřický Vincenc, duchownj správce w Petrowicjch.
Holásek Jos. far. w Blánsku, čl. přát. kost. hudb. w Praze. A. D. S. J.
Jahn František, duchownj správce w Ochoze.

W Gewišowickém Dekanátě.

Leop. Wodička, krag. děkan, kons. rada, far. w Hor. Koniejch.
Gironč Josef, farář w Hostjně.
Křiwánek František, farář w Hostjně.
Stehljk Antonjn, farář w Lispiejch.

W Gjhlawském Dekanátě.

Blaha František, kooperator w Batelowě.
Tři negmenowanj.

W Hodoninském Dekanátě.

Penninger František, kooperátor w Šardiejch.

W Kaunickém Dekanátě.

Borowec Filip, krag. děkan, kons. rada, farář w Pralicjch.
Gerábek Jan, farář w Kauniejch.

W Klobauckém Dekanátě.

Gislay Jan, kooperátor w Dambořicjch.

W Kuřimském Dekanátě.

Dudek Karel, kooperátor w Kuřjmě.
Swjtil Josef, kooperátor w Tišnowicjch.

W Letowickém Dekanátě.

Bednář František, kooperátor w Kunstatě.
Růžička Antonjn, kooperátor w Oelsu.

W Lomnickém Dekanátě.

Heger Augustin, kooperátor w Daubrawnjk

W Měřinském Dekanátě.

Kinzel František, farář w Lauce. A. D. S. J.
Kljma Antonjn, kooperátor w Kamnici.
Zdárský Wáclaw, kooperátor w Lauce. A. D. S. J.

W Mezřickém Dekanátě.

Frant. Heller, kragský děkan, kons. rada, farář we Mezřiči.
Brosser Antonjn, farář w Obrowě.
Hawljček Jan, kooperátor we Welké Mezřici.
Hons František, kooperátor w Osowé Bytišce.

W Modřickém Děkanátě.

Vikt. Šlossar, Opat řádu sw. Bened. a prél. w Raghradě. A. D. S. J.
Bazala Josef, kooperátor w Telnici.
Budjk Beda, klerik sw. Benedikta w Raghradě.
Nowák Josef, kooperátor w Šlapanici.
Keil Antonjn, kooperátor w Modřicjch.
Wzácný Wáclaw, kooperátor w Šlapanici.

W Náměštském Dekanátě.

Frant. Holub, kragský děkan, kons. rada, farář w Náměšti.
Král Antonjn, farář w Mohelně.
Walenta Jan, lokalista we Skrowj.

W Nowo-Městském Dekanátě.

Mišák Jan, farář we Žďáreckém Klášteře. A. D. S. J.

W Podiwjnském Dekanátě.

Juránek František, kooperátor w Podiwjně.
Schuster František, duchownj správce w Rakwicjch.

W Rosickém Dekanátě.

Karel Bayer, kragský děkan, kons. rada, farář w Oslowanech.
Wořjšek Maurus, emerit. přewor Ragh. farář w Ostrowačicjch.

W Slawkowském Dekanátě.

Špaček Bernard, farář w Šeraticjch. A. D. S. J.

W Telčském Dekanátě.

Tomáš Steyskal, kr. děkan, kons. rada, far. w Telči. A. D. S. J.
Filip Josef, kooperátor w Studené.
Jurowský František, duchownj správce w Palupjně.
Nebuda Dominik, farnj administrátor w Mrakotjně. A. D. S. J.

Nedoma Jan, kooperátor w Mrakotjně, A. D. S. J.
Peel Josef, kooperátor w Telči.
Peyčoch František, kaplan w Telči.
Wondra Josef, kaplan w Telči. A. D. S. J.

W Třebickém Dekanátě.

Frant. Keller, krag. děkan, kons. rada, farář w Jarměřicjch.
Janaušek Jan, kooperátor w Třebiči. A. D. S. J.

We Wančickém Dekanátě.

Procházka Tomáš, kooperátor we Wančicjch. A. D. S. J.
Zelnjček František, wzornj učitel we Wančicjch. A. D. S. J

We Wiškowském Dekanátě.

Hřebačka Josef, kooperátor w Krasensku. A. D. S. J.
Kowář Josef, duchownj správce w Topolanech.

W Znogmském Dekanátě.

Ant. Woša, dkt. arcikněz, krag. děk. kons. rada, far. w Šatowě. ✝

W Želetowském Dekanátě.

Ferdinand Seka, opat a prélat Prémonstrátů w Nowé Řjši.
Kropil Josef, farář w Blučině. A. D. S. J.

W Židlochowickém Dekanátě.

Krátký Wáclaw, kapitulár w Nowé Řjši.
Weselý Josef, kooperátor w Židlochowicjch.
Společnj dekanátnj knihowna.

Wesměs 115.

W Uhřjch.

W Bystřickém biskupstwj.

Neydůstogněgšj Pán, pan Josef Bělanský, Biskup, a t. d.

P. T. P. a p.

Tomáš Cherven, biskup Can. a latere, direkt. kanceláře.
Blásy Samuel, čest. kan., arcijáhen, farář we Welké Slatině.
Budický Jan, kooperátor w Dettowě.
Fodor Michal, čest. kanownjk, arcijáhen, farář w Dubowě. 2.
Kotsowský Frant., P. rektor náb. škol, a farář w Březně.
Laczko Štěpán, farář w Podkonicjch.
Messzig Ondřeg, farář w Mezi Brody.
Mozor Josef, fil. a theol. dokt. kons. asses. far. w Predajně.
Rak Matěg, kooperátor w Zarnowě.
Rayss Jan Nep. farář w Trubjně.
Škoda Jan, farář w Moticskowě.
Scheihl Valentin, emerit. kons. tagem. farář w Hajnikowě.
Steinlechner Frant., čest. kan. arcijáhen, farář w Szucsanech.
Strba Jan, probošt z Grahy, kons. rada, farář w Dettowě.
Vadányi Jos., dok. th. a fil. vicearcijáhen, farář w Valaszce.
Varga Tomáš, farář w Benyussowě.

W Sw. Mikuláši.

Fejerpaťaky Kašpar, kněhkupec.

W Pešti.

Tři negmenowanj.

W Prešpurku.

Negmenowaný.

Wesměs 27.

W Haliči.

Geho Excellencj, Neydůstogněgšj Pán, pan František de Paula Pištěk, Arcibiskup we Lwowě, cjs. král. tagná rada, a t. d.

Adam hrabě Rosciszewský z Rosciszewa.

We Wjdni.

Feigerle Ig. dktr. prof. past. spirit. direktor ustawu sw. Aug.
Fiedler Karel, absolwowaný bohoslowce a wychowatel.
Gabriel Jos., kand. th. we ustawu u sw. Augustina. A.D.S.J.
Heinisch Anton u, kand. th. we wyšším ustawu u sw. August.

Knihowna Geho Excellencj hraběte z Kolowratu.
Knihowna Geho Oswjcenosti knjžete z Metternichu.
Nowotný Wogtěch, ředitel domu Excell. hraběte Kolowrata.
Plaucar Frant., dokt. theol. we wyššjm. ust. u sw. Augustina.
Pruha František, posluchač práw.
Rathansky Jan, kooperátor w Reinsdorfu.
Pět negmenowaných.

W Linci.

Geden negmenowaný.

W Solnohradě.

Geho knjžecj Oswjcenost, Neydůstogněgšj Pán, pan Bedřich knjže ze Šwarcenberku, Arcibiskup Solnohradský, wéwoda na Krumlowě a Primas Swaté Řjmské Řjše a t. d.

Josef Čeněk z Wartenberku, dokt. kapit. děkan, kons. préses.
Fabián Jan Nepomuk, dokt. theol. prof. nowého zákona.

W Hradci Stýrském.

Koláček Tomáš, nowic řádu Jesuitského.

Po různu w Cjsarstwj 20.

W Bawořjch.

Schwechota Matěg, kaplan w Pasowsku.

W Drážďanech.

Jan wéwoda ze Sas, králowská Wysost. A. D. S. J.
Štěpánek Jan, králowský dworský kaplan.

We Wratislawi.

Doktor Purkyně, professor physiologie. A. D. S. J.

W cizjch zemjch 4.

Saučet wšech odběratelů.

W Čechách	790.
Na Morawě	170.
W Uhřjch	27.
W Halici	2.
W Cjsarstwj po různu	20.
W cizjch zemjch	4.
Wesměs . .	1013.

Obsah swazku čtwrtého.

Pogednánj.

		Stránka.
O domnělé náboženské šjlenosti swatých Apoštolů, psal	Jakub Beer	538
O nečistých wěcech: proč se gmenugj a gsau nečisté –	Fr. Hawránek	552
Řeč o blahočinném působenj kotolického kněžstwa –	J. V. Jirsjk	567
O některých cjrkewnjch starobylostech w Čechách –	Dr. Millauer	592
O založenj arcibiskupstwj Pozňanského a Hnězdens. –	Jan Krbec	603
O působenj domowa na cjrkewnj prawomocnost –	Dr. J. Helfert	615
Poslaupnost proboštů u sw. Kosmy a Damiana –	J. P. Horčice	636
Bůh a přjroda . . . . . –	Fr. Picek	659

Oznamowatel.

A) Literatura.

Kanzelvorträge von Eduard Herzog, I. Theil . –	V. Zahradnjk	661
Nedelnj kázanj Vincencia Zahradnjka. 2 swazky –	J. V. Jirsjk	—
Ein Versuch zur Erleichterung des innern Gebetes –	Fr. Hawránek	664

B) Rozličnosti.

O chrámu Narozenj Páně w Betlémě . . . –	W. Pešina	667
Slawnost dosednutj na Arcibiskupsk. stolici Pražsk. –	tentýž	674
List Pastýrský Aloysia Josefa Arcib. Pražského, knjž. Milosti .		690
Zpráwa o Dědictwj Swatojanském . . . . . –		731

Pogednanj doslal, pod názwem:

65	O swátosti biřmowánj	Zumann
66	Recensj, Handbuch der kathol. Glaubenslehre . .	Hawránek
67	Neyprwněgšj ctnost křesťana . . } .	Nowáček
68	Cjrkew Kristowa . . . . . } básně .	—
69	Na smrt V. Zahradnjka, faráře w Křešicjch } .	—
70	Bůh a přjroda, báseň	Picek
71	Báseň k intronizacj	Marek Gin
72	Nepomucký dewjtnjk	Royt
73	Báseň k intronizacj	Pohan
74	Gedinost Boha	Jabulka
75	O ústawech pro chudé	Krbec
76	Žiwotopis Möhlerůw	Hora
77	Bratrstwo škapuljře	Krbec
78	Poswěcenj kaple Beranowské, w brněnské diécesj .	Kinzel
79	Báseň k intronizacj	Smetana
80	Báseň k intronizacj	Tutta
81	Ode ad festum intronizationis	Pawlowský
82	List missionáře Neumanna z Ameriky . . .	Hawránek
83	Přjpadek z auřadu pastýrského	tentýž
84	O následowánj Krista Pána, dle přjkladu sw. Wawřince	Lagler
85	Polská legenda o swatém Wogtěchu, od r. 1549 .	Kaubek
86	O starobylé Marianské pjsni	Pelikán
87	Fundacj Olomucká pro obrácené nekatolické učitele	z Olomauc
88	O swaté stolici	Skorpjk
89	O postu cjrkewnjm	Jirsjk
90	Ježjš Nazaretský král Židowský, ...	Ondrák
91	Hlas cjrkwe	Macan
92	O křesťanské lásce w smjšeném manželstwu . .	tentýž
93	Gasnodol (Clairvoux) swatého Bernarda . . .	Zimmerma
94	Oddánj nekatoljků katolickým duchownjm . .	Pelikán
95	O prawosti historie prwopočátečnjho hřjchu . .	Beer
96	O stawu manželském	tentýž
97	Řeč při obdržení zlatého řetěze od G. c. k. Milosti	Gabriel
98	Saustawné učenj pána Ježjše u sw. Matauše a Lukáše	Körner
99	Událost w okresu manželském	Schönbeck
100	Recensj „Elementarbildung der Taubstummen“ . .	Sláma

Redaktor *Wáclaw M. Pešina*, kanowjk, konsist. rada.